

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ - ೮೨
ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೭೦

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳು

ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳು

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೂಲ

ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋ

ಅನುವಾದಕರು

ಹೆಚ್.ಎಸ್.ಎಂ ಪ್ರಕಾಶ್

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ, ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬

Ī Bettagaje Namma Manegaļu (Themsula Aco's Stories) :
Translated into Kannada by **H.S.M. Prakash** ; Editor-in-Chief :
Dr. Pradhan Gurudatta ; Published by **Sri P. Narayana Swamy,**
Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi Pradikara ; Kalagrama, Jhana
Bharathi, Behind Bangalore University Campus, Mallattahalli,
Bangalore - 560 056 ; 2010; Pp.xxii+178, Price : Rs. 80/-

© : ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುದ್ರಣ : ೨೦೧೦
ಪುಟಗಳು : XXXii+೧೭೮
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೮೦/-

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕಲಾಗ್ರಾಮ, ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಆವರಣದ ಹಿಂಭಾಗ

ಮಲ್ಲತ್ತಹಳ್ಳಿ, ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೫೬

ದೂ. : ೨೩೧೮೩೩೧೧, ೨೩೧೮೩೩೧೨

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ : ವಿಶ್ವನಾಥ್ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್

ISBN : 978-93-80415-08-6

ಮುದ್ರಕರು :

ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್ಸ್

ನಂ. ೬೯, ಸುಭೇದಾರ್ ಭದ್ರಂ ರೋಡ್

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೦ ದೂ : ೨೩೩೩೪೨೨೪

ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಸಿಎಂ/ಪಿಎಸ್/೧೪೭/೦೯

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧

ದಿನಾಂಕ : ೦೫.೦೮.೨೦೧೯

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಹಾಕವಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಚೇತನ. ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಸದಾಶಯ. ಬೆಂಗಳೂರು 'ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ' ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಬೃಹತ್ ಭವನದ ಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಹು-ಆಯಾಮದ ಅದರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅರಳಿ ನಿಲ್ಲಲಿವೆ.

ಅದು ಆರಂಭಿಸಿರುವ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ, ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಕರ್ತವ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಅದು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಲಿ ಹಾಗೂ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ, ಇದರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಜನಸಮುದಾಯ ಆದರ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೆಂಬ ಆಶಯ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ.

ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ

(ಬಿ.ಎಸ್. ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಗೋವಿಂದ ಕಾರಜೋಳ

ಸಣ್ಣ ನೀರಾವರಿ, ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಸಚಿವರು

ವಿಧಾನ ಸೌಧ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೦೧

೫ ಅಕ್ಟೋಬರ್ ೨೦೧೦

ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ

ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮೂಲಕ ಈಗಾಗಲೇ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ, ಐತಿಹಾಸಿಕ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮತ್ತು ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಚಾರಸಂಕೀರ್ಣಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಇಡುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಜನತೆಗೆ ಈಗಾಗಲೇ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಿಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳ ಪರಿಚಯ ಇತರ ಭಾಷಾ ಬಾಂಧವರಿಗೂ ಆಗುವಂತೆ ಮಾಡುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖವಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಖ್ಯಾತ ಲೇಖಕರು, ವಿದ್ವಾಂಸರು, ವಿಮರ್ಶಕರು ಸಹಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿಶೇಷ ಸಂಗತಿಯೇ ಆಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರುವುದು ಸಂತೋಷದ ಸಂಗತಿ. ನಮ್ಮ ತರುಣ ಜನಾಂಗವನ್ನು ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯ ಇದರ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ಜನತೆ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಭಾಗವಹಿಸಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಗೋವಿಂದ ಎಂ. ಕಾರಜೋಳ

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.

ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ

ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ

ಕೊಠಡಿ ಸಂಖ್ಯೆ ೨

ನಲ ಮಹಡಿ, ವಿಕಾಸ ಸೌಧ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೦೧

ಹಾರೈಕೆ

“ಜಗದ ಕವಿ, ಯುಗದ ಕವಿ” ಎಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಚ್ಚು-ನೆಚ್ಚುಗಳನ್ನೂ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಮೂಡಿಸಿದ್ದ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಬಗೆ-ಬಗೆಯಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಆ ಮಹಾಚೇತನಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಕುವೆಂಪುಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನೂ, ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನೂ, ಅಭಯಾರಣ್ಯವನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ‘ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ’ ಅನ್ನು ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಶಃ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂಥ ಅನೇಕ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ, ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಅವರ ಹೈವಾಚಲೋಪಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಕಿರುಕಾಣಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಭವನ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ‘ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ’ಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಆರಂಭಗೊಳಿಸಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಇದು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಹುಬಗೆಯ ಕನಸುಗಳು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಯೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

‘ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ’ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುವ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮಹದಾಶಯವನ್ನು

ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದವರು. ಹೀಗಾಗಿ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಕೈಚಾಚಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲಿದೆ. ಇದರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಕಾನೂನು, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳು - ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅನುವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು, ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿವೆ; ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೂ ಹೊರಬರಲಿವೆ. ಹೀಗೆ ಇದೊಂದು 'ಮಿನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ'ವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಲಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯದಂಥ ಮಹಾಲೇಖಿಕರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು, ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವುದು, ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾರಕಾಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವದ್-ಸಮುದಾಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಇಂಬು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ನೆರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿಯ ಬಹುಮುಖೀ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇತೋಪ್ಯತಿಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ; ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ನಾಡಿನ ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್)

(ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಮನು ಬಳಗಾರ್

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಅಂಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2005ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಕಟ್ಟಡ ಸಮುಚ್ಚಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದರ ಉದ್ಘಾಟನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುವೆಂಪು ಮಾಡಿರುವ ಅತ್ಯುಚ್ಛ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಹಿರಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡೇತರರಿಗೆ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಧೈಯವನ್ನೂ ಇದು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇದು ಸರ್ವಭಾಷೆಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿದೆ. ಭಾಷಾಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದೇಶ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ, ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು - ಹೀಗೆ ಬಹುಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಈ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಿರಿಯ ಬಹುಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ.ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಅವರನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಕ್ಷರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಅದು ಅನೇಕ ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಅದರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಇತೋಪ್ಯತಿಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಮನು ಬಿಲ್ಕಿಗಾಲ್
(ಮನು ಬಳಿಗಾರ್)

ಪೀಠಿಕೆ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ. ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವರಕವಿಗಳಾದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದಲೇ ಯುಗದ ಕವಿ, ಜಗದ ಕವಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿತರಾಗಿದ್ದಂಥವರು. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಚೇತನವೂ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಬಹುತೇಕ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಅವರದಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಈ ಗೌರವ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಅರಸಿಬಂದವು. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೂ ಅವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಿರಿಮೆ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೊಂದನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂಥ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿಯಂಥ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಹೈಮಾಚಲೋಪಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಅದು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ರೂಪಾರಿ ಮೈದೇ. ಜವರೇಗೌಡ ಅವರು. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಈಗ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿವೆ. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ' ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ-ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುವ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮಹದಾಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು

ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಕಟ್ಟಡದ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದಿನಾಂಕ : ೦೧.೦೯.೨೦೦೫ರಂದು ಅಂದಿನ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎನ್. ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಅವರಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. 'ವಿಶ್ವಚೇತನ' ಮತ್ತು 'ಕಾಜಾಣ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿರುವ ಎರಡು ಬೃಹತ್ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸುವಾರು ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಕಾಮಗಾರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಇದೇ ದಿನಾಂಕ: ೧೯.೦೮.೨೦೦೯ರಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೧೧.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್.ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರು ಈ ಕಟ್ಟಡ-ಸಮುಚ್ಚಯದ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಹಾಗೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ಹತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮೂರು ಮುಖದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ :

- (ಅ) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು
- (ಆ) ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
- (ಇ) ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು
- (ಉ) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು :

(i) "ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತೋರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೇ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಂಗವಾಗಿ ಅನುವಾದ, ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ :

(೧) ಭಾಷಾಂತರ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಶಿಕ್ಷಣ - ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದೀ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಲಯಾಳಂ, ಬಂಗಾಳಿ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

(೨) ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ : ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು

(೩) ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ

(೪) ಕಾನೂನುಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ

(೫) ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ; ಮತ್ತು

(೬) ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ

(೭) ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ (ಸರ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ)

(ii) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ - ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಾಚುರ್ಯದ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಟ್ರಾನಿಂಗ್, ಜಪಾನಿ, ಫ್ರೆಂಚ್, ರಷ್ಯನ್, ಜರ್ಮನ್, ಚೀನೀ, ಆಫ್ರಿಕನ್ ಭಾಷೆಗಳು - ಈ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಿ ದೂತಾವಾಸಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಂಥ ತರಬೇತಿ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಪ್ರಕಟಣಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳು, ವಿಚಾರಸಂಕಿರಣಗಳು, ಕಾರ್ಯಶಿಬಿರಗಳು ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದವರು. ಹೀಗಾಗಿ, ಜ್ಞಾನದ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳತ್ತಲೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಕೈಚಾಚಲಿದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಅವರ ಆಶಯ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನುವಾದ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಔಚಿತ್ಯ ದೊರೆಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

(ಆ) ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು :

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೂರ್ ಅವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ರವೀಂದ್ರ ಸಂಚಯ'ವನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯ' ಮತ್ತು 'ಪು.ತಿ.ನ ಸಂಚಯ'ಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿವರಾಮ ಕಾರಂತ, ಮಾಸ್ತಿ, ವಿ.ಕೃ. ಗೋಕಾಕ್ ಮತ್ತು ಬಿ.ಎಸ್. ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಲೇಖಕರ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇತರ

ಮಹತ್ವದ ಕನ್ನಡ ಲೇಖಕರ 'ಸಂಚಯ'ಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನೂ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಚಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲೂ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮೈಥಿಲಿ ಶರಣಗುಪ್ತ ಸಂಚಯ, ಜಯಶಂಕರ ಪ್ರಸಾದ್ ಸಂಚಯ (ಹಿಂದೀ), ವಿಶ್ವನಾಥ ಸಂಚಯ (ತೆಲುಗು), ಆಶಾಪೂರ್ಣದೇವಿ ಸಂಚಯ (ಬಂಗಾಳಿ), ಶಿವಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ ಸಂಚಯ ಮತ್ತು ಎಂ.ಟಿ. ವಾಸುದೇವ ನಾಯರ್ ಸಂಚಯ (ಮಲಯಾಳಂ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವಂತೆಯೇ, ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವೂ-ಪ್ರೇರಕವೂ ಆಗುವಂತೆ, ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ, ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬಿಲ್ಡ್ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗದಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ : ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಂತಹವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತರುಣ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ : ತರುಣ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಳು-ಕೊಡೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಶಿಷ್ಯವೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಇ) ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು :

'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಇದುವರೆಗೆ ಲಂಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ. ಮುಂದೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೆ.ಡಿ.ಬರ್ನಾಲ್ಡ್

ಅವರ 'ಸೈನ್ಸ್ ಇನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ' ಗ್ರಂಥದ ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳು, ವಿಲ್ ಡ್ಯೂರಾಂಟ್ ಅವರ 'ಸ್ಪೋರಿ ಆಫ್ ಸಿವಿಲಿಜೇಷನ್'ನ ಉಳಿದ ಎಂಟು ಸಂಪುಟಗಳು (೪ ರಿಂದ ೧೧), ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸೋಮದೇವನ 'ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾಗರ'ದ ಐದು ಸಂಪುಟಗಳು (೬ ರಿಂದ ೧೦) - ಇವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆ'ಯಂಥ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಜಾಪನೀಸ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿರುವ 'ಶಾಕ್ ವೇವ್'ನಂಥ ಗ್ರಂಥವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರಲಿದೆ. 'ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನಕದಾಸ ಮಿಷನ್' ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕನಕದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯವೂ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆ-ಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯಲಿದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ : ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದೆ. ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಮೂಲಧನವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ನೀಡಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಮುಂಗಡ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಪ್ರಕಟಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗೆಯ ನೆರವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಇಂಥ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳೂ ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡೇತರ ಭಾಷಾ-ಸಾಹಿತ್ಯವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೇರು ಕೃತಿಗಳು ಪರಿಚಯಗೊಳ್ಳಲೂ, ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಲೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಉದಾರ ನೆರವಿನಿಂದ ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ, ಮಿನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾಗಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದೆ. ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಭಾರತೀಯ

ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿದೆಯೆಂದೂ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವದ್ವಲಯಕ್ಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ ಆಗಲಿದೆ ಎಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿದೆಯೆಂದೂ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವದ್ವಲಯಕ್ಕೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ ಆಗಲಿದೆ ಎಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡಿನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ನಿವೇಶ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿರುವ ಇಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳು ನಮಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ; ಬೇರೊಂದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂಥ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ನಮಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವೂ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೈಯ-ಧೋರಣೆಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವೂ, ಆಗಿರುವ ಅನಿಸಿಕೆಗಳು ಅವರು ಎದುರಿಸಿರುವ ನೋವು-ಕಷ್ಟ-ಸಂಕಟಗಳ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯೇ ಆಗಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಗಮನಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದಲೂ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಥಾಸಂಕಲನವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ವತಿಯಿಂದ ಹೊರತರಲು ಅನುವು ಮಾಡಿ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಶ್ರೀಮತಿ ತಮ್ಮಲಾ ಆವೋ ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕೃತಜ್ಞವಾಗಿದೆ.

ಸ್ವತಃ ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿರುವ ಡಾ. ಎಚ್.ಎಸ್.ಎಂ. ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರು ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡಿನಲ್ಲಿನ ತಮ್ಮ ಸೇವಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ಸಂವೇದನೆ-ಸಂಕಷ್ಟ-ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಅರಿತವರಾಗಿದ್ದು, ಅವನ್ನು ಆಳವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅವುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೇರೆ ಭಾಷಾವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಸಬೇಕಾಗಿ ಬರುವ ಇತರ ಭಾಷಾಬಾಂಧವರು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವಂಥ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಅವರು ಒಂದು ಮಾದರಿಯನ್ನು, ಆದರ್ಶವನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನುವಾದವೂ ತುಂಬ ಸಹಜವೂ, ಸೃಹಣೀಯವೂ ಆಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ ತುಂಬ ಹಿಡಿಸುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಇಂಥ ಒಂದು ಸುತ್ತ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿಯೊಂದು ಹೊರಬರಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಪ್ರಕಾಶ್ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೈತ್ಯೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೂ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್‌ನ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೂ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳು

ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋರವರು ಈಗಾಗಲೇ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ, ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳು, ದಂತಕಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಆವೋ ನಾಗಾಗಳ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ವಿವಿಧ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಲ್ಕು ಕವನ ಸಂಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆವೋ - ನಾಗಾ ಮೌಖಿಕ ಸಂಪ್ರದಾಯ (2000) ದ ಲೇಖಕಿ. ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಶಿಲ್ಲಾಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಮತ್ತು ಸ್ಕೂಲ್ ಆಫ್ ಹ್ಯೂಮಾನಿಟೀಸ್ ಮತ್ತು ಎಜ್ಯುಕೇಷನ್ ವಿಭಾಗದ ಡೀನ್ ಆಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ 2010 ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಪುಸ್ತಕ ಮೇಳದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಾಹಿತ್ಯಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು.

ನಮಗೆ ನಾವೇ ಏನನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆಂದು ಬಲ್ಲವರಿಗೆ

ನೆಲ ಮರುಗುವುದ ನಾ ಕೇಳಬಲ್ಲೆ
ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮರುಗುತ್ತಿರುವುದು
“ಮರಣಿಸಿದವರೆಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಮೇಲೆದ್ದು
ಬದುಕಿರುವವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಲಿ ಹೇಗೆ
ಮರಣಿಸಬಾರದೆಂದು”

ನಾವು ಮರೆಯುವ ಮುನ್ನ

ನೆನಪು ತುಂಬಾ ಚುರುಕಾದ ಅಂಶ: ಏನನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಉಳಿದದ್ದನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತುಂಬಾ ಕ್ಷುಲ್ಲಕವಾದ ವಿಷಯವು ಅಗಾಧ ನಷ್ಟವೊಂದನ್ನು ನೆನೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು. ನನ್ನ ತಾಯಿಯು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಿದ ಮೀನಿನ ವಿಶೇಷ ಭಕ್ಷ್ಯವು ಅವಳು ಮರಣಿಸಿದ ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೂ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಮನೆಯ ಊಟದ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅದಿರದಿದ್ದು ಅವಳ ಬಗೆಗಿನ ಬೇರಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವಳ ಸಾವು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಹಜವಾದಂತೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತಟ್ಟುತ್ತದೆ. ನಾನು ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಸಿಗೆ ಮತ್ತು ಅದರಾಚೆಗೆ ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ ಜರಡಿಯೊಳಗಿಂದ ನೆನಪುಗಳು ಹೇಗೆ ತೂರಿ ಬಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟವುಗಳೆಂಬ ಆಯ್ಕೆ ನಡೆದು ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರ್ಯವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಾಟಿತು. ತನ್ನ ಒಳಗಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯು ಜೀವಕ್ಕಿದೆಯೆಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ನೆಮ್ಮದಿಯಿಂದ ಬದುಕಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಆದರೆ ಬೇರೊಬ್ಬರ ನೆನಪಿನ ಪ್ರಶ್ನೆ ಬಂದಾಗ, ಅದರಲ್ಲೂ ಅದರ ತುಂಬ ನೋವು, ಬರಿಯ ನೋವು ತುಂಬಿದಾಗ ನೀವೇನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಅದನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಅದು ನನಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀರಾ? ನೀವು ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದಾದರೆ, ಸಹ ಮಾನವನೊಬ್ಬನ ನೋವನ್ನು ಅರಿತ ಮೇಲೂ ನೀವು ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆ ಅದೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವೇ? ನನಗೆ ಹಾಗೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿಯೇ, ಈ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಅಂಥವರ ಬದುಕನ್ನು ಮತ್ತೆ ಅವಲೋಕಿಸಿ ಅದರೊಳಗಿನ ಇದುವರೆಗೂ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಹಾಗೂ ಅಂಗೀಕರಿಸದ ನೋವಿನ ನೋಟವನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ತಂದಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ, ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅಂಥಹ ವಿಷಯವು ನಡೆದೇ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಹ ಜನಗಳು “ಪರವಾಗಿಲ್ಲ, ನಮಗೇನೂ ಅನ್ನಿಸೋಲ್ಲ” ಎಂದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ಉದಾಸೀನತೆ ಮತ್ತು ಕಠೋರತೆಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ನೇರವಾಗಿ ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದುವರೆಗೂ ಅಂಥಹವರು ಅನ್ಯಾಯ ಹಾಗೂ ಅವಮಾನವೀಯತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕಥೆಗಳು ಚರಿತ್ರೆಯೊಳಗಿನ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಅಥವಾ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳ ಬಗೆಗೆ ಬರೆದ ಕಥೆಗಳಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅರ್ಥಶತಮಾನದ ಹಿಂದೆ ನಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಬೀಸಿಹೋದ ದಳ್ಳುರಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯ ದಕ್ಕಿಸುವ ಅಥವಾ ನಿಂದಿಸುವ ಕಥೆಗಳೂ ಅಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯಾಗಿ, ಈ ಕಥೆಗಳು ಏನನ್ನು

ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆಯೆಂದರೆ ಅಂಥಹ ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ವಿಜೇತರಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ ಬಲಿಪಶುಗಳೇ. ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೊಂದವರೇ. ಮಾನವೀಯ ಅಂಶಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅಂಥಹ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಕೇವಲ ದೈಹಿಕ ಆಘಾತ ಅಥವಾ ಜೀವವೊಂದರ ಅಳಿಸುವಿಕೆಯಾಚೆಯಲ್ಲಿ ನೊಂದವರ ಮನದೊಳಗಿನ ನರಳಾಟ ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಮಾನವ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಪೆಟ್ಟು ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಬದುಕುಳಿದವರ ಮೇಲಿನ ಆಘಾತವು ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಆತ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬರೆ ಎಳೆಯುತ್ತದೆ.

ಕಳೆದ ಶತಮಾನದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿ, ಐವತ್ತರ ಸಂವತ್ಸರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷವದ ಸುಳಿ ಸುತ್ತಿಸಿದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಗಾ ಜನರ ರಕ್ತಪಾತ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೀರ ಹೊಳೆಯಿಂದಾದ ಚರಿತ್ರೆಯ ಮತ್ತು ಭಾರತ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಯಿಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ನಡೆದ ಹೋರಾಟದ ಸುತ್ತ ಈ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿನ ಹಲವು ಕಥೆಗಳ ಮೂಲವಿದೆ. ಆದರೆ ಘಟಿಸಿದ ನೈಜ ಹೋರಾಟವು ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಆ ಪರ್ವದ ಘಟನಾವಳಿಗಳು ಹೇಗೆ ನಾಗಾಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬಂಡಾಯಗೊಳಿಸಿತೆಂದು ಶೋಧಿಸಿ ನೋಡುವ ಆಶಯವು ಈ ಕಥೆಗಳಿಗಿದೆ. ಆ ಮಹಾ ಪ್ರಳಯದ ಮೇಲುಬ್ಬರವು ನಾಗಾ ಜನರೆದುರು ಹಲವಾರು ವಾಸ್ತವಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸವಾಲುಗಳನ್ನೆಸೆದಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದು, ಈಗಲೂ ಸಹ ಅವುಗಳೊಳಗೆ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನೈತಿಕ ತಾದಾತ್ಮವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲು ಹಣಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಅದು ಅಗ್ನಿಯೊಳಗಿನಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದಂತಿದೆ. ಅದರ ಕೆನ್ನಾಲಗೆಯು ಹಲವರನ್ನು ಸೋಂಕದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿದರೂ, ಇನ್ನುಳಿದವರು ಅವರಿಗೂ ಸಹ ಗುರುತಿಸಲಾರದಷ್ಟು ಬದಲಾದರು. ಸ್ವಂತಿಕೆಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾಗಾ ಜನರ ಹೋರಾಟದ ಕಥೆಯು ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಆದರ್ಶದೊಡನೆ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರೇಮದ ತೀವ್ರ ಬಯಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭವಾದರೂ ಅದು ಹೇಗೋ ನಿರಾಸೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭ್ರಮನಿರಸನದಲ್ಲಿ ಪುನರ್ನಿರ್ಮಿತವಾಯಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಯಾವುದನ್ನು ಮೀರಬೇಕೆಂದಿತ್ತೋ ಅದೇ ಅದಾಯಿತು.

ಈ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ಕಥೆಗಳು ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ನಾಗಾ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಆವರಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿವೆ. ಇಂದಿನ ನಾಗಾಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ “ಪ್ರಗತಿ” ಮತ್ತು “ಅಭಿವೃದ್ಧಿ”ಗಳ ನಡುವೆ ಅದು ಅದರಲ್ಲೂ ಯುವಜನರಿಗೆ ಅಪ್ರಸ್ತುತವೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಶಾಂತ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಗೊಂದಲ ಮತ್ತು ಸಂಘರ್ಷದ ಲೋಕದೊಳಕ್ಕೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಯುವಜನರ ಏಳುಬೀಳುಗಳು ಇತ್ತೀಚಿನ ನಾಗಾ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅವನತಿಯ ಒಂದು ಭಾಗ. ಅದು ಅವರನ್ನು ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಊನಗೊಳಿಸಿದೆ.

ಅಂಥಹ ಚರಿತ್ರೆಯ ಅನುವಂಶಿಕರ ಮೇಲೆ ಇರಬಹುದಾದ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದರೆ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಆ ಹೋರಾಟವು ಅವರುಗಳ ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಉಂಟುಮಾಡಿರಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಪ್ರಕೃತಿ ಹಾಗೂ ನೆರೆಹೊರೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದಿರುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ಜನಾಂಗೀಯ ವಿವೇಚನೆಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸಿದೆ. ನಾಗಾಜನರು ಇದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ನಾಗಾಲೋಟ

ದಿಂದ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ಅನಿವಾರ್ಯತೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ, ಈ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿನ ಹಂದರದೊಳಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾದರೆ, ಆ ವಿಪ್ಲವದ ದಿನಗಳ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾರ್ಥಕತೆಯಿದೆಯೆನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋ
ಶಿಲ್ಲಾಂಗ್

ನನ್ನ ಮಾತು

ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಸಾಮಿ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಹೊರತು ಪಡಿಸಿ, ಉಳಿದೆಲ್ಲ ರಾಜ್ಯಗಳ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಅನೇಕ ಭಾಷೆಗಳ, ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ, ಜನಾಂಗಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯವು ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆದಿಲ್ಲವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಇಲ್ಲೊಬ್ಬರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಗಮನೀಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರು ಬಹಳಷ್ಟಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅಂಥಹ ಗಮನೀಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖರು ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಶ್ರೀಮತಿ ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋರವರು. ಇವರು ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋತ್ತರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪ್ರೊಫೆಸರ್ ಆಗಿ ಅದೇ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಡೀನ್ ಆಫ್ ಹ್ಯುಮಾನಿಟಿಸ್ ಆಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಇದುವರೆಗೆ ಅನೇಕ ಲೇಖನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಐದು ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡು ಸಣ್ಣ ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಾಗಾ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಮಾಜ, ಹೋರಾಟ, ಸಂಘರ್ಷ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿನ ವಸ್ತುಗಳೇ ಇವರ ಕಥಾ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬರುವ ಚಿತ್ರಣಗಳು. ಈ ಕಥೆಗಳು ಇದೇ ಪ್ರದೇಶದ ಬೇರೆಲ್ಲ ಕಥೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅಂದಮೇಲೆ ಭಾರತದ ಇನ್ನುಳಿದ ಪ್ರದೇಶದ ಕಥೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ, ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಇಂಥಹ ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಬರವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಫೆಬ್ರವರಿ 2010ರಲ್ಲಿ ದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ವಿಶ್ವ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರದರ್ಶನದಲ್ಲಿನ ಸಾಹಿತ್ಯ ಗೋಷ್ಠಿಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯನ್ನು ವಹಿಸುವ ಗೌರವವನ್ನು ಇವರು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯು ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದುದು ಶಿಲ್ಲಾಂಗ್ ನಲ್ಲಿನ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಿರ್ದೇಶಕರಾದ ಪ್ರೊ ಕೈಲಾಶ್ ಸಿ. ಬರಾಲ್‌ರವರ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪದ ಮೂಲಕ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಹತ್ತು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಓದಿ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನನಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಅವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕೌರ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಭೀಭತ್ಯತನ, ಬಡತನ, ಮುಗ್ಧತೆ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಆಂದೋಳನ, ಸಂಘರ್ಷ, ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ತಾಕಲಾಟ, ಬಲಶಾಲಿ ಹಾಗೂ ಬಲಹೀನರ ನಡುವಿನ ಅಸಮ ಹೋರಾಟ, ಅದರಲ್ಲಿನ ನೋವು, ಪ್ರಾಣಹಾನಿ, ವಿಫಲತೆ ಹಾಗೂ ಜನರ ಮುಗ್ಧತೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿರಬಹುದಾದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಹಿಂಸಾಚಾರವು ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲೂ ನಡೆದಿರಲಾರದು. ಅದರಲ್ಲೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ನಾಟಕ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯವೇ ಇಲ್ಲದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳ, ಸಂದರ್ಭಗಳ ಚಿತ್ರಣಗಳಿರುವ ಈ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ಓದುಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಹೊಸರೀತಿಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಓದುಗರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸಿದರೆ ನನ್ನ

ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ಸಫಲವಾದಂತೆ.

ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋರವರ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೂಲ ಬರಹವು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಕನ್ನಡೀಕರಿಸುವಾಗ ಬಹಳಷ್ಟು ಪ್ರಯಾಸ ಹಾಗೂ ಸಮಯಗಳ ಸಮ್ಮಿಳಿತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಕೆಲವು ಬೇರೆ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಿಂದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ಗೆ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ನಿಂದ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಭಾಷಾಂತರಿಸುವಾಗ ತುಂಬಾ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯದಂತೆ, ಪ್ರಸ್ತುತ ಕೃತಿಯ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯ ಅಷ್ಟೇನೂ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ನನ್ನ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೂಲ ಲೇಖಕರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿಜಕ್ಕೂ ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋರವರು ಒಬ್ಬ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಲೇಖಕಿ. ಅವರ ಪರಿಚಯವು ಅವರ ಕೃತಿಗಳ ಮೂಲಕ ಬೇರೆಲ್ಲ ಭಾಷಾ ಓದುಗರಿಗೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಇಂಥಹ ಒಬ್ಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೇಖಕಿಯನ್ನು ಮುಕ್ತ ಮನದಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ.

ಈ ಪ್ರದೇಶವು ರಾಜಕೀಯವಾಗಿ, ಭೌಗೋಳಿಕವಾಗಿ, ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಭಾರತದ ಚೌಕಟ್ಟಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ, ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಪರಕೀಯ ಧೋರಣೆಯಿರುವುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಒಂದು ಬಗೆಯೆಂದರೆ, ಕಲೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಗೀತಗಳ ವಿನಿಮಯದ ಮೂಲಕ, ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನವು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮೂಲಕ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಕೃತಿ. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ವತಿಯಿಂದ ಬಂದ 'ಭೂಮಿಗೀತೆಗಳು' ಎಂಬ ಹದಿನಾರು ಕಥೆಗಳ ಸಂಕಲನ. ಅದು ಅವರದೇ ಆದ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಮೂಲ 'ಅರ್ಥ್ ಸಾಂಗ್ಸ್' ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ಅನುವಾದ. ಅದರಲ್ಲಿನ ಕಥೆಗಳೂ ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ಮನಮುಟ್ಟುವಂತಿವೆ.

ಶಿಲ್ಲಾಂಗ್ ಬಿಟ್ಟು ಬೆಂಗಳೂರಿಗೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸುವ ನನ್ನ ಪ್ರಯತ್ನ ಮುಂದುವರಿದಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮ ಅಸ್ಸಾಮಿ ಕಥೆಗಳೂ ಸೇರಿವೆ. ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಓದುಗರ ಕೈಸೇರಲಿವೆ.

ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋರವರ ಕಥಾಶೈಲಿಯು ಸರಳವಾಗಿದ್ದು ಅಪ್ರಯತ್ನ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಕಥಾನಕಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಹತ್ತು ಕಥೆಗಳು ನಾಗಾ ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದ (ಮೂರು ಆಯಾಮದ) ಕನ್ನಡಿಯಂತಿವೆ. ಜೀವನದ ಬಹುತೇಕ ಎಲ್ಲ ಅಂಶಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಗಳಾಗಿವೆ. ಜನಜೀವನದೊಳಕ್ಕೆ ಕಿಟಕಿಯ ಹಾಗಿರುವ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಅಲ್ಲಿನ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಗಳು, ದಂತ ಕಥೆಗಳು, ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳು, ನಂಬಿಕೆಗಳು, ಕಲೆಗಳು, ಸಂಗೀತ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಹೊರ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಗೊತ್ತಿರದೇ ಇರುವ ಹಲವಾರು ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಈ ಕಥೆಗಳ ಮುಖಾಂತರ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಇವು ತುಂಬಾ ಆಸಕ್ತಿಕರವಾಗಿವೆ, ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯಾಗಿವೆ.

ಈ ಕಥೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತಾ ಸಾಗುವಾಗ ಲೇಖಕಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ಯಾವುದೇ ನಿಲುವನ್ನೂ ತೋರಗೊಡದೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ತಟಸ್ಥ ಹಾದಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಭೂಗತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮುಗ್ಧ ಜನರ ಅದರಲ್ಲೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಬಹು ನಾಜೂಕಾಗಿ ವಿವರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪ್ರದಾಯ

ಬದ್ಧ ಕಥಾ ನಿರೂಪಕಗಳಂತಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಸಮಗ್ರ ಚಿತ್ರಣವು ಕಣ್ಮುಂದೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸುತ್ತಾ ತುಳಿತಕ್ಕೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಅನುಕಂಪವನ್ನೂ, ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರರಿಗೆ ಕೋಪವನ್ನೂ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂದಾಗುವುದನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹೇಳದೆಯೇ ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಥೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಓದುಗರಿಗೆ ಮುಂದಿನದನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

'ಅರಣ್ಯದ ಮೇಜರ್' ಕಥೆಯು ತಿಳಿಹಾಸ್ಯ ಲೇಪನವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ. ಅಸಮ ದಾಂಪತ್ಯದೊಳಗಿನ ಅನುಸರಣೆ, ಬದ್ಧತೆ, ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮ ವಾತ್ಸಲ್ಯಗಳಲ್ಲದೆ ಆ ನಾಡಿನ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೆಚ್ಚು, ಧೈರ್ಯ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಗಂಭೀರ ನಿರೂಪಣೆಯು ತಿಳಿಹಾಸ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇಡೀ ಸಂಕಲನದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಲಘು ಸನ್ನಿವೇಶವಿರುವುದು.

'ಸೋಬಾ' ಕಥೆಯು ಮುಗ್ಧ ಬಾಲಕನೊಬ್ಬನ ಒಳ ಆಸೆಯ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಾದ ದುರಂತ ಪರಿಣಾಮದ ಸುತ್ತ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಬದಲಾದ ಆರ್ಥಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಾಗೂ ನಾಗರಿಕ ಪರಿಸರವನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸರ್ವನಾಶದತ್ತ ಒಯ್ಯಬಲ್ಲದನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ.

'ಕೊನೆಯ ಗೀತೆ' ಯು ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವಾರು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ, ಜರ್ಮನ್ ಸೇರಿದಂತೆ, ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ. ಹಲವಾರು ಕಥಾಸಂಕಲನಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಿದೆ. ಅಸಹಾಯಕ, ಅಮಾಯಕ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಜೀವನವು ಗಾಜಿನಷ್ಟು ಸ್ಪಷ್ಟ . ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ಛಿದ್ರಕಾರಿ. ಪ್ರಬಲತೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲತೆಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಲಾಗುವ ಘೋರ ಅಂತ್ಯ. ಮಾನವ ವರ್ತನೆಯ ಅತ್ಯಂತ ಕೆಟ್ಟ ಘಳಿಗೆಯ ಬಲು ನಾಜೂಕಾದ ನಿರೂಪಣೆಯಿದೆ.

'ಕರ್ಪೂರ್ ಮನುಷ್ಯ' ಕಥೆಯು ಓದುಗರ ಮನಮಿಡಿದು ಕಣ್ಣೀರು ಮಿಡಿಸುವಂಥಹ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಕರ ಕಥೆ. ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಶಿಶುವಾಗಿ ಬೇರೊಬ್ಬರ ದಾಳದಾಟದ ಬಲಿಪಶುವಾಗಿ ಕಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಕೈತೊಳೆಯುವ ಅಸಹಾಯಕನೊಬ್ಬನ ದಾರುಣ ಕಥೆ. ಎರಡು ಸಾಲುಗಳ ಮುಕ್ತಾಯದಲ್ಲಿ ಓದುಗನನ್ನು ಮುಂದೇನಾಯಿತೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕಥಾನಕ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

'ಆ ರಾತ್ರಿ'ಯು ಅವಿವಾಹಿತ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬರ ದ್ವಂದ್ವ ಮನಸ್ಸಿನ ಬಲು ನಾಜೂಕಾದ ಮನ ಮಿಡಿಯುವ ಕಥೆಯಾಗಿದೆ. ಕ್ಷಣಿಕದ ನಿರ್ಲಕ್ಷ್ಯವು ಹೇಗೆ ಅಗಣಿತ ದುಃಖಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಬದುಕಿನ ಹಾದಿಯನ್ನೇ ಬದಲಿಸಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹೆಣೆಯಲಾಗಿದೆ. ಅತ್ಯಂತ ನೋವಿನ ಮತ್ತು ಅವಮಾನಕರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲೂ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಸಹನೆ, ಸಹಿಷ್ಣುತೆ. ಸಹಕಾರ, ಬೆಂಬಲಗಳು ಹೇಗೆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಧೃಡವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲದೆಂಬುದನ್ನು ಈ ಕಥೆಯು ಸಾರುತ್ತದೆ. ಅಯಾಚಿತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಎದುರಾದಾಗ ಹೇಗೆ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದನ್ನು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ನಿರತ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಹೆಣ್ಣು ಕಟ್ಟು ಪಾಡುಗಳೊಳಗಾಗಿ ನರಳುತ್ತಾಳೆ ಹಾಗೂ

ಹೇಗೆ ಗಂಡು ಯಾವ ನಿರ್ಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ತೊಟ್ಟು ಕಳಚಿದ ಹಾಗೆ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ಇಂಥಹ ಕಥೆಗಳು ಸ್ಥಾನಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ, ಜಾಗತಿಕ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಓದುಗರ ಅಂತಃಕರಣವನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣು ಎಷ್ಟು ದುರ್ಬಲಳೋ ಅಷ್ಟೇ ಸಬಲಳು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕಥೆಯು ಎತ್ತಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

‘ಕುಂಬಾರ’ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಕಲೆಗಳು ಆಧುನಿಕತೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಲುಗಿ, ನಶಿಸಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಷ್ಟು ಅವಶ್ಯಕ ಹಾಗೂ ಅದೊಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವ ಈ ಕಲೆಯು ತಾಯಿ - ಮಗಳ ವೈರುಧ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ವೈಚಾರಿಕ ತಾಕಲಾಟಗಳ, ಭಿನ್ನತೆಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ಅಂತಃಕರಣ, ಕರುಳು ಸಂಬಂಧಗಳ ತುಡಿತಗಳಲ್ಲಿನ ನವಿರು ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯ ನಾಗಾ ಸಮಾಜದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ನಿಶ್ಚಯ ಹಾಗೂ ಧೃಢ ಮನೋಭಾವವು ಹೇಗೆ ಕೊನೆಗೂ ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ವೇಲೆ ವಿಜಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಬಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ನಾಗಾ ಪ್ರಜ್ಞೆಯು ಸೋದಾಹರಣೆಯೊಂದಿಗೆ ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ.

‘ನೆರಳುಗಳು’ ಕಥೆಯು ನಾಗರೀಕ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಅಪರಿಚಿತವಾದದ್ದಾಗಿದ್ದು, ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ನೀಳವಾಗಿ ಚಾಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಕಪ್ಪುಭಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮಾನವ ಸಹಜ, ಪ್ರೀತಿ, ವಾತ್ಸಲ್ಯ, ದ್ವೇಷ, ಅಸೂಯೆ, ಪ್ರತೀಕಾರ, ಹಿಂಸೆ, ಅಟ್ಟಹಾಸ, ದೌರ್ಜನ್ಯ, ನಿಷ್ಕಾರುಣ ರಾಕ್ಷಸ ವರ್ತನೆಗಳನ್ನು, ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಸುವ, ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳ ಘರ್ಷಣೆಯ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಮನಕಲಕುವಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಾಗರೀಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯ ಔಚಿತ್ಯವನ್ನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಬಹುದಾದ ಕಥೆಯಿದು.

“ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನ ನೆನಪು” ನೆನಪಿನೊಳಗಿನ ಆಳವಾದ ನೋವಿನೊಳಗಿನ ಆದ್ರ್ವತೆಯನ್ನು, ಜೀವನ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು, ಸಂಕಷ್ಟಗಳ ಸರಮಾಲೆಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಧೈರ್ಯ, ಸ್ಥೈರ್ಯ, ಸಮಯ ಪ್ರಜ್ಞೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳ ಬಲದಿಂದ ಹೇಗೆ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಚಾಕಚಕ್ಯತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಬಹುದೆಂದು ವಿವರಿಸುವ ಕರುಣಾಜನಕ, ಸ್ನೇಹಮಯ ಕಥೆ. ಇಷ್ಟಲ್ಲದರ ನಡುವೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಚಗುಳಿಯಿಡುವ ತಿಳಿಹಾಸ್ಯವಿದೆ. ಕಪ್ಪು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಕಪ್ಪು ಪ್ರದೇಶವಿರುವ ಬಿಳಿ ಸತ್ಯವಿದೆ. ಜೀವನದ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ನೋವಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಾಲನ್ನು ಬೆಚ್ಚಗೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಬೆಚ್ಚಗೆ ಅಡಗಿರುವ ನೆನಪುಗಳ ದೃಶ್ಯ ಮಾಲೆಯ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯೇ ಇದರ ಕಥಾವಸ್ತು.

‘ಪ್ರಯಾಣ’ದ ಕಥಾವಸ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಕಂಡು ಬರುವ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಸಾಮಾನ್ಯ ದೃಶ್ಯ. ಜೀವನಾವಶ್ಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿಗೋಸುಗ ನಾಲ್ಕಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ಒಂಟಿರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ಇದೆ. ಜೊತೆಗೆ ಬದುಕಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಾದ ಜೀವನಾಧಾರವಾದ ವಿದ್ಯೆಯ ಗಳಿಕೆಗಾಗಿ ಹತ್ತಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್‌ಗಳಷ್ಟು ದೂರವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಎಡರು ತೊಡರುಗಳನ್ನು, ಕಷ್ಟಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾಳ್ಮೆಯಿಂದ

ಎದುರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಈ ಕಥೆಯು ತೋರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಾಲ್ಯದ ನೆನಪುಗಳು ಹೇಗೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡ ಬಾಲದಂತೆ ಜೀವನವಿಡೀ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತವೆಯೆಂಬ ವಾಸ್ತವವೂ ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿದೆ.

‘ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವು’ ಸ್ಥಾನಿಕ ಕಥೆಯಾದರೂ ಯಾವುದೇ ಜಾಗತಿಕ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣಬಹುದಾದ ಸತ್ಯ ಘಟನೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬದಲಾದ ಅದೃಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೇರುವಾಗಿನ ರಸಮಯ ವರ್ಣಮಯ ಚಿತ್ರಣದ ಕಥಾವಸ್ತು. ಗಂಭೀರ ನಿರೂಪಣೆಯ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೆರೆನ್ನಾಳ ಹಂದಿಪಾಡಿನ ಜೀವನವು ಮರುಕವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೂ ನಗಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ‘ರಾಜ’ ಹಾಗೂ ರಾಜಕಾರಣವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭಗಳನ್ನು ಕಾರಣ ಸಹಿತವಾಗಿ ವರ್ಣಮಯವಾಗಿ ರಂಜನೀಯವಾಗಿ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಟ್ಟುವ ಚುನಾವಣಾ ಚಿಹ್ನೆ ‘ಕೊಕ್ಕರೆ’ ಯಂತೆ ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಲಾಗಿದೆ. ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರಿ ನುಂಗಿ ಹಾಕಿ ಎಮ್ಮೆಲೈ ನುಂಗಣ್ಣ ಆಗುವ ಈ ಕಥಾವಸ್ತು ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ನಡುವೆಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಅಪರಿಚಿತವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಈ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರಕಟಣೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿ ಉತ್ತೇಜಿಸಿದ ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಅನುವಾದಕ, ಉತ್ತಮ ಆಡಳಿತಗಾರ, ಸ್ನೇಹಜೀವಿ ಡಾ|| ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತರವರಿಗೆ ನನ್ನ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು. ಈ ಕೃತಿಯು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಸಂಪದದ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡಿದೆ. ಎಂದಿನಂತೆ ಶಿಲ್ಪಾಂಗ್ - ಬೆಂಗಳೂರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಡಿಟಿಪಿ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗಿರುವ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಶ್ರೀ ದತ್ತರಾಜರವರಿಗೆ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು. ಡಿಟಿಪಿ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಸುಶ್ರೀಮದ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳಿಗೂ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು. ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯನ್ನು ಓದಿ ಹಲವಾರು ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ ನನ್ನ ಶ್ರೀಮತಿ ಎ. ಎಸ್. ನಾಗಲಕ್ಷ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶ್‌ರವರಿಗೆ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಸಹಕರಿಸಿದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಉಜ್ವಲ್ ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ವಲಾ ಪ್ರಕಾಶ್‌ರಿಗೂ ಹಾಗೂ ನನ್ನ ಬರಹಗಳನ್ನು ಓದಿ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ತೋರಿದ ಶ್ರೀ ಜರಗನ ಹಳ್ಳಿ ಶಿವಶಂಕರ ಹಾಗೂ ಡಾ|| ಎಂ. ವೆಂಕಟಸ್ವಾಮಿಯವರಿಗೂ ವಂದನೆಗಳು.

ನನ್ನ ಮೊದಲ ಪುಸ್ತಕ ‘ಸಲಹುವ ಸಾಗರ’ ದ ಬಿಡುಗಡೆಯ ಸಮಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಭಾಷಾಂತರ ಕಾರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ನನ್ನ ಬೆನ್ನು ತಟ್ಟಿದ ಪ್ರೊ|| ಎಲ್. ಎಸ್. ಶೇಷಗಿರಿರಾವ್‌ರವರು, ವಿದ್ವಾನ್ ಎಂ ಶಿವಕುಮಾರ್ ಸ್ವಾಮಿಗಳು, ಡಾ|| ಅಜಯ್ ಕುಮಾರ್ ಸಿಂಹರವರು, ಪದ್ಮಶ್ರೀ ಪ್ರೊ|| ಕೆ. ಎಸ್. ವಾಲ್ಮೀಯಾ ರವರು, ಡಾ|| ಮಹೇಶ್ ಜೋಶಿಯವರು, ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್, ಶ್ರೀ ಎನ್. ಆರ್. ವಿಶುಕುಮಾರ್ ರವರು ಹಾಗೂ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ ನನ್ನ ತಮ್ಮ ಶ್ರೀ ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಎಸ್ ಪ್ರಸಾದ್‌ರವರಿಗೂ ಇದರ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಭಾಷಾಂತರದ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಪದ್ಮಶ್ರೀ ತೆಮ್ಮಲಾ ಆವೋರವರ ಮುಂದಿಟ್ಟಾಗ, ನಿಮ್ಮಂಥಹ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃಷಿಗೆ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿರುವುದು ಮೆಚ್ಚಬೇಕಾದ ಅಂಶವೆಂದು ಹೇಳಿ, ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆಯನ್ನು ಮರುಮಾತಿಲ್ಲದೆ ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ

ಅಪರೂಪದ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಸಾಹಿತಿ ಪ್ರೊ|| ತೆಮ್ಮಲಾ
ಆವೋರವರಿಗೆ ನನ್ನ ತುಂಬು ಹೃದಯದ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್‌ರವರಾದ
ಶ್ರೀ ಸಿ. ನಾರಾಯಣ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಹಾಗೂ ಅವರ ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗದ ಸಿಬ್ಬಂದಿ
ವರ್ಗದವರಿಗೂ ನನ್ನ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕ ವಂದನೆಗಳು.

– ಹೆಚ್. ಎಸ್. ಎಂ. ಪ್ರಕಾಶ್.

15.07.2010

ಶಿಲ್ಪಾಂಗ್, ಮೇಘಾಲಯ

ಪರಿವಿಡಿ

ಮೊದಲ ಮಾತು	v
ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ	vi
ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ	viii
ಪೀಠಿಕೆ	ix
ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳು	xvi
ನಾವು ಮರೆಯುವ ಮುನ್ನ	xix
ನನ್ನ ಮಾತು	xxii
೧. ಅರಣ್ಯದ ಮೇಜರ್	೧
೨. ಸೋಬಾ	೧೧
೩. ಕೊನೆಯ ಗೀತೆ	೨೮
೪. ಕರ್ಪೂರ್ ಮನುಷ್ಯ	೪೧
೫. ಆ ರಾತ್ರಿ	೫೩
೬. ಕುಂಬಾರ	೬೯
೭. ನೆರಳುಗಳು	೮೪
೮. ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನ ನೆನಪು	೧೦೮
೯. ಪಯಣ	೧೩೮
೧೦. ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ	೧೪೭

ಈ ಬೆಟ್ಟಗಳೇ ನಮ್ಮ ಮನೆಗಳು

ಅರಣ್ಯದ ಮೇಜರ್

ಮುಂಜಾವಿನ ಆ ಸಾಮೀಪ್ಯದ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮಿಲನವಾಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರೇಮಿಗಳಂತೆ, ಅವರು ಉತ್ಕಟವಾದ ಪ್ರೇಮದಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡರು. ಅವರನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆದರೆ ತಪ್ಪಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಅವರು ಐದು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಸಂಧಿಸುತ್ತಿರುವುದಂತೂ ನಿಜ. ಅವರು ನಿಜಕ್ಕೂ ತೀರಾ ಸರಿ ಹೊಂದಿರುವ ದಂಪತಿಗಳೇ ಸರಿ. ಅವರ ಮದುವೆಯ ಸುದ್ದಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಹಬ್ಬಿದಾಗ ಜನಗಳು ಬೆರಗಾಗಿ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಕೆಲವರಂತೂ ನಂಬಲೇ ಇಲ್ಲ. ಛೇ! ಛೇ! ಎಂದವರು ಕೆಲವರು. ಈ ಜೋಡಿಯ ಅಸಾಧ್ಯತೆಯ ಹಾಗೂ ಅಸಾಧುತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟ ಹಾಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಈ ಆಲೋಚನೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಹಲವರಿಗೆ ಜುಗುಪ್ಸೆ ಯುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕುಲದ ಘನತೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿರುವೆ ಎಂದು ಹುಡುಗಿಯ ತಂದೆಯನ್ನು ಅವನ ಕುಲಸ್ಥರು ದನಿಯೆತ್ತರಿಸಿ ಹೀಯಾಳಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ ಸುಂದರವಾದ ಮಗಳನ್ನು ಅಂಥವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಏಕೆ ದೂಡುತ್ತಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿಯಬಯಸಿದರು.

ಉದ್ದೇಶಿತ ಮದುವೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗರ ಅಸಹನೆ ಯಾತಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತೆಂದರೆ, ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಬಾಹ್ಯ ಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು; ಜೊತೆಗೆ ಹುಡುಗಿಯ ಮತ್ತು ವರನ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿನ ಅಂತರ. ಹುಡುಗನು ಕುಳ್ಳ, ಕಪ್ಪು ಮತ್ತು ಹಲ್ಲುಬ್ಬಿನವನು. ಅವನು ಬರಿಯ ಚಾಲಕನಷ್ಟೇ ಆಗಿ ವಾಹನಗಳ ಒಳಹೊರಗನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿಗೆ ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಹತ್ತಿರದ ಪಟ್ಟಣದ ಸಾಹುಕಾರನ ಬಳಿ ಅವನ ಒಂದು ಟನ್ ತೂಕದ ಡಾಡ್ಡ್ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಓಡಿಸಲು ಕೆಲಸಕ್ಕಿದ್ದನು. ಆ ಗಾಡಿಯು ಈಗ ಹಳೆಯದಾಗಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಐದನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಓದಿದ್ದು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಹರುಕು ಮುರುಕು ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಅವನು ಗಾಡಿ ಓಡಿಸುವಾಗ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಹಳ್ಳಿಯ ಒಂದು ಕೀಳುಕುಲದಿಂದ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಆ ಹೆಣ್ಣು ಓಹ್! ಅವಳದು ಬೇರೊಂದು ಕಥೆ! ಎತ್ತರಕ್ಕಿದ್ದು, ಗೌರವಣದವಳಾಗಿದ್ದು, ತೆಳ್ಳನೆಯ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದಳು. ಎಂಥವರನ್ನೂ ಮೋಹಗೊಳಿಸಬಲ್ಲ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅದಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಅವಳು ಉತ್ತಮ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವಳಾಗಿದ್ದು, ಉನ್ನತ ಕುಲಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ದೊಡ್ಡಣ್ಣನು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜಿನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದು, ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅಣ್ಣನು ಪಶುವೈದ್ಯನಾಗಲು ವ್ಯಾಸಂಗ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳ ಅಕ್ಕನ ಮದುವೆ ಮೋಹೋಚುಂಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ದೊಬಾಷಿಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆದಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಇವಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟವರು ಬಹಳ ಮಂದಿಯಿದ್ದು, ನಂತರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ದೂರ ಸರಿದು ಅವಳಿಗಿಂತ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಗುಣದ ಹಳ್ಳಿಯಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರು.

ಬುದ್ಧಿವಂತರಾದ ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಅಂಥ ಸೌಮ್ಯ, ಸುಂದರ, ಸದ್ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಹೆಣ್ಣನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಕುರೂಪಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿದ್ದರು.

ಆದರೆ, ಆ ಎದ್ದುಕಾಣುವ ಅಸಂಗತ ಜೋಡಿಯ ಮದುವೆ ದಿನಗಳಂತೆ ನಡೆದೇ ಹೋಯಿತು. ದಂಪತಿಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಬೇರೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಹೂಡಿ, ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಸುಖಕರವಾಗಿಡಲು ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟನ್ನು ಅವನು, ಅಂದರೆ ಅವನ ಹೆಸರು ಪುನಾಬಾ, ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳು, ಖಾತೀಲ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರಿನವಳು, ತನ್ನ ಹೊಸ ಪಾತ್ರವಾದ ಗೃಹಿಣಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಮತ್ತು ತೃಪ್ತಿಯಿಂದ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಾದರೂ ದಂಪತಿಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿಗೆ ಮೊದಮೊದಲು ಹಳ್ಳಿಯವರು ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಬೇರೆಲ್ಲ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವಂತೆಯೇ, ಬೇಗನೇ ಗಾಳಿಸುದ್ದಿ ಹರಡಲಾರಂಭಿಸಿತು; ಗಂಡಸು ಷಂಡ ಅಥವಾ ನಿರ್ವೀರ್ಯನಾಗಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಹೆಂಗಸು ಬಂಜೆಯಾಗಿರಬೇಕು. ಕೆಲವರಂತೂ, ಅವಳು ಗಂಡನನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೂ ಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಂತಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದರು. ಹೇಗೆ ಅವರ ಮದುವೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಸುದ್ದಿಯು ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟುಹಾಕಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ, ಈಗ ಅವರ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಹಲವಾರು ಅಶ್ಲೀಲ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಹೀನ ಊಹಾಪೋಹಕ್ಕೆ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿಯ ಗಾಳಿಸುದ್ದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರಂತೆ, ಒಳಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಹಕದ ಕೆಟು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿ, ಒಬ್ಬರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ಅನುರಕ್ತರಾಗಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಸ್ವಂತ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವವರಂತೆ

ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಪುನಾಬಾನು ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿ, ಪ್ರಯಾಣ ದರದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ಮೋಹೋಚುಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ, ಧಣಿಗೆ ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ತನ್ನ ಸಂಬಳವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಖಾತೀಲಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಹೊರಗಿದ್ದ ಪುಟ್ಟ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ಕೈತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿನ ವರ್ಷಗಳು ಅವಳಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಇದ್ದವು. ಅವಳ ತಾರುಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವು ಈಗಲೂ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿತ್ತು.

ಖಾತೀಲಳ ಮದುವೆಯಾದ ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರವಿರಬೇಕು. ಆ ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೇ ಜನಗಳ ಊಹಾಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕಿ ಅವರನ್ನು ಸಂಘರ್ಷವೊಂದಕ್ಕೆ ತೊಡಗಿಸಿದ ಒಂದು ರೀತಿಯ ರಾಷ್ಟ್ರಪ್ರೇಮದ ಹೊಸ ಅಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿತು. ಅದು ಬಹಳ ಜನಗಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಸಹ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲವೊಂದರ ಭಾಗವಾಗಿ, ಭೂಗತ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರ, ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ವಿಷಯವು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮಾತುಕತೆಯಾಗಿ, ಯುವಜನರು, ಅವರ ಸಹಚರರನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇನಾಬಲದವರು ಚಕಮಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಶೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು, ಪರಕೀಯರ ಆಡಳಿತದಿಂದ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಲು ಅವರುಗಳು ದೇಶಭಕ್ತರಾದ ಯೋಧರ ಹೊಸ ತಂಡಗಳಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವರಂತೂ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಿಸುಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಘರ್ಷಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು, ಹಳ್ಳಿಯೊಳಗಿನ ವಾತಾವರಣವು ಭಯದ ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದುದಾಗಿತ್ತು. ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಜನಗಳು ಹೊಲದಿಂದ ವಾಪಸ್ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮಂಕು ಕವಿದಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಭೂಗತ ನಾಯಕರುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಟುವಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುರಕ್ಷಾದಳದವರು ಮನೆಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿ, ಮದೆಯಲ್ಲಿನ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿನ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರನ್ನು ಗುಂಪಾಗಿಸಿ, ಬಿದಿರಿನ ಗಳಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಬೇಲಿಯೊಳಗೆ ಸೆರೆವಾಸದಂತೆಯೇ ಕೂಡಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ರೀತಿಯ ಸಮೂಹಸೆರೆವಾಸವು 'ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ' ಎಂದು ಕುಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಾಗಾಗಳು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಗುಂಡುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಯಭೀತರನ್ನಾಗಿಸಿತ್ತು. ಸುರಕ್ಷಾ ಬಲದವರು ಹೆಂಗಸರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಭ್ಯ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸಿದ ಅನೇಕ ಕಥೆಗಳು ಹಬ್ಬತೊಡಗಿದವು ಮತ್ತು ಸುದ್ದಿ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದ ತಟಸ್ಥರನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ದಂಡಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ಕೆಲವು ಸಲ ತಲೆ ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ ನೇತು ಹಾಕಿ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರದಂಥ ಹಿಂಸೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಹಿಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯ ಪುಡಿಯನ್ನು ಎರಡೂ ತುದಿಗಳಿಗೆ ತುರುಕುತ್ತಿದ್ದುದು. ಆದರೆ, ಈವರೆಗೂ ಖಾತಿಯ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಈ ರೀತಿಯ ಯಾವುದೇ ಘೋರವೂ ತಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆಂದರೆ, ಭೂಗತ ಚಳವಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಯಾವುದೇ ಹುಡುಗನೂ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಮಂದಿ ವರದಿಗೆ ಸಿಗದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಒಂದು ದಿನ, ಅವನ ಮಾಮೂಲು ಸುತ್ತಿನಂತೆ ಪುನಾಬಾನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಿಂದ ಖಾತಿಯ ಅನಾವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ತಿಂಗಳಾಯಿತು, ಮತ್ತೊಂದು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಈ ಸೌಮ್ಯ ಮನುಷ್ಯನ ಸುಳಿವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ, ಅವನು ಮೋಕೋಕುಂಗ್ ನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಚಾಲನಾ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಖಾತಿಯ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದು ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರವಾದಂತೆ ಅನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ವಾಹನದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇಲ್ಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಬಲುಬೇಗನೆ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಸುದ್ದಿ ತಂದುದೇನೆಂದರೆ ಅವರವನೇ ಆದ ಪುನಾಬಾನು ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ಹಿರಿಯರು ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಮತ್ತು ಅವರು ವಾಪಸು ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಅಪರಿಚಿತರು ಖಾತಿಯಿಗೆ ಸರಕುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯ ವರದಿಯೂ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಹೆಚ್ಚಿಷ್ಟು ಅನ್ಯಮನಸ್ಕಳಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಮನೆಯ ಭೇಟಿಯೂ ಮುಂಚೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿತು.

ಪುನಾಬಾನು ಭೂಗತ ಸೇನೆಗೆ ಸೇರಿದ್ದಾನೆಂಬ ಸುದ್ದಿಯು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿದ ಕೆಲವೇ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರಿ ಬಲಗಳು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಪುನಾಬಾನು ಬಗ್ಗೆ ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸತೊಡಗಿದರು. ಖಾತಿಯನ್ನು ಸಹ ಕರೆಸಿ ಅವಳ ಗಂಡನು ಎಲ್ಲಿರುವನೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು. ತನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿ, ಅವನು ವಾಪಸ್ ಬರಲಿ ಅಥವಾ ಬಿಡಲಿ ಅದರಿಂದ ತನಗೇನೂ ಆಗಬೇಕಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಗಾವ್‌ಬುಡಾನು ನೀಡಿದ್ದ ಪುನಾಬಾನು ಬಗೆಗಿನ ವಿವರಣೆಯಿಂದ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಅವಳ ಜೀವನದಿಂದ

ಅಂಥ ಅಪ್ರಮುಖನಾದವನೊಬ್ಬನ ಕಣ್ಮರೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವಳಂಥ ಸುಂದರ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಹೃದಯ ವೇದನೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಹಳ್ಳಿಯವರು ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಸುದ್ದಿಯನ್ನಾಗಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ್ದಾದರೆ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ಅವರ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ನೆಲಸಮ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿ ಅವರುಗಳು ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅವರು ಖಾತಿಯಿಲ್ಲದೇ ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ನೆಂದರೆ, ಅವಳು ಅವರಿಗೆ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವಳನ್ನು ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಂಡಿಸಲಾಗುವುದೆಂದು. “ನಿನ್ನಂಥ ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸ ಬೇಕೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತೆಂದು” ಅವಳತ್ತ ಒಂದು ಕಾಮುಕ ನೋಟವನ್ನೆಸೆದು ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರು ಆ ಸಂಜೆಗೆ ಅವಳ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಪುನಾಬಾನು ಅವಳನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬರದಿರಲು ಸುದ್ದಿ ಕಳುಹಿಸೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಖಾತಿಯ ಕೇವಲ ತಲೆಯನ್ನು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೇಳಿದಳು, “ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ”. ಅವಳ ಗಂಡನ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳು ಸಂಪರ್ಕ ವಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅವನಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಭೂಗತ ಸಂದೇಶವಾಹಕರುಗಳಿಂದ ಸುದ್ದಿ ಮುಟ್ಟುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಒಬ್ಬ ವಿವಾಹಿತ ವಿಧೇಯಕ ಹೆಂಗಸಿನ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸ ಬೇಕಿದ್ದರಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳಿದ್ದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮದ ಹಿರಿಯರ ವಿರೋಧ ವನ್ನು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಯಸಲಿಲ್ಲ.

ಬಲುಬೇಗನೆ ಇಡೀ ಪ್ರಾಂತ್ಯವೇ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಬಲಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ದಳುಕಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿತು. ವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ತುಳಿದುಹಾಕಲು ಸೇನೆಯು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡ ಸದೆಬಡಿಯುವ ಕ್ರಮಗಳು ತಿರುಗುಬಾಣವಾಯಿತು. ಈ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನೇರವಾಗಿ ಭಾಗಿಯಾಗದೆ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗಳೂ ಸಹ, ಮುಗ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮೇಲೆ ಸೇನಾಬಲಗಳು ನಡೆಸಿದ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಭೂಗತ ಶಕ್ತಿಗಳ ಪರವಾಗಿ ಕನಿಕರವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದವು.

ಈ ವೇಳೆಗೆ ಪುನಾಬಾನು ಸಹಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ ಮೇಲೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕನಿಕರವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು, ಆ ಹಳ್ಳಿಯು ಅವರಿಗೆ ಸುದ್ದಿ ಹಾಗೂ ಸರಕುಗಳ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವ ಮುಖ್ಯವಾಹಕವಾಗಿತ್ತು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಪುನಾಬಾನು ಖಾತಿಯಿಗೆ ಸಂದೇಶವಾಹಕರನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳ ಗಂಡನು ಈಗ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ಗುಂಪಿನ ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವನಲ್ಲಿದ್ದ ನಾಯಕತ್ವದ ಗುಣಗಳು ಹಾಗೂ ಯೌವನದ ಹುಮ್ಮಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಬಲುಬೇಗನೆ, ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ

ಬಂದು, ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಸೈನ್ಯದ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಆಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದನು. ಈ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಕಡಿಮೆ ಸಮಯದಾದರೂ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಸಲ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದಾಗ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಂತಿ-ಶಂಕಿತ ಗ್ರಾಮಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಡುವ ವಿರೋಧಿ ಸೈನ್ಯದ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಲು ಮುಖ್ಯವಾದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ನಿರೀಕ್ಷಕರನ್ನು ನೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಆ ರೀತಿಯ ಒಂದು ಭೇಟಿಯಾಗಿತ್ತು ಇದು. ಪುನಾಬಾನು ಐದು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಬಂದಿದ್ದನು. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಎರಡು ಬಾರಿ ಘಾಸಿಯಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ಸದ್ಯದಲ್ಲಿ, ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅವನ ಬಲತೋಳಿಗಾದ ಗುಂಡಿನ ಗಾಯದಿಂದ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಭೂಗತ ಜೀವನದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ದಿನಚರಿಗಳ ನಂತರದ, ಪತ್ನಿಯ ಜೊತೆಗಿನ ಈ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯು ಅವನಿಗೆ ಅದ್ಭುತ ಚೇತೋಹಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಹಳ ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವನು ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅದೆಲ್ಲವೂ ಬಲುಬೇಗನೆ ಮುಗಿಯುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಮುಂಜಾವಿನ ಉತ್ಕಟ ಪ್ರೇಮದಾಟದ ಬಳಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಹಾಸಿಗೆ ಬಿಟ್ಟು ಏಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಬಿದಿರಿನ ಗೋಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಸರವಸರವಾದ ಏಟುಗಳ ಶಬ್ದಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದವು. ಜೊತೆಗೆ ಮೆಲ್ಲಸಿರಿನ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯೂ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು. “ಸಾರ್, ಸಾರ್, ಎದ್ದೇಳಿ, ಅವರು ಇನ್ನೇನು ಬಂದೇಬಿಟ್ಟರು. ನಮ್ಮ ಕಾವಲಿನವರು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಓಡಿ ಹೋಗಿ ಸಾರ್.” ಪುನಾಬಾನು ಸೇವಕನ ದನಿಯೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತು, “ಸಾರ್, ನಾನು ಮನೆಯ ಕೆಳಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಬಂದೂಕು ಮತ್ತು ಸಮವಸ್ತ್ರವನ್ನು ನನ್ನತ್ತ ಎಸೆಯಿರಿ. ಆ ಮೂರನೇ ಬಾವಿಯ ಉತ್ತರದ ದಡದಲ್ಲಿ ನಿಮಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.” ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಧ್ವನಿಗಳೂ ಕರಗಿಹೋದವು.

ಖಾಲಿಲಾಳು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಧ್ವಂಸದಲ್ಲಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅವಳನ್ನು, ಅವಳ ಗಂಡನನ್ನು ಮತ್ತು ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿರುವ ಸೈನಿಕರಿಂದ ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು? ಈಗ, ಅವರ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅವರ ಮನೆಯತ್ತ ಧಾವಿಸುವಾಗಿನ ಕಲ್ಲಿನ ಹಾದಿಯ ಮೇಲಿನ ಹೆಜ್ಜೆ ಸಪ್ಪಳಗಳನ್ನು ಸಹ. ಈಗ ಪುನಾಬಾನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಾತಂತೂ ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕಂಡುಹಿಡಿದು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ನಾಯಿಯ ಹಾಗೆ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಶರಣಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಲ ಅವಳು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಆ ಬಿದಿರಿನ ಹಾಗೂ ಹುಲ್ಲಿನ ಗುಡಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಜಾಗವೇ ಇಲ್ಲ. ವಿಪರೀತ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದರೂ, ಈ

ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯಿದ್ದು ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಬಂದೂಕನ್ನು ಒಂದು ಗೋಣಿಚೀಲದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೇವಕನತ್ತ ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಎಸೆದಳು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಬರಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಕಾಣೆಯಾದನು. ನಂತರ, ಅವಳ ಗಂಡನ ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ತೂರಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಒಲೆಯಲ್ಲಿನ ಬೂದಿಯನ್ನು ಅವನ ಮುಖ, ಕೈ ಮತ್ತು ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬಳಿದು, ಅವನ ಚಪ್ಪಲಿಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟು, ಅವನ ಕೂದಲನ್ನು ಕೆದರಿ ಅವನತ್ತ ಅರಚಲು ಶುರು ಮಾಡಿದಳು, “ನೀನು, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕ ಲೋಫರ್, ನಿನ್ನೆಯೆಲ್ಲ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ? ನನ್ನ ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲೂ ಒಂದು ತೊಟ್ಟು ನೀರಿಲ್ಲ ಮನೇನಲ್ಲಿ. ತಕ್ಷಣ ಬಾವಿಗೆ ಓಡು. ಇಲ್ಲಾ ಅಂದರೆ ನಿನ್ನ ಹುಟ್ಟಿದ ದಿನವನ್ನ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.” ಈ ರೀತಿ ಅವಳ ಅತಿ ಎತ್ತರದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವಳು ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಖಾಲಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸೈನಿಕರು ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ನೀರಿನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ನೀರು ಹೊರುವ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತುಂಬುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಅಸಹಾಯಕ ಸೇವಕನ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚಾದ ಬೈಗುಳಗಳ ಮಳೆಯನ್ನೇ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಯಾರೋ ಕರೆದು ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದರೂ ಖಾತಿಯವಳು ಅವಳ ದಾಳಿಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಳು. ಹೊರಗಿದ್ದವರನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೊಂದು ದೊಡ್ಡ ಬಡಿತವಾದಾಗ ಕಿರಿಕಿರಿಗೊಂಡ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಕೂಗಿದಳು. “ಈ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಅದ್ಯಾರದು? ನಾನು ಏನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದೀನಿ ಅಂತ ನಿನಗೆ ಕಾಣಲ್ತು?” ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದೊಡ್ಡ ಆಕಳಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆದಳು. ಅವಳ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾದ ಯುವ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್‌ನತ್ತ ಗುಡುಗಿದಳು. “ಏನು ಬೇಕಿತ್ತು?” ಅವನು ನಿಜಕ್ಕೂ ಒಬ್ಬ ಭಯಭೀತ ಹೆಂಗಸನ್ನು ನೋಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಅವಳ ಮತ್ತು ಅವಳ ಗಂಡನ ಪ್ರಾಣಭಯದಿಂದ ಅವಳು ವಿಚಲಿತವಾದವಳಾಗಿರಬೇಕಿದ್ದು, ಬದಲಿಗೆ ಅವನ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಆದರೆ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿರುವ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಳಮಳವೂ ಇಲ್ಲದ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯದ ಯೋಚನೆಯೂ ಇಲ್ಲದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಗೊಂದಲಭರಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು; ನಿಜಕ್ಕೂ, ಆ ಗುಪ್ತವರದಿ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ; ಪುನಾಬಾನು ತನ್ನ ನಿಯತದಂತೆ ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಮನೆ ಇದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿದ್ದಾನೆ ? ಅವನ ಸೈನಿಕರು ದಕ್ಷತೆಯಿಂದ ಹೆಣೆದಿದ್ದ ಬಿಗಿ ಕಾವಲಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಅವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ ?

ಅವನು ಒಂದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ನಿಲುವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ತೀರ್ಮಾನ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಖಾತಿಲಾಳು ಅವನತ್ತ ಬೆನ್ನು ತೋರಿಸಿ, ಕೂಗಾಡಲು ಮತ್ತೆ ಶುರು ಮಾಡಿದಳು, “ಏಯ್, ಆ ಸೋಮಾರಿ ಎಲ್ಲಿ ಹೋದ? ನೀನಿನ್ನೂ ಹೋಗಿಲ್ಲವೇ?” ಬಿದಿರಿನ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು, ಆ ಸೇವಕನು ಹಿಂದಿನಿಂದ ಆ ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟೆಯ ಪಕ್ಕದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮುಂಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದನು. ಆ ಯುವ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಖಾತಿಲಾಳು ಇದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳೆಂದಳು, “ಸಾಹೇಬರ, ಅವನತ್ರ ಮಾತಾಡಿ ಏನೂ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಮಾತು ಬರಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಮನೇನಲ್ಲಿ ನೀರು ಇಲ್ಲದೇ ಇರೋದು ನಿಮಗೆ ಕಾಣಲ್ವ? ಕೆಲಸದವನ ಹತ್ತಿರ ನಿಮಗೇನಾಗಬೇಕಿದೆ?” ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಲೇ, ಅವಳು ಪುನಾಬಾನಿಗೆ ಒಂದು ನೂಕನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆಟ್ಟ ಬೈಗಳನ್ನು ಅರಚಿದಳು. ಅವನು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಮೂರನೆಯ ಬಾವಿಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಬೇಗನೇ, ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಪುಟ್ಟ ತಂಡವು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಯಿತು, ಜೊತೆಗೆ ಸೈನಿಕರು ರಚಿಸಿದ್ದ ವ್ಯೂಹದಿಂದ ಕೂಡ. ಅವರುಗಳು ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಚಿತ್ರಣವಿರಲಿಲ್ಲ, ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಆ ಹೆಂಗಸಿನ ಗಂಡನನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಂಡಗಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಬೇರೆ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಾಲಕ್ಕೆ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಿದ್ದರೂ ಇದೇ ಮನೆಯು ಹುಡುಕಾಟದ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸುದ್ದಿ ನೀಡುವ ಸಂದೇಶವಾಹಕರುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಸೈನ್ಯವು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಈ ರೀತಿಯ ತಂತ್ರವನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹುಡುಕಾಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಕುಳಗಳು ಸಿಕ್ಕಿಬೀಳುತ್ತಿದ್ದರು. ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಸೇವಕನ ಬೆನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ, ಅವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಅವನಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಆ ಯುವ ಅನನುಭವದ ನಾಯಕನಿಗೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಆ ಸುಂದರ ಸರಳ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯ ಪಡೆಯ ಬಲು ನಾಜೂಕಾಗಿ, ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಹೆಣೆದಿದ್ದ ‘ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆ’ಯನ್ನು ನೀರು ಕುಡಿದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ವಿಫಲಗೊಳಿಸಿದಳೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ಮೂಲಕ ಬಹು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಮೂಲವೊಂದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದತ್ತ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆದುಹೋಯಿತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗುಳಿದ ಅವಳು ತನ್ನ ಶಾಂತತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡು ಇನ್ನೊಂದು ಓರೆಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಏನೂ ಅರಿಯದವಳಂತೆ, ಚಹಾ ಮಾಡಿಕೊಡಲೇ ಎಂದು

ಆ ಕ್ಯಾಪ್ಟನ್ ಕೇಳಿದಳು; ಅಷ್ಟು ನೀರನ್ನು ಅವಳು ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯಿಂದ ತರಬಹುದಿತ್ತು. ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯನ್ನು ಅವಳ ಸ್ನಿಗ್ಧ ಸೌಂದರ್ಯವು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದು, ಅವನು ಚಹಾ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು; ಆದರೆ ಅವನ ಕಿರಿಯ ಸಹಾಯಕ ಅಧಿಕಾರಿಯು ನಮ್ಮತೆಯಿಂದ ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇ ದೃಢತೆಯಿಂದ ಅವನನ್ನು ಜ್ವಾಪಿಸಿದನು, “ಸಾರ್, ಬಹಳ ಮನೆಗಳ ಹುಡುಕಾಟ ಬಾಕಿ ಇದೆ. ನಾವೀಗ ಹೊರಡಬೇಕಿದೆ.” ಅದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಿರಿಕಿರಿಯನಿಸಿದರೂ “ಸರಿ, ಬಿಡಿ” ಎಂದನು. ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ಆ ಹುಡುಕಾಟದ ತಂಡವನ್ನು ಆ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ಒಯ್ದನು.

ಇಡೀ ತಂಡವು ಆ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದನಂತರವೇ ಖಾತಿಲಾಳು ನಿರರ್ಗಳವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡಿದಳು. ಆ ಬೆಳಗಿನಂತಲೂ ಹಿಂದೆಂದೂ ಅವಳು, ಅವರನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಳ ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನು ಉಳಿಸಿದ ಅವಳ ಗಂಡನ ಕುರೂಪಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಋಣಿಯೆನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನೇನಾದರೂ ಕೊಂದಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿದ್ದರೆ, ಅಂಥ ಕುಖ್ಯಾತ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಜೊತೆಗೆ, ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಅವನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗೆಗೆ ಸರಕಾರಿ ಸೇನಾ ಬಲಗಳಿಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೇ ದಂಡಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಂತೆ, ಅವರ ಮದೆಗಳಿಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಇಟ್ಟು, ಮನೆಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸ ಮಾಡಿ, ಜನರುಗಳನ್ನು ‘ಗುಂಪುಗಾರಿಕೆ’ಯ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅಂಥ ಕ್ರೂರ ವಿಧಿಯಿಂದ, ಖಾತಿಲಾಳ ಧೈರ್ಯದ ಸಂಚು ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿತ್ತು.

ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಮತ್ತು ಭೂಗತ ಸೇನಾಬಲಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷ ಮುಂದುವರೆದಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಪುನಾಬಾನು ನೀಡುವ ಭೇಟಿಗಳೂ ಸಹ. ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಆ ಹಳ್ಳಿಯವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇನಾದರೂ ಸುಳಿವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದ್ದರೆ ಎನ್ನುವುದು ಎಂದಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ದಿನ ಪುನಾಬಾ ಮತ್ತು ಅವನ ತಂಡದವರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದನ್ನು ಭೂಗತ ದೊರೆಗಳು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದು ಅವನ ತೀಕ್ಷ್ಣಬುದ್ಧಿಯ ಮುಂಜಾಗ್ರತೆಯ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಮುಂದೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅವನು ಆ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಆ ದಿನದ ಆ ಸಾಹಸಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ನಂತರದ ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ ಭೂಗತ ಸೇನೆಯ ಮೇಜರ್ ಪದವಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಏರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಯುದ್ಧವಿರಾಮವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದಾಗ ಖಾತಿಲಾಳು ಪುನಾಬಾನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಂದು ತನ್ನೊಡನೆ ಇರಲು

ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಅವನಿಲ್ಲದೆ ಜೀವನವು ಒಂಟಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶರಣಾಗತರಾದ ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದ ಯೋಧರಿಗೆ ಸರಕಾರವು ಮರುವಸತಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪುನಾಬಾನ ಬಳಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ದೃಢೀಕೃತ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಮೋಕೋಚುಂಗ್‌ನಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯ ಪರಿವಹನ ಮಂಡಳಿಯ ಮೆಕ್ಯಾನಿಕ್ ಆಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು.

ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳಲ್ಲಿ, ಆ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಲಾಯಿತು. ಇದರಿಂದ ಅಂದರೆ ಪುನಾಬಾನ ಸಾಹಸ ಕಾರ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅವನು, ಅಂದರೆ ಅರಣ್ಯದ ಮೇಜರ್, ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯಸೇವನೆಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅತಿ ಪ್ರಿಯವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಬಾರಿ ಮರುಕಳಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಪುನಾಬಾನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯತ್ತ ತುಂಟತನದಿಂದ ನೋಡಿ, “ನಿನ್ನ ಅರಣ್ಯದ ಮೇಜರ್ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕುರೂಪಿಯೆನ್ನುವುದು ನಿನಗೆ ಸಂತೋಷವಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟೇ ತುಂಟತನದಿಂದ ಅವಳು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾಳೆ, “ಆವತ್ತು ನಿನ್ನನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದು ನೀರು ತರುವುದಕ್ಕೆ. ಎಲ್ಲಿದೆ ನೀರು?”

* * * *

ಸೋಬಾ

ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಯಾರಿರಬಹುದೆಂದು ಅಥವಾ ಅವನು ಯಾವ ಹಳ್ಳಿ ಯವನಿರಬಹುದೆಂದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅವರಿವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಸೌದೆಯನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಾ, ಜನಗಳ ಔದಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ನಗರಗಳಲ್ಲಿನ ಅನಾಥರಂತೆ ಬೆಳೆದಿದ್ದನು. ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರು ಅವನನ್ನು ಸಾಕಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲೇ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಸಂಬಳವಿಲ್ಲದ ಕೆಲಸದವನಂತೆ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವನು ಯಾವುದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವಾರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಒಂದು ನಿಗದಿತ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಜನಗಳು ನೋಡಿರುವುದೆಂದರೆ ಅವನು ಪಿ.ಡಬ್ಲ್ಯು.ಡಿ ಲಾರಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಹಲವಾರು ವಾರಗಳವರೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು, ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಹುಡುಗನು ಬರುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಿರ್ದಿಷ್ಟತೆ ಇರಲಿಲ್ಲ. ತನಗೆ ಇಷ್ಟ ಬಂದಾಗ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ತಿರುಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಗಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡು ಅವರ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಅವನು ಬಂದಾಗ ಅನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ಇರಲು ಜಾಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವನ ಹೆಸರು ಇಮ್ಮಿಮೊ ಎಂದು. ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಯಾರೂ ಕೊಟ್ಟರೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಜನಗಳು ಮಾತ್ರ ಅವನನ್ನು ಸೋಬಾ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆವೋ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಸೋಬಾ ಎಂದರೆ ದಡ್ಡ ಎಂದು. ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಹಾಗೆ ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನಸ್ಥ. ಅವನ ಮಾತು ಎಂದೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೇ ಕೆಲವು ಸರಳ ವಾಕ್ಯಗಳು ಅವನ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿದ್ದವು. ನನಗೆ ಹಸಿವಾಗ್ತಾ ಇದೆ, ಜಾಸ್ತಿ ಹಾಕಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ ‘ಬೇಡ, ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡಿ’ ಎನ್ನುವುದಷ್ಟೆ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಾರ್ತಿ, ಅವನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅವನು ಸಂಜ್ಞೆಯ ಮೂಲಕ ಅಥವಾ ಗೋಣಗುವುದರ ಮೂಲಕ ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಳೆ ಗಾಳಿ ಚಳಿಯಿಂದ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುವುದು, ಹಸಿವು ಮತ್ತು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ

ವಾಸ್ತವದ ಬೇರೆ ಯಾವುದೇ ಜ್ಞಾನವು ಇರದಿದ್ದರೂ, ಈ ನಾಡಿನುದ್ದಕ್ಕೂ ಬೀಸುತ್ತಿರುವ, ಜನಗಳೆಲ್ಲರ ಬದುಕನ್ನು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬಿರುಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಇವನು ಕೂಡ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವನಿದ್ದನು.

ಅದು ಐವತ್ತರ ದಶಕ. ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಘಟನೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದು ಅವುಗಳು ಜನಗಳ ಬದುಕಿನ ಸಮರಸವನ್ನೇ ಬುಡಮೇಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವರುಗಳು ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವರ ಗ್ರಾಮೀಣ, ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಮನೋಭಾವಗಳು ಅವರ ಬದುಕಿನ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಮೇಲುಗೈ ಪಡೆದಿದ್ದವು. ಅವರುಗಳು ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಗಳಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತರುಗಳಾಗಿ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯರುಗಳಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ವಲಸೆ ಬಂದಿದ್ದರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂಪಾದನೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಪಾದಿಸಲು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿನ ಕಠಿಣ ಜೀವನಕ್ಕಿಂತ ಪಟ್ಟಣ ಜೀವನವನ್ನು ಬಯಸಿ ಬಂದಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದೇ ತೆರನಾದ ಜನಸಮೂಹಕ್ಕಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದ ಈ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ನಾಗರಿಕರು ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗಡಗಳಿಗೂ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪಂಗಡದವರು ಮಾತ್ರ ಆ ಭೌಗೋಳಿಕ ಪ್ರದೇಶದ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಬೇರೆ ಪಂಗಡಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಮೋಕೊಕ್‌ಚುಂಗ್‌ನಂತಹ ಪಟ್ಟಣವು ಅಂಗಾಮಿಗಳಿಗಿಂತ ಅಥವಾ ಸೆಮಾಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಆವೋಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಆವೋ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಂಥ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊರಗಿನವರು ಅಂದರೆ ಅಸ್ಲಾಮಿ ಅಥವಾ ಬಂಗಾಲಿ ಡಾಕ್ಟರ್ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಷಕರು, ಮಾರ್ಪಾಡಿ ಮತ್ತು ಬಿಹಾರಿ ವರ್ತಕರು, ನೇಪಾಳಿ ವಲಸಿಗರು ಇದ್ದರು. ಅವರುಗಳ ಪೂರ್ವಜರು ಬ್ರಿಟಿಷರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ, ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಹಳೆಯ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಮರೆಯಾಗಿಸುತ್ತ ಹೊಸ ಪರಿಸರವೊಂದು ಉದಯಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಯುವ ಜನಾಂಗದವರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಈ ಯುವಕರುಗಳು ನಾಗಾಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿನ ಕವಲುದಾರಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿರೋಧ ಹಾಗೂ ಮುಕ್ತ ಬಂಡಾಯದ ಅಲೆಯು ಅವರ ತಲೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿತ್ತು. ಅವರು ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಶಾಲಾ ಕಾಲೇಜುಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು, ಇನ್ನೂ ಕೆಲವರು ಶಾಶ್ವತ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯವಾದಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ರಾಷ್ಟ್ರವೆನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತಮ್ಮ ಹಂಬಲದಲ್ಲಿ ಅಡ್ಡ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನಲಾದ ಸೇನಾಪಡೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿ ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶ ಆ ಗುಂಪುಗಳಿಗಿತ್ತು. ಆದರೆ

ಈ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸೇರಿದವರು ಪಟ್ಟಣವಾಸಿಗಳಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ. ಪಂಗಡಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, “ಸೇನಾ ಭರ್ತಿ” ಯ ತರಹ ಅನೇಕ ಗ್ರಾಮೀಣ ವಯಸ್ಕರು ತಮ್ಮ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಹೊಲ ಗದ್ದೆಗಳ ಕೆಲಸವನ್ನು ತೊರೆದು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಭಾಗತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸೇರಿದ್ದರು.

ಇಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಗಳ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯದ ಮಾತುಕತೆಯೊಳ್ಳಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ಹೊಸ ಪದಗಳು - ಬೆಂಗಾವಲು, ಗುಂಪು ಸೇರಿಸುವುದು, ಕರ್ಪೂ ಮತ್ತು ‘ಪರಿಸ್ಥಿತಿ’ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ನುಸುಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಪದಗಳಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ಒಳಾರ್ಥ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಗಾವಲು ಎಂದರೆ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಜಾಗಗಳಿಗೆ ಹಾಕಲಾದ ಸೈನ್ಯದ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ತುಕಡಿಗಳು. ಜನಗಳು ಒಂದು ಜಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗಕ್ಕೆ, ಕಚೇರಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ವಂತ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಲಿ ಹೋಗಬೇಕಾದಾಗ ಈ ರೀತಿಯ ಬೆಂಗಾವಲುಗಳನ್ನು ಅನುಮತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯದ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ವಾಹನಗಳ ಉದ್ದನೆಯ ಸಾಲಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಪ್ರಯಾಣವು ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಗಾಡಿಯು ನಿಂತರೆ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಗಾಡಿಗಳೂ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಗಳು ಡಾಂಬರಿಲ್ಲದೆ ಧೂಳಿನಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಂಕು ಡೊಂಕಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿನ ಕಲ್ಲು ಬಂಡೆಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ಮಾಡಿದ ರಸ್ತೆಯು ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದು ತಿರುವುಗಳು ಬಂದಾಗ ವಾಹನಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ತುಂಬಾ ಕಷ್ಟಕರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಟ್ಟಗಳನ್ನು ಸದಾ ಆವರಿಸಿದ್ದ ಮಂಜಿನ ಹೊದಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನೋಟವು ಮಬ್ಬಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅನೇಕ ಅಪಘಾತಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಶುಭ್ರವಾದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿದ್ದ ವಾಹನಗಳು ಏಳಿಸಿದ ಧೂಳಿನಿಂದಾಗಿ ಚಲನೆಯು ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಇಂತಹ ವಾಹನ ಬೆಂಗಾವಲು ಪಡೆಗಳ ಮೇಲೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಎದುರು ಗುಂಪುಗಳು ಮುತ್ತಿಗೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯದವರಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ ನಾಗರಿಕರು ಕೂಡ ಹತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ‘ಗುಂಪು ಸೇರಿಸುವುದು’ ಅಂದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ತೊಂದರೆಯುಳ್ಳ ಹಾಗೂ ಪರಿಣಾಮಗಳುಳ್ಳ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇಡೀ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೇ ಅವರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಜಾಗಗಳಿಂದ ಬುಡಸಮೇತ ಕಿತ್ತು ಹೊಸ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ಸೈನ್ಯದವರಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹೇರಲಾದ ವಲಸೆಯಿಂದಾದ ನೋವಿನ ಕಥೆಗಳನ್ನೇಕೆ ಹೊರಬಂದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಕೊಡಲಾದ ಅತೀವ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಹಿಂಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕರು ಸತ್ತುಹೋಗಿ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅವರ ದುಃಖಕರ ಅನುಭವಗಳೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದವು. ನಾಗಾಗಳು

ಮತ್ತಷ್ಟು ದೂರ ಸರಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣವೊಂದಿದ್ದರೆ ಅದು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ “ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ” ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸುವ ರೀತಿ. ಅವರುಗಳ ಹುಟ್ಟಿದೂರುಗಳಿಂದ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಬೇರುಸಮೇತ ಕಿತ್ತು ತಂದು ಬೇರೊಂದು ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಹಾಕಿ ಅವರ ಹೊಲ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ, ಅವರ ದೈನಂದಿನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ನಿರ್ಬಂಧಿಸಿ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಸೈನ್ಯವು ಬಂದೂಕಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ, ಅವರುಗಳು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವಚ್ಛಂದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ನಾಗಾಜನಗಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಅವಮಾನವಾದಂತಾಗಿತ್ತು. ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಜನಗಳ ಪದಕೋಶದಲ್ಲಿರದಿದ್ದ ಕರ್ಪೂರ್ ಎಂಬ ಪದವು ಈಗ ಅವರುಗಳ ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಭೀತ ವಾಸ್ತವದ ಶಬ್ದವಾಗಿತ್ತು. ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಎನ್ನುವುದು ಅತಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅಮಾಯಕ ಪದವಾಗಿದ್ದು, ಆದರೆ ಭೂಗತ ಚಳವಳಿಯ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಬೇರೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು: ಎರಡು ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧವುಳ್ಳ ಶಕ್ತಿಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಘರ್ಷದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಅದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಆದರೆ ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ‘ಹೋರಾಟ’ವು ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ವಿಚಾರಗಳ ವಿರೋಧಾಭಾಸಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಫಲಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದು ನೈತಿಕ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನೇ ನುಂಗಿ ಹಾಕಿ ಜನಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಸ್ಪರ ಸ್ನೇಹ ಮತ್ತು ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅತ್ಯಪ್ತರ ಹೊಸ ವರ್ಗವೊಂದು ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸುವ ಸಂಘರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಕಳವಳಕಾರಿ ಗುಂಪುಗಳಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಸರಕಾರವೇ ಹುಟ್ಟು ಹಾಕಿತ್ತು. ನಿಷ್ಠಾವಂತರ ಪಡೆಯೊಂದು ಕಾನೂನಿನ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಹೊರಗೆ ಅವರಿಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನೀಡಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೈಗಳಾಗಿ ಬೇಕಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಕಠಿಣತಮ ಬೆಟ್ಟಗುಡ್ಡಗಳ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪೂರ್ವಭಾವಿ ಜ್ಞಾನವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅವರು ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಜನ ಸಹ ಬೇರೊಂದು ಗ್ರಹದಿಂದ ಬಂದ ಅನ್ಯಜೀವಿಗಳಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಸ್ವಹಿತ ಬಯಸುವ ಗುಂಪೊಂದು ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಕದನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿತ್ತು. ಸರಕಾರವು ಅವರನ್ನು ಹೋಂಗಾರ್ಡ್‌ಗಳೆಂದು ನಿಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ನಾಗರಿಕರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುವುದು ಅವರ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮೋಕೋಚುಂಗ್ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಪಡೆಯ ತಂಡವನ್ನು “ಫ್ಲೆಯಿಂಗ್ ಸ್ಕ್ವಾಡ್” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅನೇಕ ಘೋರ ಕೃತ್ಯಗಳನ್ನೆಸಗಿದ್ದ ಮಾಜಿ ಪೋಲೀಸನೊಬ್ಬನು ಅದರ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದನು. ‘ರಂ’ ನಿಂದ ಬೂಟುಗಳವರೆಗೆ ಹಾಗೂ ಬಂದೂಕಿನಿಂದ

ಜೀವುಗಳವರೆಗೆ ಅವರನ್ನು ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ದೌರ್ಜನ್ಯಕಾರಿ ಸಂಚಾರಿ ತಂಡಗಳು ಪಟ್ಟಣದೊಳಗೆ ಮನಬಂದಂತೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕರನ್ನು ಹೆದರಿಸಿ ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಸಾಮಾನ್ಯ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳ ಹಳೆಯ ಪ್ರತಿಸ್ಪರ್ಧಿಗಳೊಂದಿಗಿನ ವೈಮನಸ್ಸನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೆ, ಈಗ ಅದನ್ನು ಬಹು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಇಂಥ ತಂಡದೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕ ಬೆಳೆಸಿದ ಅಸಿಂಧು ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂದಿನ ವಿವರವಿದೆ. ಅವರುಗಳು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಗತ್ತಿನಿಂದ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಾಹನಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವನಿಗಿದ್ದ ವ್ಯಾಮೋಹವೇ ಆ ಸಂಪರ್ಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

ಸ್ಕ್ವಾಡ್ ವಾಹನವೊಂದು ಅವನ ಮುಂದೆ ಜುಯ್ಯೆಂದು ಹಾದು ಹೋದ ದಿನದಿಂದಲೇ ಸೋಬಾನಿಗೆ ಅವರ ಮೇಲೆ ಗೀಳುಂಟಾಯಿತು. ಬಿಟ್ಟ ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಅದು ಕಾಣುವಷ್ಟು ದೂರದವರೆಗೂ ಅದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವೇಗವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಾಹನಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಓಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ಸಲ ಅಂಥದೊಂದು ವಾಹನವನ್ನು ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಮನೆಯ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದನು. ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಅದರ ಸುತ್ತಲಿನ ಬೇಲಿಯ ಸುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಕಾವಲಿನವನು ಅವನನ್ನು ಬೈದು ಕಳಿಸಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬೇಲಿಯ ಹತ್ತಿರವೇ ಮತ್ತೆ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದು ಕೆಲವು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಒಂದು ದಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ಒಂದು ತಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಒಂದು ಕ್ಷಣವೂ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಬೇಲಿಯನ್ನು ಹಾರಿ, ತಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಹಸಿದ ಹೊಟ್ಟೆಗೆ ಇದ್ದ ಅನ್ನವನ್ನೆಲ್ಲ ಬರಿದು ಮಾಡಿದನು. ಆ ದಿನದಿಂದ ಸೋಬಾ ಆ ಮನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟನು. ನಂತರ ನಡೆದ ದುಃಖಾಂತವು ನಡೆಯದೇ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ. ಅದು ಅವನ ಅಲ್ಲಿನ ಕಡಿಮೆ ಅವಧಿಯ ವಾಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿತ್ತು.

ಈ ನಡುವೆ, ಆ ತಂಡದ ನಾಯಕನ ಅಧ್ಯಕ್ಷವು ನಾಟಕೀಯವಾಗಿ ಬದಲಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಹೆಸರು ಇಮ್ಮಿಚುಬ ಎಂದಿದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಬಾಸ್ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕರೆಯಬೇಕೆಂಬ ಅವನ ಆಸೆಯಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಬಾಸ್ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಚಳವಳಿಯ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸರಕಾರಿ ಪಡೆಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಸ ಪದಾಧಿಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲರೂ ಹೆದರುವ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವಾಗಿದ್ದನು. ಬುಡಮೇಲು ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವರ ಬಗೆಗೆ ಮತ್ತು ಭೂಗತ ತಂಡಗಳ ಏಜೆಂಟರೆಂದು ಅನುಮಾನಿಸಿದವರ ಬಗೆಗೆ ಅವನಿಗಿದ್ದ

ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಸರ್ಕಾರದ ನಿಕಟವರ್ತಿಯೆಂಬ ಅವನ ಹೆಸರು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೊಸದಾಗಿ ಬಣ್ಣ ಬಳಿಯಲಾಗಿದ್ದು ಹೊಸ ಪೀಠೋಪಕರಣಗಳನ್ನು ಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯದ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಆ ಮನೆಗೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಯೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಎರಡೂ ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾವಲಿನವರನ್ನು ಹಾಕಿ ಬೇಲಿಯನ್ನು ಬಲಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರೂಪವೂ ಈಗ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸ ಹೊಸ ಆಧುನಿಕ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡಲಾರಂಭಿಸಿ ಬೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಳೆಯುವ ಉಂಗುರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಕತ್ತಲಾದ ನಂತರ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪೊಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಪಕ್ಕದವರು ನೋಡಿದ್ದರು. ಕತ್ತಲಾದ ನಂತರವೇ ಅವನ ಅತಿಥಿಗಳು ಕರಿಯ ಕೋಟನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಥವಾ ದಪ್ಪ ಕಂಬಳಗಳನ್ನು ಹೊದ್ದು ಮಘ್ನಗಳಿಂದ ತಲೆ ಮತ್ತು ಮುಖವನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡಿ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ದ್ವಾರದಿಂದ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರೀತಿಯ ಭೇಟಿಯ ನಂತರ, ಒಂದೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಅಥವಾ ಪಟ್ಟಣದೊಳಗಡೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿ ಸಂದೇಹಿತ ಸಂಚುಕಾರರನ್ನು ಬಂಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಸಲ ಆ ರೀತಿ ಬಂಧಿಸಲಾದ ಕೆಲವರನ್ನು ಬಾಸ್‌ನ ಮನೆಗೆ ತಂದು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಬಾಸ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಹುಡುಗರು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ 'ವಿಚಾರಿಸು'ತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಮನೆಯ ಕೆಳಅಂತಸ್ತಿನಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ ನರಳಾಡುವ, ಕಿರುಚಾಡುವ ಶಬ್ದವು ಬಾಸ್‌ನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಆ ಊರಿಗೆ ಅದೊಂದೆ ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ಯಂತ್ರದ ಕರ್ಕಶ ಸಂಗೀತವನ್ನೂ ಮೀರಿ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಜನಗಳಿಗೆ ನಂತರ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ಬದುಕುಳಿದರೆ ಅವರು ಸಿವಿಲ್ ಆಸ್ಟ್ರೆಗೆ ದಾಖಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಜೈಲಿಗೆ ಭರ್ತಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರನ್ನಂತೂ ಎಂದಿಗೂ ನೋಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ದೌರ್ಜನ್ಯವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ, ತಾವು ಕೇಳಬಾರದ್ದನ್ನು ಮತ್ತು ನೋಡಬಾರದ್ದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೂ, ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದಿರಲಿ, ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲೂ ಭಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸೋಬಾನು ಮರದ ಹೊರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣಕೋಣೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರ ಬಿದಿರಿನ ಸಂದಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗುವವರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಳಗೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡವರ ಆಕ್ರಂದನ ಗೋಳಾಟವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನದೊಳಗಿನ ಅಸ್ವಪ್ನತೆಯ ಮಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ, ಈ ಮನೆಯೊಳಗಣ ಯಾವುದೋ ಕೆಡುಕನ್ನು ಅವನು ಗುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಬೆಳಗಿನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಗೇಟಿನ ಹೊರ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟನಾದರೂ ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವನನ್ನು

ನೋಡಿ ವಾಪಸ್ ಬಂದು ಸೌದೆ ಒಡೆಯುವಂತೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಊಟ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅವನು ಹೊರಟುಹೋಗಬೇಕು ಎನ್ನುವ ವಿಚಾರವನ್ನು ಅದ್ದೇಗೋ ಸೋಬಾ ಮರೆತೇಬಿಟ್ಟನು. ಎಂದಿನಂತೆ ಬರುವ ಹೋಗುವ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಗೀತವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವನೊಡನೆ ಯಾರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಸೌದೆ ಒಡೆಯಲು ಅಥವಾ ಉಳಿದ ಕೆಲಸದವರಿಗೆ ಅದೂ ಇದೂ ತಂದುಕೊಡಲು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಅವನೂ ಸಹ ಯಾರೊಂದಿಗೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ಬಾಸ್ ಅದ್ಯಾರ ಮೇಲೆಯೋ ಜೋರಾಗಿ ಅರಚುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದದ್ದೋ ಇವನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪದವನ್ನು ಪದೇ ಪದೇ ಆಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಅದ್ಯಾರನ್ನೋ ಬಾಸ್ 'ಸ್ಪಿಡ್ ಬಾಸ್ಟರ್ಡ್' ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗದಿದ್ದ ಸೋಬಾನ ಕಿವಿಗಳಿಗೆ ಅದು 'ಸುಪಿಬಾ' ಎಂದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಆ ಕ್ಷಣದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸೋಬಾ ಎನ್ನುವ ಬದಲು ಸುಪಿಬಾ ಎಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಕರೆಯಬೇಕೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂತು. ಅವನ ಸರಳ ಮುಗ್ಧ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದೇಗೋ ಸುಪಿಬಾ ಎನ್ನುವುದು ಸೋಬಾಗಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಸೋಬಾ ಎನ್ನದೆ ಸುಪಿಬಾ ಎನ್ನಿರಿ ಎಂದು ಅವರಿಗೆಲ್ಲ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನತ್ತಲೇ ಬೊಟ್ಟು ಮಾಡಿ ತೋರಿಸುತ್ತ 'ಸುಪಿಬಾ' ಎಂದು ಪದೇ ಪದೇ ತನ್ನ ಗೊಗ್ಗರು ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು. ಮನೆಯೊಳಗಿನಿಂದ ಅದ್ಯಾರೋ ಅವನನ್ನು ಸೋಬಾ ಎಂದು ಕರೆದಾಗ ಸುಪಿಬಾ ಎಂದು ಕೂಗಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆಗಷ್ಟೇ, ಅವರಿಂದ ಅವನು ಬಯಸುವುದು ಏನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಆಗಿನಿಂದ ಅವನ ಸರಳ ಮನಸ್ಸಿನ ಭಾವನೆಗನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸುಪಿಬಾ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವನಿಗಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಸೋಬಾ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಕೆಟ್ಟ ಅರ್ಥವಿದೆಯೆಂದು ನಿಗೂಢ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅದ್ದೇಗೋ ಹೊಳೆದಿತ್ತು.

ಬಾಸ್‌ನ ಹೆಂಡತಿ ಇಮ್ಮಿಲಾ ಒಬ್ಬ ಸರಳ ಮಹಿಳೆ. ಎಲ್ಲರಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಿಣಿಯಾಗಿ ಇರಬಯಸಿದವಳು. ಗಂಡ ಮಕ್ಕಳು, ಮನೆಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲೇ ಸಮಯ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳ ಗಂಡನ ಬದಲಾದ ಅದೃಷ್ಟದೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ದಿನನಿತ್ಯದ ಸಾಂಸಾರಿಕ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು, ಅವಳ ಗಂಡನ ಹೊಸ ಅಂತಸ್ತಿನುಸಾರವಾಗಿ ಇನ್ನೊಂದು

ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಬಾಸ್ ತಂದುಕೊಟ್ಟ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅತಿಥಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಗುಳ್ಳುಗುತ್ತಾ ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಪಾರ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಬಂದ ಅಪರಿಚಿತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ಸ್ನೇಹಮಯಿ ಆತಿಥೇಯಿಗಳಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಅಂಗರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಡೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಕೂಡದೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ಮತ್ತು ಬಂಧುಗಳು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಬಂದು ಹೋಗುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಗಂಡನ ಕುಖ್ಯಾತಿಯೊಳಗಡೆ ಅವಳು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಬಂಧಿಯಾದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ಬಂಧು ಬಳಗದವರು ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದಾಗ ಅವಳೊಳಗಿನ ತುಮುಲವನ್ನು ಅವರು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಆದಷ್ಟು ದೂರ ಉಳಿದರು. ಅವಳ ಗಂಡನು ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದರೂ ಅವರು ಬರಲು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ್ದರು.

ಸುಪಿಬಾನ ಆಗಮನವು, ಆ ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆಗೆ ಸ್ವಾಗತಾರ್ಹ ಬದಲಾವಣೆ ಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನಾಡುವ ಸರಳ ಆಟಗಳಾದ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಉರುಳುವುದು, ಅವನೊಬ್ಬನೆ ಕೋಲು, ಕಲ್ಲು, ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಆಡುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ ಕೊಳಕುತನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಲು ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೇಳಿ, ಅವನ ಎಂದಿನ ಹರಕು ಬಟ್ಟೆಗಳ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಿಸಿದಳು.

ಆ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಓಡಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮನೆಯೊಳಗಡೆ ಬರುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದಹಾಗೆ, ಆ ಮರದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಅವನ ಭಾಗವನ್ನು ಅವಳ ಆದೇಶದ ಮೇರೆಗೆ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡಿ ಹೊಸ ಮಂಚವೊಂದನ್ನು ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಸುಪಿಬಾಗೆ ಊಟವನ್ನು ಕೊಡಲಾಯಿತು ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬಾಸ್‌ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೇಲೆ, ಈ ರೀತಿ ವಿಶ್ವಾಸದ ವರ್ಗಾವಣೆ ಆದುದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ವಿಚಿತ್ರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಬೀರಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ಗಂಡನ ಕೆಲಸದ ನಿಜಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಳು. ಅವನನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಹೊಸಪಡೆಗೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಶಿಸ್ತು ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಬರಬಹುದೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಕಾಲ ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಸುತ್ತ ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನ ತಂಡದ ನರಹಂತಕರ ಗುಂಪೊಂದು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಂತೂ ಕರೋರವಾದ

ಅಪರಾಧಿಗಳಿದ್ದು ಅವರನ್ನು ಸರಕಾರವು ಅವರ ಗುಪ್ತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದಿದ್ದವರಾಗಿ, ಅರಣ್ಯದ ಕಠಿಣ ಜೀವನವನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸಿಗುವ ಹಣ ಮತ್ತು ಹೆಂಡದ ಆಮಿಷಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಹೊಸ ಪಡೆಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಜನಗಳು ಅವಳ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಕಲುಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನು ಅವಳ ಸ್ವಂತದ್ದೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಲಿ ಶಾಂತಿಯೆಂಬುದಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ಗಂಡನ ಚೇಲಾಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಅಂದರೆ ಮನೆಯೊಳಗೆ, ಆವರಣದೊಳಗೆ ಇದ್ದರು. ಕೆಲವರಂತೂ ಬಾಸ್‌ಗೆ ಸುದ್ದಿ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳು ರಾತ್ರಿಂಯಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ದೂರವುಳಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದ ಅವರು ಉದ್ರಿಕ್ತರಾಗಿ ಬೈಗುಳದ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಶೋತ್ತರಕ್ಕಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೆ ಅವರು ಆ ಕುಡಿತದ ಪಾಶವೀ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಬಲಿಪಶುಗಳ ಅಕಾಲಿಕ ಆಕ್ರಂದನಗಳು ಮತ್ತು ರೋದನಗಳಿಂದ ರಾತ್ರಿಯು ಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ಯಂತ್ರವು ಆ ಘೋರಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅವುಗಳ ನೋವಿನ ತೀವ್ರತೆಯು ಆ ಮನೆಯ ಗೋಡೆಗಳಿಂದ ಮಾರ್ದನಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಾಳದಲ್ಲಿ ಈ ಹಿಂಸೆಯ ಅರಿವಿದ್ದ ಅವಳು ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದ ನಲುಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಕೆಲವು ಸಲ ಅವಳು ಸ್ನಾನದ ಕೋಣೆಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ ತಾನು ತಿಂದಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನೆಲ್ಲಾ ವಾಂತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಬಾಸ್‌ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಕಡಡಿದ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳು ನಿಜವಾದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಸುಕುಗಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವರದೇ ಆದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು. ಅವಳು ತನ್ನದೇ ಆದ ಲೋಕದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಜಾಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಅಧಿಕಾರದ ಮದದಿಂದ ಉನ್ನತನಾಗಿದ್ದನು. ಅದು ಅವನ ಮಾನವತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡಿ ಅವನ ಅಂತರ್ದನಿಗೆ ಕಿವಿಗೊಡದಂತೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಇಮ್ಮಿಲಾಳು ಅವನಿದ್ದಾಗಲೇ ಬೇರೊಂದು ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೇ ಅವರಿಬ್ಬರ ದಾಂಪತ್ಯದ ಹೊರ ತೋರಿಕೆ ಸಹ ಮುರಿದುಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅವಳೊಬ್ಬಳಿಗೇ ಅಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಹೆಂಗಸಿನ

ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವನಿಗೆ ದೈಹಿಕ ಆಕರ್ಷಣೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ವೈಕಲ್ಪಿಕ ಅತಿಕಾಮುಕ ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗಂಡಸುತನವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೆಂಗಸರನ್ನು ತರಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಥವಾ ಪ್ರೀತಿ ತೋರಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಮನಗಂಡಿದ್ದನು. ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ಗಮಿಸಿದವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಳುವಳಿಗಳು ಸಿಕ್ಕುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಧೈರ್ಯವಂತರಾದ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುಭವವುಳ್ಳವರು ಮಧ್ಯವಯಸ್ಕರ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಷಂಡತನದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅಥವಾ ಅವನ ಸೋತು ಹೋದ ಅಂಗವನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅಂಥವರನ್ನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಧಳಿಸಿ ಗೇಟಿನ ಹೊರಗೆ ಅವನ ಕಾವಲುಗಾರರು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವಳ ಗಂಡನ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ರಾತ್ರಿಯ ವೇಳೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದವರ ಬಗ್ಗೆ ಇಮ್ಮಿಲಾಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಜನರಿಗೆ ದುಡ್ಡಿನ ಆಸೆ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷದ ಆಮಿಷವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಅಥವಾ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೂ, ಅವಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂತಹ ದುರದೃಷ್ಟವಂತರ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ಕನಿಕರ ಮಾತ್ರ ಅವಳಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಾಸ್‌ನ ಕುಸಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜೀವನ ಶೈಲಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನಗರವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಬಲು ಬೇಗನೆ ತಿಳಿದುಹೋಯಿತು. ಬೆಳೆದು ನಿಂತ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಕುಟುಂಬದವರು ಸಂಜೆಯಾದ ಆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ಬಗ್ಗೆ ಜೋಪಾನವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಕೂಟಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವನ ಸೈನ್ಯದ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬಾಸ್ ಆಹ್ವಾನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುಪಿಬಾನು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ಸಲ ಊಟವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ಆವರಣದ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಮಂಕಾಗಿ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪುಗಳು ಅಥವಾ ಜೋರಾದ ಸಂಗೀತದ ಜೊತೆಗೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಕೆಟ್ಟದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟದಾಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ತಾಳೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳು ತಮ್ಮ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕರೆತಂದು, ತಿಂದು ಕುಡಿದು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದರೂ ಬಂದು ಅತಿಥಿಗಳ ಜೊತೆಯಿರಲು ಇಮ್ಮಿಲಾಳ ಮೇಲೆ ಬಲವಂತ ಇತ್ತಾದರೂ, ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಗಂಡ ಹೆಂಡಿರ ನಡುವೆ ವೈಮನಸ್ಯವೇರ್ಪಟ್ಟ ನಂತರ ಅವಳು ಇತ್ತ ಕಡೆಗೆ ಸುಳಿಯುತ್ತಲೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂಥ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು, ಅವಳ ಕೆಲಸದವಳು ತಂದ ಊಟವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ,

ಬಾಗಿಲು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಅದೊಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅತಿಥಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ ಎಂದಿಗಿಂತ ಬಹಳ ಉದ್ದವಾಗಿತ್ತು. ದಿನವಿಡೀ ಒಳಹೊರ ಓಡಾಟ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಪಾರ್ಟಿಗಾಗಿ ಬೇಕಿದ್ದ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಕೋಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿನ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಸುಪಿಬಾ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತನು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೆ ಇಮ್ಮಿಲಾ ಕೂಡ ಆ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಏನನ್ನೂ ಹುಡುಕುತ್ತ ಬಂದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದುಡಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಸುಪಿಬಾನನ್ನು ಕಂಡು, ಕೋಪಗೊಂಡು ಬೈಯುವವಳಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ಭಯಭೀತ ಕಳೆಗುಂದಿದ ಭಾವವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಶಾಲಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಈಗ ಅವಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಅವಳ ಮಂಚದ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ದಬ್ಬಿ, ನಿಶ್ಯಬ್ದದಿಂದಿರಲು ಅವಳ ತುಟಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬೆರಳನ್ನಿಟ್ಟು ತೋರಿಸಿದಳು. ಎಂದಿನಂತೆ ಪಾರ್ಟಿಯು ಮುಂದುವರಿದಂತೆಲ್ಲ ಜೋರಾದ ನಗೆಗಳು ಮತ್ತು ಹುಡುಗಿಯರ ಚೀತ್ಕಾರಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಿಂದಲೂ ಕೇಳಿ ಬಂದು, ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಕೈ ಮೀರುತ್ತಿದೆಯೆಂಬ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದೆರಡು ಸಲ ಕುಡಿದವರಲ್ಲೊಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸ್ತಬ್ಧವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳಷ್ಟೇ. ಬಲುಬೇಗನೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಕಟ ನಗೆಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದು ಪಾರ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಮೃಗೀಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಬಾಸ್‌ನ ಅತಿ ಕುಡಿತ ಮತ್ತು ಒರಟು ವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅವನ ಉಸ್ತುವಾರಿಯ ವರಿಗೆ ಇರುಸುಮುರುಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅವರ ಗುಪ್ತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ವಿಶೇಷ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದವನು ಈಗ ಅವರಿಗೆ ಉಪಯುಕ್ತತೆಗಿಂತ ಹೊರೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಈಗ ಅವನನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆನಿಸಿತ್ತು. ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲು ದೂರ ಸಾಗಿದಂತಾಗಿ ಅವನೊಡನೆ ಅವರನ್ನೂ ಎಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವರ ಪರವಾಗಿ ಅವನ ತಂಡದವರು ಮುಗ್ಧ ಅಮಾಯಕ ನಾಗರಿಕರ ಮೇಲೆ ನಡೆಸಿದ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳನ್ನು ಬಯಲಿಗಳೆಯುವ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲೆ ಭಯವನ್ನು ಹೇರಿ, ಅವನ ಪ್ರಾಣದ ಭೀತಿಯನ್ನು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಅವನ ಅಮಲಿನ ಅವಾಂತರಗಳಿಗೆ ಕಡಿವಾಣ ಹಾಕಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದರು.

ಆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಸಂದೇಶವಾಹಕನೊಬ್ಬನು

ಬಂದು ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಮೇಜರ್‌ನ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಪೆಟ್ಟಿಗೆಗಟ್ಟಳೆ ರಂ ಮತ್ತು ವಿಸ್ಕಿಯ ಜೊತೆಗೆ ಈ ಸಂದೇಶವನ್ನೂ ಕಳಿಸಿದ್ದರು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಅವನ ತಂಡದವರಿಂದಲೇ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಣ ಭಯವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅಧೀರನಾಗುವುದರ ಬದಲು ಅವನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉದ್ಧಟನಾದನು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೆಚ್ಚಿನವನಾದನು.

ಪಾರ್ಟಿಯು ಎಂದಿಗಿಂತ ಇಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಂಡವಾಗಿತ್ತು. ಬಾಸ್‌ನು ವಿಶೇಷ ಎತ್ತರಕ್ಕೇರಿದಂತಿತ್ತು. ಒಂದು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನು ತನ್ನ ಅಸಭ್ಯ ಜೋಕುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ನೆರೆದ ಗುಂಪನ್ನು ರಂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಜನಗಳ ಕರ್ಕಶ ನಗೆಯ ಸ್ಫೋಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮರುಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯು ಬದಲಾಗಿ ವಿದ್ರೋಹಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಚುತ್ತಾ ಅಂಥ ನಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅವನು ಹೇಗೆ ತಕ್ಕ ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಮೌನವಾಗಿಬಿಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಯಾರಾದರೂ ಕುಡುಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಯಕನು ಹಿಂದಿಯ ಹಾಡೊಂದನ್ನು ಹಾಡಿದಾಗ ಪಾರ್ಟಿಯು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮದ್ಯದ ಹುಚ್ಚುಹೊಳೆಯು ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದು ಕುಡುಕರು ಯಾರೂ ಬಾಸ್‌ನ ಅಮಲಿನ ಅರಚಾಟಗಳಿಗೆ ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ಗಮನ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಮದ್ಯರಾತ್ರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಾಸ್‌ನ ಅಂಗರಕ್ಷಕನೊಬ್ಬನು ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅದೇನನ್ನೋ ಉಸುರಿದನು. ಬಾಸ್ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಚಂಗನೆ ಮೇಲೆ ನೆಗೆದು ಅತಿಕೋಪದಿಂದ ಅರಚಿದನು, “ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಈ ರಾತ್ರಿಯ ಪಾರ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರೋ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ನಾವು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಶೋಧಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅವನು ಸಿಕ್ಕಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತುಕರಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ತೋರಿಸುತ್ತೇವೆ.” ಎಲ್ಲಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಸ್ತಬ್ಧವಾದವು. ಎಲ್ಲರೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಇದೇ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಅತೀವ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಸಭ್ಯತೆಯು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ನೆಲೆಸುವ ಅಪರೂಪದ ಕ್ಷಣವಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಕುಳಿತವರು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ನಿಂತವರು ತಮ್ಮ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುದುರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಘೋಷಣೆಯ ನಂತರದ ಈ ಮರಣಾಂತ ನಿಶ್ಯದ್ದದ ರುದ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಅಡುಗೆ ಮನೆಯಿಂದ ತೇಲಿ ಬಂದ ಪ್ರೆಶರ್ ಕುಕ್ಕರ್‌ನ ಶ್ಶ್ಶ್ಶ್ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರ ಕೇಳುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಮ್ಮಿಲಾಳ ಮಂಚದ ಕೆಳಗೆ ಸುಪಿಬಾನಿಗೆ ಮೈ ನೋವಾಗಲು ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಸರಿ, ಸಂಜೆಯಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಮುದುಡಿ ಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವಳು ಬಾತ್‌ರೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಅವನು ತೆವಳಿ ಹೊರ ಬಂದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಡ್ರೆಸ್ಸಿಂಗ್ ಟೇಬಲ್ಲಿನ ಡ್ರಾದಲ್ಲಿದ್ದ ಆಟಿಗೆಯಂಥ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದನು. ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮಕ್ಕಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅಂಥ

ಆಟಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ್ದನು. ಅವನು ಅದನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದೆ ಬಾಗಿರದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಆ ಕೊಠಡಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಒದ್ದು ತೆರೆದಂತಾಗಿ ಅತ್ತ ನೋಡಿದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರವಿರದ ಕಾಲುಗಳ ಮೇಲೆ ತೂರಾಡುತ್ತ ಬಾಸ್ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಮೂಲೆಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಸುಪಿಬಾನು ಚಡಪಡಿಸತೊಡಗಿದನು. ಈ ಸದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಇಮ್ಮಿಲಾ ಬಾತ್‌ರೂಮಿನ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಅಸಮಾಧಾನದಿಂದ ತೆರೆದು ಅಲ್ಲಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಹತ್ತೆ ಮಾಡುವ ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಸ್‌ನು ಸುಪಿಬಾನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವಳು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದಳು. “ನಿಲ್ಲ, ಅದು ಸುಪಿಬಾ ಮಾತ್ರ, ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ. ಕೊಲ್ಲಬೇಡ.” ಅವಳ ಗಂಡನತ್ತ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಬಾಸ್‌ನು ತನ್ನ ಗುರಿಯನ್ನು ಇಮ್ಮಿಲಾಳ ಎದೆಯತ್ತ ‘ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತುಕ’ ಎನ್ನುತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿದನು. ಆಗ ಸುಪಿಬಾನು ಆಕ್ರಮಣಕ್ಕಾಗಿ ನೆಗೆದನು. ಇಮ್ಮಿಲಾಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯದ ಗುರಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಉಗ್ರಪ್ರಾಣಿಯ ಗರ್ಜನೆಯಂತಹ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತ ಬಾಸ್‌ನತ್ತ ಧಾವಿಸಿದನು. “ಬಾಸ್, ಬಾಸ್” ಎನ್ನುತ್ತಾ ಬೇರೆ ಯಾರೋ ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನು ಎಲ್ಲಾ ಮಾನವ ಗುಣಗಳಾಚಿಯಿದ್ದನು. ಅವನ ನೊರೆಯುಕ್ತ ಬಾಯಿಯಿಂದ ‘ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕ’ ಎಂದು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಸುಪಿಬಾನು ತಾನು ರಿವಾಲ್ವರ್ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕೈಯಿಂದಲೇ ಏನನ್ನೋ ಸೂಚಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಗುಂಡುಹಾಕಿದ್ದ ಬಾಸ್ ತನ್ನ ಆಯುಧದಿಂದ ಅವನ ಎದೆಯತ್ತ ಗುಂಡನ್ನು ಹಾರಿಸಿಯೇಬಿಟ್ಟನು. ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದ ದಡ್ಡನ ದೇಹದತ್ತ ಧಾವಿಸಿದ ಇಮ್ಮಿಲಾ ಎದೆ ಇರಿಯುವ ನೋವಿನ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಾ, “ಅಯ್ಯೋ ಬಡಮಗುವೇ, ನೀನು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆಯಾ? ಈ ಪಾಪಕೂಪಕ್ಕೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ತಂದೆನೋ?” ಎಂದು ಗೋಳಾಡಿದಳು. ಇದೇ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಶೋಕ ಗೀತೆಯ ಏಕತಾನದ ರಾಗದಲ್ಲಿ ಅಳುತ್ತಾ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಭ್ರಾಂತಕಾಗಿದ್ದಳು. ಮಂಕುಬಡಿದ ಬಾಸ್‌ನನ್ನು ಅವನ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ಆ ಕರ್ಕಶ ಪಾರ್ಟಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಏನೂ ನಡೆದೇ ಇಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರು.

ಮಾರನೆಯ ದಿನ, ಆ ಪಟ್ಟಣದವರು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಕಾವಲಿನವನೊಬ್ಬನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಬಂದೂಕಿನೊಂದಿಗೆ ಸುಪಿಬಾನು ಆಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಗುಂಡು ಹಾರಿ ಸತ್ತು ಹೋದನೆಂದು. ಆ ಬೇಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತನು ಯಾರೆಂದು ಯಾರೂ ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಇಮ್ಮಿಲಾ ಸ್ವತಃ ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಬಾಸ್‌ನ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೂಟ್ ಹಾಕಿ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗೆ ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂದು. ಆ

ಸಾವಿನ ನಿಜವಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವೇನಿತ್ತೆಂದು ಎಂದಿಗೂ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಇಲ್ಲ. ಬಾಸ್ ಮತ್ತು ಅವನ ದುಷ್ಟ ಸಂಗಾತಿಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಹಾನಿಕಾರಕ ವಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ಅಪ್ಪಿ ತಪ್ಪಿ ಒಳಬಂದ ತಪ್ಪಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ತೆತ್ತ ಸುಪಿಬಾನ ದೇಹವನ್ನು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ರುದ್ರಭೂಮಿಯ ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಹೂಳಲಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನ ಪಾದ್ರಿ ಮತ್ತು ಗೋಳಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಇಮ್ಮಿಲಾ ಮಾತ್ರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯಾದ ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಇಮ್ಮಿಲಾ ತನ್ನ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಳು. ಯಾರು ಕೂಗಿದರೂ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಸೇವಕಿ ತಂದ ಆಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆಗೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಹೊರ ಬಂದು ಸುಪಿಬಾನ ಕುರುಹುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಆವರಣದಿಂದ ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು ಸೇವಕರಿಗೆ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದಳು. ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಪೇರಿಸಿದ್ದ ಅವನ ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ತೋಟದ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದರು. ಅವಳ ಸ್ವಂತ ಜೀವನದ ದುಃಖಕರ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅದು ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಆ ಸಂಸಾರ ಮಾಮೂಲು ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ಬಾಸ್ ಇನ್ನೂ ಸೆಟೆದುಕೊಂಡೇ ಇದ್ದನು. ಆವರಣದ ಒಳಗಡೆ ಸುತ್ತಾಡಬೇಕಾದಾಗಲೂ ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ಇದ್ದೇ ಇರಬೇಕು. ಅವನ ಚೀಲಗಳ ಜೊತೆ ಜೀಪಿನ ಸುತ್ತಾಟವು ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಕುಡಿತಿವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಮದ್ಯವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಉತ್ಕಟನನ್ನಾಗಿ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಬದಲು ವಂಕುಬಡಿದವನಂತೆ ಕಂಡುಬಂದನು. ಸಂಸಾರದ ಮಾಮೂಲಿನ ದಿನಚರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗೋಚರವಾಗಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗತೊಡಗಿದವು. ಪಾರ್ಕ್‌ಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗತೊಡಗಿ ಕೊನೆಗೆ ನಿಂತೇಹೋದವು. ಆ ಘಟನೆಯ ನಂತರ ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಬರತೊಡಗಿದರು. ಅವನ ನಂಬಿಕೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ರಜಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಖಾಯಿಲೆಯಿಂದಿರುವ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಹಲವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲೇ ಇಲ್ಲ. ಧ್ವನಿಸುರುಳಿ ಯಂತ್ರದ ಸಂಗೀತವು ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಪಟ್ಟಣದ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಜೀಪಿನ ಸುತ್ತಾಟವೂ ಕಡಿಮೆಯಾಯಿತು.

ಇಮ್ಮಿಲಾಳಿಂದ ದೂರ ಸರಿದಿದ್ದ ಅವಳ ಗಂಡನ ಮೇಲೆ ಇವುಗಳಿಂದ ಆಗುತ್ತಿದ್ದ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಅವಳು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಸುತ್ತಲಿನ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುವುದರೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಅಪಾರ

ದುಷ್ಟಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ತಂತಿಯೊಂದು ಹರಿದುಬಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ದೀರ್ಘನಿದ್ದ ಯಿಂದ ಎಚ್ಚರವಾದವನಂತೆ ಮನೆಯ ಸುತ್ತಲೂ ಓಡಾಡುತ್ತ ಹೊಸ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವವನ ಹಾಗೆ ಕಂಡನು. ಆದರೆ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಕುಡಿತಿವೂ ನಡೆದು ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರತ್ತ ಕೋಪಗೊಂಡು ಬೈಗುಳಗಳನ್ನು ಹರಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕುಸಿದುಹೋಗಿ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ 'ಅಯ್ಯೋ ದಡ್ಡ, ನೀನು ದಡ್ಡ' ಎಂದು ಗೋಣಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೊದಲಿಗೆ ಇಮ್ಮಿಲಾಳು ಈ ರೀತಿಯ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರೂ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ, ಅವನ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನೂ, ಅವನ ಖಿನ್ನತೆಯನ್ನೂ ಅದರಿದಾಗಿ ಅವನ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದ ಮೇಲಾಗಬಹುದಾದ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಉದಾಸೀನ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಅವಳು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಅವರ ಹಿಂದಿನ ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಗೆ ಮರಳಿದಳು. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಮರುಹೊಂದಾಣಿಕೆಯ ಔಪಚಾರಿಕೆಯನ್ನು ತೋರತೊಡಗಿದಳು. ಅವನ ಹಿಂದಿನ ಕೇಡಿನ ದೈತ್ಯತೆಯಿಂದ ಈಗಿನ ಅಸಹಾಯಕ ಮಗುವಿನ ದೈನ್ಯತೆಯತ್ತ ಕುಗ್ಗಿಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವರ ಹಿಂದಿನ ವೈವಾಹಿಕ ಜೀವನದ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಜೋಡಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅಳಿದುಳಿದ ಭಾವನೆಗಳಿಗೆ ಹೊಸರೂಪವೊಂದನ್ನು ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅದು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾದದ್ದಲ್ಲವಾದರೂ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರ ಪರ್ಯಾಯಜೀವನವನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೂ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು.

ನಂತರದಲ್ಲಿ ಇದಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ಅದೇನೆಂದರೆ ಬಾಸ್‌ನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವು ಜನಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಲೇ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭಯಭೀತಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಆ ಕೇಡಿಗಳಪಡೆಯ ಕಮ್ಯಾಂಡೆಂಟ್ ಎನ್ನುವ ಚಿತ್ರಣವು ಕಳೆದುಹೋಗದಂತೆ ಸರಕಾರವು ನೋಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವರು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂಡದ ಸಮವಸ್ತ್ರ ಧರಿಸಿ ಅವನೊಂದಿಗಿನ ಕೆಲವು ನಂಬಿಕಸ್ಥ ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ ಜೀಪ್ ಏರಿ ಊರೆಲ್ಲ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಜನರು ಅವನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಜೋರು ಉಳಿದಿಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ನೇರವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಶಿಲೆಯಂತೆ ಅಲುಗದೆ ಜೋಮು ಹಿಡಿದವನಂತೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಾದರೆ ಅವನು ಜೀಪಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಬಂದೂಕನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಕುಡಿದು ಕೆಂಪಾದ ಮುಖದಲ್ಲಿನ ತಂಬಾಕು ಜಗಿದ ಕೆಂಪು ಬಾಯಿಯಿಂದ ಅಶ್ಲೀಲ ಪದಗಳನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ರಸ್ತೆಯ ಜನರು ವೇಗದಿಂದ ಧಾವಿಸುವ ವಾಹನಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು

ಭಯಭೀತರಾಗಿ ಇಕ್ಕೆಲಗಳಲ್ಲೂ ಚದುರಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಹಿಂದಿನ ಆರ್ಭಟವನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡು ಈಗಿನ ಸಪ್ಪೆ ಅನುಕರಣೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಜನರು ಅವನು ಈಗ ಖಂಡಿತಾ ಕುಗ್ಗಿ ಹೋಗಿರುವನೆಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದಾನೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದ ಮೇಲೆ ಘೋರವಾಗಿದ್ದ ಕಳಂಕವು ಈಗ ಬರಿಯ ಕಲೆಯಾಗಿ ಉಳಿದಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ಜನರ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬರತೊಡಗಿತ್ತು.

ಅವನ ಮೇರುದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ತಿಗಳಿಗೋಸ್ಕರ ಅವನ ಮೂರು ಪೀಸ್ ಸೂಟನ್ನು ಧರಿಸುವುದೆಂದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸೂಟುಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದೇ ಸಲ ಅವನು ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ ಬಳಿ ಎಷ್ಟೊಂದು ಸೂಟುಗಳಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಅವನ ಸುಲಿಗೆಗಳೆಲ್ಲ ಹಿಂದಿನ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಪ್ರಸಕ್ತ ಅವನ ವೈಯುಕ್ತಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಜನಗಳ ಗಮನವು ಹರಿಯತೊಡಗಿತ್ತು. ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅವನ ಅತ್ಯಂತ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸೂಟಿಗೆ ಯಾವ ಗತಿ ಒದಗಿತೆಂದು ಬಾಸ್‌ಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದು ಸೋಬಾನೊಂದಿಗೆ ಹೂಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಿದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎನ್ನುವ ಊಹಾಪೋಹದ ಮಾತುಗಳು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಬಾಸ್‌ನ ಬಗ್ಗೆ ಕುತೂಹಲವಂತೂ ಮುಂದುವರಿದಿತ್ತು. ಅವನ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ನಂಬಲರ್ಹ ಮೂಲಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬಂದುದೇನೆಂದರೆ, ಆ ದುಃಖಕರ ಘಟನೆಯಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದ ದಡ್ಡನ ಸಾವಿನ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ಬಾಸ್‌ನನ್ನು ಸೂಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ.

ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸೋಬಾನ ದುಃಖಮಯ ಕಥೆಯು ಮುಗಿಯಿತು. ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿದ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ವ್ಯೂಹದೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯೂಹವೇ ಅವನ ಬಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಬಾಸ್‌ನ ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಕಾರುಗಳ ವ್ಯಾಮೋಹವು ಅವನನ್ನು ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಸೆಳೆದೊಯ್ದಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯೇ ದಿನಚರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನ ಜೀವವನ್ನೇ ಸೆಳೆಯಿತು. ಅವನ ಸಾವಿಗೆ ದುಃಖಿಸಲು ಯಾರೂ ಇರದಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಹೃದಯ ಘಾಸಿಯಾದ ಆ ಮಹಿಳೆಯೊಬ್ಬಳಾದರೂ ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಇದ್ದಳು. ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ಸುತ್ತಿವರಿದಿದ್ದ ಹತಾಶತೆ ಮತ್ತು ಗೊಂದಲದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮಾನವೀಯತೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಂಟು ಬೆಳೆಸ ಬಯಸಿದ್ದಳವಳು. ಅವಳ ಸ್ವಂತ ಜೀವನದ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯದ ನಡುವೆಯೂ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ, ಹಾರೈಕೆ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ, ಅವಳ ಎಲ್ಲ ಕಾಳಜಿ ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತ

ಆರೈಕೆಗಳು ಅವನನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ರಕ್ಷಿಸಬಹುದಾಗಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಅವಳ ಸ್ವಂತ ಗಂಡನ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಾವು ಒದಗಿ ಬಂದಾಗ ನಿಷ್ಫಲವಾದವು.

* * * *

ಕೊನೆಯ ಗೀತೆ

ಈ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದೇ ಹಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂತ ಕಾಣುತ್ತೆ. ಅವಳು ಚಿಕ್ಕವಳಿದ್ದಾಗ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿಕೊಂಡು ಹಬ್ಬಹರಿದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದಾಯ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ ಎಂದು ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಡುಗಾರರು ಯಾವುದೇ ರಾಗವನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹಾಡಲು ಶುರುಮಾಡಿ, ಎಲ್ಲರ ಸ್ವರಗಳೂ ಒಗ್ಗೂಡಿ ದನಿ ಹಿಗ್ಗಿ ಮೇಲೇರಿದಾಗ, ತಾಳಮೇಳ ಬೆರೆತಾಗ, ಅವಳ ಮಗಳು ಆ ಕಡೆ ಈ ಕಡೆ ಒನೆಯುತ್ತ, ಆ ಹಾಡಿನ ತನ್ನದೇ ಆದ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ, ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೀರಲು ಮತ್ತು ಕಿರುಚುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ತಮಾಷೆ ಅನ್ನಿಸಿದರೂ, ಅವಳ ಮಗಳ ಚೇಷ್ಟೆಗಳು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯುಂಟುಮಾಡಿ, ಹಾಡುಗಾರರಿಗೂ ಇರುಸು ಮುರುಸುಂಟಾಗಿ, ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಸಭೆಯಿಂದ ಪೇಚಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವರುಷವಿರದ ಆ ಮಗುವಿನ ಅಸಹಜ ವರ್ತನೆಯು ಅಧಿಕಪ್ರಸಂಗತನವೆನಿಸಿದರೂ ಅದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವಳು ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಗಾಯನ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮೊದಲ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಅವಳ ಹೆಸರು ಅಪೆನ್ಯೊ. ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ನಡೆದಾಡಿ ಮಾತನಾಡುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಅವಳನ್ನು ಭಾನುವಾರಗಳಂದು ಚರ್ಚಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳನ್ನು ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಮ್ಮನು ಹೊಲದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಅಜ್ಜಿಯ ಹತ್ತಿರ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈವತ್ತು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಚರ್ಚಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನೆರೆದಿದ್ದ ಸಭೆಯು ಒಟ್ಟಿಗೆ ಹಾಡಲು ಶುರು ಮಾಡಿದಾಗ ಅಪೆನ್ಯೊ ಕೂಡ ದನಿ ಸೇರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸಮೂಹ ಗಾಯನದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅರಚಾಟಗಳು ಅಷ್ಟಾಗಿ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಶೇಷವಾದ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡುವಾಗ ಅಪೆನ್ಯೊ ಕೂಡ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಸಮಸ್ಯೆಯುಂಟಾಗಿ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಪೇಚಾಟವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು-ಮೂರು ಸಲ ಆ ರೀತಿ ಬಿಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಭಾನುವಾರಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚಿಗೆ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟೇಬಿಟ್ಟಳು. ಅಪೆನ್ಯೊ ಸಾಕಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಾಗಿ

ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿತ ಮೇಲಷ್ಟೇ ಮತ್ತೆ ಚರ್ಚಿಗೆ ಹೋಗತೊಡಗಿದಳು.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಪೆನ್ಯೊ ಸುಮ್ಮನೆ ಕೂರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುನುಗುನಿಸುತ್ತಾ ಯಾವುದೋ ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹಾಡುಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇದರಿಂದ ಅವಳ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಬೇಸರವಾಗಿ ಬಹಳ ಸಲ ಚಿಂತೆಗೀಡಾಗಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಖಾತ್ರಿಯಾದದ್ದೆಂದರೆ ಅಪೆನ್ಯೊ ಅವಳ ಹಾಡಿನ ಮೋಹವನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಯಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾಳೆ ಎನ್ನುವ ಅಂಶ. ಅವನು ಮನೆಯಿಂದ ದೂರವಿದ್ದಾಗ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ತೀರಿಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಜಾಂಬೆನ್ ಎಂದು. ಅವನೊಬ್ಬ ಜನ್ಮಜಾತ ಹಾಡುಗಾರನಾಗಿದ್ದನು. ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಜನಪದ ಹಾಡುಗಳು ಹಾಗೂ ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತೆಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಮೇಲುಗೈ ಸಾಧಿಸಿದ್ದನು. ನಾಗಾ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುತಾನಗಳಿದ್ದು ಅಂಥ ಸಮುದಾಯದ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ವರಗಳೂ ಮಿಳಿತವಾಗುವುದೇ ಒಂದು ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಅಂಶ. ಅವನ ಜನಪದದ ಹಾಡುಗಳಲ್ಲಿನ ಅನುಭವ ಮತ್ತು ಪರಿಪಕ್ವತೆಯು ಚರ್ಚಿನ ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತೆಗಳ ಹೊಸರಾಗಗಳನ್ನು ಬಹಳ ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಾಡಲು ಬಹುಶಃ ಪೂರಕವಾಗಿರಬೇಕು. ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಪುರುಷ ಧ್ವನಿಯ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಶಿಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಸ್ಸಾಮಿನ ನಗರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕರ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಖಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದು, ಆ ಸುದ್ದಿ ಅವನ ಊರಿಗೆ ತಲುಪುವ ಮುನ್ನವೇ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ನೋಡಲು ಸಿದ್ಧತೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಅವನ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳು ಅವನ ದೇಹವನ್ನು ಮನೆಗೆ ತಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಆಗ ಅಪೆನ್ಯೊವಿಗೆ ಕೇವಲ ಒಂಬತ್ತು ತಿಂಗಳಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ಆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಗೆ ಅದು ಒಬ್ಬಂಟಿಗಳ ಪ್ರಯಾಸವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮಗುವನ್ನೂ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಕಷ್ಟದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಹೆಸರು ಲಿಬೇನಿ ಎಂದು. ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಸಂಬಂಧಿಕರ ಅಥವಾ ಅತ್ತೆ ಮಾವಂದಿರ ನೆರವು ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗಳ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತ ಹಾಗೂ ತನ್ನ ಜೀವನವನ್ನೂ ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಕಷ್ಟದ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದ್ದಳು. ಬೇರೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗೆಂದು ಅವಳ ಸಂಬಂಧಿಕರು ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಬೇರೊಂದು ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಿಂದ ಲಿಬೇನಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಗಂಡಸೊಬ್ಬನಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರು ಅದೇ ಮಾತನ್ನು ಪದೇ

ಪದೇ ಹೇಳಿ ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎತ್ತದಿರುವಂತೆ ಅವರನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಹಾಗಾಗಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳು ಒಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿದ್ದರು. ಹೊಲದಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳೆಯಷ್ಟರಲ್ಲೇ ಜೀವನ ಸಾಗಿಸಿದ್ದರು.”

ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೆನ್ಯೋ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು. ಎಲ್ಲರ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಲ್ಲಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಮಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ನೂಲನ್ನು ಹರಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಾಯಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಶಾಲುಗಳನ್ನು ನೇಯುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವುಗಳನ್ನು ಮಾರುವುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಕೆಲವೇ ಒಳ್ಳೆಯ ನೇಕಾರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಶಾಲುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೇಡಿಕೆಯೂ ಇತ್ತು. ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅಪೆನ್ಯೋ ಕೂಡ ತನ್ನ ತಾಯಿಯಿಂದ ನೇಯ್ಗೆಯ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಅವಳಂತೆ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ನೇಕಾರಳಾದಳು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಡಬೇಕೆನ್ನುವ ಬಯಕೆಯೂ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ಬಯಕೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹಾಡಬಹುದಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ವರವೂ ಇದೆಯೆಂದು ಬಲುಬೇಗನೆ ಜನಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಚರ್ಚಿನ ಗಾಯನ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಲ್ಲೇ ಅದರ ಆರಂಭಿಕ ಗಾಯನವಾದಳು. ಆ ತಂಡವು ಹಾಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಅವಳ ವಿಶಿಷ್ಟ ಧ್ವನಿಯಿಂದಾಗಿ ಸಾಧಾರಣ ಹಾಡು ಸಹ ಅದ್ಭುತಗೀತೆಯಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅಪೆನ್ಯೋಳು ಹದಿನೆಂಟನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಅವಳ ಹಾಡುವ ಸ್ವರದ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ಸೌಂದರ್ಯವೂ ಅರಳತೊಡಗಿತು. ಅವಳ ಮನಮೋಹಕ ಧ್ವನಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅಧಿಕವಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವಳನ್ನು “ಗಾಯನ ಸುಂದರಿ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲೆಲ್ಲ ಲಿಬೇನಿಯ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಪಾರವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಒಂಟಿತನ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ಪ್ರತಿಫಲವನ್ನು ದೇವರು ಅವಳ ಮಗಳ ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಭೆಯ ಮೂಲಕ ನೀಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಸಂತೋಷ ಗೊಂಡಳು.

ಇನ್ನು ಆರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವೊಂದು ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯಲಿದ್ದು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವರ್ಷದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅಲ್ಲಿನ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಬಹು ನಿರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅದು ಅಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಚರ್ಚಿನ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿತ್ತು. ನಗದು ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಟ್ಟಡ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಅದರ ಪ್ರತಿ ಸದಸ್ಯನೂ ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದನು. ಹಳೆಯ ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲಿನ ಹೊದಿಕೆಯ

ಬದಲಾಗಿ ಷೀಟಿನ ಛಾವಣಿ ಮತ್ತು ಮರದ ಹಂದರದ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಲು ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಹಿಡಿದಿದ್ದವು. ಕುಟುಂಬದ ಸರ್ವ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳ ಸಿದ್ಧತೆಯನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡಸರಿಗಾಗಿ ಹೊಸ ಶಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ಹೆಂಗಸರಿಗಾಗಿ ಹೊಸಸ್ಕರ್ಟ್ ಅಥವಾ ಲುಂಗಿಗಳ ತಯಾರಿ ನಡೆದಿತ್ತು. ಆ ಚರ್ಚಿನ ಸಮರ್ಪಣಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಯ ಕೆಲವು ಘನ ಪಾದ್ರಿಗಳು ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆಹ್ವಾನವಿದ್ದುದರಿಂದ ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಔತಣಕ್ಕಾಗಿ ನಿಗದಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಹಂದಿಗಳು ದಪ್ಪವಾಗಲೆಂದು ವಿಶೇಷ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಡಿಸೆಂಬರ್ ಮೊದಲ ವಾರಕ್ಕೆ ನಿಗದಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಬೆಳೆಗಳ ಕೊಯಲು ಮುಗಿದು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಎಂದಿನಂತೆ ನಡೆಯುವ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಆಚರಣೆಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಅಡಚಣೆಯಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಗರು ಅತಿ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಈ ವರ್ಷ ಎರಡೆರಡು ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಗಳಾಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ನಗುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ನಗೆಚಟಾಕಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು!

ಏನೇ ಆದರೂ, ನಾಗಾಗಳಿಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳು ಸಂಕಷ್ಟಮಯವಾಗಿದ್ದವು. ದಿನೇ ದಿನೇ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟವು ಬಿರುಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆತ್ಯಂತ ದೂರದ ಒಳಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳು ಕೂಡ ಈ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದ ಸದಸ್ಯರುಗಳಾಗಿ ಅಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ‘ಭೂಗತ’ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದರ ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಅವರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಹಳ್ಳಿಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ಅವರ ತೆರಿಗೆ ಬಾಕಿಯನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿಯಾದರೂ ವಸೂಲು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಮನೆಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಂದು ಕುತೂಹಲಕಾರಿ ಅಂಶವೆಂದರೆ ಈ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿಯನ್ನು ಅವರು ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್‌ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರು ವಸೂಲಾತಿಗಾಗಿ ತಣ್ಣನೆಯ ಅರಣ್ಯದ ವಾತಾವರಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು ಅಥವಾ ಅವರೂ ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಏನೇ ಆದರೂ ಅವರ ಅರಣ್ಯದ ಅಣ್ಣಂದಿರ ವಾರ್ಷಿಕ ಭೇಟಿಗಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದರು. ಯಾವುದೇ ಜಂಜಾಟವಿಲ್ಲದೆ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ ಈ ವರ್ಷದ ವಸೂಲಾತಿಯು ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿದ್ದಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಭೂಗತ ಶಿಬಿರವೊಂದರ ಮೇಲಿನ ಸೇನೆಯ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕ ಕಡತಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸಂಗ್ರಹಣೆಯ ವಿವರಗಳೆಲ್ಲವೂ

ಇದ್ದವು. ಆ ರೀತಿಯ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿಯ ಮುಖಾಂತರ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಚಳವಳಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಿ ತಮ್ಮದೇ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸೇನೆಯು ಕಟಿಬದ್ಧವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಸೇನೆಯು ಒಂದು ವಾಮಮಾರ್ಗದ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅದರ ಮೂಲಕ ಇಡೀ ನಾಗಾ ಜನತೆಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ಉದ್ದೇಶವೇನೆಂದರೆ ಸರಕಾರದ ಜೊತೆ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕತನವಾದರೆ ಪರಿಣಾಮವೇನಾಗುತ್ತದೆಯೆನ್ನುವುದು. ಈ ಸದರಿ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಭೂಗತ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತೆರಿಗೆ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿದ 'ಅಪರಾಧ' ಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದೆಂದೂ, ಅದರಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಚರ್ಚೆ ಅನ್ನು ಅವರು ಲೋಕಾರ್ಪಣೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ದಿನದಂದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಅವರ ನಾಯಕರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೇನೆಯು ಯೋಚಿಸಿತ್ತು.

ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಗದಿತ ದಿನವಾದ ಭಾನುವಾರಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ಭರದ ಸಿದ್ಧತೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲರ ಮನೆಗಳು ಅದರಲ್ಲೂ ಅತಿಥಿಗಳು ತಂಗಬೇಕಿದ್ದ ಮನೆಗಳ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಹಾಗೂ ಅಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ವ್ಯಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು. ಅದು ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಭಾನುವಾರವಾದ್ದರಿಂದ ಅಂದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ತಂಪಾಗಿ ಉಜ್ವಲವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಗಂಡಸರು ಹಾಗೂ ಹೆಂಗಸರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉತ್ತಮ ದಿರಿಸುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಹೊಸ ಚರ್ಚಿನ ಎದುರು ಹಾಜರಾದರು. ಅದು ಸಹ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಅದನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕೆಂದು ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ತೀರ್ಮಾನವಾಗದ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಹೊಸದರ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆಯಾದ ನಂತರ ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವುದೆಂದು ಮುಂದೂಡಿದ್ದರು. ಆ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಸಾಮೂಹಿಕ ಗಾಯನ ತಂಡವು ಚರ್ಚಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಮೊದಲ ಭಾಗವಾಗಿ ಹಾಡಲು ಒಟ್ಟಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು. ಅದರ ನಂತರ ಚರ್ಚಿನ ಉದ್ಘಾಟನೆಯಾಗಿ ಎಲ್ಲರೂ ಒಳಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಲಿದ್ದರು. ಅವಳ ಹೊಸ ಲುಂಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಅಪೆನ್ಯೋಳು, ಪ್ರಮುಖ ಗಾಯಕಿಯಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬಹಳ ಹರ್ಷದಿಂದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹೊಸ ಬಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಿಂಚುತ್ತಿದ್ದಳು. ತಂಡದ ಸಮೂಹ ಗಾಯನವಾದ ನಂತರ ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯೂ ಆಯೋಜಿತವಾಗಿತ್ತು. ಪ್ರಾರ್ಥನಾಗೀತೆಯ ನೇತೃತ್ವವನ್ನು ಪಾದ್ರಿಯು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಅದಾದ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಸಭೆಯು ಕಾತರದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿಶ್ಯದ್ದವುಂಟಾಯಿತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಸಮೂಹ ಗಾಯನದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವಿತ್ತು. ಸಭಿಕರು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತಲೇ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕಿನ ಶಬ್ದ ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು. ಅದು ಅಪಶಕುನವಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯು

ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ತಂಡವು ವಿಚಲಿತವಾಗದೆ ಹಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿತು. ಆದರೆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಗದ್ದಲವುಂಟಾಯಿತು. ಪಾದ್ರಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಚಿಂತೆಯ ಗೆರೆಗಳು ಮೂಡಿದವು. ಅವರು ಹಿರಿಯ ಪಾದ್ರಿಯ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಅದೇನನ್ನೋ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಹಾಡುಗಾರಿಕೆ ಇಳಿಮುಖವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ, ಹಳ್ಳಿಯ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಇನ್ನೊಂದು ಶಬ್ದವು ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆದರಿದ್ದ ದೊಂಬಾಷಿಯೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಭಯ ತುಂಬಿದ ನಡುಗುವ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ತಾವು ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ಓಡಿಹೋಗುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಹೊಡೆದಾಟಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದಾಗಲೀ ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಕೂಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ದುರಹಂಕಾರಿ ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯದವರು ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಅರ್ಪಣಾ ರವಿವಾರವನ್ನು ಹಾಳು ಮಾಡುವರೆಂದು ನಂಬಲಾರದೆ ತಾವಿರುವಲ್ಲಿಯೇ ತಣ್ಣಗಾದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ವಶಾನಮೌನವು ಆವರಿಸಿತು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲೇ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು ಆ ಗುಂಪನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದರು. ಗಾವ್‌ಬುಡಾಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಂದು ಪಾದ್ರಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಗುರುತಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವರುಗಳ್ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಅಪೆನ್ಯೋ ತನ್ನ ಹಾಡನ್ನು ಹಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಧೈರ್ಯದ ಅಥವಾ ದಡ್ಡತನದಿಂದಾಗಿ ತಂಡದ ಉಳಿದವರು ಹಿಂದುಳಿಯ ಲಿಚ್ಛಿಸದೆ ಮತ್ತು ಅವಳನ್ನು ಆ ರೀತಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಗುರಿಯಾಗಿಸಲಿಚ್ಛಿಸದೇ ಇಡೀ ತಂಡವೇ ಹಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸೈನಿಕರು ಅತಿ ಕೋಪಕ್ಕೆರಿದರು. ಇದು ಅವರ ಪ್ರಭುತ್ವದ ವಿರುದ್ಧ ಮುಕ್ತ ಉದ್ಘಾಟನವಾಗಿತ್ತು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕ ಶಾಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕುಗಳ ಹಿಂಬದಿಯಿಂದ ಗಾವ್‌ಬುಡಾನನ್ನು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳನ್ನು ತಿವಿಯುತ್ತ ತಳ್ಳುತ್ತ ಚರ್ಚಿನ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳ ಕೆಳಗೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದ ಜೀಪುಗಳೊಳಕ್ಕೆ ತುಂಬಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಸೈನಿಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಳ್ಳಿಗರು ವಾದ ಮಾಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಧಳಿಸಿ ಒದೆಯಲಾಯಿತು. ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ದೊಂಬಾಷಿಯು ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಯಾರೂ ಅವನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗಾಗಲೇ ಭಯದಿಂದ ಮತ್ತು ಕೋಪದಿಂದ ತತ್ತರಿಸಿದ್ದ ಗುಂಪು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಹಾಡುಗಾರಿಕೆಯ ತಂಡದ ಕೆಲವು ಸದಸ್ಯರು ಹಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಓಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅಪೆನ್ಯೋ ಒಬ್ಬಳೇ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದಳು. ಅದ್ಯಾವುದೋ ಅಗೋಚರ ಶಕ್ತಿಯೊಂದು

ಅವಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವಳು ಹಾಡುವುದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಅರಿವಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದ ಅವಳ ತಾಯಿಗೆ ಅಪೆನ್ಯೋಳು ತನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ಧ್ವನಿಯು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಅದರಿಂದ ಬಂದೂಕುಗಳ ದೈತ್ಯಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅವಳತ್ತ ಕೂಗಿ ಹೇಳಿ ಹಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಲು ಸೂಚಿಸಿದರೂ ಅಪೆನ್ಯೋಳು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡವಳಂತೆ ಅಥವಾ ಏನನ್ನೂ ನೋಡಿದವಳಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಅಸಹಾಯಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಅಪೆನ್ಯೋಳು ಕೈ ಹಿಡಿದು ಎಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕನು ಅವಳಿಗಿಂತ ತ್ವರಿತವಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಅಪೆನ್ಯೋಳು ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಚೇಷ್ಟಾಭಾವದ ಮುಖ ಚಹರೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಗುಂಪಿನಿಂದ ದೂರ ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚ್ ಕಟ್ಟಡದತ್ತ ಎಳೆದೊಯ್ದನು. ಇದೆಲ್ಲದರ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಅವಳು ಆ ಸಮೂಹಗಾನವನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು.

ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ಗೊಂದಲಮಯವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು ಓಡಿಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದವರನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತ, ಒದೆಯುತ್ತ ಅವರತ್ತ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಾವ್‌ಬುಡಾಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಯನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ್ದರು. ಅವರನ್ನು ಸೇನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವವರಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪಾಡು ಕಾದಿದೆಯೋ? ಹತಾಶರಾಗಿ ಜನರು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗೂ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನೊಳಗೆ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹೊಸ ಚರ್ಚಿನೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ದೇವರು ಅವರನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡರು. ಈಗ ಲಿಬೇನಿಯು ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಮಗಳ ಹೆಸರನ್ನು ಜೋರುಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಗುತ್ತ ಸೇನೆಯ ನಾಯಕನು ಅವಳನ್ನು ಬರಸೆಳೆದು ಎಳೆದೊಯ್ದು ದಿಕ್ಕಿನತ್ತ ಅರಚುತ್ತಾ, ಅರಸುತ್ತಾ ಓಡತೊಡಗಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಕಂಡ ದೃಶ್ಯವು ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೊಳಸುವಂತೆ ಮಾಡಿತು. ಆ ಯುವ ನಾಯಕನು ಅಪೆನ್ಯೋಳು ಮಾನಭಂಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಸುತ್ತಲೂ ಕೆಲ ಸೈನಿಕರು ಪಹರೆಯೆಂಬಂತೆ ನಿಂತು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಸರದಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ನೋಡುತ್ತಿರುವ ದೃಶ್ಯವು ಅವಳನ್ನು ಹುಚ್ಚಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಮೃಗಬಲದಿಂದ ಗುಟ್ಟು ಹಾಕುತ್ತ ಅವಳ ಮಗಳ ಮೇಲೆರಗಿದ್ದ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಎಳೆದುಹಾಕಲು ಅವನ ಮೇಲೆರಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವನತ್ತ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸೈನಿಕನೊಬ್ಬನು ಅವಳನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಿ ನೆಲಕಚ್ಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅವನೂ ತನ್ನ ಪ್ಯಾಂಟಿನ ಬಿಗಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು

ಕಂಡು ಮುಂದೇನಾಗಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿದ ಅವಳು ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೊಪ್ಪನೆ ಕ್ಯಾಕರಿಸಿ ಉಗಿದಳು. ಅವನ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅದು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕೆರಳಿಸಿತು; ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಗುದ್ದಿ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನಳನ್ನಾಗಿಸಿ ಅವಳ ನಿಸ್ತೇಜ ಶರೀರವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದನು. ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಸೆದಿದ್ದ ಅವಳ ಲುಂಗಿಯನ್ನು ನಂತರ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಸೈನಿಕರ ಪುಟ್ಟ ತಂಡವು ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಅವಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸತೊಡಗಿದರು. ನಾಲ್ಕನೆಯವನ ಸರದಿಯು ಮುಗಿಯುವ ಮುನ್ನವೇ ಅವಳ ಪ್ರಾಣಪಕ್ಷಿಯು ಹಾರಿಹೋಗಿತ್ತು. ಅವಳಿಗಾಗುತ್ತಿರುವ ಘೋರ ಅಮಾನವೀಯ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡು ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ ಅಪೆನ್ಯೋಳು ಇನ್ನೂ ಜೀವಂತವಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ನೆಪಮಾತ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನೊಳಕ್ಕೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ್ದ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಯವರು ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳಿಗಾದ ಅತ್ಯಂತ ಹೀನ, ಹೇಯ, ಮೃಗೀಯ, ರಾಕ್ಷಸೀಯ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಕಣ್ಣಾರೆ ಕಂಡಿದ್ದರು. ಸೈನಿಕರು ಹಳ್ಳಿಯ ಚೌಕದಡೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೇಲೆ, ಅವರು ಈ ಹೆಂಗಸರುಗಳ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು. ಅವರು ಆ ಕುಸಿದ ದೇಹಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸೇನಾನಾಯಕನು ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದನು. ಅವರ ಕುಕ್ಕುತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡ ಅವನು ತನ್ನ ಸೈನಿಕರಿಗೆ, ಆ ಹೆಂಗಸರು ದೇಹಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿಕೊಂಡಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಗುಂಡಿನ ದಾಳಿ ಮಾಡಲು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಚೇತ್ಕಾರಗಳ ಮತ್ತು ಆಕ್ರಂದನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಆ ದೇಹಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಸುಟು ಅವರು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆಶ್ರಯಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಚರ್ಚಿನೊಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋದರು.

ಅವರ ಕಾಮಕೇಳಿಯ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಾಯಕನು ಆ ಹೆಂಗಸರುಗಳ ದೇಹಾಕೃತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೂ, ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ ವಿಚಲಿತನಾಗದೆ ಅವನ ಸೈನಿಕರುಗಳಿಗೆ, ಆ ಇಬ್ಬರ ದೇಹಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿನ ಮುಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ನಂತರದಲ್ಲಿ, ಆ ಚರ್ಚಿನ ಸುತ್ತಲೂ ನಿಂತು ಚರ್ಚಿನತ್ತ ಗುಂಡು ಹಾರಿಸಲು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಅವನ ಸೂಚನೆ ಸಿಕ್ಕ ಕೂಡಲೆ ಸೈನಿಕರು ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಖಾಲಿ ಮಾಡಿದರು. ಚರ್ಚಿನೊಳಗಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡವರ ಮತ್ತು ಸಾಯುತ್ತಿದ್ದವರ ಕೂಗಾಟಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಬಹುದಾದದ್ದೆಂದರೆ ದೇವರ ಆಲಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕರಿಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಭದ್ರತೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂಬುದು. ಆ ಉನ್ನತ ಸೈನಿಕರ ಗುಂಡುಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಯಾರೂ ತಪ್ಪಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಇಂಥ ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ನರಮೇಧವನ್ನೂ ಮುಗಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚಿನೊಳಗಿದ್ದ

ಎಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಲ್ಲುವುದರಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯ ಹಾಗೂ ಗುಂಡುಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದೆಂದು ಮನಗಂಡ ನಾಯಕನು ಚರ್ಚೆಗೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಲು ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತನು. ಅವನ ಧ್ವನಿಯ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದು ಇನ್ನೇನು ಪೂರ್ಣ ಹುಚ್ಚನಾದವನಂತೆ ಕಾಣ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಸಹಾಯಕನಿಂದ ಬೆಂಕಿಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಸೆಳೆದುಕೊಂಡು ಅವನೇ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಲು ಮುಂದಾದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಕೈಗಳು ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನು ಕನೈಯ ಶರೀರದ ಮೇಲೆರಗಿದಾಗಲೂ ಅವಳು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಡಿನ ದನಿಯು ಈಗಲೂ ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಿದಂತೆನಿಸಿ, ಅವಳ ನೋಡದಾಗಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವನತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡ ಸೈನಿಕರು ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕದಲುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕೋಪದಿಂದ ಆದೇಶವನ್ನು ಕೂಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಕ್ಷಣಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಆ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನ ಒಳಗಡೆಯಿಂದ ಸತ್ತ ಹಾಗೂ ಸಾಯುತ್ತಿರುವವರ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಾಗದ ಕಪ್ಪು ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಗಳು ಕಾಣಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಹೊಸ ಚರ್ಚೆಗೂ ಬೆಂಕಿ ತಗುಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಾನಿಯಾಯಿತು. ಹಳೆಯ ಉಳಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ದವಸ ಧಾನ್ಯಗಳ ಕಣಜಗಳಿಗೆ, ಮೆದಗಳಿಗೆ ಮೊದಲು ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಇವುಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಗೆಸೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ತುಂಡುಗಳು ಹತ್ತಿರದ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತಗುಲಿ ಅವುಗಳೂ ಸುಟ್ಟುಹೋದವು. ಊರಿಗೆ ಊರೇ ಬೂದಿಯಾಗಿಹೋಗಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲವೂ ಧ್ವಂಸವಾಗಿ ಆ ಸೈನಿಕರು ಹಿಂದಿರುಗುವ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಕತ್ತಲಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಅವರೊಡನೆ ಬಂಧಿತರನ್ನು ಸೆಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಂದಿಸಲೆಂಬಂತೆ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಮಳೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಲ್ವರು ಗಾವ್‌ಬುಡಾಗಳು ಮತ್ತು ಪಾದ್ರಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆಂದು ಅಂದಾಜು ಹಾಕುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಅದೇನೋ ಕನಿಕರವೆಂಬಂತೆ ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಪಾದ್ರಿಗಳನ್ನು ಈ ಗ್ರಾಮದವರಲ್ಲವೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದ ಜೀವಂತವಾಗಿ ಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಹೇಳಲಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆದಿದ್ದನ್ನು ಯಾರಿಗೂ ಹೇಳದಿರಲು ಸ್ಪಷ್ಟಪದಗಳಲ್ಲಿ ಬೆದರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದರು. ಅಪ್ಪಿತಪ್ಪಿ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿಗಾದ ಗತಿಯೇ ಅವರ ಊರಿಗೂ ಆಗುವುದೆಂದು ಹೆದರಿಸಿದ್ದರು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಕೆಲಸ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡವರಲ್ಲಿ ಅಪೆನ್ಯೋ ಮತ್ತು ಅವಳ ತಾಯಿಯೂ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಅರಿವಾಯಿತು. ಎಲ್ಲರ ಪರಿಶೀಲನೆಯಾದಾಗ ಅನೇಕರಿಗೆ ಗುಂಡಿನ ಗಾಯಗಳು ಮತ್ತು ತೀವ್ರ ಹೊಡೆತಗಳಿಂದ ಬರೆಗಳಾಗಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಜೊತೆಗೆ ಸಮೂಹ ಗಾಯನ ತಂಡದ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಲೆಕ್ಕ ಸಿಗಲಿಲ್ಲ. ಚರ್ಚೆಗೆ

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಮುದುಕಿಯು, ಅನೇಕರು ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನತ್ತ ಓಡಿಹೋಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದಾಗಿ ಹುಡುಕುವ ತಂಡಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದಳು.

ಸುಟ್ಟು ಕರಕಲಾಗಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನ ಒಳಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗ ಅವರ ಕೆಟ್ಟ ಸಂದೇಹಗಳು ನಿಜವಾಗಿದ್ದವು. ಬೂದಿರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯೆ ರಾತ್ರಿಯ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮಾನವ ಮೂಳೆಗಳು ಅವರನ್ನು ಅಣಕಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಆ ಹಳೆಯ ಚರ್ಚಿನ ಮುಂಭಾಗದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾದ ಬೂದಿಯ ಗುಡ್ಡೆಯಿತ್ತು. ಅದರ ನಡುವಿನ ಬೂದಿಯ ಮಧ್ಯೆಯಿದ್ದ ಮೂಳೆಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ವಿಧಿಯ ಅಣಕವೆಂಬಂತೆ ಅಪೆನ್ಯೋಳ ಹೊಸ ಶಾಲಿನ ತುಣುಕೊಂದು ಅರ್ಧಂಬರ್ಧ ಉರಿದು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಅವಳ ನೆನಪಿಗಾಗಿ ನೆಟ್ಟ ಬಾವುಟದಂತೆ ಅಲುಗಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳಿಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿದ್ದರು. ಗಾಯನ ತಂಡದ ಆರು ಸದಸ್ಯರ ಮೂಳೆಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಹಳ್ಳಿಗರು ಆರಿಸಿ ಒಂದೇ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದರು. ಆದರೆ ತಾಯಿ ಮಗಳ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶವಪೆಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದರು. ಮೌನಭರಿತ, ದುಃಖಮಯ, ಗಾಯನವಿಲ್ಲದ ಶವಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿ ಹೂಳುವುದೆಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ತಲೆಯೆತ್ತಿತು. ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕ್ರೈಸ್ತಧರ್ಮವನ್ನು ಇಡೀ ಗ್ರಾಮವೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಕೆಲವು ಹಳೆಯ ಧರ್ಮ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ನತದೃಷ್ಟರ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಾವಿನಿಂದಾಗಿ ಅವರುಗಳನ್ನು ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಿರಲಿ, ಇರದಿರಲಿ, ಆ ಹಳೆಯ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಹೂಳುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. 'ಅದು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ? ಅವರು ನಮ್ಮ ಚರ್ಚಿನ ಸದಸ್ಯರಾಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಗಾಯನ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ್ದರು' ಎಂದು ಕೆಲವು ಯುವಕರು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ್ದರು. ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, 'ಇರಬಹುದು. ನಾವುಗಳು ಇನ್ನೂ ನಾಗಾಗಲಲ್ಲವೆ? ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳು ನಮಗಾಗಿ ಎಂದೂ ಬದಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ' ಹೀಗೆ ಚರ್ಚೆಯು ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಸಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಒಂದು ರಾಜೀಸೂತ್ರವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅವರುಗಳನ್ನು ಶ್ಮಶಾನದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊರಗಡೆ, ಬೇಲಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹೂಳುವುದೆಂದು. ಅದರಿಂದ ಅವರುಗಳನ್ನು ದೂರದ ಕಾಡಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಅವರ ಗ್ರಾಮ ವಾಸಿಗಳು ಹೂಳಿದರೆಂದು ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಷರತ್ತೂ ಇತ್ತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ತಲೆಗಲ್ಲುಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದೆಂಬುದು.

ಈಗ ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಆ ಸಮಾಧಿಗಳು ಕೇವಲ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಆವರಿಸಿದ ಸಣ್ಣ ಮಣ್ಣಿನ ಗುಡ್ಡೆಗಳಾಗಿ ಆ ಗ್ರಾಮದ ಶ್ಮಶಾನದ ಸುತ್ತಲಿನ ಬೇಲಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳು ಸುತ್ತಲಿನ ಜಮೀನಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿವೆ. ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಘೋರ ಭಾನುವಾರದಂದು ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯಿತೆಂದು

ಚರಿತ್ರೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದವರಿಗೆ ಅವುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ವಿವರಗಳೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ನೆಲವು ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಅದರೊಳಗಿನ ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಅಥವಾ ಆ ಸುಟ್ಟು ಕರಕಲಾದ ಮೂಳೆಗಳು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣದಲ್ಲಿ ಹೊರಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಈ ತಲೆಗಲ್ಲುಗಳಿಲ್ಲದ ಸಮಾಧಿಗಳು ಏನಾಗಬಹುದೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ, ಆ ದಿವ್ಯ ಶ್ಮಶಾನದೊಳಗಿರುವ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದವರ ಮೂಳೆಗಳಿರುವ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸಿಂಗರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕಾಂಕ್ರೀಟ್ ಕಟ್ಟಡಗಳಿರುವ ಸಮಾಧಿಗಳಿಗೂ ಯಾವ ಗತಿ ಒದಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಆ ಗ್ರಾಮದ ಅತ್ಯಂತ ಕಳಂಕಿತ ದಿನದಂದು ಬದುಕುಳಿದವರ ನೆನಪಿನಲಿ ಆ ತಲೆಗಲ್ಲುಗಳಿಲ್ಲದ ಹುಲ್ಲಿನ ದಿಬ್ಬಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವವರಿಗಾದ ಕಥೆಯು ಅದರಲ್ಲೂ ಅವಳ ಕಡೆಯುಸಿರಿನ ಜೊತೆ ಸೇರಿದ ಅವಳ ಕೊನೆಯ ಗೀತೆಯ ಹುಡುಗಿಯ ಕಥೆಯು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಆ ಸೇನಾನಾಯಕ ಹಾಗೂ ಮಾನಭಂಗ ಮಾಡಿದ ಅವನ ಸಹಾಯಕ ಸೈನಿಕರುಗಳಿಗೆ ಏನಾಯಿತು? ಅವರಂದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಆ ಎಲ್ಲ ಸಾಕ್ಷಾಧಾರಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಹಾಕಿದವೆಂದು. ಅದು ಖಚಿತವಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಭೂಗತ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲದವರು ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ, ಕಠಿಣ ಗುಪ್ತ ಸಮಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ಹೊರ ಹಾಕಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲೂ ಅಮಾಯಕ ಹಳ್ಳಿಗರ ಮೇಲೆ ಅಮಾನವೀಯ, ಅಕ್ಷಮ್ಯ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೆಸಗುವವರ ಬಗೆಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಕಲೆ ಹಾಕಿ ತಕ್ಕ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವವರಿದ್ದರು. ಆ ಕಪ್ಪು ರವಿವಾರದಂದು ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳ ಸರಪಳಿಯನ್ನು ಪುನಃ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಆ ನಾಯಕನ ಗುರುತನ್ನು ಸಹ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದರು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ನಿರಾಶಾದಾಯಕವಾದ, ಮಾಹಿತಿ ಸಂಗ್ರಹದಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದುದೇನೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ದೊಡ್ಡನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಿಲಿಟರಿ ಮಾನಸಿಕ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯೊಂದರಲ್ಲಿನ ರಕ್ಷಣಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಯಿರುವ ಕೋಣೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಇರಿಸಲಾಗಿತ್ತೆಂದು.

ಉಪಸಂಹಾರ : ಅದೊಂದು ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಣ್ಣನೆಯ ರಾತ್ರಿ, ಚಳಿಗಾಲದ ರಜೆಗಾಗಿ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕಥಾನಿರೂಪಕಿಯೊಬ್ಬಳು ಬೆಂಕಿಯ ಕುಂಡದ ಸುತ್ತ ಕುಳಿತಿರುವಳು. ಅವಳು ಹೇಳುವ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಹಳ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಅವರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಎಂದಿನಂತಿರದೆ, ಸಾಕಷ್ಟು ವಯಸ್ಸಾದವಳಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದ್ಯಾವುದೋ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕಡಿಸಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದಳು. ಒಬ್ಬ ಹುಡುಗನು ಕೇಳಿಯೇಬಿಟ್ಟನು. ಅವಳ ಆರೋಗ್ಯವು ಸರಿಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವರು ಇನ್ನೊಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸದೆ, ಆ ಮುದುಕಿಯು ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿ, ಆ ಗ್ರಾಮದ ಮೂಲಕ ಕೆಲವು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಚಿತ್ರ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅದು ಶ್ಮಶಾನದ ಕಡೆಯಿಂದ ಬೀಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದು ಹಾಡಿನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಈ ರಾತ್ರಿಯು ಅಂಥ ರಾತ್ರಿಗಳಂತೆ ಇದೆಯೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು. ಮೊದಮೊದಲಿಗೆ ಆ ಯುವಕರು ಅದನ್ನು ನಂಬಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಏನೂ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆ ರೀತಿಯದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ, ಅವರ ಸುತ್ತ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅವರು ಗಮನಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳು ಗದರಿದಳು. ಇಂದಿನ ನವಜನಾಂಗದವರು ಭೂಮಿಯ ಮತ್ತು ಬೀಸುಗಾಳಿಯ ದನಿಯನ್ನು ಆಲಿಸುವುದನ್ನು ಮರೆತಿದ್ದಾರೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು. ಅವರುಗಳು ಫಾಸಿಯಾದವರಂತೆ ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಂಡಂತೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿ ಗಾಳಿಯ ಕಡೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದಂತಾಗಿ, ದೂರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಂದ್ರ ದನಿಯು ಕೇಳಿ ಬಂದಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು, ವಿಜಯಿಗಳಾದಂತೆ, ಅದು ಕೇವಲ ಗುಯ್ ಎಂಬ ಶಬ್ದವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. “ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಆ ಕಥೆಗಾರಳು ಜೋರಾಗಿ ಕೂಗಿ “ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ. ಆ ಕಪ್ಪು ಭಯಾನಕ ರವಿವಾರದ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವವು ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿದೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾರಣಾಂತ ನಿಶ್ಚಯವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಗಾಬರಿಯಾದಂತೆ, ಕಂಡುಬಂದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಅಂಥ ರವಿವಾರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಆ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸೇನೆಯ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಕಥೆಗಾರಳು ಮತ್ತು ನೆರೆದಿರುವರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಿವಿಗಳನ್ನು ನಿಮಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಒಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂಗತಿಯು ನಡೆಯಿತು :

ಗಾಳಿಯು ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವಾಗ ಅದರ ಶಬ್ದವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಆ ಮನೆಯ ಮೇಲೆಯೇ ಸುಳಿಯುತ್ತಿಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನ ಬೀಸನ್ನು ಪುನಃ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ಮಾನವನಿಲ್ಲದ ದೂರ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರ ದನಿಯಲ್ಲಿನ ಏರಿಳಿತ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ಅಂಶವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಯುವಕರಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಅದು ನಿರ್ಗಮಿಸುವ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರಾಗವನ್ನು ಅದು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಆಸನದಿಂದ ಮೇಲೆ ಜಿಗಿದು ಆ ಮುದುಕಿಯು ಋತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದಳು, “ನಾನು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ. ನೀವು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿರಿ, ಅಲ್ಲವೇ? ಅದು ಅಪೆನ್ಯೋಳ ಕೊನೆಯ ಗೀತೆ.” ಅವಳು

ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಮಧುರದನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡೊಂದನ್ನು ಗುನುಗಿದಳು. ಆ ರಾಗವನ್ನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿರಲಿಲ್ಲವಾದರೂ ಅವಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅರ್ಥವಾಗದೆ ತಬ್ಬಿಬ್ಬಿದರು. ಮುದುಕಿಯು ಆ ರಾಗವನ್ನು ಗುನುಗುನಿಸುತ್ತಾ ಬೇರಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತರಾಗಿ ಅವಳತ್ತ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೊಂದು ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕಳೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಬೇರೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಮೊದಲಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಲಿವಿತ್ತು, ಗೆಲುವಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಒಬ್ಬ ಯುವತಿಯು ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಅವಳ ಬಳಿ ಬಂದು ಕೇಳಿದಳು, “ನೀನು ಏನ್ ಹೇಳ್ತಾ ಇದೀಯಾ ಅಜ್ಜಿ? ಅದು ಯಾರ ಕೊನೆಯ ಗೀತೆ?”

ಆ ಮುದಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯು ಸುತ್ತಲೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿ, ಅವರನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ನೋಡುತ್ತಿರುವವಳಂತೆ ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಳು. ಒಂದು ಆಳವಾದ ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅವಳ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಖೇದದ ಗಾಢತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತ, ಕೈಗಳನ್ನು ಹೊರಚೆಲ್ಲಿ ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು, “ನೀವ್ಯಾರೂ ಆ ಹಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿಲ್ಲವೇ? ಅಪೆನ್ಯೋಳ ಬಗ್ಗೆ ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ?” ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಬನ್ನಿ, ಎಚ್ಚರದಿಂದ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.....”

ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆ ದೂರದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಗಳ ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ಆ ನೆಲದ ಯುವಪೀಳಿಗೆಯ ಗುಂಪೊಂದನ್ನು ತನ್ನತ್ತ ಸೆಳೆದು ಬೆಂಕಿಯ ಕುಂಡದಿಂದ ಮೇಲೆಳುವ ಕೆನ್ನಾಲಗೆಗಳ ಸುತ್ತಲೂ ಅವರನ್ನು ಕೂರಿಸಿ, ಆ ಮುದಿ ಕಥೆಗಾರ್ತಿಯು ಅವರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬರಿಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಆ ಘೋರ ಕಷ್ಟ ರವಿವಾರದಂದು ನಡೆದ ಒಬ್ಬ ಸುಂದರ ಯುವತಿಯ ಕೊನೆಯ ಗೀತೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹಸ್ತಾಂತರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ, ನಾಗಾ ಗ್ರಾಮವು ತನ್ನ ಅಳಿದ, ವಿನಾಶವಾದ ಮಕ್ಕಳ ಬಗೆಗೆ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿತು.

* * * *

ಕರ್ಪೂರ್ ಮನುಷ್ಯ

ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಇದು ತುಂಬಾ ಸಂಕಷ್ಟದ ಸಮಯವಾದ್ದರಿಂದ ರಾತ್ರಿಯ ಕರ್ಪೂರ್ ಇನ್ನೂ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳಿಂದಾಗಿ ವೈಷಮ್ಯದ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೊಡಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನೆಲದ ಮೇಲಿರುವವರು ಉಳಿದವರನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುವ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯುವರು. ನಾಗಾ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೆಂದು ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯವರನ್ನು ಭೂಗತ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಹೋರಾಡುತ್ತಿರುವ ಗುಂಪಿನವರು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ಮಧ್ಯೆ ಸಿಲುಕಿ ನಲುಗುತ್ತಿರುವವರು ಹಳ್ಳಿಯ ಹಾಗೂ ಸಣ್ಣ ಪಟ್ಟಣಗಳ ಮುಗ್ಧನಿವಾಸಿಗಳು. ಅವರ ಜೀವನಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾದ ಹಲವಾರು ನಿರ್ಬಂಧಗಳ ನಡುವೆ ಅವರು ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಜನಗಳಿಗೆ ಈ ರಾತ್ರಿ ಕರ್ಪೂರ್‌ನಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೊಂದರೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಕತ್ತಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಗಳೂ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಚರ್ಚನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳು, ಸಭೆ ಸಮಾರಂಭಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಗನೆ ಮುಗಿಸಿ ಮನೆ ಸೇರಬೇಕಿತ್ತು. ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ರೋಗಿಗಳನ್ನು, ಜೊತೆಯವರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವಮಾನಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತಪಾಸಣೆ ಮಾಡಿ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅನವಶ್ಯಕ ನಿಧಾನದಿಂದಾಗಿ ಸಾವುಂಟಾದ ಘಟನೆಗಳಿದ್ದವು. ಬಡರೋಗಿಗಳ ತುರ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸೆಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿ, ಬೈದು, ಹೆದರಿಸಿ ವಾಪಸು ಕಳುಹಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕರ್ಪೂರ್ ಶುರುವಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಪಡೆಯವರು ಅನೇಕರನ್ನು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಂದ ಘಟನೆಗಳಿದ್ದವು. ಅವರ ಸಾವನ್ನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ನಡೆಯುವ “ಮುಖಾಮುಖಿ” ಕಾಳಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಕರ್ಪೂರ್ ವೇಳೆಯ ನಂತರ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ನಿಂತು ಹೋದ ಮೇಲೆಯೂ ಕೆಲವು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಅವರ ನಿಜವಾದ ಕೆಲಸವು ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಆರಂಭವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರನ್ನು ನಾಗರಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಅಥವಾ ಸುರಕ್ಷಾ ದಳದವರು ಸುದ್ದಿಸಂಗ್ರಹ ಮಾಡಲು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಭೂಗತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದವರ ಹಾಗೂ ಅವರ ತಂದೆ-ತಾಯಂದಿರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರು ಸುದ್ದಿಯನ್ನು

ನೀಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದವರ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಅವರು ಗಮನಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದವರ ಜೊತೆ, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರ ಜೊತೆ ಏನೇನು ಮಾತನಾಡಿದರೆಂದು ಕಂಡು ಹಿಡಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಡಲಾಗಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಂಪುಕೂಡ ಇದ್ದಿತು. ಅವರುಗಳು ಚಳವಳಿಯ ಬೆಂಬಲಿಗರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರು, ಡಾಕ್ಟರುಗಳು, ಶಿಕ್ಷಕರುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಧಾರಣ ಗೃಹಿಣಿಯರೂ ಇದ್ದರು. ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಈ ಗುಂಪಿನವರೇ, ಭೂಗತಸೇನೆಯವರಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇನೆಯ ಚಲನವಲನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನೂ ಸಹ ಒದಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಬಂಡುಕೋರರ ಮತ್ತು ಅವರ ಬೆಂಬಲಿಗರ ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಬಂಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಗಳ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಟ್ಟ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ನೇಮಕ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಬಳವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೊಡನೆ ಅವರುಗಳು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರ ಮೇಲಿದ್ದ ಹಳೆಯ ಕೇಸುಗಳನ್ನು ಪುನರ್‌ಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡುವುದಾಗಿಯೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇನಾಬಲಗಳ ಮತ್ತು “ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ”ರೆಂದು ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವರ ನಡುವಿನ ಕಪ್ಪುಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವರ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಸ್ವಂತ ಆಯ್ಕೆಯಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಉಳಿದವರು ಬಲವಂತದಿಂದಲೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಈ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ವಿಚಿತ್ರ ಸನ್ನಿವೇಶದಿಂದಾಗಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದನು. ಅವನ ಹೆಸರು ಸತೆಂಬ ಎಂದು. ಅವನು ಈ ಹಿಂದೆ ಅಸ್ಸಾಮ್ ಪ್ರೋಲೀಸ್‌ನಲ್ಲಿ ಪೇದೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪಾಸಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನೊಬ್ಬ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಟಗಾರನೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಕಾತಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನ ಮುಖ್ಯ ಕೆಲಸವೇನೆಂದರೆ ಅವನ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ಆಡುವುದು. ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಸಹೋದ್ಯೋಗಿಗಳು ಅನೇಕ ಷೀಲ್ಡ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಟ್ರೋಫಿಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದುತಂದಿದ್ದರು. ಒಮ್ಮೆ ಅಸ್ಸಾಮ್ ಪ್ರೋಲೀಸ್ ಮತ್ತು ಅಸ್ಸಾಮ್ ರೆಜಿಮೆಂಟಿನ ನಡುವಿನ ಒರಟಾದ ಅಂತಿಮ ಪಂದ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ತೀವ್ರವಾದ ಗಾಯಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಅವನ ಮೋಣಕಾಲಿನ ಚಿಪ್ಪು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಮುಂದೆ ಎಂದೂ ಪಂದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಆ ಶಾಶ್ವತವಾದ ದೈಹಿಕ ದೌರ್ಬಲ್ಯದಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಪೇದೆಯ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹೋಗಲಿ, ಕಚೇರಿಯೊಳಗಿನ ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲೂ ಅವನಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಅರ್ಹತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಈ ವಿಕಲಾಂಗತೆಯು

ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಯಿತು. ಸೇನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವುದಾದರೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೂಕ್ತ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಿಲುಕಿದ್ದಾಗ, ಸತೆಂಬನ ಹೆಂಡತಿ ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳು ಒಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಳು. ಅದರಂತೆ ಅವನು ಕೆಲಸದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು, ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹೊಲದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿದಳು. ಅವನು ವಿಶ್ರಾಂತಿವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಬೆಕಾಲಿಯನ್‌ನ ಫುಟ್‌ಬಾಲ್ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಅನೇಕ ಗೋಲುಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದು ತಂಡವನ್ನು ಗೆಲಿಸಿದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಇವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎಪ್ಪತ್ತೈದು ರೂಪಾಯಿಗಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿವೇತನವನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅದರೊಂದಿಗೆ ಅವನು ಅಸ್ಸಾಮ್‌ನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡಿನ ತನ್ನ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸಾಯದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಹೊರಟನು.

ಸತೆಂಬ ಮತ್ತು ಜೆಮ್ಮಿಲಾರು ಅದರ ಮೂಲಕ ಅವರ ಜೀವನದ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ತೆರೆದರು. ಅವನ ವಂಶಸ್ಥರಿಂದ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಜಮೀನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಕೃಷಿಗಾಗಿ ಸ್ವಚ್ಛ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ತಡವಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಜೊತೆಗೆ ಅವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಕಿರಿಯವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕ ಜಮೀನು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ತಕ್ಕದಾದ ಜಮೀನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಕಠಿಣ ಕೆಲಸಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಲುಬೇಗನೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಅಸಹನೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸತೆಂಬನಿಗೆ ಆ ಜೀವನ ಹಿಡಿಸಲಿಲ್ಲ. ಎರಡು ವರ್ಷಗಳ ವ್ಯವಸಾಯದ ಕಂಗಾಲು ಜೀವನದಿಂದ ದೂರ ನಡೆದು ಮೋಕೋಕ್ ಚುಂಗ್ ನಗರದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮನೆಯನ್ನು ಬಾಡಿಗೆಗೆ ಪಡೆದರು. ಅದರ ಬಾಡಿಗೆ ಮೂವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳು. ಉಳಿದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನದಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅದು ಬರುವುದು ಅನೇಕ ಸಲ ನಿಧಾನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣ ಸಂಪಾದನೆಗೋಸ್ಕರ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಬೇರೆಯವರ ಮನೆಗೆಲಸ ಮಾಡಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಅಂಥ ಕೆಲಸಗಳು ಸಿಗುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಲ್ಲಿನ ಕುಟುಂಬಗಳು ಬೇರೆ ಪಂಗಡದವರನ್ನು ಮನೆಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಅಥವಾ ಟೀ ತೋಟಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬಂದವರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದ ಮೊದಲ ಕೆಲವು ಮನೆಗಳವರು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೂ ಅವಳು ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಕೈಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ನಿರಾಕರಣೆಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಮನೆಯು ಸಿಕ್ಕಿತು. ಅದರ ಒಡತಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಎರಡು ಚಿಕ್ಕ ಮಕ್ಕಳಿದ್ದವು. ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳು

ಕಷ್ಟಜೀವಿ ಮತ್ತು ಪಾಮಾಣಿಕಳು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅನೇಕರು ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಬಲು ಬೇಗನೆ ಅವಳೇ ತನ್ನ ಸಂಬಳವನ್ನು ನಿಗದಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದಳು. ಆದರೂ ಅವಳು ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಾರ್ತಿ ಎಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಹೇಳಿದಷ್ಟನ್ನು ಜನರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ದಿನ ನಾಲ್ಕಾರು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಜಾಗದಿಂದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಅಲೆದಾಡುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಬೇಸರ ತರುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದಾದರೂ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನೆಲೆ ಸಿಗುವಂಥ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹುಡುಕತೊಡಗಿದಳು. ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊಸ ಉಪವಿಭಾಗೀಯ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಬಂದರು. ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯು ಚೊಚ್ಚಲ ಬಸುರಿಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಬ್ಬ ಅನುಭವಸ್ಥ ಕಷ್ಟಸಹಿಷ್ಣು ಕೆಲಸದವಳಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದನಂತರ ಅವಳೇ ಸರಿಯಾದ ಸಹಾಯಕಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಸಂಗಾತಿಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಒಂದು ದಿನ ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳನ್ನು ಕಚೇರಿಗೆ ಕರೆಸಿ, ಅವಳೊಡನೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಶೋತ್ತರವಾದ ನಂತರ ಅವಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಸಮಯದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ತಿಂಗಳಿಗೆ ನೂರು ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಂಬಳದ ಮೇಲೆ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದ ಸತೆಂಬನು ಖುಶಿಯಾದನು. ಅವನಿಗೂ ಎಲ್ಲಾದರೂ ಒಂದು ಕೆಲಸ ಸಿಕ್ಕರೆ ಅವರ ಜೀವನವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖದಾಯಕವಾಗುವುದೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದನು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡ ಮನೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಸೈಟನ್ನು ಕೊಂಡು ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಒಂದು ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಬಹುದಿತ್ತು.

ಅವರ ಮನೆ ಮತ್ತು ನಗರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ನಿವಾಸದ ಮಧ್ಯೆ ಸಾಕಷ್ಟು ದೂರವಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸತೆಂಬನು ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥ ದಿನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತನಾಡಿಸತೊಡಗಿದನು. ಮೊದಲಿಗೆ ಮಾಮೂಲಿ ವಿಷಯಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಅವರು ಹೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಊರಿಗೆ ಹೊಸಬರಾದ್ದರಿಂದ ಯಾರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಏನೂ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಜೊತೆಗೆ ಕೆಲವರ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ವರದಿ ಮಾಡಲು ಒಬ್ಬರ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆಯೆಂದು. ಸತೆಂಬನಿಗೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿದೆಯೇ? ಸತೆಂಬನೇನು ದಡ್ಡನಲ್ಲ. ನಗರದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ವಾಸ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರ ಬಗ್ಗೆ ನೋಡಿ ಅಥವಾ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಅದು ಆ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಬೇಜಾರು ತರಿಸುವ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಜನಗಳು ಹೇಗೆ ಗಾಬರಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಪರಸ್ಪರ

ಅಪನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಅವನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೆಲಸದ ಪ್ರಸ್ತಾವವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸರಳ ಹಾಗೂ ನೇರ ವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸಾಹೇಬರಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಮಾಹಿತಿಯು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲವೂ ಇದೆಯೆಂದಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ಅಂಗವಿಕಲತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಕೇಳಿದನು. ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮುಂದಕ್ಕೆ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳ ಕೆಲಸ ಮುಗಿದ ನಂತರ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಮನೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಕರ್ಪೂರ್ ಸಮಯ ಆರಂಭವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಮನೆ ಸೇರಬೇಕಿತ್ತು. ಅದಾದ ಕೆಲದಿನಗಳ ನಂತರ ಸತೆಂಬನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮೂಲಕ, ಬಂದು ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದನು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವರು ಮಾತನಾಡಿದ ನಂತರ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸತೆಂಬನನ್ನು ಸರ್ಕಾರಿ ವರದಿಗಾರ ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ಅವನು ಅಂಥ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬರಬಹುದೆಂದು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಊಹಿಸಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕೆಲಸವೂ ಇದರೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಅವನು ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಿನಿಂದ ಅವನಿಗೆ ದೊರಕಿದ ಮೊದಲ ಕೆಲಸವಿದು. ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳೊಬ್ಬಳೇ ಸಂಸಾರದ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುವವಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮುಜುಗರವಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಮೊದ ಮೊದಲಿಗೆ ಹಿಂಜರಿದರೂ, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸತೆಂಬನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಪೌರುಷವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸತೆಂಬನ ನೆರಳೊಳಗಿನ ಬದುಕು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಅದರ ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ನಂಬುಗೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹಗಳ ನಡುವಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯೊಳಗಿನ ಅಭದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀವನವನ್ನು ಸಾಗಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹಿತ ಮತ್ತು ಶತ್ರುಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ತೆಳ್ಳನೆಯ ದಾರದಷ್ಟು ಅಂತರವಿತ್ತು, ಅಷ್ಟೇ. ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಸೇನೆಯ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ, ಮುಖ್ಯವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೇ ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪಿಸಲು ಆದೇಶವಾಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮೊದಮೊದಲಲ್ಲಿ ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳಿಗೆ ಅವಳ ಗಂಡನ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಚಿತ್ರಣವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸತೆಂಬನು ಅಧಿಕಾರಿಗಾಗಿ ಅದೂ ಇದೂ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿಕೊಡ ಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸಂಬಳ ಸಿಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದಳು. ಅವನು ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೊರಗೆ ಉಳಿಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗಿನಿಂದ, ಅದರಲ್ಲೂ ಕೆಲವು ಸಲ ಬೆಳಗಿನ ಜಾಮದಲ್ಲಿ

ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವಳಿಗೆ ಅನುಮಾನ ಬರಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಅವನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಮಳೆಗರೆದಳು. ಕೆಲವು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಅವರ ಸಾಹೇಬರಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. “ಏನು ಮಾಹಿತಿ?” ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಒತ್ತಿ ಕೇಳಿದಳು. “ನೀನು ಭೇಟಿ ಮಾಡುವ ಆ ಜನರು ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು. ಅವನು ಮೊದಲಿಗೆ ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳು ಸಾಹೇಬರಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗಿ ಅವರನ್ನೇ ಕೇಳುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಸಿದಾಗ ಸತೆಂಬನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲೇಬೇಕಾಯಿತು. ಮೊದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಏಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಕೋಪಬಂದಿತು. ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದಾದರೂ ನೆಪವನ್ನು ಹುಡುಕಬಹುದಿತ್ತು. ಅಂಥ ಏರುಪೇರಿನ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಅವರ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದೇ ಲೇಸೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು. ಅವನಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯೆಂಬಂತೆ ಹೇಳಿದಳು, “ನೋಡ್ತಾ ಇರು, ಒಂದು ದಿನ ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವರು.” ಆಗ ಸತೆಂಬನು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು : ಅದೆಂದರೆ ಅವಳು ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಇದೆಯೆಂದು. ಅವಳು ಅವನಿಂದಾಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದರ ಮೂಲಕ ಅವರು ಜೀವನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಸರ್ಕಾರದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಕ್ಷುಬ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಏನು ಬೇಕಾದರೂ ಆಗಬಹುದಿತ್ತು. ಅವನ ದುರ್ಬಲ ಮೋಣಕಾಲುಗಳಿಂದಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು ದೂರ ನಡೆಯಲಾಗದೆಂದೂ, ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಲಾಗದೆಂದೂ ಯಾಕೆ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತೆ ಕೇಳಿದಳು? ಕೊನೆಗೆ ಉತ್ತುಕಳಾಗಿ ಕೇಳಿದಳು: ಕರ್ಪೂರ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಏನು ಮಾಡ್ತೀಯೆ? ಆ ಕಾವಲು ಪಡೆಯವರ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಹೇಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತೀಯೆ? ಸತೆಂಬನು ಏನನ್ನೂ ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಚೆಮ್ಮಿಲಾಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹೇಳಿದಳು, “ಸ್ವಲ್ಪ ತಡೆದು ನೋಡು, ಒಂದು ದಿನ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಡೀತಾರೆ.” ಅವರ ಸುತ್ತ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದರ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದುದೇನಿಲ್ಲ. ಅಮಾಯಕ, ಶಾಂತಿ ಬಯಸುವ ಜನರು ಸಹ ಸುಭದ್ರವಾಗಿ, ಜೀವಂತವಾಗಿರಬೇಕಾದರೆ ತಮಗಿಷ್ಟವಿಲ್ಲದ, ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಲಾರದಂತಹ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಸಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ಬಲವಂತದಿಂದಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರು ಒಂದು ರೀತಿಯ ವರ್ತುಲದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಅವಳು ಮನಗಂಡಳು. ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸತೆಂಬನು

ಹೊರಟಾಗ ಅವರ ಸಣ್ಣ ಗುಡಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮನೆ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ವಾಪಸು ಬರುವವರೆಗೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈ ರಾತ್ರಿಯೂ ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಮೇಜರ್‌ಗೆ (ಬೇಹುಗಾರಿಕೆ) ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಸತೆಂಬನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಿದ್ದನು. ನಗರದ ಮಧ್ಯಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇನಾ ಪ್ರಧಾನಕೇಂದ್ರದ ಹಿಂದಿದ್ದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಕೊಠಡಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಗೇಡ್‌ನ ಕಚೇರಿಯಿತ್ತು. ಕರ್ಪೂರ್‌ನ ಸಮಸ್ಯೆಯೇನೂ ಅವನಿಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತಿರಾತ್ರಿಯೂ ಒಂದು ಗುಪ್ತಪದವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದಾಗಲಿ ಅಥವಾ ತಲುಪಿಸುವುದಾಗಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಅವನ ಮಂಡಿಯ ನೋವಿನಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ನೆರಳಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟು ಮತ್ತು ಬೆಳಕಿರುವಲ್ಲಿ, ರಸ್ತೆ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬೇಗ ಬೇಗನೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ನಡೆದುಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರೀತಿಯ ಕೆಲಸವು ಅವನಿಗೆ ದಿನನಿತ್ಯದ ಅಭ್ಯಾಸವಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಈವತ್ತು ಯಾಕೋ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಸಮಾಧಾನವಿತ್ತು. ಈ ರಾತ್ರಿ ಹೊರ ಬರಬಾರದೆಂದು ಆ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಯಾವುದೋ ಚಿಂತೆಯು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಅದರಿಂದ ಅವನು ಹೊರಬರಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಕಲೆಹಾಕಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಅವನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ವಿಫಲನಾದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ವೃತ್ತಿಗೆ ಗಂಭೀರವಾದ ಪರಿಣಾಮವುಂಟಾಗ ಬಹುದಿತ್ತು. ಅವನ ಕೆಲಸವು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಮೇಲಿನವರು ಯಾವಾಗಬೇಕಾದರೂ ಅವನನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ‘ನೋಡಿಕೊಳ್ಳು’ ಬಹುದೆಂಬುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಇವೆಲ್ಲಾ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನು ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. “ನಿಲ್ಲು” ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಅರಚುವ ಕಾವಲಿನವರು ಅವನನ್ನು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ತಡೆದಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿ ಸಲವೂ ಆ ರಾತ್ರಿಯ ಸರಿಯಾದ ‘ಕೋಡ್’ಪದವನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಂದಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಚಳಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು ಅವನ ಮಂಡಿಯ ನೋವು ಕೂಡ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಚೂರಾಗಿದ್ದ ಮಂಡಿಚಿಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿದ ನಂತರ ಡಾಕ್ಟರುಗಳು ಮತ್ತಿನೇನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದರು. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ತೀವ್ರವಾದ ನೋವನ್ನು ಅವನು ಬದುಕಿರುವವರೆಗೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾತರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಆ ನೋವು ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಅದಾಗಲೇ ಪಟ್ಟಣದ ಚೌಕಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದ್ದನು.

ಅವನ ಕಾಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ನೀಡಲು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಚಿಸಿದನು. ಒಂದು ಕತ್ತಲ ಸ್ಥಳವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತಣ್ಣನೆಯ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಮಾಹಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೆ ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಆ ವಾರದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಭೂಗತ ನಾಯಕರುಗಳ ಒಂದು ಮುಖ್ಯ ಸಭೆಯು ನಡೆಯಲಿದೆಯೆಂಬ ನಿಖರವಾದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅವನು ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಅದೊಂದು ವಿನೂತನವಾದ ಆಯೋಜನೆಯಾಗಿತ್ತು: ಚರ್ಚನೆಯಲ್ಲಿ ಪುನರ್‌ನವೀಕರಣದ ಸಭೆಯು ನಡೆಯಲಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಅಕ್ಕಪಕ್ಕದ ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಜನರು ಬರುವುದಿತ್ತು. ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳ ಸಭೆಯನ್ನು ಸಹಾಯಕಪಾದಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲು ನಿಗದಿಪಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯು ಊರಿನ ಒಂದು ಜನವಿರಳ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಬಿಡಿಮನೆಗಳವರಿಗೆ ವಾರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರವರ ಊರುಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಮೊದಲೇ ಸೂಚಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಸತೆಂಬನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಯೊಬ್ಬನ ಮುಖಾಂತರ. ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಅವನು ವಿವರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸತೆಂಬನೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಯಾವುದೋ ಪ್ರಮುಖ ಘಟನೆಯೊಂದು ನಡೆಯಲಿರುವುದನ್ನು ಊಹಿಸಿದ ಅವನು ತನ್ನದೇ ಆದ ಸಂದೇಶವಾಹಕರನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಂಡನು. ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸುದ್ದಿಯನ್ನೇನಾದರೂ ಅವನು ತಲುಪಿಸಿದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಆ ಸಭೆಯು ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ನಡೆದಲ್ಲಿ, ಆ ಪ್ರದೇಶದ ದಂಡನಾಯಕರನ್ನು ಸೇನೆಯು ಬಂಧಿಸಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಭೂಗತ ಸಂಘಟನೆಗೆ ಬಲು ದೊಡ್ಡ ಆಘಾತವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಭೂಗತ ನಾಯಕರನ್ನು ಸಾಯಿಸಲು ಅಥವಾ ಬಂಧಿಸಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮೇಲಿನವರು ವಿಶೇಷವಾದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರ ಊಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಹಣದ ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಯೂ ಅವನ ಒಳಮನಸ್ಸಿನ ಅನುಮಾನಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡಲು ವಿಫಲವಾಯಿತು.

ಅವನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯಾವ ಸಾರ್ಥಕವಿದೆಯೆಂದು ಅವನ ಈ ಹೊಸ ವಕ್ತಾರನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಹಿಂದೆಂದೂ ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಸರ್ಕಾರದ ಕಾರ್ಯ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳ ತಪ್ಪು ಒಪ್ಪುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದಿರುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಅದೊಂದು ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು ಅಷ್ಟೇ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಸಂಬಳವೂ ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು, ಅಷ್ಟೇ. ಅವನ ಕೆಲಸದ ಸ್ವಭಾವದ ಬಗೆಗಿನ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಅನಿಸಿಕೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಉಪಯೋಗಿ ಮಾಹಿತಿ ಸೂಚಕನಾಗಿದ್ದನು. ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳ ವಿರೋಧವನ್ನು ಸಹ ಕಡೆಗಣಿಸಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಘಟನೆ ನಡೆದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸೇನೆಯು ಹತ್ತಿರವಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯೊಂದರ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅದರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೂಗತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಆ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ, ಥಳಿಸಿ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದನು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮೊಣಕಾಲು ತುಂಬಾ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಅನೇಕ ರಾತ್ರಿಗಳವರೆಗೆ ಅವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದನು. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ತೊಂದರೆಯಿದ್ದದ್ದು ಅವನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ. ಎರಡೂವರೆ ವರ್ಷಗಳ ಅವನ ವೃತ್ತಿಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ 'ಕೆಲಸ' ವೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದನು. ಆ ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತನ್ನ ಅಂತರಾಳವನ್ನು ತಾನೇ ಬಗೆದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದ್ದನು. ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಚಿಂತೆಗೀಡಾಗಿದ್ದನು. ಇದೀಗ ಅವನ ಕೈ ಸೇರಿರುವ ಸುದ್ದಿಯು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಮುಖವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಒಂದು ದಿನವಿಡೀ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು, ತಾನು ಅನಾರೋಗ್ಯದ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ತನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದೋ ಬಿಡುವುದೋ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಮನಮಂಥನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆವತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಕೆಲಸದಿಂದ ಬೇಗನೆ ಬಂದಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸಾಹೇಬನು ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೋ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಬೇಗನೆ ಹೊರಡಲು ಹೇಳಿದ್ದನು.

ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದಾಗಿ ಸತೆಂಬನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಕಾಲಿನ ನೋವು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಇದೇ ಕಡೆಯ ಕೆಲಸವೆಂದು ಶಪಥವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೊರಟಿದ್ದನು. ಆ ಕತ್ತಲ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿಶ್ರಮಿಸಿದ ನಂತರ, ನಿಂತುಕೊಂಡು, ಸಂಭಾಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಿಗೇಡ್ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹತ್ತತೊಡಗಿದನು. ಸಮತಟ್ಟಾದ ಜಾಗದ ಸಮೀಪ ಬಂದಾಗ ಅಲ್ಲಿನ ನೆರಳಿನಿಂದ ಬಂದು ಆಕೃತಿಯು ಚಲಿಸಿದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅದೂ ಕಾವಲಿನವನಿರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡು ಕರ್ಪೂರ ನಿಬಂಧನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವವನನ್ನು ತಡೆಯುವಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ತಡೆಯಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಕೈ ಮೇಲೆತ್ತಿ ಇನ್ನೇನು ರಾತ್ರಿಯ ಗುಪ್ತಪದವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕೆನ್ನುವಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಕಾವಲಿನವನಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಅಪರಿಚಿತನಂತೆ ಕಂಡುಬಂದನು. ಅವನು ಕಪ್ಪುಶಾಲನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡು ಮುಖವನ್ನು ಮೇಲ್ಮೊದಿಯಿಂದ ಭಾಗಶಃ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಸತೆಂಬನನ್ನು ಮುಂದೆ ಬರುವಂತೆ ಸನ್ನೆ ಮಾಡಿದನು. ಸಾಕಷ್ಟು ಹತ್ತಿರ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ನೆರಳಿನೊಳಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ದನು. ಅವನ ಕುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು

ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲನುಸಿರಿದನು, “ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಹೋಗು, ಕರ್ಪೂರ್ಮ್ಯಾನ್. ನಿನ್ನ ಜೀವದ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಆಸೆಯಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೆಂದೂ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಬೇಡ.” ಅಷ್ಟು ಹೇಳಿ, ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಆ ಆಗಂತುಕನು ರಾತ್ರಿಯ ಕತ್ತಲೆಗಳಿಗೆ ಮಾಯವಾದನು.

ಸತೆಂಬನು ನಿಂತ ಕತ್ತಲ ಜಾಗದೊಳಕ್ಕೆ ಹೂತುಹೋದನು. ಮುಂದೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಆ ಆಗಂತುಕನು ಇದೀಗ ತಾನೆ ಆದೇಶವಿತ್ತಂತೆ ಮಾಡುವುದೇ? ಅವನ ಈ ರಾತ್ರಿಯ ಚಲನವಲನಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆಗಂತುಕನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂಘರ್ಷವನ್ನು ಆ “ಇನ್ನೊಂದು” ಕಣ್ಣುಗಳು ನೋಡಿದ್ದರೆ? ಹಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನೊಂದಿಗಿನ ಕ್ಷಣಿಕ ‘ಸಂದಿಗ್ಧ’ದಿಂದಾಗಿ ತನ್ನ ಒಡೆಯರಿಗೆ ದ್ರೋಹ ಬಗೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಿಲೆಯಂತೆ ನೆಲೆಯೂರಿ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟನು. ಆಸ್ಪೋಟಕಗಳನ್ನು ಹುದುಗಿಸಿಟ್ಟ ಯುದ್ಧ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟವನು ಜೀವದ ಹಂಗನ್ನು ತೊರೆದು ಹಿಂದಕ್ಕೂ ಹೆಜ್ಜೆಯಿರಿಸಲಾರದೆ ಮುಂದಕ್ಕೂ ಹೋಗಲಾರದೆ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಂತೆ ಸತೆಂಬನು ‘ಸ್ತಂಭೀ’ಭೂತನಾದನು. ರಾತ್ರಿಯ ಉಳಿದ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ನಸುಬೆಳಕು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ತನ್ನ ಸರಿಯಿದ್ದ ಮೋಣಕಾಲಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಮನೆಯತ್ತ ನಡೆಯತೊಡಗಿದನು. ಆದರೆ ಅದೂ ರಕ್ತ ಕಾರುತ್ತಿದ್ದು ತುಂಬಾ ನೋವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಅಪರಿಚಿತ ನಾಯಿಗಳು ಅವನತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಇನ್ನೇನು ಯಾವ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಾದರೂ ಅವನತ್ತ ಬೊಗಳಬಹುದೆಂದೂ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ನೆರೆಹೊರೆಯವರು ಎಚ್ಚಿತ್ತುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದು ಆತಂಕಕ್ಕೊಳಗಾದನು. ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಮುಂದೆ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವು ಚಳಿಯಿಂದಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿತು. ಬೆಚ್ಚಗಿರಲು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಆತುಕೊಂಡಿರುವುದು ಕಾಣಿಸಿತು. ಕುಂಟುತ್ತಿರುವ ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವಿಯಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಜಾಗದ ಹೊರಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವು ಸುಮ್ಮನಾದವು. ಸುಸ್ತಾಗಿ ಬಳಲಿದ್ದ ಸತೆಂಬನು ಮನೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಅದಾಗ ತಾನೆ ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳು ಒಲೆ ಉರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದಳು. ಬೆಂಕಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಮೌನವಾಗಿ ಕುಳಿತ ಅವನಿಗಾಗಿ ಅವಳು ಬಿಸಿ ಚಹಾ ತಯಾರಿಸತೊಡಗಿದಳು. ಅವನು ಚಹಾ ಕುಡಿದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಬೋಗುಣಿಯನ್ನು ತಂದು ಅದರಲ್ಲಿ ಬಿಸಿನೀರನ್ನು ಸುರಿದು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪ್ಪನ್ನು ಹಾಕಿ ಕರಗಿಸಿದಳು. ಹೊಸದಾಗಿ ಜಜ್ಜಿ ಹೋಗಿದ್ದ, ಸರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮೋಣಕಾಲಿನ ಮೇಲಿದ್ದ ಇಜಾರವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿ ಅದರ ಸುತ್ತ ಹೆಪ್ಪುಗಟ್ಟಿದ್ದ ರಕ್ತದ ಕಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಿನೀರಿನಿಂದ ತೊಳೆದಳು. ಅವನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದು ಅವನು ಬಿದ್ದು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಗಾಯದಂತಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮೋಣಕಾಲಿನ ಭಾಗದ ಇಜಾರವು

ಸ್ವಲ್ಪ ಹರಿದಂತಿದ್ದರೂ ಬೇರೆ ಯಾವ ಗಾಯಗಳೂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಅಥವಾ ತನ್ನ ಒಳದೋಟಿಗಳನ್ನು ತೋರಗೊಡದೆ ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಗಾಯವನ್ನು ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೆ ಒಗೆದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ತೊಡಿಸಿ ಹಾಸಿಗೆಯತ್ತ ನಡೆಸಿದಳು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ಅವನು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಉರುಳಿಕೊಂಡನು. ದಿನವೆಲ್ಲ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉರುಳಾಡುತ್ತ ತನ್ನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು. ಅದು ಅಷ್ಟೇನೂ ಆಶಾದಾಯಕವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದೂ, ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯೇ ತನಗೆ ಉರುಳಾಗುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ಆ ದಿನ ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋದಾಗ ಬೇರೆ ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಗುರ, ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನವಳಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಸತೆಂಬನ ಎರಡೂ ಮಂಡಿಗಳು ಈಗ ಜಖಂಗೊಂಡಿದ್ದು, ಅವನು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಸಾಹೇಬನಿಗಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಮೊದಲ ಮೋಣಕಾಲಿನ ಊನವು ಅಸ್ಸಾಮ್ ಪ್ರೋಲೀಸ್‌ನಿಂದ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ವೇತನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಈಗ ಈ ಎರಡನೇ ಊನವು ಅವನ ವಾಮಮಾರ್ಗದ ದಾಸ್ಯದಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಳಿಸಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಸಾಹೇಬನ ಕೊಠಡಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅವಳ ಗಂಡನು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ಬಿದ್ದು ಅವನ ಸರಿಯಾಗಿದ್ದ ಮಂಡಿಯೂ ಈಗ ತುಂಬಾ ಪೆಟ್ಟಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದು ಸರಿಹೋಗಲು ಬಹಳ ದಿನಗಳು ಹಿಡಿಯಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವನು ಕ್ರಚ್‌ಗಳ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳಿದಳು. ಒಂದು ದಿನದ ರಜಾ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ನೋಡುವ ಡಾಕ್ಟರ್‌ಗಾಗಿ ಹುಡುಕುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸತೆಂಬನ ಗಾಯದ ವಿಷಯವು ಸಾಹೇಬನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅಷ್ಟು ತಟ್ಟದಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಅಷ್ಟು ಹಗುರ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಮಾತುಗಳು ಅವನ ಗಮನಸೆಳೆದವು. ಅವಳ ಗಂಡನ ಪೆಟ್ಟು ಅವಳ ಮೇಲೆ ಪೆಟ್ಟಾದಂತೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು, ಅವನ ಚೆನ್ನಾಗಿದ್ದ ಮಂಡಿಯೂ ಈಗ ಊನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಸಂತಸವಾದಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಗಾಯದ ಪರಿಣಾಮವು ಅವನ ಕೆಲಸದ ಮೇಲಾಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ ಯಾವ ಕಾಳಜಿಯೂ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರಲಿಲ್ಲ. ಸತೆಂಬನು ನಡೆಯಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಂದ ಈ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ಯಾವ ಉಪಯೋಗವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದರ ಮನವರಿಕೆ ಅವಳಿಗೆ ಆಗಬೇಕು. ಆದರೆ ಜೆಮ್ಮಿಲಾಳ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಅಧಿಕಾರಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು. ಯಾವ ರೀತಿ ಈ ವರ್ಗದ ಜನರು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ

ಆಲೋಚಿಸಿದನು. ಅವಳ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ನಿಷ್ಕಾಳಜಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಅನುಕಂಪ ಮೂಡಿತು. ಅವಳನ್ನು ಕೆಲಸದಿಂದ ಕಳಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಅವರಿಗೆ ಸಲೀಸಾಗ ಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡರೂ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತ ಬಾಣಂತಿತನಕ್ಕೆ ತೊಂದರೆಯಾಗಬಹುದಾಗಿ ಅವಳ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ಸೂಕ್ತಹಂಗಸು ದೊರಕುವುದು ಕಷ್ಟಕರವೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಹ್ಲಾಂಗುಟ್ಟಿ ಅನುಮತಿ ಸೂಚಿಸಿ, ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಕೆಲ ಕ್ಷಣಗಳ ನಂತರ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡವನಂತೆ ಹೇಳಿದನು, “ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಅವನ ಕೆಲಸವು ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿನ್ನ ಗಂಡನಿಗೆ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಜೊತೆಗೆ ಇದನ್ನೂ ಹೇಳು. ಏನೆಂದರೆ ಅವನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಗಾಯಗಳ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವು ಬೇಗನೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಯಾಗುತ್ತವೆಯೆಂದು.”

ಅವನು ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ದುರ್ಬಲಳಾದ ಆ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಸಾಗ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಗಮನವು ಸತೆಂಬನ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ತ ಬದಲಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಹುಡುಕುವುದರತ್ತ ಹರಿಯಿತು. ಅವನ ಕೊಠಡಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಫೋನ್ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹೊರ ಕೊಠಡಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಒಳಕೊಠಡಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿನ ಆ ಕೆಲಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸತೆಂಬ ಮತ್ತು ಅವನ ಗಾಯವು ಹಾಗೂ ಅವನ ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಅವಳ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ತನೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮರೆತುಹೋದವು. ಅವನಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಸಂಪರ್ಕ ಸಿಗದಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಏನೋ ತೊಂದರೆಯಿರಬಹುದೆಂದು ಕೊಂಡನು. ಅಧಿಕಾರಿಯು ಕ್ಷಣದಿಂದ ಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ತಳಮಳಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದು ಪದೇ ಪದೇ ಫೋನ್ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅನೇಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಾದ ನಂತರ, ಆ ಕಡೆಯ ನಿರ್ಮಿತಾರ ಧ್ವನಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪರ್ಕವೇರ್ಪಟ್ಟ ನಂತರ ತನ್ನ ಆಜ್ಞಾ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಜೋರಾಗಿ ದೂರವಾಣಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಅರಚಿದನು. ಅವನ ಇಡೀ ಶರೀರವು ಆತಂಕದಿಂದ ಬಿಗಿಯಾಗಿ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕಡೆಯ ನಿರ್ಮಿತಾರ ಧ್ವನಿಯ ಸ್ಪಂದನವು ಅವನಿಗೆ ಭರವಸೆದಾಯಕವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಶರೀರವು ಸಡಿಲವಾದಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು.

ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೊಸ ಕರ್ಪೂರ್ ಮನುಷ್ಯನು ಹಾಜರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಡೂ ಮಂಡಿಗಳು ಜಜ್ಜಿಹೋದ ಮನುಷ್ಯನು ಚಿರತೆಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

* * * *

ಆ ರಾತ್ರಿ

ಅವಳ ಜೀವಮಾನದ ಎಲ್ಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಅವಳು ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಅವಳ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ಹಣೆಬರಹವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವ ದಿನದ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ತಾಯಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಾಗುತ್ತಿದ್ದ ತಳಮಳವನ್ನು ಮಗುವೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಂತಿದ್ದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ತನ್ನ ಜಲಪ್ರಪಂಚದ ಎಲ್ಲೆಯ ಸುತ್ತ ಒದೆಯುತ್ತ ಸುತ್ತುತ್ತಿದ್ದು ಅದರಿಂದಾಗಿ ತಾಯಿಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಪಕ್ಕದ ಕೋಣೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಉಸಿರಾಟವನ್ನು ಸಹ ಅವಳು ಕೇಳಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನೆಯ ಹಿಂದಿದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ನಡೆದಾಡುವ ಅವನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಸಪ್ಪಳವೂ ಕೇಳಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಹೋಗಿಬಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಗಂಟಲನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡು ಮೂಗನ್ನು ಒದರಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವನು ಸಹ ಅಳುತ್ತಿರಬಹುದೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಅದು ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ್ದು. ಅವಳ ಮೊದಲ ಅಕ್ಕ ತೀರಿ ಹೋದಾಗಲೂ ಆತನು ಅತ್ತಿದ್ದನ್ನು ಅವಳು ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಗಡದ್ದಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳಿಗೆ ವಿಸ್ಮಯವೆನಿಸಿತು. ಅವಳಿಗೆ ನಾಳೆಯೆನ್ನುವುದು ಎಂದಿನಂತೆ ಅದೂ ಒಂದು ದಿನವೆಂದು ಕಾಣಬರುವಂತಿದ್ದು, ಮುಂಜಾನೆಯಲ್ಲಿ ಎದ್ದು, ದಿನದ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿಟ್ಟು, ತಾನೂ ತಿಂದು, ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕಳೆಯನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ, ಅವಳ ಮತ್ತು ಅವಳ ಹಸಿದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಬೇಡವೆಂದು ಬೆಳೆಗಳ ತಲೆಸವರುವಳು.

ನಾಳೆಯ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನಾಗಬಹುದೆಂದು ಈ ಗರ್ಭಿಣಿ ಮಹಿಳೆಯಾದ ಇಮಾನಾಳಾಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಒದೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಹೆಂಡತಿಯು ಆ ಸಭೆಗಾಗಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟಮಾತುಗಳಿಂದ ಕರೆಯುವರು. ಅವಳ ಮಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ಉಪನಾಮವನ್ನು ಸೇರಿಸಲು ಸಮ್ಮತಿಸದ ಅವನಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಅಕ್ರಮ ಮಗುವಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಟ್ಟಳೆಂದು ಜನ ಆಡಿಕೊಳ್ಳುವರು. ಅದರ ಮೂಲಕ ಆ ಮಗುವಿನ ಜನನದ ಬಗ್ಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗಬಹುದು. ಅವನೇ ಆ ಮಗುವಿನ

ತಂದೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆಯಬಹುದು. ಅದರ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವಳ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವಧೆಯಾಗಬಹುದು. ಅದಾಗಲೇ ಅವಳಿಗೊಬ್ಬಳು ಅಂತಹದೇ ಮಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಜನರಾರೂ ಅವಳು ಹೇಳುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವಳು ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಹಳ್ಳಿಯ ಸರ್ವಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನಂತೆ ಅವನು ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದನು. ಅವಳನ್ನು ಬಯಸಿದ ಬೇರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಅವನೇ ಅತಿ ಕಾತರದಿಂದಿದ್ದನು. ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಉಡುಗೊರೆಗಳ ಮಹಾಪೂರವನ್ನೇ ಹರಿಸಿದ್ದನು. ದಿನಂಪ್ರತಿ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೌಜನ್ಯದಿಂದಿದ್ದನು. ಅವನು ಊರಿನ ದೊಡ್ಡ ಕುಲವೊಂದರಿಂದ ಬಂದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕ ವರನೆಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ ಕಿರಿಯ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಬೇರೆ ಪ್ರಸ್ತಾವಗಳು ಬಂದಾಗ ಅವರು ಎಚ್ಚರವಹಿಸದೆ, ಈ ಸಂಬಂಧವನ್ನೇ ಅವರು ಉತ್ತೇಜಿಸಿದ್ದರು. ಬೇಗನೆ ಮದುವೆಯ ಏರ್ಪಾಡಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದರು.

ಆದರೆ, ಯಾವುದೋ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಕರೆ ಬಂದಿರುವುದಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ ದಿನದಿಂದ ವಿಷಯವು ಬದಲಾಯಿತು. ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಬೇಗನೇ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿಹೋಗಿದ್ದನು. ದಿನಗಳು ತಿಂಗಳುಗಳಾದವು. ಅವನಿಂದ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದ ಸುದ್ದಿಯಂತೆ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ಪ್ರೇಮಿಯು ನಾಗಾ ಭೂಗತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಿದ್ದನು. ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಚೈನಾಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಸುದ್ದಿಯೂ ಗಾಳಿ ಯಲ್ಲಿತ್ತು. ಆ ಸಂಘಟನೆಯ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳನ್ನು ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗಿ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಜನಗಳು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ಸಂಸಾರದವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಆಘಾತವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಈಗ ಗರ್ಭಿಣಿಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳಿಗಂತೂ ದಿಕ್ಕೇ ತೋಚದಂತಾಗಿತ್ತು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನ ತಂದೆಯ ಮನೆಗೆ ಬರಲು ಒಂದು ದಿನ ಅವನು ಪುಸಲಾಯಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅವಳು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಪಟ್ಟಣದ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವನು ಒಬ್ಬನೇ ಇದ್ದನು. ಅವಳ ಆರಂಭಿಕ ವಿರೋಧವನ್ನು ಅವನು ಮಧುರ ಪ್ರೀತಿ ಪ್ರೇಮವಿಶ್ವಾಸದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ದಾಟಿದ್ದನು. ಆ ದಿನದಿಂದ ಅವನು ಕಣ್ಮರೆ ಯಾಗುವವರೆಗೂ ಅವರು ಅದೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಪ್ರೇಮದಾಟ ವನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಗರ್ಭಿಣಿಯಾಗುವ ಭಯವನ್ನು ತೋರ್ಪಡಿಸಿದಾಗ ಅವಳನ್ನು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಬಲುಬೇಗನೆ ಮದುವೆಯಾಗುವೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅವರ ಮೊದಲ ಮಗು ಒಂದೆರಡು ತಿಂಗಳ ಮುಂಚೆ ಜನಿಸಿದರೆ ಅದರಲ್ಲೇನಿದೆ ಎಂದಿದ್ದನು.

ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಅವರದೇ ಮಗು ಅಲ್ಲವೇ? ಅವನ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕಟ ಶಾಶ್ವತ ಪ್ರೇಮ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು ಅವಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಅವಳು ಅವನ ಪ್ರೀತಿಗೆ ಶರಣಾದ ಪ್ರೇಮಿಯಾಗಿದ್ದಳು. ಸ್ನೇಹಿತೆಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ನೆಪವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅವನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಆ ಅವಿಸ್ಮರಣೀಯ ಸ್ವರ್ಗೀಯ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವಳು ಮನಸಾರೆ ಪ್ರೇಮಿಸಿದವನೊಂದಿಗೆ ಕಳೆದಳು. ಅವನು ಸಹ ಅವಳನ್ನು ಅಷ್ಟೇ ಗಾಢವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾನೆಂದು ನಂಬಿದ್ದಳು.

ಅವಳು ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೋಕೋಕ್‌ಚುಂಗ್ ನಗರದಲ್ಲಿನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಎಂಟನೇ ತರಗತಿಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದಳು. ಚಳಿಗಾಲದ ರಜೆಯನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬಹಳ ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದು ಅವಳ ವಯಸ್ಸಿನ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲ ಗುಣ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಒಳ್ಳೆಯ ನೇಕಾರಳು ಮತ್ತು ಗೃಹಾಲಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಶ್ರಮಜೀವಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಳು. ರಜಾದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಅವಳ ಅಮ್ಮನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಲೀಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳು ಮನೆಗೆಲಸದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿಯೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈ ಸಲದ ರಜಾದಿನಗಳು ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ಅದೃಷ್ಟವನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸಬಲ್ಲವಾಗಿದ್ದವು.

ಈಗ ಅವನ ಬಗೆಗಿನ ಯೋಚನೆಯೇ ಅವಳ ಬಾಯಲ್ಲಿ ಬೂದಿಯ ಅರುಚಿಯನ್ನು ಬರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ತುಂಬಾ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಮೋಸ ಮಾಡಿದವನ ಹೆಸರನ್ನು ಸಹ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಸಹ್ಯಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮಗು ತನ್ನದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ಹಿಂಜರಿದ ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಅಪಮಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದೆಲ್ಲವನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ದೇವರು ಸರಿಯಾದ ನ್ಯಾಯವನ್ನೇ ಒದಗಿಸುವನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳು ಅಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ತಂದೆಯ ತದ್ರೂಪಿನಂತಿದ್ದಳು! ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಿಗೆ ದೇವರು ಕರುಣಿಸಿದ ನ್ಯಾಯವೇ ಅದು.

ಆದರೆ, ಈ ದಿನ ನಡೆಯಲಿರುವುದು ಒಂದು ಬೇರೆಯೇ ಕಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ನೊಂದ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಗಂಡನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ಲಜ್ಜೆಯಿಂದ ಲಂಚತನ/ವ್ಯಭಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಮುರಿದಿದ್ದಾಳೆಂದು ದೂರು ತಂದಿದ್ದಳು. ಅಂತಹ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವು ನೊಂದವರಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಂತೆ ಬೈಯಬಹುದಿತ್ತು. ಅಷ್ಟೋ ಇಷ್ಟೋ ಹೆಚ್ಚು ಪೆಟ್ಟಾಗದಂತೆ

ಹೊಡೆಯಲೂಬಹುದಿತ್ತು. ನಗದು ಅಥವಾ ವಸ್ತುವಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕಬಹುದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಆ ದಿನದಂದು ಹುಟ್ಟಿರುವ ಆ ಮಗುವಿನ ಹಣಬರಹವನ್ನು, ಆ ಗಂಡನಿಂದ ಒಪ್ಪುವಿಕೆ ಅಥವಾ ನಿರಾಕರಣೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡನೆಯ ಹೆಂಗಸಿನ ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ದೊರಕಿಸುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಅದು ಗಂಡು ಮಗುವಾದರೆ, ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅದಕ್ಕೆ ಪಾಲು ದೊರಕುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಸಹ ನಿರ್ಧರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಹೆಣ್ಣು ಮಗುವಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅದು ಸಹ ಅವಳ ಅಕ್ಕನ ಹಾಗೆ ನೋವು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳು ನೊಂದುಕೊಂಡಳು. ಗಂಡು ಮಗುವಾದರೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಪಿತೃತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ತಂದೆಯು ಸಂದೇಹವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದರೆ ಅವನು 'ಬೀದಿಯ ಮಗು' ವೆಂಬ ಶಾಪಸಹಿತ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಬದುಕಬೇಕಾಗಬಹುದೆ? ಆವೋ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ, ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಆ ರೀತಿಯ ಹೆಸರಿಡುವುದೆಂದರೆ ಅವನು ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ವಂಶ ಅಥವಾ ಪಂಗಡದೊಡನೆ ಅವನು ಬಂಧುತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಬೆಳೆದಾದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬಯಸಿದರೆ ಯಾರನ್ನು ತಾನೆ ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಯಾವುದೇ ವಂಶಸ್ಥನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವಂತಿಲ್ಲ? ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಅಂತಹವರನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ದೂರವಾಗಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಬದುಕುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆಂದು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳು ಚಿಂತೆಗೀಡಾದಳು? ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ವಯಸ್ಸಾದ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಅವಳ ತಂದೆಗೆ ಏನಾಗಬಹುದೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿದಳು. ಅವಳ ತಂದೆಯು ಅವರ ವಂಶದ ಪ್ರಧಾನನಾಗಿದ್ದನು. ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಉತ್ತಮ ಗ್ರಾಮಬುಡಾ ಎಂದು ಹೆಸರುಗಳಿಸಿದ್ದನು.

ಇಂತಹ ಉತ್ತಮ ಹೆಸರಿನ ಸಂಬಂಧ ಬೆಳೆಸಿ, ಟೆಕೆತೋಬಾನನ್ನು ತನ್ನ ರಸ್ತೆ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಪಾಲುದಾರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಬಂದ ಆ ಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ಅಂದರೆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗುವಿನ ತಂದೆ. ಅವನ ಹೆಸರು ರೆಪೆಲೆಂಬ. ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಅಲೆಂಬ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಪೌಢಶಾಲೆ ದಾಟಿರುವ ಯುವ ಪೀಳಿಗೆಗೆ ಸೇರಿದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅಂಥವರು ಯುವ ಅಭಿಯಂತರ ಜೊತೆ ಸೇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿಯಂತೆ ಅಂಥ ಯುವಕರು ನಾಗಾಭೂಗತ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಸೇರುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು ಚಿಕ್ಕ ಪುಟ್ಟ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಶ್ರಮದಾಯಕ ಕೆಲಸ ಮತ್ತು

ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಿಂದಾಗಿ ಈ ಹಿಂದಿನ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತೋರಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ಈ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸುವ ರಸ್ತೆಯ ನಿರ್ಮಾಣದ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ದೊಡ್ಡ ಗುತ್ತಿಗೆಯೆಂದರೆ ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತದ ಬಂಡವಾಳ. ಅದು ಅವನ ಬಳಿಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಅದೆಂದಿಗೂ ಹೂಡಲು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ವಿಧವೆಯೊಬ್ಬಳ ಒಬ್ಬನೇ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೊಬ್ಬ ಮಾಮನಿದ್ದು ಅವನು ಸರ್ಕಾರಿ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಡಿ.ಸಿ. ಆಫೀಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನ ಗುಮಾಸ್ತನಾಗಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಐದು ಮಕ್ಕಳಿದ್ದವು. ಜೊತೆಗೆ, ಅವನು ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದನ್ನು ಅವನ ಮಾಮನು ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಸರ್ಕಾರದ ಪಂಜೀಕೃತ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನಾಗುವುದನ್ನು ಅವನು ಇಷ್ಟಪಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ದೊಡ್ಡ ಜಗಳವಾಗಿ ಮಾತು ನಿಂತೇಹೋಗಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಸಹಾಯ ಮಾಡೆಂದು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಸಾಯುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ಅಲೆಂಬನು ತಿಳಿದಿದ್ದನು.

ಹಾಗಾಗಿ ಅವನು ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ಪಾಲುದಾರನಿಗಾಗಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮೊದಲಿಗೆ ಗ್ರಾಮಬುಡಾನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆ ಹಿರಿಯನು ಮೊದಮೊದಲು ಹಿಂಜರಿದನು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೇನು ಗೊತ್ತು? ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿಯವರ ಜೊತೆ ಅವನು ಹೇಗೆ ವ್ಯವಹರಿಸಬಲ್ಲನು? ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿನ ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಬಿಲ್‌ಗಳ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುವುದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ? ಅದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಅಲೆಂಬ ಹೇಳಿದ್ದೆಂದರೆ, "ನೀನು ಚಿಂತಿಸಬೇಡ, ಅಂಕಲ್, ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ಬಿಡು, ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಿರುವುದು ಏನೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಠೇವಣಿಯ ಹಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಸ್ವಲ್ಪ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಕೊಡುವುದು. ಅದನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಕೆಲಸ ಶುರು ಮಾಡಬಹುದು." ಆ ಹಿರಿಯನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯೊಂದಿಗೆ ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅವನು ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಕುಳಿತಲ್ಲಿಂದಲೆ ಮುಂದಿದ್ದ ಒಲೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಪಿಚಕ್ಕನೆ ಉಗುಳಿ ಹೇಳಿದಳು. "ನನಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನನ್ನ ತಲೆಯನ್ನೇಕೆ ಕೆಡಿಸುತ್ತೀಯೆ? ನಾನು ಹೇಳೋದಿಷ್ಟೆ, ಹೊಸ ಮನೆಗಾಗಿ ಮರವನ್ನು ಯಾವಾಗ ತರ್ತೀಯಾ, ಹತ್ತು ವರ್ಷದಿಂದ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಬುರುಡೆ ಬಿಡ್ತಾನೆ ಇದೀಯೆ?" ಅವನು ಬಿಡದೆ ಹೇಳಿದನು, ಅಲೆಂಬ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, "ನಾನು ಒಂದು ವರ್ಷದೊಳಗಾಗಿ ಹಾಕಿದ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ಎರಡರಷ್ಟನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದಂತೆ. ಆಗ ನಾವು ಮರ ಮಾತ್ರವಲ್ಲ, ಜಿಂಕ್ ಷೀಟನ್ನೂ ಸಹ ತರಬಹುದು." ಆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸು ಎದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳಿದಳು. "ನನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು, ನನಗೆ ಸುಸ್ತಾಗಿದೆ. ನಾನು ಮಲಗಲಿಕ್ಕೆ ಹೋಗ್ತೀನಿ. ನಿನಗೇನು ಬೇಕೋ ಅದನ್ನ ಮಾಡಿಕೊ."

ಕೊನೆಗೆ, ಆ ಹಿರಿಯನು ಕೆಲಸವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಇಡುಗಂಟು

ಅಥವಾ ಠೇವಣಿ ಹಣವನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಯುವಕನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಂತೆ ಕೆಲಸವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಆ ಉತ್ಸಾಹಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸವು ಬೇಗನೆ ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮೊದಲ ಚಾಲ್ತಿ ಬಿಲ್ ಅನ್ನು ಪಾವತಿಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅವನು ಮಾತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಬಿಲ್ ಪಾಸಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹಿರಿಯನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಹಿಂತಿರುಗಿಸಿ ಹೇಳಿದನು, “ಅಂಕಲ್, ಈಗ ನಾನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಇರೋದು ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರ ಅರ್ಧ ಮಾತ್ರ, ಉಳಿದ ಹಣವನ್ನು ಎರಡನೇ ಬಿಲ್ ಪಾವತಿ ಆದ ನಂತರ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲಸ ಪೂರ್ತಿ ಆದ ಮೇಲೆ ಕೊನೆಯ ಬಿಲ್ ಪಾವತಿ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಖರ್ಚು-ವೆಚ್ಚದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಲೆಕ್ಕವನ್ನು ಇಡುತ್ತೇನೆ. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಲಾಭದ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕಬಹುದು. ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಧವಾಗಿ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳೋಣ.” ಆ ಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನ ನಿಯತನನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಆ ಹಿರಿಯ ಟೆಕನೋಬಾ ಉತ್ತರಿಸಿದನು “ಆ ಲೆಕ್ಕವನ್ನೆಲ್ಲ ನನಗೆ ತೋರಿಸೋದೇನೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅದೆಲ್ಲ ಅರ್ಥವಾಗಲ್ಲ. ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನಂಬುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನ್ನೇ ಲಾಭ ಅಂತ ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.” ಅಲೆಂಬನು ಆ ಕಡೆ ಹೋದ ಮೇಲೆ, ಆ ಹಿರಿಯನು ಖುಶಿಯಿಂದ ತನಗೆ ತಾನೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು “ಹೊಸ ಮನೆಗಾಗಿ ಮರ ಮತ್ತು ಜಿಂಕ್ ಶೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ತಂದಾಗ ನನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ತೋರಬಹುದಾದ ಭಾವವನ್ನು ನೋಡಲು ನಾನು ಕಾಯಲಾರೆ!”

ವ್ಯವಹಾರದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಆ ಗ್ರಾಮಬುಡಾನ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮತ್ತಿನ್ನೇನೋ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಕೆಲಸಗಾರರ ಕೆಲಸವನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅಲೆಂಬನು ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಾಗಲೆಲ್ಲ ಟೆಕನೋಬಾನ ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದನು. ಮನೆಗಾಗಿ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ತರುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಾತನಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಆ ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸು ರಾತ್ರಿಯೂಟ ಬಡಿಸುವುದನ್ನೇ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ವಯಸ್ಸಾದ ದಂಪತಿಗಳು ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಲ ಬಂದು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹರಟೆ ಕೊಟ್ಟುತಿದ್ದನು. ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಯುವತಿಯರು ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಂಡಸನ್ನೂ ನಂಬುವಂತಿಲ್ಲವೆಂದು ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರುಗಳು ಸೈನ್ಯದವರಿಗಾಗಿ ಗೂಢಚರ್ಮ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಭೂಗತ ಗುಂಪಿಗಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಒಂದೆರಡು ಬಾಟಲ್ ರಮ್‌ಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಒಂದು ಚೀಲ ರೇಷನ್ ಅಕ್ಕಿಗಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಕತ್ತರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದು.

ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಒಳ್ಳೆಯ ಅನ್ನದ ರುಚಿ ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಅವಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಗಮನ, ಸಮಯವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ಜೊತೆಗೆ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವಳು ಉಬ್ಬಿಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅವನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾಗಿ ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿರುವ ವಿಚಾರವು ಟೆಕನೋಬಾಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಆಲೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಆ ದುರದೃಷ್ಟಕರ ಹೆಣ್ಣುಹುಡುಗಿಯ ಮೇಲೆ ಅವನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ದಯೆಯು ಸಹಜ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿದೆ, ಮತ್ತಿನ್ನೇನೂ ಅಲ್ಲವೆಂದು. ಸಮಯ ಕಳೆದಂತೆ ಅವನು ಬರುವ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಅವಳು ಎದುರು ನೋಡುವಂತಾಯಿತು. ಅವನೊಂದಿಗೆ ತೀರ ಸನಿಹ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಎಚ್ಚರವಿರಬೇಕೆಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು.

ಒಂದು ದಿನ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳು ತಲೆನೋವು ಮತ್ತು ಜ್ವರದಿಂದಾಗಿ ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅಲೆಂಬನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಬಂದನು. ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಒಣಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಆ ಮುದುಕಿಯು ಹೇಳಿದಳು, “ಅಲೆಂಬ, ನೀನಿಲ್ಲಿ ಇರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಜ್ವರ ಬಂದಿರುವ ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತಳ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತೇ ನಿಲ್ಲ. ನಾನು ಬರುವವರೆಗೂ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ಮೇಲೊಂದು ಕಣ್ಣಿಟ್ಟಿರು.” ಇಂಥದೇ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಅವನು ಸಹ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. “ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಆಂಟಿ, ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಸಮಯ ತಗೊ. ನಾನು ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಅಂಕಲ್ ಬರುವವರೆಗೂ ಕಾಯಬೇಕು” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಅವಳು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ ಮೇಲೆ, ಅವನು ಮಲಗುವ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಇಣುಕಿ ಹಾಕಿ, ಒಂದು ಕಪ್ ಚಹಾ ಮಾಡಿಕೊಡಲೇ ಎಂದು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಕೆಂಡದ ಮೇಲಿನ ಪಾಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಚಹಾ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವುದೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಅಲ್ಲಿನ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲೂ ಸಾಗಿ ಬಂದ ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಒಂದು ಕಪ್ ಹಾಕಿ ಅದನ್ನು ತಂದು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು ಅಷ್ಟೆ. ಅವನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದ್ದದ್ದು ಅಷ್ಟೆ. ಇಮ್‌ನಾಳಾಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬೇಜಾರು ಮಾಡಬಾರದೆಂದು ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು, “ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ, ನನಗೆ ಅರ್ಧ ಕಪ್ ಸಾಕು”, ಅವನು ಚಹಾದೊಂದಿಗೆ ರೂಮಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಬೇರೆ ಯಾವ ಜಾಗವೂ ಇರದೆ ಅವಳ ಮಂಚದ ತುದಿ ಮಾತ್ರ ಖಾಲಿ ಇತ್ತು. ಇದ್ದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಕುರ್ಚಿಯ ಮೇಲೆ ಕಂಬಳ ಮತ್ತು ಬೆಡ್‌ಶೀಟ್‌ಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದರು. ಹಾಸಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರದ ಪುಟ್ಟ ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಚಹಾ ಕಪ್‌ನ್ನು ಇಟ್ಟು ಮಂಚದ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತನು. ಆಗ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳಿಗೆ ಕಸಿವಿಸಿಯಾದಂತೆ ಕಂಡು

ಬಂದು ಅವಳು ಏನನ್ನೋ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಅವಳು ಮಾತನಾಡುವ ಮೊದಲೇ ಬೇಗನೆ ಅವನೇ ಕೇಳಿದನು, “ಈಗ ಹೇಗೆನಿಸುತ್ತಿದೆ? ನಿನ್ನ ಹಣೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಉಜ್ಜಲೇ?” ಈ ರೀತಿಯ ಸನಿಹದ ಸುಳಿವು ಸಿಕ್ಕ ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು, “ಬೇಡ, ಬೇಡ, ನಾನು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆ” ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ತಲೆ ಸುತ್ತು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ ಹಾಗೆಯೇ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಳು. ಅವನು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೇಲೆದ್ದು ಅವಳತ್ತ ಧಾವಿಸಿದನು. ಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳ ದೇಹದ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಯನ್ನಿಟ್ಟನು. ಕ್ಷಣಕಾಲದ ಗಾಬರಿಯಿಂದಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಚಲನೆಯೊಂದೇ ಬೇಕಿತ್ತು, ಅವಾಂತರದ ಆರಂಭಕ್ಕೆ ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಅಮಾಯಕತನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸ್ವರ್ಶವು ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಹುದುಗಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಕೆರಳಿಸಿತು. ನಡೆಯುತ್ತಿರುವುದು ತಪ್ಪು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಅತೀವ ಅಪಾಯವೂ ಇದೆಯೆಂಬ ಮನವರಿಕೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದರೂ ಅವರೊಳಗಿನ ಕಾಮನೆಗೆ ಅವಳು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳ ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅವರು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ರಮಿಸಿದರು. ಅದಾದ ನಂತರ ಅಲೆಂಬನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡದೆ ಚಳಿಜ್ವರ ಬಂದವನಂತೆ ನಡುಗುತ್ತ ಕೋಣೆಯ ಹೊರನಡೆದನು. ಅವಳ ಭೇಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಆ ಮುದುಕಿಯು ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನು ಬೆಂಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಗೊರಕೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಇಮ್‌ನಾಳಳು ದೀರ್ಘ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನೂ ಕಂಡಳು. ಅದಾಗಲೇ ಅವಳ ಜ್ವರವು ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು.

ಆಕಸ್ಮಿಕದಂತೆ ಆರಂಭವಾದ ಮಿಲನವು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲಾಗದಂಥ ತೀವ್ರ, ಉತ್ಕಟ ಬಯಕೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಆ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಕೊನೆಗೆ ಆಗಬಾರದ್ದು ಆಗಿಯೇ ಹೋಯಿತು. ಎರಡನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಬೆಳೆದ ಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ ಇಮ್‌ನಾಳಳು ಬಸುರಿಯಾದಳು. ಈ ಸುದ್ದಿಯಿಂದಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುಲ್ಲೆದ್ದಿತು. ನಾಲಗೆಗಳು ಅತ್ತಿತ್ತ ಹೊರಳಲಾರಂಭಿಸಿದವು: “ಆ ರೀತಿಯ ಹುಡುಗಿಯಿಂದ ಇನ್ನೇನನ್ನು ತಾನೆ ಬಯಸಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆ ಮುದುಕನ ದುರಾಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಅನಾಥ ಮೊಮ್ಮಗು ಬರಲಿದೆ.” ವಿಕೃತ ಮನಸ್ಸಿನವರು ಚಟಾಕಿ ಹಾರಿಸಿದರು, “ಅವಳಿಗೂ ದುರಾಸೆ ಇದೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ನಿನಗೆ ಅರ್ಥವಾಯಿತು?” ಅಂಥ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಹಾಸ್ಯದಿಂದ ಅವರು ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಇಮ್‌ನಾಳಳು ಗರ್ಭವತಿಯಾದ ಸುದ್ದಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾಚಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಅಲೆಂಬನು ಮನೆಗೆ ಬರುವುದು ಅಪರೂಪವಾಗತೊಡಗಿತು. ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಇಮ್‌ನಾಳಳು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತೆಯರು ಭೇಟಿ ಕೊಟ್ಟಾಗ, ಅವನೇ ಬಲವಂತವಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲೆರಗಿದನೆಂದು

ಹೇಳಿದಳು. ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಅವಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಳೇ ನಂಬದಾಡಳು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಾದನಂತರ ಅವಳ ಆಪ್ತಸ್ನೇಹಿತೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವಳು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಹಸಿದವಳೊಬ್ಬಳಿಗೆ ಹಬ್ಬದೂಟವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟರೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದೆಂದರೆ, ಅವಳು ಅದನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು, ಅದೆಷ್ಟೋ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ, ಗಂಡಸಿನ ಸ್ವರ್ಶದಿಂದಾಗಿ ಅವಳೊಳಗಿನ ಸುಪ್ತ ಚಿಲುಮೆಯೊಂದು ಮೇಲೆ ಚಿಮ್ಮಿದಂತಾಗಿ, ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅತೀವವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಸಿದ್ದ ಅವಳ ಪ್ರೇಮಿಯ ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು, ಅಷ್ಟೇ ಒತ್ತಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಉತ್ಕಟವಾಗಿ ಪ್ರೇಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಈ ಗಂಡಸಿನ ಸ್ವರ್ಶವು ಅಳಿಸಿಹಾಕಿದಂತೆ ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮೆಲುಕು ಹಾಕಿದಳು. ಅವಳ ದೇಹವು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಜೀವ ತುಂಬಿ ಬಂದಂತಾಗಿ, ಚಿಗುರಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ನೈಸರ್ಗಿಕ ಬಯಕೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ದಿನದ ಆಗಮನವನ್ನು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತ ಸರಿಯಾದಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ವರ್ಶದ ಸವಿನೆನಪನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡಾಗ ಆ ತುಮುಲಗಳು ಮರುಕಳಿಸಿದಂತೆ ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಗೈರುಹಾಜರಿಯ ನಂತರ ಅಲೆಂಬನು ಬಂದಾಗ, ಆ ಹಿರಿಯನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಕೆಲಸವು ಯಾವಾಗ ಮುಗಿಯುತ್ತದೆಯೆಂದು ಮಾತ್ರ, ಅವನ ಕುಟುಂಬದ ಮೇಲೆ ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸದಾದ ಕಳಂಕವನ್ನು ತಂದು ಹಾಕಿದ ಆ ಯುವಕನೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಡಿದುಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವನು ಕಾತರದಿಂದ ಇದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಧಿಠೀರ್ ಮಾತುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಲೆಂಬನಿಗೆ ತನ್ನ ತಪ್ಪಿನ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕಾರದ ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ ಏನನ್ನೋ ವಿವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಆ ಮುದುಕನು ಅದನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಹೇಳಿದನು, “ಈಗಾಗಲೇ ಆಗಿರೋದನ್ನ ಸರಿ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವುದು ಆ ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತ್ರ.” ಆ ಹಿರಿಯನು ಹೇಳಿದ್ದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅಲೆಂಬನು ಗ್ರಹಿಸಿದನು. ಅವನ ಪುಟ್ಟ ಮಗಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಇಮ್‌ನಾಳಳನ್ನು ಅಂಥದೇ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ದೂಡಬೇಡವೆಂದು ಅವನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ ಪರಿಯಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಆ ಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನು ಉತ್ತರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಹೇಳಿದ್ದಷ್ಟೆ. “ಅಂಕಲ್, ಅಂತಿಮ ಬಿಲ್‌ನ ತಯಾರಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ. ನಿಮ್ಮ ಪಾಲಿನ ಲಾಭದ ಭಾಗವನ್ನು ನೀವು ಬೇಗನೆ ಪಡೆಯುವಿರಿ.”

“ಲಾಭ” ಹಿರಿಯನು ಆಲೋಚಿಸಿದನು, “ನಾನು ಈ ಮನುಷ್ಯನ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಕ್ಕೆ ಅವಮಾನವೊಂದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆನು ಸಿಕ್ಕಿದೆ? ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಗೆಪಾಟಲಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗಿದೆ ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರ. ನಮ್ಮ ಪಂಗಡವೊಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಇಡೀ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನ ಮಾನ ಕಳೆದುಹೋಗಿದೆ. ಈ ಮುದುಕಿಯೂ ನನ್ನ

ಜೊತೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳೇನಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ನಂದಿಸದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ನನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಗಿನ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ನಂದಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈಗಿನ ಅವಳ ಮೌನವು ನನ್ನನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಸುಡುತ್ತಿದೆ. ಆ ನನ್ನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಮಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ನಾನೇ ಕಾರಣಕರ್ತ ಅಂಥ ಹೇಳುವಷ್ಟು ಭಂಡತನವಿದೆ ಅವಳಿಗೆ. ಹಾಗಂತ ಅವಳಮ್ಮನ ಹತ್ತಿರ ಹೇಳಿದ್ದಾಳಂತೆ. ಆ ಮುದಿ ವಿಧುರನು ಅವಳ ಕೈಯನ್ನು ಬಯಸಿದಾಗ ಅವನನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲಿಕ್ಕೆ ನಾನು ಬಿಡಬೇಕಿತ್ತಂತೆ. ಹಾಗಾಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ಈ ದಿನ ಇರುವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವಂತೆ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಆಗಲು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಬಿಡಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದೆನು ? ಅವಳು ಯುವತಿ, ಸುಂದರಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅರ್ಹತೆ ಇದೆ"; ಅಷ್ಟಕ್ಕೇ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ತಡೆ ಹಿಡಿದು ನಿಟ್ಟುಸಿರಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದನು, "ನನ್ನ ಸುಂದರ ಮಗಳನ್ನು ಹೆಂಡತಿಯಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಈಗ ಯಾವ ಗಂಡಸು ತಾನೆ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ?"

ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಆ ಮುದುಕಿಯು ಹೊಲದತ್ತ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅಲೆಂಬನ ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಬಂಧಿಯೊಬ್ಬನು ಎದುರಾಗಿ, ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲು ಅಲೆಂಬನ ಹೆಂಡತಿಯು ಹಳ್ಳಿಯ ಸಭೆಯನ್ನು ಕರೆಯಲು ಕೋರಿದ್ದಾಳೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅದೇನೂ ಅಂಥ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತದಂತೆ ಅವಳಿಗೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಥ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಲು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯವರು ಸೇರುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅವಳ ಗಂಡನಿಗೆ ಆ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಾಗ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಸುಮ್ಮನೆ ಹಲ್ಲೊಗುಟ್ಟಿದನಷ್ಟೆ.

ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಅಲೆಂಬನಿಂದ ಇಮ್‌ನಾಳಳಿಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಶವು ಬಂದು ಅದರಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗುವುದೆಂದೂ, ಮಗುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸಬೇಡವೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದನು. ಅವಳ ಕೂದಲನ್ನು ಕಿತ್ತು ಹಾಕಿ ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆನಿಸಿತವಳಿಗೆ, "ನನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾಗಬಹುದು? ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಹೋಗಬಹುದೇ?" ಅವಳ ಇಡೀ ಜೀವನವೇ ಛಿದ್ರವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳು ಗರ್ಭವತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದಾಗಿನಿಂದ ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಅವಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಂದೇ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವಳ ಅಪ್ಪನೂ ಅಪರೂಪಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಂಕು ಬಡಿದವನಂತೆ ದಿನವೆಲ್ಲ ಆ ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿರುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ದಿನ ಅವಳ ಸಹೋದರನು ಬಂದಿದ್ದನು. ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೈದು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಅವಳು ಹೇಗಿದ್ದಾಳೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಲು ಅವಳ ಸಹೋದರಿಯರು ಸಹ ಬಂದರು. ಆದರೆ ಅಲೆಂಬನ ಹೆಸರನ್ನು ಮಾತ್ರ

ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಪುಟ್ಟಮಗಳು ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅಳುವುದು, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕದ್ದನ್ನು ಎಸೆಯುವುದು, ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟದ್ದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕೋಪ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಜೀವನವು ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ನರಕಮಯವಾಗತೊಡಗಿತು.

ಆ ದಿನ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ, ಅಲೆಂಬನ ಹೆಂಡತಿಯು ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಬಂದು ಆ ಹಿರಿಯನನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿ, ಹೆಂಡತಿಯ ಮನೆಯ ಕಡೆಯವರು, ಸಂಯುಕ್ತ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಬರುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದ್ದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖರ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ ಆ ಸಭೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಹೋಗುವ ಮುಂಚೆ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ತಂದೆಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, "ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅವಳ ಪರವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಜನ ಜೊತೆಯವರಿರಬೇಕು." ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಬಗ್ಗೆ ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ತಂದೆಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಧಿಯನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಿದ್ದನು, ಅಷ್ಟೇ. ಅದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕರ್ತವ್ಯ ಕೂಡ ಆಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪಂದಿರು ಅಥವಾ ಮಲಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರು ಮಾತ್ರ ಅವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಆ ಭಯಾನಕ ಸಭೆಯ ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮುದುಕನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು, "ಆ ನಿನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಬಾಯಿ ಬಿಡಬೇಡ ಅಂತ ಹೇಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾವು ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಂತಹ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕಬಹುದು." "ನೀನೇ ಹೇಳಿಬಿಡು. ಅವಳು ನಿನ್ನ ಮಗಳೂ ಕೂಡ, ಅಲ್ಲವೇ? ಆ ಹಲಾಲ್‌ಕೋರ. ಅವನು ನಿನ್ನ ಪಾಲುದಾರನಲ್ಲವೇ?" ಎಂದು ವಿರೋಧಿಸಿದಳು. ಅವಳ ವಿರೋಧದ ಜೋರಿನಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಆಘಾತವಾದಂತಾಯಿತು. ಅವನತ್ತ ಎಸೆದ ನೇರ ಆಪಾದನೆ ಇದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಮೇಲೆ ರೇಗಬೇಕೆನಿಸಿದರೂ ಅವಳ ಆಪಾದನೆಯನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಬಳಿ ಸೂಕ್ತ ಪದಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳತ್ತ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಮಲಗುವವನಂತೆ ನಟಿಸಿದನು. ಕಳೆದ ಒಂದೂವರೆ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಿರುವಾಗ, ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಅವನ ಬಳಿ ನಿದ್ರೆಯು ಸುಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಲೆಂಬನ ಭೇಟಿಗಳು ಅನವಶ್ಯಕವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದಾಗ ಅದನ್ನು ಅವನು ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದನೇ? ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ಅಷ್ಟೊಂದು ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ತರಬೇಡವೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇಕೆ? ಆ ಪಾಲುದಾರಿಕೆಗೆ ಸೇರಲೇಬೇಕಿತ್ತೆ? ಇಂಥ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತ ಉತ್ತರಗಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ದಿನದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಅವಮಾನ ಹಾಗೂ ಅಪಹಾಸ್ಯವಾಗುವುದು ಖಂಡಿತ.

ಆ ವಿಧಿಲಿಖಿತ ದಿನದ ಬೆಳಗಿನ ಜಾಮದಲ್ಲಿ ಹುಂಜವೊಂದು ಕೂಗಿದ

ನಂತರ ದಲ್ಲಿ ಆ ಮುದುಕಿಯು ಎದ್ದು, ಎಂದಿನಂತೆ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅಂದಿನ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಆ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಭೆಯು ನಡೆಯುವುದೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದು ಕಸ ಒರೆಸುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಲೋ ಅಥವಾ ಗಂಡನೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಮಗಳೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡುತ್ತ ಕಾಲ ಕಳೆಯುವುದರ ಬದಲು ಆ ಉಸಿರು ಬಿಗಿಹಿಡಿಸುವ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿ ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಉಪಯುಕ್ತ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡೋಣವೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳೊಬ್ಬಳೆ ಬೆಳಗಿನ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಹೊರಗೆ ಹೊರಡಲು ತಯಾರಾಗತೊಡಗಿದಳು. ಹೊರಡುವ ಮೊದಲು ಅವಳ ಮಗಳ ಕೋಣೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮೆಲುದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಳು. “ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವ ಆ ಮಗುವಿನ ಮೇಲೆ ಆಕಾಶ ಕಳಚಿ ಬೀಳದಂತಿರಬೇಕಾದರೆ ಈ ಹೊತ್ತು ನೀನು ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡು ತೆಪ್ಪಿರು.” ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರೂ ಮೌನಕ್ಕೆ ಶರಣಾದಳು. ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ದಿನದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಅವಳ ಧೂಮಕೊಳವೆಗೆ ಬೇಕಾದ ಹೊಗೆಸೊಪ್ಪು, ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ನ, ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಮಚ್ಚು ಹಾಗೂ ಕುಡುಗೋಲು, ಅವಳ ಹರಿದ ಶಾಲುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಹೊರನಡೆದು ಹೊಲದ ಕಡೆಗೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಇನ್ನಿತರ ಹಳ್ಳಿಗರ ಜೊತೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸರಿಸಮನಾಗಿ ನಡೆದು ಕೆಲವರೊಂದಿಗೆ ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿ ಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಉಸಿರನ್ನು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬಿಗಿ ಹಿಡಿಯುವ ಭಾವನೆಗಳು ಅವಳ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ತಾಂಡವವಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರಾಗಲೂ ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಊಹಿಸಲೂ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಗಡಿಯನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವಳು ಬೇಕಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನ ಮಾಡಿ ಹಿಂದುಳಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಒಬ್ಬಳೇ ನಡೆದಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಆ ಹೊರ ತೋರ್ಪಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯಭಾವವು ದೂರವಾದಂತೆ ತೋರಿ ದಾರಿ ಪಕ್ಕದ ಬಂಡೆಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಅವಳು ಕುಸಿದು ಕುಳಿತಳು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಅವಳು ಅದುಮಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಣ್ಣೀರು ಎಷ್ಟೊಂದು ಜೋರಾಗಿ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತೆಂದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ಗಂಟಲುಬಿಬ್ಬಿ ಬಂದಿತು. ಇದುವರೆಗೂ ಎಲ್ಲರಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅವಳ ಹೃದಯ ಬೇನೆಯು ಘಾಸಿಗೊಂಡ ಹೃದಯದೊಳಗಿನಿಂದ ಆಸ್ಫೋಟಗೊಳ್ಳಲು ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗ ಆ ಶಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಹಿಡಿತವಿಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅಸಹಾಯಕತೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತು ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತಳು. ಯೌವನದ ಆಸೆಗಳ ಬಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಸಹಾಯಕತೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅವಳ ಮಗಳ ಬಗೆಗೆ ರೋದಿಸಿದಳು. ಅವರ ಸಂಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆ ಕಟ್ಟುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳ

ಗಂಡನ ಬಗೆಗೆ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಆ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮುಗ್ಧ ಮಗುವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸುತ್ತುವರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದುಃಖದ ಬಗೆಗೆ ಬರೀ ವೀಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ತಾನು ಉಳಿದುದಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಬಗೆಗೇ ಕಣ್ಣೀರಿಟ್ಟಳು. ಇಮ್‌ನಾಳಾಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಲು ಬಂದಿದ್ದ ಆ ವಿಧುರನ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಅವಳ ಗಂಡನನ್ನು ಪುಸಲಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಈಗ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. “ನಮ್ಮ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಹೆಣ್ಣಿಗೆ ಗಂಡಸೊಬ್ಬನ ರಕ್ಷಣೆ ಇರಲೇಬೇಕು, ಜ್ಞಾಪಕವಿಟ್ಟುಕೋ. ಅವನು ಕುರುಡನಾಗಿರಲಿ ಕುಂಟನಾಗಿರಲಿ, ಒಂಟಿಹೆಂಗಸಿಗೆ ಎಂದಿದ್ದರೂ ಅಪಾಯ ಕಾದಿರುತ್ತದೆ.” ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು ನಕ್ಕಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಈಗ ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವಳ ಮಗಳಿಗಾಗಿ ಅಳುತ್ತಿರುವ ಅವಳ ಬಳಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಲು ಆ ಮಾತುಗಳು ಮರಳಿ ಬಂದವು. ಅವಳತ್ತ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಬೇಗನೆ ಮೇಲೆದ್ದು, ತಾಳ್ಮೆ ವಹಿಸಿ, ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸಿ, ಆ ತಡಮಾಡಿ ಬಂದವರು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ಜೊತೆಗೂಡುವ ಮುನ್ನವೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ನಡೆದು ಹೋದಳು.

ಇಮ್‌ನಾಳಾಳಿಗೆ ಅದು ಇನ್ನೊಂದು ನೋವಿನ ದಿನವಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಗಳಿಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಜ್ವರ ಬಂದು ಬೇರೆ ದಿನಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನೇ ಬಡಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅನ್ನವನ್ನು ಅವಳ ತಂದೆಯು ಕೇವಲ ಕೆದಕುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವಳು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವಳೇ ಅವನಿಗೆ ಉಣಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡದೇ ಹೋಗಿದ್ದಲ್ಲಿ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈವತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ವಿಧಿಯು ತೂಗುಯಾಲೆಯಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ತಿರಸ್ಕಾರವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಸಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲೆಂಬನ ಹೆಂಡತಿಯ ಬೈಗುಳ ಮತ್ತು ಸಮಾಜದ ಬಹಿಷ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಅವಳು ಎದುರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಸಮಾಜದ ನ್ಯಾಯದ ತಕ್ಕಡಿಯು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಣ್ಣಿನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬ ಮದುವೆಯಾದ ಗಂಡನು ಸಹ ಅಷ್ಟೇ ತಪ್ಪಿತಸ್ಥ. ಆದರೆ ಈ ದಿನ ಅವಳೊಬ್ಬಳನ್ನೇ ಆಪಾದಿಸಲಾಗುವುದು. ಆದರೂ ಅವಳು ವಿಚಿತ್ರ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದಳು. ಈ ಸಭೆಯ ತೀರ್ಮಾನವು ಅವಳನ್ನು ಭಯಭೀತಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡದಿರುವುದು ಅವಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾವುದೋ ನಿಗೂಢ ಶಕ್ತಿಯೊಂದು ಅವಳಲ್ಲಿ ಮನೆ ಮಾಡಿತ್ತು. ಅವಳ ತಲೆಯನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿಕೊಂಡೇ ಅವಳ ಮೇಲೆ ಆಪಾದನೆ ಮಾಡುವವರನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ದೃಢ ನಿಶ್ಚಯ ಮಾಡಿದ್ದಳು. “ಏನೇ ಬಂದರೂ”, ಅವಳೆಂದುಕೊಂಡಳು, “ನನ್ನ ಕೈಲಾದ ಒಳ್ಳೆಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲು ನನ್ನ ಜೀವನವನ್ನು ಮುಡಿಪಾಗಿಡುವೆನು. ನನ್ನ ಹೈಸ್ಕೂಲನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಕೆಲಸ ಹಿಡಿದು, ಅವರನ್ನು ವಿದ್ಯಾವಂತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಶಕ್ತಿಯು

ಪ್ರತಿ ಅಂಶವನ್ನೂ ಅವರಿಗಾಗಿ ವ್ಯಯಿಸುವೆ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಜೀವನವು ನನ್ನದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾಗಿರಲಿ.” ಈ ಯೋಚನೆಗಳು ಆ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನ ಗೊಳಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವೇ ಘಂಟೆಗಳ ಹಿಂದೆ ಅವಳ ಬಾಳಿನ ಅರೆಗೋಳಿನ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಅವಳು ಕಳೆದಿದ್ದಳು. ಭಯ ಮತ್ತು ಅತೀವ ನಿರಾಶೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದಳು.

ಜೀವನದ ಈ ಹೊಸ ಜ್ಞಾನೋದಯದಿಂದಾಗಿ ಶಕ್ತಿಗಳಿಸಿದವಳಂತೆ ಇಮ್‌ನಾಳಳು ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಟ್ಟು ಅವಳ ಮಗಳ ಆರೈಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ದಿನಗಳೆಂತೆ ಅವಳ ಜ್ವರವು ಇಳಿದು ಅವಳು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಗೆಲುವಾದಳು. ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಅವಳು ಸುದೀರ್ಘ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವಳ ಬಳಿ ಇದ್ದ ಒಳ್ಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದಳು. ಅವನ ಮಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿದ್ದ ಈ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿದ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಸಾಮಾನ್ಯದಿಂದ ಬೇರೆಯೇನನ್ನೂ ಗಮನಿಸದವನಂತೆ ನಟಿಸಿದನು. ಶುಭವಾಗಿ ಒಪ್ಪವಾಗಿಸಿದ್ದ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದ ಅವಳ ಅಮ್ಮ ಸಹ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ಕೈಕಾಲು ಮುಖ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಬೆಂಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಎಂದಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಪೈಪ್ ಸೇದಲಾರಂಭಿಸಿದಳು.

ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಅವಳ ಸಹೋದರನೊಡಗೂಡಿ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಇಮ್‌ನಾಳಳು ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಮೊಮ್ಮಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳು ಇಮ್‌ನಾಳಳನ್ನೇ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೇ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಬಂದವರನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಲು ಅವಳ ಅಪ್ಪನು ಎದ್ದು ನಿಂತನು. ಮನೆಯ ಹಿಂದುಗಡೆ ಇದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟೆಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಹೇಳಿದನು, “ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಭೆಯವರು ಏನು ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಮಗಳು ಅವಳಾಗಿಯೇ ತನ್ನ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು. ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳೋದು ಏನು ಅಂದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ದೇಹವನ್ನು ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬನ್ನಿ.” ಆ ತಂದೆಯ ಪರೋಕ್ಷ, ಕಾಳಜಿಯಕ್ಕ, ಕಠೋರ, ಅಷ್ಟೇ ಉದಾಸೀನದ ಮಾತುಗಳ ಹಿಂದಿದ್ದ ನಿಜ ಅರ್ಥವೇನೆಂದರೆ, “ನಿಮ್ಮ ಕೈಲಾದಷ್ಟೂ ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ. ಅವಳಿಗೆ ಆದಷ್ಟೂ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಹಾನಿವಾಡದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ.” ಇಂಥದೇ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ, ಹಿಂದೆ, ಹುಡುಗಿಯ ಕೂದಲನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಾಕಿ, ವಿವಸ್ತ್ರಳನ್ನಾಗಿಸಿ ‘ಅವಮಾನ’ ಮಾಡಿ ನಾಚಿಕೆಗೇಡುಮಾಡಿದ್ದರು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅವರುಗಳು ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೂ ಆ ಮುದುಕನು ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು.

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಏನೇನು ನಡೆಯಿತೆಂದು ತಕ್ಷಣವೇ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅಲೆಂಬನು ‘ನಿಜವಾದ ಗಂಡಸಿನಂತೆ’ ವರ್ತಿಸಿದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಕಡೆಯವರು ಹೆಚ್ಚು ನಿಂದನೆ ಮತ್ತು ಮೂದಲಿಕೆಯಿಂದ ವರ್ತಿಸದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದು. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲೆಂಬ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಮುಂಜಾವಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವರ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿನ ಹಳೆಯ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಮರಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯವರು ನೋಡಿದರು.

ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಇಮ್‌ನಾಳಳನ್ನು ಕ್ಷೇಮವಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಾಗ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಎದ್ದುನಿಂತು ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಮುದುಕನು ಅವನ ಸೋದರಳಿಯನನ್ನು ಬಹುವಾಗಿ ವಂದಿಸಿದನು. ಸಂಪ್ರದಾಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡನು. “ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ಕುಲದವರು ನಿನ್ನ ಈ ಸೇವೆಯನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಮರೆಯಲಾರರು. ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಕುಲದ ಘನತೆಯನ್ನು ನೀನು ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದೀಯೆ. ನಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಕುಲಗಳ ನಡುವಿನ ಸಂಬಂಧವು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಎಂದಿಗೂ ಬೆಳೆಯಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಒಪ್ಪಿಗೆಯೆಂಬಂತೆ ತಲೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದ ಅವಳ ಸಹೋದರನೊಂದಿಗೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟನು.

ಈಗ ಅವರಷ್ಟಕ್ಕೇ ಇದ್ದರೂ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಸದಸ್ಯರು ಪರಸ್ಪರ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಪರಸ್ಪರ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯೆಂಬಂತೆ, ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳಂತಲ್ಲದೇ, ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಊಟ ಮಾಡಲು ಕುಳಿತರು. ಊಟ ಮಾಮೂಲಿನಂತಿದ್ದರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಅದೊಂದು ಹಬ್ಬದೂಟವನ್ನುವಂತೆ ಸವಿದರು. ಇಮ್‌ನಾಳಳ ತಂದೆಯು ಬೇಡ ಬೇಡವೆಂದರೂ ಬಲವಂತ ಮಾಡಿ ಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡಿದಳು. ಅವನಿಗೆ ಹಸಿವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದು ಬರಿಯ ಬೂಟಾಟಿಕೆಯೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮಾತೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಯ ಭಾವ ತುಂಬಿತ್ತು. ಭಯಭೀತರನ್ನಾಗಿಸಿದ ಬಿರುಗಾಳಿಯು ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಮಾಡಿ ಹೊರಟುಹೋಯಿತೆನ್ನುವ ಅರಿವು ಅವರಲ್ಲಿತ್ತು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನನಂತರ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ನಿದ್ರೆಗೆ ಹೊರಳಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರನ್ನು ಕಾಡಿಸಲು ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಾವ ಭಯಾನಕ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಕಲೆಕಟ್ಟಿ ಕಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಾಯವೊಂದು ಒಡೆದು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಕೀವು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ರಕ್ತವೆಲ್ಲವೂ ದೇಹದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿತ್ತು. ನೋವು ಉಳಿದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಾಣಾಂತಕ ಭಯ ಹೊರಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವ, ಬುದ್ಧಿಯ ಜೋಮು ಹಿಡಿಸುವ ಆತಂಕವು ಆ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ದೂರಾದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಡಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ನೋವುಳಿದಿತ್ತು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣದಲ್ಲಿ ನೋವು ಕಡಮೆಯಾಗಿ ಪೂರ್ತಿ ಮಾಯವಾದ ನಂತರವೂ ಅದರ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಾಗದ ಕಲೆಯೊಂದು ವಿಕೃತಿಯಂತೆ ಉಳಿಯುವುದು.

ಇಮ್‌ನಾಳಾಳ ಮುಂದಿನ ಜೀವನವು ಮತ್ತೆಂದೂ ಹಿಂದಿನಂತೆ ಇರದು. ಅವಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಮಟ್ಟಿಗೂ ಅವಳ ಆ ಎರಡು ಕಾನೂನುಬಾಹಿರ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕಬೇಕಿತ್ತು. ಅವಳೊಬ್ಬ 'ಅವಿವಾಹಿತ ತಾಯಿ' ಯೆಂಬ ಶಾಪದೊಂದಿಗೆ ಅವಳ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಬದುಕಬೇಕಿತ್ತು. ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಅವಳನ್ನೆಂದೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ಕೆಳಗುರುಳಿದ ಕಣ್ಣೀರನ್ನು ಒರೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ಮೌನವನ್ನು ಉತ್ತರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳೇನನ್ನೂ ಮಾಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಅಸ್ತವ್ಯಸ್ತ ಕಳವಳಕಾರಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನದ ವಿಷಯವೇನೆಂದರೆ ಅವಳ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗುವಿಗೆ 'ತಂದೆ' ಯೆಂದು ಒಬ್ಬರನ್ನು ಕರೆಯುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿರುವುದು. ಅದು ವಿವಾಹಿತ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿ ಮಗುವಿಗೂ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಿತ್ತು. ಈ 'ಸಾಮಾಜಿಕ ವಿಮೆ' ಯು ಆ ಮಗುವಿಗೆ ದೊರಕಿದ್ದರೂ ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ಇಮ್‌ನಾಳಾಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಜೀವನವನ್ನು ದಿನಕ್ಕೊಂದರಂತೆ ಅವಳು ಎದುರಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಆತಂಕಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂದ ಮಲಗಬಲ್ಲಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಗುವು ಅದರ ತಂದೆ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು, "ನೀನು ನನ್ನ ಮಗು."

* * * *

ಕುಂಬಾರ

ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಡಿಗೆ ಹೋಗುವಷ್ಟು ದೊಡ್ಡವಳಾದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿಯ ಹಾಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಂಬಾರಳಾಗಬೇಕೆಂಬ ಕನಸನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳು ನೇಯ್ಗೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ ಎಂದು ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಹುಡುಗಿಯಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಆ ಕಲೆಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬೆಲೆಯಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ಆಸ್ತಿಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅವಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗಾತ್ರಗಳ, ವಿವಿಧ ವಿನ್ಯಾಸಗಳ, ಆಕಾರಗಳ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಿರಿಯರು ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಹೋದಾಗಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಅನುಭವೀ, ಪರಿಣಿತ ಕುಂಬಾರರಾದ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯರನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ತನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಆರಂಭಿಕ ಒತ್ತಾಯವು ಅವರಿಗೆ ತಮಾಷೆಯಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆ ಕಲೆಯ ಬಗೆಗೆ ಅವಳಿಗಿರುವ ಬಾಲಿಶ ಆಸೆಯನ್ನು ಅವಳು ಬೆಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಬಿಡಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡರು. ಅದೊಂದು ಬೆನ್ನು ಮುರಿಯುವ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಬೇಸರತರಿಸುವ ಕೆಲಸವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಮಳೆ ಬಂದು ಹಲವು ವಾರಗಳ ಶ್ರಮವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಲಕ್ಕೆ ತೊಳೆದುಹಾಕುವುದೆಂದು ವಿವರಿಸಿದರು. ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಮಡಕೆಗಳು ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ತೊಯ್ದು ಮತ್ತೆ ಮಣ್ಣಾಗುವಾಗ ಯಾರಿಗೆ ತಾನೆ ಬೇಸರವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಲೆಯೊಳಗಿನ ಬೆಂಕಿಯು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮಡಕೆಗಳು ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಹಾಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾಡಿದ ನೂರು ಮಡಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಐವತ್ತು ಮಡಕೆಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ರೂಪುಗೊಂಡು ಒಳ್ಳೆಯ ಬೆಲೆ ಬರುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದರು. ಉಳಿದವುಗಳನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬಹುದು ಅಥವಾ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಬಹುದು. ಈ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ಅವಳ ತಾಯಿಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಜ್ಜಿಯಾಗಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದರು? ಅವಳು ಹೌದೆಂದಳು. ಆದರೆ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿನ ಬೇರೆಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಕುಂಬಾರಳಾಗಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ಆಸೆಯಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳು

ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ ಪ್ರತಿಯೊಂದನ್ನೂ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಕೆಗಳು ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದವು. ದೂರದೂರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಪಂಗಡಗಳವರೂ ಸಹ ಕೊಳ್ಳಲು ಅಥವಾ ತಾವು ಬೆಳೆದ ಪದಾರ್ಥಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಮಡಕೆಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ, ಒಣಮೀನು, ಮರದ ಸ್ತೂಲು, ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಲ ದೊಡ್ಡದಾದ ಮಡಕೆಯ ಬದಲಿಗೆ ಮಚ್ಚಿಗಾಗಿಯೂ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯು ನೋಡಿದ್ದಳು.

ಮಡಕೆ ಮಾಡುವುದರ ಮೇಲಿನ ಅವಳ ಒಲವನ್ನು ಅವಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳದಿರಲು ಕಾರಣವೇನೆಂದರೆ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಅವಳ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವಳು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು. ಅವರ ಮಗಳಲ್ಲಿರುವ ನೇಯ್ಗೆಯ ಬಗೆಗಿನ ನಿರಾಸಕ್ತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯು ದೂರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಂದಳು, “ನಮ್ಮ ಮಗಳು ಬೆಳೆದಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಈ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯೋದಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸೇ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ಮಗ್ಗದ ಮೇಲೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡಬೇಕಾದರೆ ಅವಳು ದಾರದ ಲಾಳವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ನೂಕುವುದಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಈ ರೀತಿ ಯಾವ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಬಾರದವಳಾಗಿ ಬೆಳೆದರೆ ಮುಂದೆ ಅವಳನ್ನು ಯಾರು ಮದುವೆ ಮಾಡೋತ್ತಾರೆ.” ಅವಳ ಅಪ್ಪ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವಳಮ್ಮ ಮಾತ್ರ ಅದೇ ಧಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಒದರುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದ, “ನಿನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನಿಂದ ಅವಳು ಮಡಕೆ ಮಾಡೋದನ್ನು ಕಲಿಯಬಹುದಲ್ಲವೇ?” “ಎಂದಿಗೂ ಇಲ್ಲ”, ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಧ್ವನಿಯು ಮೊಳಗಿತು, “ನನಗೆ ಇದುವರೆಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನ ಕೊಟ್ಟಿಲ್ಲದೆ ಇರೋ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಕಲಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಪಡೋ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅದರಿಂದ ಸಿಗೋದು ನಾಲ್ಕು ಕಾಸೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಹಳ್ಳಿ ಯಿಂದ ಆ ಕೆಸರಿನ ಜಾಗ ಅದೆಷ್ಟು ದೂರ ಇದೆ ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ? ಒಂದು ಕಡೆಗೆ ಹದಿನಾರು ಕಿಲೋಮೀಟರ್ ಆಗುತ್ತೆ? ಆ ನದಿ ದಂಡೆಗೆ ನಾವು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಇಳಿದು ಹೋಗಬೇಕು. ಮಡಕೆ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಬೂದು ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಸಿಗೋದು. ಆ ಗುಡ್ಡದ ಬುಡದಿಂದ ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಅಗೆಯುವುದು ಅದೆಷ್ಟು ಕಷ್ಟ ಅಂತ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬೇಕು? ಯಾಕೆಂದರೆ ನೀನು ಎಂದೂ ನನಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡೋಕೆ ಬಂದೇ ಇಲ್ಲ. ಮಡಕೆ ಮಾಡೋ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗಂಡಸೂ ಮೂಗು ಹಾಕಬಾರದು ಅಂತ ನೀನಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ. ಇದು ಹೆಂಗಸರ ಕೆಲಸ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಗುಡ್ಡದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬೆನ್ನ ಮೇಲೆ ಆ ಭಾರಾನ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಇಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯವರೆಗೂ

ತರೋತನಕ ಬೆನ್ನು ಎಷ್ಟು ನೋಯುತ್ತೆ ಅಂತ ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳೋದಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯಾನೇ ಇಲ್ಲ. ಆಮೇಲೆ ಆ ಗಟ್ಟಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಿಡಿರಿನ ಗಳದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಮೃದುವಾಗಿ ಮಾಡೋದಕ್ಕೆ ಅದೆಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಕುಟ್ಟಬೇಕು ಗೊತ್ತೆ? ಒದ್ದೆ ಮಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಎಡಗೈ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಅದು ಹೇಗೆ ಜೋಮು ಹಿಡಿಯುತ್ತೆ ಹಾಗೂ ಅದೇ ತರಹ ಮುಗುಚುಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದಿರುವ ಬಲಗೈ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಪ್ರತಿ ಸಾರ್ತಿ ಬಡಿದಾಗಲೂ ಆಗುವ ನೋವಿನಿಂದ ಅಳುವುದನ್ನು ನೀನು ಎಂದೂ ಅನುಭವಿಸಿಲ್ಲ. ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಅದೆಷ್ಟು ಸಲ ಆ ಹಸಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹಾಗೂ ಅರ್ಧ ಮುಗಿದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಾಕಿದ್ದೇನೆ ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೆ? ಒಂದು ಪುಟ್ಟ ಮಡಕೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮೊದಲಿನಿಂದ ಶುರು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ತಂಡವನ್ನು ತರೋದಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಬೆಲೆ? ಕೆಲವು ರೂಪಾಯಿಗಳು ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ, ಅವಳು ನೇಯ್ಗೆಯನ್ನು ಕಲಿತರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದುಡ್ಡನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಮನೆಯವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಟ್ಟೆ ಮಾಡಿಕೊಡಬಹುದು. ನನಗೆ ಬಂದ ಗತೀನೇ ಅವಳಿಗೂ ಬರೋದಕ್ಕೆ ಬಿಡೋದಿಲ್ಲ.”

ಅವರ ಸ್ವಂತ ಬಳಕೆಗಾಗಿ ಮಡಕೆಗಳು ಬೇಕಾಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ಅವಳ ಗಂಡನು ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವಳು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು, “ಒಂದು ಶಾಲಿನ ಬದಲಾಗಿ ಎಷ್ಟು ಮಡಕೆಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ ಅಂತ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತೆ? ದೊಡ್ಡವಾದರೆ ಐದು, ಚಿಕ್ಕವಾದರೆ ಆರು. ನಮ್ಮ ಅಗತ್ಯ ಎಷ್ಟಿದೆ ಅಂತ ನೀನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯ, ಮೂರು ಅಥವಾ ನಾಲ್ಕು. ಅಷ್ಟಾದರೆ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೂ ಬಾಳುತ್ತವೆ.” ಅವಳ ಗಂಡನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಾಣ ಬರಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡ ಅವಳು ತಕ್ಷಣವೇ ಹೇಳಿದಳು, “ಹೌದು; ನೇಯ್ಗೆಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೂ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಶ್ರಮ ತಗಲುತ್ತದೆ. ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಿ: ಬೆನ್ನು ನೋಯುತ್ತೆ, ಕಣ್ಣುಗಳು ಉರಿಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಯಾವ ಬೆಟ್ಟವನ್ನೂ ಹತ್ತಬೇಕಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ಥರಹದ ಹವಾಮಾನದಲ್ಲೂ ಮನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಗಡೆ ಸುತ್ತಬೇಕಿಲ್ಲ. ಮಣ್ಣಿನ ಕುಂಡಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಷ್ಟು ಗಲೀಜು ನೇಯ್ಗೆಯಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲೂ ಮನೆಯೊಳಗಿದ್ದೇ ನೇಯ್ಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಹುದು. ಒಂದು ಶಾಲನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಗಲುವ ಸಮಯ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ. ಆದರೆ ಲಾಭ ಬಹಳ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾಪಕವಿಟ್ಟುಕೊ, ನನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಮಗಳು ನನ್ನ ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯೋಲ್ಲ. ಈ ಹೊರೆಯನ್ನು ಅವಳ ಮೇಲೆ ನಾನು ಹೇರಲಾರೆ.”

ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ಪುಟ್ಟಹುಡುಗಿ, ಅವಳ ಹೆಸರು ಸೆಂತಿಲಾ, ಹಳ್ಳಿಯ ಆ ಕಡೆಗಿದ್ದ ಆ ಮುದುಕಿಯರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ನೀರಿನ ಜೊತೆ ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ಮಿಶ್ರಮಾಡಿ ಹೇಗೆ ಕಲಸುತ್ತಾರೆ,

ಮೃದುವಾದ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನೊಳಕ್ಕೆ ಎಡಗೈಯನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ತಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತಾ ಅದಕ್ಕೊಂದು ರೂಪವನ್ನು ಅದೆಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಅವಳು ಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದಳು. ಆ ಮಗುಚು ಕೈನಿಂದ ಮಣ್ಣಿನ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಟಪ್, ಟಪ್ ಎಂದು ಬಡಿಯುವುದು ಅವಳ ಕಿವಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿ ಸಂಗೀತಮಯವಾಗಿ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಕಣ್ಣೆದುರೇ ಆ ಆಕಾರವಿಲ್ಲದ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯು ಗಡಿಗೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಅವಳು ಬೆಕ್ಕಸಬೆರಗಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರ ಆಕಾರವು ತೃಪ್ತಿಕರವಾಗಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವಳ ಸುತ್ತಲಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೈಬೆರಳುಗಳನ್ನು ಅದರ ಕಂಠದಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ತನ್ನ ಆಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಇನ್ನೂ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದರ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಒಣಗಲು ಮತ್ತು ಗಡುಸಾಗಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡು ಅಥವಾ ಮೂರು ದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಮಡಕೆಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಂತಿಮ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಬೇಕಾದಂಥ ಆಕಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಹಸಿಯಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಗಟ್ಟಿತನವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಆಗಷ್ಟೇ ಆ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಣಗಿಸಲು ಹೊರಗಡೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಆವಿಗೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ಪೇರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಳಗೆ ಹುಲ್ಲು ಮತ್ತು ಒಣಗಿದ ಬಿದಿರಿನ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಮೇಲಿನ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ಪಂಕ್ತಿ ಗಡಿಗೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನಂತರ ಆ ಗೂಡಿಗೆ ಬೆಂಕಿ ಇಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಂಕಿಯು ಉರಿ ಇರುವವರೆಗೂ ಒಂದೇ ಪ್ರಮಾಣದ ಉಷ್ಣತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಬಹಳ ಜಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಉರಿಯನ್ನು ಉರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಬೆಂಕಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಕಡಿಮೆಯಾಗಲಿ ಇಡೀ ತಂಡವೇ ಹಾಳಾಗಿ ಬಿಡುವುದು.

ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಬೇರೆಯವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಯ ಮಡಕೆ ಮಾಡುವ ಕಲೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಒಲವು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದು ಹೋಯಿತು. ಅವಳು ಅಲ್ಲಿನ ಇತರ ಕುಂಬಾರರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವ ವಿಷಯವು ಅವಳ ತಾಯಿಗೂ ಬಲು ಬೇಗನೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ; ತನ್ನ ಮಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅದೆಷ್ಟು ಗಂಭೀರಳಾಗಿದ್ದಳೆಂದು

ನೋಡಿ ಕಾಯಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳನ್ನು ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೋದ ದಿನಗಳಂದು ಅವಳು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆಂದು ಕೇಳದೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ನಟಿಸಿದಳು. ಆ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಮಗುವನ್ನು ಬಟ್ಟೆಯ ತುಣುಕೊಂದರಿಂದ ತನ್ನ ಬೆನ್ನಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಸಂತಿಲಾಳು ಆ ಮುದುಕಿಯರ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಡಿದಾದ ಬೆಟ್ಟವನ್ನು ಹತ್ತಿ ಹೋಗಿ ಆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ತಲುಪುತ್ತಿದ್ದಳು. ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಎಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಮ್ಮನಿಗೆ ಹಸಿವಾದಾಗ ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನವನ್ನು ಮೆತ್ತಗೆ ಹಿಸುಕಿ ಮೃದು ಮಾಡಿ ಮಗುವಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಜೋಗುವನ್ನು ಹಾಡಿ ಅವನನ್ನು ಮಲಗಿಸಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಹೆಂಗಸರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣಿಟ್ಟು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಜನಪದ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಬಲು ಸುಂದರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ ಏನಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದರೆ ಆ ಹಾಡುಗಳ ಪದಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಬೇರೆ ಪದಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದು ಅದರ ಮೂಲಕ ಅವಳ ಕೋಪ ಮತ್ತು ಬೇಸರವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದು ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದವರಿಗೆಲ್ಲ ನಗು ಬರಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಂತಿಲಾಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವುದು ಬಹಳ ಖುಷಿ ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಳಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಅವಳು ವಾಪಸ್ ಹೊರಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಮಗುವನ್ನು ಅವನು ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲಿಂದ ಮೃದುವಾಗಿ ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಬೆನ್ನ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಮನೆಯತ್ತ ಬೇಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಹೊಲದಿಂದ ಅವಳಮ್ಮ ವಾಪಸ್ ಬರುವ ಮುನ್ನವೇ ಅವಳು ಅಲ್ಲಿರಬಹುದಿತ್ತು.

ಆ ಹಿರಿಯ ಕುಂಬಾರರ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಿಗೆ ಸಂತಿಲಾಳು ಬಂದು ಹೋಗುವುದು ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿನ ಮನೆ ಮಾತಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಸ್ವಂತ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಅಜ್ಜಿಯು ಅಷ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಂಬಾರರಿರಬೇಕಾದರೆ ಅವಳು ಯಾಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಹೆಂಗಸರ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಜನಗಳು ಕೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಅವಳ ತಾಯಿಯು, ಅವಳ ಹೆಸರು ಅರೆನ್ನ, ಏಕೆ ಆ ಕಲೆಯನ್ನು, ಅದು ಅವಳ ಜನ್ಮಸ್ಥಿತ್ಯ ಹಕ್ಕು, ಅವಳ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಳೆ? ಇದೇ ಧರಹ ಎಲ್ಲಾ ಕುಂಬಾರರು ಹೇಳಿಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅವರ ಜಾಗಗಳನ್ನು ತುಂಬಲು ಮುಂದೆ ಯಾರೂ ಪರಿಣತರು ಸಿಗೋಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ, ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಎಲ್ಲರೂ ಮೆಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಡಕೆಗಳು ಸಿಗುವ ಜಾಗವೆಂಬ ಹೆಸರನ್ನು ಆ ಹಳ್ಳಿಯು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ತಲೆಬೇಟೆಯ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಾತ್ಮಕ ಕುಂಬಾರರಿದ್ದಾರೆಂಬ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಅನೇಕ ಸಾರ್ತಿ ಮುಟ್ಟದೇ ಇದ್ದದ್ದು ಅರೆನ್ನಳಿಗೆ

ಜ್ಞಾಪಕವಿಲ್ಲವೇ? ಹೀಗೆಯೇ ದಿನಗಳುರುಳಿದಂತೆಲ್ಲ ಆ ಗುಸುಗುಸು ಮಾತು ಮುಕ್ತ ಚರ್ಚೆಗೆ ಗ್ರಾಸವಾಯಿತು. ಕೊನೆಗೊಂದು ದಿನ ಸಂತಿಲಾಳ ತಂದೆಗೆ, ಅವನ ಹೆಸರು ಮೆಸೋಬ- ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಿತಿಯವರು ಹೇಳಿ ಕಳಿಸಿದರು. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏನು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ವಿವರಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ಅವನ ಮಗಳು ದಿನಾಲೂ ಆ ಹಿರಿಯ ಕುಂಬಾರರ ಕಾರ್ಯಾಗಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವುದು ಏಕೆ? ಆ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಿದ್ದರೆ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಅರೆನ್ನಳು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಈ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಏಕೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ? ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕರ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೆಸೋಬಾನು ಸಿಲುಕಿದ್ದನು. ಕುಂಬಾರ ಕಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇನಾದರೂ ಅವನು ಹೇಳಿದರೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಮಗಳು ಮಡಕೆ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲು ಇನ್ನೇನಾದರೂ ಕಲೆ ಅಂದರೆ ನೇಯ್ಗೆಯಂಥ ಕಲೆಯನ್ನು ಕಲಿಯಲಿ ಎಂದು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಬಯಸುತ್ತಾಳೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಅವಳಲ್ಲಿ ಅವರು ತಪ್ಪು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡದ್ದಕ್ಕೆ ತಕ್ಷಣವೇ ದಂಡವನ್ನು ವಿಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ, ಅವನ ಮಗಳ ಮರೆ ಮಾಚುವ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವನಿಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಟಿಸಿದರೆ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಅವರು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನೊಬ್ಬ ಅಸಮರ್ಪಕ ಗಂಡ ಮತ್ತು ತಂದೆಯೆಂದು ಅಪಹಾಸ್ಯ ಮಾಡಿ ಅವನಿಗೂ ದಂಡವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅವರ ಪ್ರಶ್ನೆಯ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಯೋಚಿಸಿ, ವಿನಯ ತುಂಬಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು, “ಮಾಮಂದಿರೆ ಮತ್ತು ಅಣ್ಣಂದಿರೇ, ಸಂತಿಲಾಳು ಆ ಮುದುಕಿಯರ ಬಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆಂದೂ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮಂಜುಳಕರವಾಗಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳೆಂದೂ ಮತ್ತು ಹೋದಾಗಲೆಲ್ಲ ಇವಳಿಗೆ ಗೆಣಸನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಡುತ್ತಾಳಂತೆ. ಅವಳಮ್ಮನು ಅವಳಿಗೆ ಕುಂಬಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಂದೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳು ಸ್ವಲ್ಪ ದೊಡ್ಡವಳಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಲಿ ಅಂತ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಕಾಯಿಲೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತುಕೊಂಡು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಲಿತು ನದಿಯ ದಂಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ಅಗೆಯಲು ಬಿಡುತ್ತೇವೆ. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ನಿನ್ನೆ ತಾನೆ ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಮ್ಮಾರನ ಬಳಿ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಗುದ್ದಲಿಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಸೋಮಾರಿಗಳ ಬಾಯಿಗಳು ಹರಡಿರುವ ಸುದ್ದಿಯು ಸರಿಯಾದುದಲ್ಲ. ಸಂತಿಲಾಳು ಅತಿ ಬೇಗದಲ್ಲಿ ಈ ಊರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದನ್ನು ನೀವು ನೋಡಲಿರುವಿರಿ.”

ಮೆಸೋಬಾನು ಆ ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಬಡಬಡ ಹೇಳಿದ್ದು ಸಮಯಸ್ಫೂರ್ತಿ

ಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಕೋಪವನ್ನು ತಡೆಯುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಬೇರೆ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲದ ಉಪಾಯ. ಅವನ ಅದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಎಳೆಯಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬಳು ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾದ ಜನಪದ ಗಾಯಕಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಆ ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗಿಗೆ ಗೆಣಸನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಇತ್ತೀಚೆಗಷ್ಟೆ ಸಂತಿಲಾಳು ಕಾಯಿಲೆಬಿದ್ದಿದ್ದಳು. ಸಣ್ಣ ಗುದ್ದಲಿಗಾಗಿ ಅವನು ಬೇಡಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ನಿಜವಾದರೂ, ಅದು ಸಂತಿಲಾಳಿಗಲ್ಲ - ಅವರ ಕೈದೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಉಪಯೋಗಕ್ಕಾಗಿ. ಮೆಸೋಬಾನು ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ಹಿರಿಯರು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ಅವನ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಕಠಿಣ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸೂಕ್ತ ಕಾರಣವಿಲ್ಲವೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಹೋಗಲು ಬಿಟ್ಟರು. ಆದರೆ ತಲೆತಲಾಂತರದಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯ ಲೇಸಿಗಾಗಿ ಅವಳ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಹೇಳಲು ಎಚ್ಚರಿಕೆ ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದರು. ಕುಂಬಾರಿಕೆಯಂತಹ ಕಲೆಯು ಜನಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಅದು ಸಮುದಾಯದ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಚರಿತ್ರೆಯ ಸಂಕೇತವಾಗಿದೆಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದು ಯಾವೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ಸೇರಿದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ಪರಿಣತರು ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರಾದರೂ ಬಯಸಿದರೆ ಅವರಿಗೂ ಹೇಳಿ ಕೊಡಲೇಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದರು. “ಮೋರಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸು. ಬದುಕಲು ಅವಶ್ಯವಾದ ಕಲೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಮ್ಮ ಯುವಕರುಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಜಾಗ ಅದು. ಅದೇ ರೀತಿ ಹೆಣ್ಣುಗಳ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ತಾಯಂದಿರು ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹೇಳಿ ಕೊಡಬೇಕು. ನಿನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಆ ರೀತಿಯ ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಲು ತಯಾರಾಗಬೇಕು.” ಹಾಗೆಯೇ ಶಕುನದಂತೆ ನುಡಿದರು, “ಆ ರೀತಿ ಮಾಡಲು ಯಾರಾದರೂ ನಿರಾಕರಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು ಈ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಗೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುವುದು.”

ಮೆಸೋಬಾನು ಆ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರವಾದ ಹೃದಯದಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಕಟವಾಗಿ ಹೆಣೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಸಮುದಾಯದವರು ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒರಟಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದ್ದರ ಕಹಿ ಘಟನೆಯಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ವಾದವು ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಸರಿಯೆನಿಸಿದರೂ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಮಿತಿಯವರ ತರ್ಕವನ್ನೂ ಅವನು ತಳ್ಳಿಹಾಕುವಂತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹಿತಕ್ಕಿಂತ ಸಮಷ್ಟಿಯ ಒಳಿತನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ ಬದುಕಬೇಕಿದ್ದರೆ ಅವನು

ಮತ್ತು ಮೇಲಾಗಿ ಅರೆನ್ನಳು ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ದೂರುಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆಟ್ಟು ಅವಳಿಂದ ಏನನ್ನು ಬಯಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ತಡರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮಾತನಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, ಈಗಿನಿಂದ ಅವಳ ತಮ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಂತಿಲಾ ಒಬ್ಬಳನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಬಾರದೆಂದೂ, ಅವಳು ಅವರೊಡನೆ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು.

ಮರುವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂತಿಲಾಳನ್ನು ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಲಿತು ನದಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಬೂದು ಮತ್ತು ಕೆಂಬಣ್ಣದ ಮಣ್ಣು ಸಿಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಸಲಕರಣೆಯಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಹೇಗೆ ಅಗೆಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಡಲಾಯಿತು. ಅದನ್ನು ಅವಳ ಬುಟ್ಟಿಗೆ ಹೇಗೆ ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ನಂತರ ಅದನ್ನು ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿನ ತೊಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನೆನಿಸಿಡಬೇಕು, ಆನಂತರ ಅದನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಬಿದಿರಿನ ಗಳದೊಳಕ್ಕೆ ತುಂಬಿ ಸಮನಾಗಿ ಕುಟ್ಟಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳು ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಸರಿಯಾದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡತೊಡಗಿದಳು. ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದ ಬಣ್ಣವು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೃದುವಾದ ಹಿಟ್ಟಿನಂತೆ ಆದಾಗ ಅದು ತಯಾರಾದಂತೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಮೃದು ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಕೈನಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಡಕೆಯಂತಹ ರೂಪ, ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಅವಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ತೊಂದರೆಗಳು ಎದುರಾದವು. ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ಅವಳ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಒದ್ದೆಯಾದ ಕೈಗಳಿಂದ ಆ ಉಂಡೆಯ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಾಗ ಜಾರಿ ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಲು ಪ್ರಯಾಸಪಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿನ ಮರದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಡಿದು ಅದಕ್ಕೊಂದು ಮಡಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭದ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಮೊದಲ ಕೆಲವು ಪ್ರಯತ್ನಗಳಂತೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳಾದವು. ಅವಳ ಅಸಹಾಯಕತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳ ಹೃದಯ ಉಕ್ಕಿ ಬರುವಷ್ಟು ಅತ್ತುಬಿಟ್ಟಳು. ಆದರೆ ಅವಳು ಪಟ್ಟುಬಿಡದೆ ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು. ಸೋಲನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಾಯಮಾನದವಳಲ್ಲ. ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಒಂದು ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಅವಳು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ಮಡಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಸಂತಿಲಾಳು ಏನಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದರೂ ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಮೌನ ವಹಿಸಿದ್ದಳು. ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಸಂತಿಲಾಳು ವಿನಂತಿಯಂತಹ ನೋಟವನ್ನು ಅವಳೆಡೆಗೆ ನೀಡಿದಾಗಲೂ ಅವಳು

ನಿಶ್ಚಲಳಾಗಿದ್ದಳು. ಆ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯು ಹಿಡಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಪರ್ಧೆಯಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳ ಮಗಳ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಆ ಹಠವಾರಿ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿಗೆ ಮಡಕೆಯಂತಹ ಆಕಾರವೊಂದನ್ನು ಕೊಡುವ ಅವಳ ದೃಢನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ತಾಯಿಯ ಇಚ್ಛೆಯು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ನಾಚಿಕೆ ಹಾಗೂ ಬೇಸರದಿಂದ ಸಂತಿಲಾಳು ತಲೆ ತಗ್ಗಿಸಿದಾಗಲೂ ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಅವಳನ್ನು ಆ ಚಿಕ್ಕ ಸ್ವಲ್ಪನಿಂದ ತಳ್ಳಿ, ತಾನು ಕುಳಿತು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ, ತನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಕೂರಿಸಿದ್ದ ಜೇಡಿಯ ಉಂಡೆಗೆ ಬಲಗೈನಲ್ಲಿದ್ದ ಮರದ ಕೋಲಿನಿಂದ ಬಡಿಯುತ್ತ, ಅದು ಒಂದು ಸುಂದರ ಮಡಕೆಯಾದಾಗ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. “ಈ ರೀತಿ ನೀನು ಎಂದಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ನಿನಗನಿಸುತ್ತದೆಯೆ?” ಎನ್ನುತ್ತ ಅವಳ ಮನನೊಂದ ಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತರದಿಂದ ನೋಡುವಳು. ಈ ರೀತಿಯ ದಿನಗಳು ವರ್ಷವಿಡೀ ನಡೆದವು. ಆದರೆ ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಪರಿಣತಿಯ ಮುಂದೆ ತಾನು ಅಸಮರ್ಪಕಳೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಅವಳ ಅಮ್ಮನಿಂದ ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಕಲಿಯಲಾಗದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ತಿರಸ್ಕಾರ ಭಾವವಿತ್ತು. ಸಂತಿಲಾಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತೋಚಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅವಳು ಆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಕಲಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಅವಳ ಅಮ್ಮನಲ್ಲಿರುವ ವಿರೋಧವೇ ಶಾಪವಾಗಿ ಅವಳು ಮುಟ್ಟಿದ ಪ್ರತಿ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗಳನ್ನು ತಟ್ಟುತ್ತಿದೆಯೆಂದು. ಅವಳ ಕನಸಿನಲ್ಲಿನ ಸುಂದರ ಮಡಕೆಗಳ ಬದಲಾಗಿ ರೂಪ ಆಕಾರವಿಲ್ಲದ ವಿಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

ಆದರೆ ಮಾರನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಂತಿಲಾಳು ಋತುಮತಿಯಾದಳು. ಅಲ್ಲಿನ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಅವಳು ಬೇರೊಂದು ಸಾಮೂಹಿಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆಯಬೇಕಿತ್ತು. ಈ ಮನೆಯ ಉಸ್ತುವಾರಿಯನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವಳು ಒಬ್ಬ ಕರುಣಾಮಯಿ ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಹಳ್ಳಿಯ ಬೇರೆಲ್ಲರಂತೆ ಅವಳು ಕೂಡ ಸಂತಿಲಾಳ ಮಡಕೆ ಮಾಡುವ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಒಡಕಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅದರಲ್ಲೂ ಇತ್ತೀಚಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿನ ತಾಯಿ ಮಗಳ ನಡುವಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗಂಭೀರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಆ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯು ತುಂಬಾ ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಳು. ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಂಬಾರಳಾಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಅವಳ ಹಂಬಲವನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು. ಸಂತಿಲಾಳೊಡನೆ ಏಕಾಂತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇಷ್ಟತ್ತರಷ್ಟು ಹುಡುಗಿಯಿರುವ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭದ ಮಾತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೇಗಿದ್ದರೂ,

ಅಂಥ ಒಂದು ಅವಕಾಶವು ಬೇಗನೆ ಒದಗಿಬಂದಿತು. ಒಬ್ಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಹಾಡುಗಾರನು ಅವನ ತಂಡದೊಂದಿಗೆ ಆ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಗಾಗಿ ಆ ಊರಿನ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹಾಡಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಒಂದು ಸಂಜೆ ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಆ ಹಾಡುಗಾರನು ಬಲು ಸ್ಫುರದ್ರೂಪಿಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿರುವವರು ಯುವಕರೆಂದೂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಪ್ರತಿ ಹುಡುಗಿಯೂ ಆಂಟಿಯಿಂದ ಕಾತರವಾಗಿ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವರು ಹಾಡುವುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸಿದರು. ಆದರೆ ಸಂತಿಲಾಳೊಬ್ಬಳೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳಿಗೆ ಹುಷಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವವಾಗಿ, ಅವಳು ಒಂಟಿಯಾಗಿರುವ ಅವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಿಂದ ಈ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕದ್ದುತಂದಿರುವ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬಳೇ ಸ್ವಂತವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಬಯಸಿದ್ದಳು. ಅದು ಹೇಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ಈ ವಿಧಿನಿರ್ಣಯಿತ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅವರಿಬ್ಬರು ಹಂಗಸರು ಜೊತೆಗೂಡಬೇಕಾದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಘಟನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಯೇ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಿದಂತಿತ್ತು.

ಎಲ್ಲಾ ಹುಡುಗಿಯರೂ ಹೊರಟಾದ ಮೇಲೆ, ಸಂತಿಲಾಳು ಅವಳ ಬುಟ್ಟಿಯಿಂದ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕತ್ತಲ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಡಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿದಳು. ಮೊದಲಿಗೆ ಮರದ ಕೋಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ಆಂಟಿಯನ್ನು ಏಳಿಸಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅದನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದರ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಆ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯು ಇವಳು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲಸಮೇಲೋಗರವನ್ನು ಅನುಕಂಪದಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮಧ್ಯೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಯಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು. ಸಂತಿಲಾಳು ತುಂಬಾ ಬಿಗುವಾಗಿದ್ದು ಅವಳು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಒದ್ದೆ ಮಣ್ಣಿನೊಳಗೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಅವಳ ಎಡಗೈ ತುಂಬಾ ಬಿಗಿಯಾಗಿದ್ದು ಅವಳ ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೋಲು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜೋರಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಹೊರಗಡೆ ಬಡಿಯದೆ ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಅವಳು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವೆರಡರ ಮಧ್ಯೆ ಇರಬೇಕಾದ ಲಯ ತಪ್ಪಿ ಜೇಡಿಮಣ್ಣು ಸರಿಯಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಬರಲು ಒಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೇಸರದಿಂದ ಸಂತಿಲಾಳು ಆ ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಧೂಪೆಂದು ಬೀಳಲು ಬಿಟ್ಟಾಗ ಆ ಹಿರಿಯ ಮಹಿಳೆಯು ಅವಳ ಕೋಣೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಆ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ಮೆಲ್ಲಗೆ ಕೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ತಲೆಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಮೌನವಾಗಿ ಅಳಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಒನುಲಾಳು, ಅದು ಆಂಟಿಯ ಹೆಸರು, ಅವಳ ಬಳಿಗೆ

ಹೋಗಿ, ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಅವಳ ಸುತ್ತ ಬಳಸಿ, ಹೇಳಿದಳು, “ಚಿಂತಿಸಬೇಡ, ಪುಟ್ಟ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಹೇಗೆಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಸ್ಫೂಲಿನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ, ನೋಡುತ್ತಾ ಇರು. ನನ್ನ ತೊಡೆಯ ಮಾಂಸಖಂಡಗಳನ್ನು ಬಿಗಿಯಾಗಿಸಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗೋಣಿಯ ತುಂಡನ್ನು ಅಲುಗದೆ ಇಟ್ಟರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯು ಜಾರಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಣ್ಣಿನೊಳಕ್ಕೆ ನಿನ್ನ ಕೈ ಇಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಒದ್ದೆಯಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊ. ಕೋಲನ್ನು ನಿನ್ನ ದೇಹದತ್ತ ಹೀಗೆ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತಾ ಇರು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಸುತ್ತು ಹಾಕುವುದರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಬಡಿಯುತ್ತಿರಬೇಕು.” ಅವಳ ಕಣ್ಣೆದುರಲ್ಲೇ ಒನುಲಾಳು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಸಂತಿಲಾ ಬೆರಗುಗಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒನುಲಾಳು ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳು ಇನ್ನೊಂದು ಮಣ್ಣಿನುಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಹಿಂದೆಂದೂ ಅವಳೆಲ್ಲರದ ಆತ್ಮವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಆ ದಯಾಮಯಳಾದ ಹೆಂಗಸಿನಿಂದ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟಂತೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಎಡಗೈಯಿಂದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತಿರುಗಿಸುತ್ತ ಬಲಗೈಯಿಂದ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತ ಆ ಮಣ್ಣು ಸರಿಯಾದ ಆಕಾರಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಸಂತಸಗೊಂಡಳು. ಅದನ್ನು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತೋರದಾದಳು. ಅವಳು ಒಂದು ಸುಂದರವಾದ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಳು! ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಅದನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿಕೊಂಡಳು. ಆದರೆ ಅವಳ ನಲಿವಿನ ಲೋಕದಿಂದ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸೆಳೆದಂತಾಯಿತು, ಒನುಲಾಳ ಮಾತಿನಿಂದಾಗಿ. ಒನುಲಾ ಹೇಳಿದ್ದು, “ಮಡಕೆಯ ಬಾಯಿಯು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಸಂತಿಲಾಳು ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಹೌದು, ಮೇಲೆ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಣ್ಣಗಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಬಾಯಿಯ ಬದಲಿಗೆ ದೊಡ್ಡದಾದ ತೆರೆದ ಜಾಗವಿತ್ತು. ಬೇಸರದಿಂದ ಒನುಲಾಳತ್ತ ನೋಡಿದಳು. ಅವಳು ಮುಗುಳ್ಳುಕ್ಕು ಹೇಳಿದಳು, “ಈ ಸಂಜೆಗೆ ಇಷ್ಟೇ ಸಾಕು. ಅವರೆಲ್ಲ ಬರುವ ಸಮಯವಾಯಿತು. ಇಲ್ಲಿ ಈಗ ನಾವು ಏನು ಮಾಡ್ತಾ ಇದೀವಿ ಅನ್ನೋದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಬಾರದು. ಮುಂದಿನ ಸಲ ನೀನು ನಿನ್ನ ಅಮ್ಮನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಾಗ ಅವಳು ಬಾಯಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆಂದು ಗಮನಿಸು. ನೀನು ಬೇಗ ಕಲಿತು ಬಿಡುತ್ತೀಯೆ. ಖಂಡಿತವಾಗಿ ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವೆ. ಆದರೆ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ತರಬೇಡ. ಈ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕಾದ್ದು ನನ್ನಿಂದಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಕೊಡಬೇಕಾದ್ದು ನಿನ್ನ ತಾಯಿ.

ಆ ರೀತಿ ಹಳ್ಳಿಯವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಞಾಪಕವಿಟ್ಟುಕೊ.” ಸಂತಿಲಾಳು ಒನುಲಾಳನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನೋಡಿದಳು. ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಅವಳ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮಾಡಿದ ಆ ಮಡಕೆಯನ್ನು ಅವಳ ಬುಟ್ಟಿಯೊಳಗೆ ಭದ್ರ ಮಾಡಿದಳು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಬೇರೆಯವರಾರೂ ಏಳುವ ಮುನ್ನವೇ ಆ ಬುಟ್ಟಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆಕ್ಕೇರಿಸಿ ಮನೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದಳು. ಆದರೆ ಮನೆ ತಲುಪುವ ಮುನ್ನ, ದಾರಿ ತಪ್ಪಿಸಿ, ಗ್ರಾಮದ ಬಾವಿಯತ್ತ ಹೋಗುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಿ, ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪೊದೆಯೊಂದರೊಳಗೆ ಅದನ್ನು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟಳು.

ಮುಂದಿನ ಮಡಕೆ ಮಾಡುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ, ಅವಳ ತಾಯಿಯು ಹೇಗೆ ಎಡಗೈ ಮತ್ತು ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವಳೆಂಬುದನ್ನೂ, ಮಡಕೆಗಳ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ಹೇಗೆ ನಿಧಾನಿಸುವಳೆಂಬುದನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕಂಠವನ್ನು ಮಾಡಲು ಉದ್ದನೆಯ ಹಿಟ್ಟಿನ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಮಡಕೆಗೆ ಹೇಗೆ ಅಂಟಿಸುವಳೆಂಬುದನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಗಮನಿಸಿದಳು. ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳಿಗೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಗಮನ ಕೊಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದ ಅವಳು ಅವಳತ್ತ ಪ್ರಶ್ನಾರ್ಥಕ ನೋಟವನ್ನೆಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಮ್ಮೆ ಶುಭ್ರ ಬಿಸಿಲಿನ ದಿನದಂದು, ಸಂತಿಲಾಳ ಅಮ್ಮನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು, “ಆದಷ್ಟೂ ಬೇಗ ಸಾಕಷ್ಟು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡೋಣ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಒಣಗಿಸೋದಕ್ಕೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಬಿಸಿಲಿನ ದಿನಗಳು ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.” ಹಾಗಾಗಿ ಅವರು ಕಾರ್ಯಾಗಾರಕ್ಕೆ ಬೇಗನೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಎಂದಿನಂತೆ, ಅಮ್ಮನು ಒಂದು ತಂಡವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಮುಗಿಸಿ ಸಂತಿಲಾಳಿಗೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳಿಗೆ ತಲೆನೋವು ಮತ್ತು ಸೊಂಟನೋವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ, ಅವಳ ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೇಳಿ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ನಡೆದಳು. ಅವಳು ತಕ್ಕಮಟ್ಟಿನ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂಬ ಅವಳ ತಾಯಿಯ ಊಹೆಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತ, ಅವಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಫಲವಾದಾಗ ಕಣ್ಣರಳಿಸಿ ನೋಡಲು ಅವಳು ಅಲ್ಲಿರದೆ ಹೋದದ್ದನ್ನು ಸಂತಿಲಾಳು ನಂಬದಾದಳು. ಈ ರೀತಿಯ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತು, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಸ್ಥೂಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಳು. ಮಣ್ಣಿನ ಹಿಟ್ಟಿನ ಉಂಡೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಗೋಣಿಯಿಂದಾವೃತವಾದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಳು. ಅವಳ ಎಡಗೈಯನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದಳು. ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಮಣ್ಣಿನೊಳಕ್ಕೆ ಇಟ್ಟಳು. ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತಾದ ಮೇಲೆ, ಕೋಲನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಮೇಲೆತ್ತಿ ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಗೆ ಬಡಿಯುತ್ತ ಬೇಕಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡತೊಡಗಿದಳು. ಮೊದಲ ಬಡಿತಕ್ಕೆ ಅವಳು ಕೋಲನ್ನು

ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದಾಗ ಅವಳ ಕೈಗಳ ಬದಲಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ಜೊತೆ ಕೈಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಂತಾಗಿ ಅವಳ ಚಲನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಮಂತ್ರಮುಗ್ಧಳಾದವಳಂತೆ ಅವಳ ಸುತ್ತಿರುವ ಎಡಗೈ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಲಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸಮನ್ವಯದಲ್ಲಿ ಬಡಿಯತೊಡಗಿದಳು. ಮಣ್ಣಿನ ಉಂಡೆಯು ಬೇರೊಂದು ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಬಲು ಬೇಗನೆ ಮಡಕೆಯೊಂದು ತಯಾರಾಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಅವಳ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಎದೆಬಡಿತದ ಜೊತೆಯ ಏಕತಾನದಂತೆ ಅವಳ ಕೈಗಳ ಬಡಿತವನ್ನು ಸರಿದೂಗಿಸಿ, ಆಶ್ಚರ್ಯಪಡುತ್ತ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದ ಆ ಆಕೃತಿಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಕುಳಿತಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ಕ್ಷಣವು ವರ್ಣನಾತೀತವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಸರಳ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಅವಳ ತಾಯಿಯಿಂದ ಅಷ್ಟೊಂದು ಅವಮಾನಕ್ಕೊಳಗಾದ ಸಂತಿಲಾಳು ಈಗ ಒಂದು ಪವಾಡವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಅದನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ ಅದರ ಕಂಠಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಕೊಡತೊಡಗಿದಳು. ಅದು ಪೂರ್ತಿಯಾದಾಗ ಅದನ್ನು ಅವಳ ಅಮ್ಮನು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಮಡಕೆಗಳಿಂದ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಇಟ್ಟಳು. ಇನ್ನೊಂದರ ಕೆಲಸವನ್ನು ಶುರು ಮಾಡಿದಳು. ತನ್ನ ಓಟದ ಗತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಓಟಗಾರ್ತಿಯಂತೆ ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಕೈಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ವೇಗ ಮತ್ತು ಅನಾಯಾಸತೆಗಳಿಂದ ಒಂದರ ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಮಡಕೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಕೊನೆಗೆ ಅವಳು ಮಾಡಿಟ್ಟ ಮಡಕೆಗಳ ಸಾಲನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಅವಳಮ್ಮನು ಮಾಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಕಡಿಮೆಯಿದ್ದದ್ದು ಕಂಡಿತು.

ಅದಾಗಲೇ ಮಟಮಟ ಮಧ್ಯಾಹ್ನವಾಗಿದ್ದದ್ದು ಅವಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು. ಶ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ಥೂಲಿನ ಮೇಲೆಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಬರುವಿಕೆಗಾಗಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದಳು. ಊಟದ ಸಮಯ ಮೀರಿ ಒಂದು ಘಂಟೆಯಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಹಸಿವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆಲ್ಲ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಲು ಅಮ್ಮನನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂದಿನ ಬೆಳಿಗಿನಿಂದ ನಡೆದದ್ದನ್ನು ಹೇಳುವ ಅವಕಾಶ ದೊರೆತಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವಳು ಹೊರಕೋಣೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲ ಬಳಿ ಬಂದಾಗ, ಪ್ರತಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸೌದೆಯನ್ನು ಪೇರಿಸುವ, ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಕೇರುವ, ರಾತ್ರಿಯ ಹೊತ್ತು ಕೋಳಿಗಳು ಮಲಗುವ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಯಾನಕ ದೃಶ್ಯವು ಅವಳಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಕೋಣೆಯ ಮತ್ತು ಒಳಕೋಣೆಯ ಮಧ್ಯದ ಇಳಿಭಾಗವನ್ನು ಅವಳು ಆಗ ತಾನೆ ದಾಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಅವಳ ದೇಹವು

ಅಲ್ಲಿ ಇಳಿಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಬಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಉಂಗಿಯು ಜಾರಿ ಹೋಗಿ ಅವಳ ಬಿಳಿಯ ತೊಡೆಯು ಬೀದಿ ಬಾಗಿಲಿನಿಂದಲೇ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಸೆಂತಿಲಾಳು ತಕ್ಷಣವೇ ಮುಂದೆ ಬಾಗಿ ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ನಗ್ನತೆಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ಅವಳ ಉಂಗಿಯನ್ನು ಗಂಟು ಹಾಕಿದಳು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳ ಬಾಯಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಅವಳು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರುವಳೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ಗಮನವಿಟ್ಟು ನೋಡಿದಳು. ಇಲ್ಲ. ಅವಳು ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಅವಳ ಬಾಯಿಂದ ಹೊರಹೊರಟ ಜೊಲ್ಲಿನ ಒಣಗಿದ ಗೆರೆಯಿತ್ತು. ಕೂಗುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಾಯಿ ತೆರೆದಂತೆ ಅದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ತೆರೆದೇ ಇತ್ತು. ಎದ್ದು ನಿಂತು ಸೆಂತಿಲಾಳು ಹಳ್ಳಿಯ ಕೇಂದ್ರ ಭಾಗದತ್ತ ಓಡತೊಡಗಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಹಗಲಿನ ಕಾವಲಿನವರು ಬೆಂಕಿಯ ಸುತ್ತ ಕುಳಿತು ಕಪ್ಪು ಟೀ ಕುಡಿಯುತ್ತ ಮತ್ತು ಸೇದುತ್ತಾ ಇರುವರೆಂದು ಸೆಂತಿಲಾಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವಳು ಹೇಳಿದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳ ಮನೆಯತ್ತ ಧಾವಿಸಿದರು. ನಿಶ್ಚಲ ಶರೀರವನ್ನು ಒಳಕ್ಕೊಯ್ದು ಬೆಂಕಿಯ ಕುಂಡದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಮೆಸೋಬಾನಿಗೆ ತಲುಪಿಸಲು ಒಬ್ಬ ಕಾವಲುಗಾರನು ಅವಸರವಸರದಿಂದ ಓಡಿದನು. ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೂ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಮಾತಿಲ್ಲದೆ, ಬರಿದಾದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದುಕೊಂಡು ಸೆಂತಿಲಾಳು ಮೂಲೆಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಒರಗಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಶರೀರದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಎಚ್ಚರವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕುಳಿತಿದ್ದಳು. ಏನನ್ನೋ ಗೊಣಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆಹಾರ ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಸಹ ಸೇವಿಸದೆ, ಶೌಚಾಲಯಕ್ಕೂ ಹೋಗದೆ ಅದೇ ರೀತಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದಳು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ದೇಹವನ್ನು ಮನೆಯ ಹೊರಕ್ಕೆ ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅದರ ಹಿಂದೆ ಓಡುತ್ತಾ ಕೂಗಿಕೊಂಡಳು, “ಅಮ್ಮ, ಹೀಗಾಗುತ್ತೆ ಅಂತ ನಾನು ಬಯಸಿರಲಿಲ್ಲ; ಅದು ತಾನಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಂತು. ದಯವಿಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.” ಅವಳು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಳೆಂದು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವಳು ಈ ಸಾವಿನಿಂದ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಏನನ್ನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಅಂದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ದುಃಖಿಸುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಮಾತ್ರ ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು; ಅವಳೇ ಒನುಲಾ. ಹಿಂದಿನ ದಿನ ಏನು ನಡೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅವಳ ಒಳಪ್ರಜ್ಞೆಗೆ ತೋಚಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಆ ವಿಧಿನಿರ್ಣಯಿತ ಪೂರ್ವನಿಯತಿಯಂತೆ ಆ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಮಹತ್ತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆ ಬಂದಿದೆಯೆಂದು.

ಅವಳ ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಹೋಗುವ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದ ಬಾಗಿಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸರಿದಿದ್ದನ್ನು ಅವಳು ನೋಡಿ, ಕುತೂಹಲದಿಂದ, ಒಳಗೊಂಡು

ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಗಕ್ಕನೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು; ಹೊಸದಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಗಡಿಗಳ ಎರಡು ಸಾಲುಗಳು ಪಕ್ಕಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಾಗಿ ಒಂದು ಸಾಲಿನಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಾಲನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ನೋಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಅವು ಒಂದು ಕೈನಿಂದ ಆದವುಗಳೋ ಅಥವಾ ಎರಡನೆಯ ಜೋಡಿಕೈಗಳೇನಾದರೂ ಆ ಜೇಡಿಮಣ್ಣಿನ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಕೋಲನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ಬಡಿದು ಎರಡು ತಂಡಗಳನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬಯಸಿದಳು. ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಹೇಳಲು ಏನೂ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ಏನು ನಡೆದಿರಬಹುದೆಂದು ಅವಳು ಬಹಳವಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿದಳು. ಅದು ಅವಳ ಅಮ್ಮನ ಕೆಲಸವೆಂದೇ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸೆಂತಿಲಾ ಹೇಳಿದ ಪ್ರಕಾರ ಅವಳು ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದಳು. ಅದು ಸೆಂತಿಲಾಳೊಬ್ಬಳ ಕೆಲಸವೂ ಆಗಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವಳು ತುಂಬಾ ಚಿಕ್ಕವಳು ಮತ್ತು ಅನುಭವವಿಲ್ಲದವಳು. ಅಷ್ಟು ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವಳಿಗೆ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಈ ಗಡಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಎರಡೂ ತಂಡಗಳ ನಡುವಿನ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಯಾವುದೋ ಹೊಸ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವೊಂದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಒನುಲಾಳು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ನಿಂತುಬಿಟ್ಟಳು. ಆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಿಂದ ಹೊರಬಂದಾಗ ಅವಳ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಲಕ್ಷಣಗಳಿದ್ದವು. ನಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಓಲಾಟವಿತ್ತು. ಆ ಅದ್ಭುತ ಸ್ಥಳದಿಂದ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವಳು ದೂರ ದೂರ ಸರಿದಳು. ಅದೊಂದು ಅದ್ಭುತವೆಂದು ಅವಳೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಹಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಎರಡು ಸಾಲು ಗಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇನೋ ಅವ್ಯಕ್ತ ವಿವರಣೆಯೊಂದು ಅವಳ ಮನಕ್ಕೆ ಗೋಚರಿಸಿತ್ತು. ಅವುಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿ ಪರಿಪಕ್ವ ಆಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದವು.

* * * *

ನರಳುಗಳು

ಆ ದಿನ ಬಿಸಿಲಿತ್ತು. ಆರು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಕಾಡಿನ ಆ ದಟ್ಟ ಹಸಿರಿನ ಮಧ್ಯೆಯಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ತೂರಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಜೋರು ಮಳೆಯಿಂದ ತೊಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಎಲೆಗಳು, ಆಗ ತಾನೇ ಶುಭ್ರವಾದ ಹೇಣ್ಣುಮಕ್ಕಳ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಒಣಗಲು ಹರವಿದಂತೆ, ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಒದ್ದೆಯಾದ ಮಣ್ಣಿನೊಳಗಿನಿಂದ ಆವಿಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೇಲೇಳುತ್ತಿತ್ತು. ನೆಲವು ಬಿಸಿಲು ತಾಗಿದಂತೆಲ್ಲ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ಗಟ್ಟಿಯಾಗತೊಡಗಿತು. ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರ ದಂಡಿನ ಬೂಟು ಕಾಲುಗಳು ಇನ್ನು ಅಪ್ಪಳಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿಲ್ಲ. ಈ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸ್ವಯಂಸೇವಕರನ್ನು ಆ ಕಾಡಿನ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗಲು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಆರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಬರ್ಮಾ ತಲುಪುವವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ಸರದಿ ಪ್ರಕಾರ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಅವರೊಡನೆ ಬೇಹುಗಾರರಿದ್ದರು. ಬೇಹುಗಾರರು ಅವರನ್ನು ಒಂದು ಜಾಗದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಜಾಗದವರೆಗೂ ತಲುಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಚೀನಾದವರೆಗೂ ಅವರ ಮುನ್ನಡೆಯ ಮೇಲುಸ್ತವಾರಿಯ ಕೆಲಸವನ್ನು ಒಬ್ಬ ಕಚಿನ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿನ ತರಬೇತಿಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಚೀನೀಯರ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಂತಹ ನಿಗದಿತ ತರಬೇತಿ ಕ್ಯಾಂಪ್‌ಗಳಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಿಯುಕ್ತ ತಂಡಗಳು ನಾಜೂಕಾದ ಆಯುಧಗಳ ಬಳಕೆ ಮತ್ತು ಗೆರಿಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧತಂತ್ರಗಳ ಕಲಿಕೆಗಳ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದವು. ಸೈನಿಕರು ಭೂಗತ ನಾಗಾ ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಗುಂಪು ಕ್ರಮಬದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅದರ ಸದಸ್ಯರ ನಡುವೆ ವಿನಿಮಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯ ಓರೆನೋಟಗಳು ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಬಹುದಾದರೆ ಆಚೆಗಿನ ಅಗೋಚರ ಶತ್ರುವಿನ ಭಯದ ಹಿಡಿತದ ಸೂಚನೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದೆಲ್ಲದರಿಂದ ಒಬ್ಬನೇ ಒಬ್ಬ ಮಾತ್ರ ಹೊರತಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಹೆಸರು ಇಮ್ಮಿ. ಅವನು ಆ ಗುಂಪಿಗೆ ಕೊನೆಯ ನಿಮಿಷದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

ಅಂಥ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳ ನೇಮಕಾತಿಯ ಆಯ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ ಹೋರಾಡಿ ಅಸಾಧಾರಣ ಧೈರ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನ ಮಾಡಿದಂತಹವರನ್ನು ಮಾತ್ರ

ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಇದೊಂದೇ ಅಂಶವಾಗಿರದೆ ಅವರುಗಳ ಪಂಗಡಗಳ ಹಿನ್ನೆಲೆಯನ್ನು ಸಹ ನೋಡಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ತರಬೇತಿಯ ನಂತರ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ಅವರವರ ಆದಿವಾಸಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ತಂಡಗಳಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಬಹುದು. ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ ಎಲ್ಲರೂ ಮರಳಿ ಬರಲಾರರೆಂದು ಆಯೋಜಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಸೈನ್ಯದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ದೂರ ದೂರದ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟಿದ್ದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಖ್ಯೆಯಿದ್ದರೂ, ಸೈನ್ಯದೊಳಗಿನ ಚಕಮಕಿಗಳಲ್ಲಿ ಭಾರೀ ಸಾವು ನೋವುಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಇದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸೈನ್ಯದ ಪಹರೆಯ ಕಣ್ಣುಸಿಕ್ಕೊಳ್ಳಲು ಭೂಗತ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ತಂಡಗಳು ನೆರೆಹೊರೆ ದೇಶಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಸರಕು ಸಾಗಣೆಯ ಹಾದಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಸರಕಾರದ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದವು. ಹಾಗೂ ಈ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವು ವಿಭಜನಕಾರಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಇಂಥ ಹರುಕು ಮುರುಕು ಸೈನ್ಯಗಳಿಗೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಸಹ ಸರಕಾರದವರು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಚಲನೆಯ ಹಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೀವ್ರ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟಿರುವುದರ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭೂಗತ ತಂಡಗಳು, ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳ ಗುಂಪುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆಯೆಂದರೆ ಹದಿನೈದರಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಯುವಕರಿಗೆ ಸೀಮಿತಗೊಳಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದವು.

ಆದ್ದರಿಂದ, ಈ ಚಿಕ್ಕ ತಂಡಗಳ ಸೈನಿಕರು ತಾವು ತಲುಪಬೇಕಾದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹಾದು ಹೋಗಬೇಕಾದ ದುರ್ಗಮ ಪ್ರದೇಶದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಚಲನವಲನಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಜಾಗರೂಕತೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರು. ಪ್ರಮುಖ ಆದಿವಾಸಿ ಪಂಗಡಗಳಿಂದ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾದ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಗುಂಪು ಅದು. ಇಮ್ಮಿ ಒಬ್ಬನೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಹೊರತಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಭೂಗತ ಸೇನೆಯ ಎರಡನೆಯ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ವಾಡಿಕೆಯಿಂದ ಭಿನ್ನವಾಗಿದ್ದ ಅವನ ನೇಮಕಾತಿಯನ್ನು ಗಂಭೀರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಬಂಧುತ್ವದ ಕಾರಣದಿಂದಲ್ಲದೆ, ಅವನು ಅರಣ್ಯದ ಕಠಿಣತೆಯ ಜೀವನದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವನೆಂದೂ ಬೇರೆಯವರು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳೆದವನಾದ್ದರಿಂದ ಕಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಹಳೆಯ ಯುವಕನಿಗಿರುವಂತಹ ಯಾವುದೇ ಜ್ಞಾನವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅಲಹಾಬಾದ್‌ನಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದು, ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ಅವರ ಪಂಗಡದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಭೂಗತ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾದ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ದಿನಗಳಿಂದ ನರಳುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಇರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ

ಅವನು ಮನೆಗೆ ಬಂದಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಒಂದು ತಿಂಗಳ ಕಾಲ ಮಾಡಲು ಬೇರೆ ಕೆಲಸವಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಚಡಪಡಿಕೆಯಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಹೋಗಲಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ, ಸುಮ್ಮನೆ ಕುಳಿತು ಕಾಲಹರಣ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಒಳಿತೆಂದು ಭಾವಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ ನಾಗಾ ಸೇನೆಯನ್ನು ತಾನು ಕೂಡ ಸೇರಬಯಸುವುದಾಗಿ ಭೂಗತ ಸಂಪರ್ಕಜಾಲದ ಮೂಲಕ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದನು. ಮೊದಲಿಗೆ, ಅವನ ತಂದೆಯು ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವನ ತಾಯಿಯನ್ನು ಆ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ದೂರದ ಬಂಧುವೊಬ್ಬರ ಅಥವಾ ದಾಯಿಯೊಬ್ಬಳ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ತಾನೆ ಅವನು ಬಿಡಲು ಸಾಧ್ಯ? ಅದಕ್ಕವನು ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ, 'ನೀನು, ತಂದೆಯಾಗಿ, ನೀನೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ಬರೆದಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲವೇ? ಆದರೆ ತಂದೆಯು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಗನು ಭೂಗತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರಲು ಎಂದಿಗೂ ಬಿಡಲಾರನು. ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಅವನ ತಾಯಿಯು ಚೇತರಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವನು ಮತ್ತೆ ವ್ಯಾಸಂಗಕ್ಕೆ ಮರಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಆದರೆ, ಅವನು ವ್ಯಾಸಂಗವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಂದು, ಅವನ ತಂದೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಯಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡ ತಾಯಿಯು ಅವನ ತಂದೆಗೆ ಬಂದು ಮಾತನಾಡಲು ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದಳು. ಪತ್ರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಸಾರದ ಜರೂರಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚರ್ಚಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಇದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುವಂಥ ವಿಷಯವಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ತಂದೆಯು ಅವರ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಭೆಯನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಪಟ್ಟಣದ ಮನೆಯ ಮೇಲೆ ಸದಾ ನಿಗಾ ಇಡಲಾಗಿತ್ತು. ಜೋರ್‌ಹಾಟ್‌ನ ಮಿಷನ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ತಾಯಿಯನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಹರಡಿದ ಇಷ್ಟಿಯು ಬಾಡಿಗೆ ಜೀಪ್ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಣದಿಂದ ಹೊರಟನು. ಆದರೆ, ಯೋಜನೆಯಂತೆ, ಮಧ್ಯದಾರಿಯಲ್ಲಿಳಿದು, ಸರಕಾರಿ ವಾಹನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು, ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಯಣಿಸಿ, ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ್ದರು. ತಂದೆ ಮಕ್ಕಳಿಬ್ಬರೂ ಸಂಧಿಸಿದ ಕ್ಷಣವೇ, ಇಷ್ಟಿಯ ಭೂಗತ ಸೇನೆಯನ್ನು ಸೇರುವ ನಿರ್ಧಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಬಿಸಿಯಾದ ಚರ್ಚೆ ಮೊದಲಾಯಿತು. ಇಬ್ಬರೂ ಸೋಲಲಿಚ್ಛಿಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯು ಮಧ್ಯೆ ಬಂದು, ಅವರ ಮಗನು ಒಬ್ಬ ವಯಸ್ಕನಾಗಿದ್ದು ಅವನ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನೇ ತೀರ್ಮಾನಿಸಲೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದವರೆಗೂ ನಡೆದ ಗುಪ್ತ ಸಭೆಯ ನಂತರ ಹೊರಡುತ್ತ, ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ, 'ನೀನೊಂದು

ದಿನ ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಿಶ್ರಮಿಸುವೆ' ಎಂದು ಕಟುವಾಗಿ ಹೇಳಿ ಹೊರಟನು. ಇಷ್ಟು ಮತ್ತು ಅವನ ತಾಯಿಯು ತಮ್ಮ ಮೊದಲಿನ ನಿಗದಿತ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಒಂದು ವಾರದ ನಂತರ ಮರಳಿ ಬಂದರು. ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಂಥಹ ಗಂಭೀರವಾದ ಯಾವುದೇ ತೊಂದರೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಡಾಕ್ಟರ್, ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಚಿಂತಿಸದೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಆರಾಮ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದರು.

ಇಷ್ಟಿಯು ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕಚೇರಿಗೆ ಹೇಗೆ ತಲುಪಿದನೆಂಬುದು ಈವತ್ತಿಗೂ ಸಹ ನಿಗೂಢವಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಹುಚ್ಚು ಆಸೆಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಸರೆ ನೀಡಲು ಅವನ ತಂದೆಯು ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದನು. 'ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರ' ರನ್ನು ಸೇರುವ ಅವನ ಆಸೆಯು ಅವನಿಗೆ ಹುಚ್ಚಾಗಿ ಕಂಡಿತ್ತು. ಚೈನಾಗೆ ಕಳಿಸಲು ನಡೆಯುವ ಆಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಆಯ್ಕೆಯ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಇಷ್ಟಿಯು ಕ್ಯಾಂಪಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದು, ಆಯ್ಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತಪ್ಪಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿ, ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ಅವನ ತಂದೆಯ ವಿರೋಧವನ್ನು ಬರಿಯ ತೋರಿಕೆಯೆಂದು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿ, ತಂಡದ ನಾಯಕನಾದ ಹೊಯಿಟೋನ ಉಪಸಂದೇಹಗಳನ್ನು ಲೆಕ್ಕಿಸದೆ, ಇಷ್ಟಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಅಂತಿಮ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಈ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಂಡದ ಇತರರಿಗೆ ಏನೂ ಗೊತ್ತಿರದೆ, ಅರಣ್ಯದೊಳಗಿನ ಅವನ ವಿಲಕ್ಷಣತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನೊಬ್ಬ ಋಣಭಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಂದು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಇಡೀ ತಂಡವನ್ನೇ ಅತ್ಯಂತ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಸುವವನಿದ್ದು, ರೋಕೋನು ಎನ್ನುವ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯನೊಬ್ಬನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಬಚಾವಾಗಿದ್ದರು. ರೋಕೋನು ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರ ಚಲನೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಒಮ್ಮೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಯ ಕಾಲಿಗೆ ಮಾಲೀಶನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ ರೋಕೋನು. ಇಷ್ಟಿಗೆ ಏಳಲಾರದಷ್ಟು ಆಯಾಸವಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟವನು ರೋಕೋನು. ಅವರ ತಂಡದ ನಾಯಕನು ಗಮನಿಸದೇ ಇದ್ದಾಗ, ಇಷ್ಟಿಯು ಬೆನ್ನುಚೀಲವನ್ನೂ ಅವನೇ ಒಯ್ಯಿದ್ದನು. ಹಲವಾರು ದಿನಗಳು ಚಲಿಸಿದನಂತರ, ಅವರು ನಾಗಾಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಿಸಿಲ ಬೆವರಿನ ದಿನವೊಂದರಲ್ಲಿ ಬರ್ಮಾ ತಲುಪಿದ್ದರು.

ಈ ಘಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅವರು ತೊಡಕಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡರು. ಈ ಹಿಂದೆ ಅವರೊಡನೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದ ಕಚಿನ್ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳು ಈ ಬಾರಿ ಸಹಾಯ ನೀಡಲು ನಿರಾಕರಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ನಾಗಾ ಭೂಗತ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಅನೇಕರು ರಂಗೂನ್‌ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತ ಒಪ್ಪಂದವೊಂದನ್ನು, ಭಾರತದ ಸೈನ್ಯದೊಂದಿಗೆ

ಹೋರಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಬಂದೂಕು, ಮದ್ದು ಗುಂಡುಗಳಿಗಾಗಿ, ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಕಚಿನ್ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳನ್ನು ಸದೆ ಬಡಿಯಲು ರಂಗೂನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಸಹಕರಿಸುವವರಿದ್ದರು. ಇದೊಂದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿತ್ತು. ತ್ರಿಶಂಕು ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ಸಲ ತೀರಾ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿ, ಕೂದಲೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಪಡೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರಿಂದ, ರಕ್ಷಕರಿಲ್ಲದೆ ವಾಪಸ್ ಹೋಗುವುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಟ್ಟಂತಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದರೆ ಸೀಮಾಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರ ಸಹಕಾರ ಬೇಕೇಬೇಕಿತ್ತು. ತಂಡದ ನಾಯಕನಾದ ಹೋಯಿಟೋನು ಕಚಿನ್ ನಾಯಕನನ್ನು ಇದೊಂದು ಸಲ, ಕಡೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡೆಂದು ಬೇಡಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಯ ಆಣತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಅವನು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ನಿಸ್ಸಹಾಯಕನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಬರ್ಮಾ ಪ್ರದೇಶದೊಳಕ್ಕೆ ನುಸುಳುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದೆಂದು ನೀಡಿದ್ದ ಆದೇಶವನ್ನು ಅವನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವತಃ ಶಿಸ್ತಿನ ಸಿಪಾಯಿಯಾಗಿದ್ದ ಹೋಯಿಟೋನಿಗೆ ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಈ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ, ಅವರುಗಳು ಗಡಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಕಾಲ ತಂಗಿರಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕಚಿನ್ ನಾಯಕನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಆಣತಿಗಳಿಗಾಗಿ ತನ್ನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗೆ ಅವನು ಒಂದು ತುರ್ತು ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಈ ಬೇಡಿಕೆಯು, ಸಹಜವಾಗಿ ಮತ್ತು ಕಾರಣಯುಕ್ತವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು. ತೊರೆಯೊಂದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಡಿನ ಗಿಡಗಂಟೆಗಳನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಿ, ಕೊಂಬೆ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಾಳೆಯ ಬುಡವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಆಶ್ರಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು.

ಆ ತಾಣದಲ್ಲಿನ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಯಿಟೋನು ತನ್ನ ಎರಡನೆಯ ಅಧಿಪತಿ ಚಿಲೊಂಗ್‌ಯನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಕರೆದು, ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸುದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚರ್ಚಿಸಿದನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನದ ಬೆಳಗಿನ ಆಹಾರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಚರ್ಚೆಯಿಂದ ಹೊರಬಂದ ತೀರ್ಮಾನವೊಂದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಯಿತು. ಹೋಯಿಟೋ ಎದ್ದು ನಿಂತು ತಂಡದ ಉಳಿದ ಸದಸ್ಯರುಗಳಿಗೆ, ಹೈ ಕಮ್ಯಾಂಡ್‌ಗೆ ಯಾವ ಸುಳಿವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹಲವು ವಿದ್ಯಮಾನಗಳು ಜರುಗುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ನಿರ್ವಾಣವಾಗಿದೆಯೆಂದು ವಿವರಿಸಿದನು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಸಮಾಧಾನಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಆಣತಿಗಳಿಗಾಗಿ, ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರನ್ನು, ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಗೆ ವಾಪಸ್ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜಾಗಗಳ ಅವಲೋಕನದಲ್ಲಿ ಅನುಭವವಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಯನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವರಿಗೊಪ್ಪಿಸಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ತಪ್ಪದೆ ಮಾಡುವರೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದನು. ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ಅವರು ಹೊರಡುವವರಿದ್ದು, ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ತಪ್ಪದೆ ಚಲಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಲಾಯಿತು. ಅದೊಂದು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಸೈನಿಕರುಗಳಾದ್ದರಿಂದ ಅವರು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ, ಊಟವಾದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಅತಿ ಅವಶ್ಯಕ ದವಸಧಾನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೊರಟರು. ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ರೋಕೋ ಇಮ್ಮಿಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ “ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರು” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಕುಲುಕಿದನು.

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೊರಟನಂತರ, ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲು ಹಾಕಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದನ್ನು ಆರಿಸಲಾಯಿತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಮಣ್ಣನ್ನು ಬಳಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ನೀರನ್ನು ಬಳಸಿದರೆ ಅದರ ಆವಿಯು ಮೇಲೇರಿ ಅದರ ವಿಶಿಷ್ಟ ವಾಸನೆಯು ಅವರಿರುವ ಜಾಗದ ಬಗ್ಗೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿರುವ ಕಾವಲು ಪಡೆಯವರಿಗೆ ಸುಳಿವನ್ನು ನೀಡಬಹುದು. ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಸೈನಿಕನೂ ತನ್ನ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು, ಒರೆಸಿ, ಗ್ರೀಸ್ ಹಚ್ಚಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ನೀರಿನ ಬಳಿಗೆ ಸಾಗಿ ಬಹಳ ದಿನಗಳಿಂದ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಬೇಕಿದ್ದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹೋಯಿಟೋ ಒಬ್ಬ ವಿಲಕ್ಷಣ ವ್ಯಕ್ತಿ ಜೊತೆಗೆ ದಕ್ಷ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಕ. ಅವನ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಮತ್ತು ಕ್ರೂರ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಸಕ್ತ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯ ದ್ವಂದ್ವದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಅವನು ಮಿತಭಾಷಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ಪಾಡಿಗೆ ತಾನು ಇದ್ದು, ತನ್ನ ಬಂದೂಕನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರುತ್ತಿದ್ದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಇಳಿಯುವವರೆಗೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ತಟ್ಟನೆ ಎಚ್ಚರವಾದನು. ಅವನಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕನಸುಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಆರು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದ ಅವನ ತಂದೆಯು ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಗೆ ಭೇಟಿಯಿತ್ತಿದ್ದು, ಅವನ ಗಂಗಳದಲ್ಲಿ ಆಗಂತುಕನೊಬ್ಬನು ಊಟ ಮಾಡಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಬೈಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ತಂದೆಯ ಬಳಿ ಗಂಗಳವಿದ್ದುದನ್ನು ಅವನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿ ಕೊಂಡನು. ಅದನ್ನು ಒಂದೇ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮುಕ್ಕಾಲೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಅವನು ಮಾತ್ರ ಊಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಲು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಕುಡಿದಿದ್ದಾಗ ಹೋಯಿಟೋನನ್ನು ಹತ್ತಿರ ಕರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೊತೆ ಊಟ

ಮಾಡಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದು ಅವನ ಬಾಲ್ಯದ ಅತಿ ಸಂತಸದ ಕ್ಷಣಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಈ ಕನಸು ಒಂದು ಅಶುಭ ಸೂಚಕವೇ? ಒಂದು ಮುನ್ನೂಚನೆಯೇ? ಅವನ ಪುಟ್ಟ ತಂಡದಲ್ಲೊಬ್ಬ ಆಗಂತುಕನಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವನ ತಂದೆಯು ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಅವನು ಯಾರಿರಬಹುದು?

ಇದೇ ಗುಂಗಿನಲ್ಲಿಯೇ, ಅವನು ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ಘಟನೆಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕು ಹಾಕಿದಾಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒಂದು ಅಂಶವು ಹೊಳೆಯಿತು. ಹೌದು, ಅವರ ತಂಡದಲ್ಲೊಬ್ಬ ಆಗಂತುಕನಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟು ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿನ ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಮಗನೆಂಬ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅವನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಹೆಸರುಗಳ ಅಂತಿಮಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವನು ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದನು. ತರಬೇತಿಗಾಗಿ ಈ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ಆರಿಸಲಾದ ರೀತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನು ಕಳವಳಗೊಂಡಿದ್ದನು. ಬೇರೆಯವರ ಹಾಗೆ, ಅವನು ಯಾವುದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ಪಾಸು ಮಾಡಿರಬೇಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ತಂಡದ ನಾಯಕ, ಅವನನ್ನೂ ಸಹ ಭೇಟಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಯ ಇರುವಿಕೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲವೂ ಒಂದು ಒಳಸಂಚನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ಅವನು ಆಲೋಚಿಸಿದಂತೆಲ್ಲ ಅವನಿಗೆ ಕೋಪ ಬರತೊಡಗಿತು. ಅವನು ಇಷ್ಟಿಯ ತಂದೆಯ ಬಗೆಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಒಂದು ಹುದುಗಿದ ಕೋಪವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಒಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಕೆಲಸವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಮಾಡಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಎಲ್ಲರ ಎದುರಿಗೆ ಅವನಿಂದ ಛೇಮಾರಿ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಈ ತಾಪವು ಈಗ ಅವನ ಮಗನ ಮೇಲೆ ಎರಗತೊಡಗಿ, ಅವನ ಅಂದಾಜಿನಲ್ಲಿ ಈ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮೇಲ್ದರ್ಜೆಯ ತಂಡದಲ್ಲಿರಲು ಅವನು 'ಹಕ್ಕ'ನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಅವನು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಹೊರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಏನೇ ಆದರೂ, ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಾಧಾನ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಆಪ್ತನಾದವನು ಈಗ ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಚಲನೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಯ ಕ್ಷೇಮದ ಬಗ್ಗೆ ರೋಕೋನು ಹೇಗೆ ಸೌಹಾರ್ದತೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದನೆಂದು ಅವನು ಗಮನಿಸಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟಿಯ ಚೀಲವನ್ನು ಅವನು ಒಂದೆರಡು ಸಾರ್ತಿ ಸಾಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಅವನು ಕಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಅವನು ಸ್ವತಃ ರೋಕೋನನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವುದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ರೋಕೋನ ಗೈರು ಹಾಜರಿಯು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಈ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನು ಮರುಕಳಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲ, ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಖಾತ್ರಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಇಷ್ಟಿಯ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದು ಕೆಟ್ಟ ಛಾಯೆಯಿದ್ದು, ಅದು ಯಾವುದೋ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನೇ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನುವುದು.

ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಗೆ ಕಾಡಿಸಿದ ವಿಷಯವೆಂದರೆ, ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲಾವಿಶೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ವಾಪಸ್ ಬರುವವರೆಗೆ, ಸಫಲರಾಗಿ ಬಂದರೆ, ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದು.

ಅವರ ಬಲವಂತದ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯ ಎರಡನೆಯ ದಿನ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರ ಇರುವಿಕೆಯ ಪತ್ತೆಯಾಗುವ ಭಯದಿಂದ, ಅವರ ಸಾಮಾನುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಅವರಿದ್ದ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನೂ ನಾಶ ಮಾಡಿ, ಅರಣ್ಯದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಆಳದತ್ತ ಚಲಿಸಿದರು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಅಲ್ಲೊಂದು ಗುಹೆಯು ಕಾಣಿಸಿ ಅದರೊಳಗೆ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಅದರೊಳಗೆ ಒದ್ದೆಯಿದ್ದು, ಕತ್ತಲು ಕವಿದಿದ್ದರೂ, ಭಾರಿ ಮಳೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವಲು ಪಡೆಯ ಜೊತೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಅವರು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನು ಆ ಮಳೆಯು ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕುವುದರಿಂದ ಆ ಮಳೆಗೆ ಹೋಯಿಟೋನು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಇಷ್ಟಿಯ ಸಮಸ್ಯೆಯು ಅವನನ್ನು ಕಾಡತೊಡಗಿತ್ತು. ಇದರ ಜೊತೆಗೆ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲಾವಿಶೆಯ ಆಗಮನದ ಆತಂಕವೂ ಸೇರಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚಾಗಿ, ಭಾರತೀಯ ಸೈನ್ಯವು ಅವರನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವ ಸತತ ಭಯವೂ ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ದಿನಗಳಿದ್ದು, ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಿಂದು ಮಳೆಯ ತಣ್ಣನೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲಿಚ್ಛಿಸಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದೇಳುವ ಹೊಗೆಯು ಅಲ್ಲಿನ ಬಾವಲಿಗಳನ್ನು ಓಡಿಸಿದರೆ ಅದು ಈ ಗಡಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಕಾವಲು ಪಡೆಯ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ಅವನ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ಇರುವುದು ಅವನಿಗೆ ಎಡಬಿಡದ ಕಳವಳವಾಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಿಯ ತಂದೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಲ್ಲರೆದುರು ಅನುಭವಿಸಿದ ಅಪಮಾನವು, ಅವನ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದ ಆಗಂತುಕನ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಇದೇ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ, ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲಾವಿಶೆ ಅವರ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ವಾಪಸ್ ಬರುವುದರೊಳಗೆ ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಇದನ್ನು, ಅವನ ಸೈನಿಕರುಗಳ ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಶಯವೂ ಬಾರದಂತೆ ಸಾಧಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅವನು ಏನನ್ನೇ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅವನ ಗುಂಪಿನ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಿದುದೆಂದು ತೋರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅವನ ಯೋಜನೆಯ ಫಲ ಆ ಅರಣ್ಯದೊಳಗೆ ಒಂದೇ ಆಗಿತ್ತು. ಅದು ಇಷ್ಟಿಯ ಸಾವು. ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಸಿವಿಸಿಯಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಅವನು ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೆ, ಅವನ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಹೊರೆಯಾಗಿದ್ದವನೊಬ್ಬನ ಸಾವಿನಿಂದಾದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ

ಅದರಿಂದ ಉಳಿದ ಸೈನಿಕರ ಸುರಕ್ಷತೆ ತನಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಮುಖ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ತಳ್ಳಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಅವನು ಯಾವ ಸಂದಿಗ್ಧದಲ್ಲಿಯೂ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಬಾರದೆಂಬ ಎಚ್ಚರವನ್ನು ವಹಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಿದನು. ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ಆಣತಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆ ಮರಳಿ ಬರಲು ಯಶಸ್ವಿಯಾದರೆ ಅವರು ಹೊಸ ಅಡಗು ತಾಣವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಬಲ್ಲರು? ಕಾವಲು ಪಡೆಯ ಸೈನಿಕರು ಅವರುಗಳನ್ನು ಸೆರೆ ಹಿಡಿದಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರು ಅಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಸಾಧ್ಯತೆಯಿಲ್ಲವೇ? ಅವನು, ತಂಡದ ನಾಯಕನಾಗಿ, ಬೇರೊಂದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಅವರನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಲೇಬೇಕಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿಯನ್ನು ಅವರು ಈ ಹಿಂದೆ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಹೂಡಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿ, ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರಿಗಾಗಿ ಕಾದು, ಅವರಿಗೆ ಇಲ್ಲಿನ ತಾಣಕ್ಕೆ ಬರಲು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುವಂತೆ ಕಳಿಸುವುದಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದೆಂದುಕೊಂಡನು. ಇದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯ ಅರಣ್ಯ ದಕ್ಷತೆಯನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಂತಾಗುವುದು. ಇಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯ ದಕ್ಷತೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಒಂದು ಔಪಚಾರಿಕ ಸಭೆಗೆ ಅವನ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಕರೆದನು. ಈ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರದ ಬಗೆಗೆ ಅವನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಂತರ, ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಅಂದರೆ ಇಬ್ಬರು ಸಹಸದಸ್ಯರುಗಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಅಡಗುತಾಣಕ್ಕೆ ಕರೆತರುವ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿರುವುದಾಗಿ ಘೋಷಿಸಿದನು. ಅವನ ಈ ಘೋಷಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಉಳಿದ ಸದಸ್ಯರು ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾದರು. ಅರಣ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿಯನ್ನು ಗುಹೆಯ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಖಂಡಿತ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆಂದು ಕೆಲವರು ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯವರೂ ಇರಬಹುದೆಂದು, ಜಾಲಾಡಿ, ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಯಿಗಳಂತೆ ಬೇಟೆಯಾಡಿ ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಹೋಯಿಟೊ ದೃಢವಾಗಿದ್ದನು. ಈ ತಂಡದಲ್ಲಿರಲು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಹತೆಯಿದೆಯೆಂದು ತೋರಿಸಲು ಇಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೋಗಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವನನ್ನು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಲಾಗದೆಂದು ಪ್ರಕಟಿಸಿದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಹಿಂದೆ ಎರಡು ಸಲ ಅವನ ಅರಣ್ಯದ ಅನುಭವವಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ

ಸುಳಿವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನು. ಸೈನಿಕರು ತುಂಬಾ ಚಿಂತಿತರಾದರೂ, ಅವನೊಡನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವಾದಕ್ಕಿಳಿಯದಾದರು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಇಲ್ಲಿಯ ವಿಧಿಯು ನೆಲೆಗೊಂಡಿತು.

ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ, ಅವನ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ಅರಣ್ಯದ ಅನುಭವದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಯು ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದನು. ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದೊಳಗಿನ ಜೀವನದ ಬಗೆಗಿನ ಅವನ ಆದರ್ಶಭರಿತ ಪ್ರೇಮವು ಬಲುಬೇಗನೆ ಆವಿಯಾಗಿ ವಾಸ್ತವದ ಸತ್ಯವು ಅವನಿಗೆ ಗೋಚರವಾಗತೊಡಗಿತ್ತು. ಪ್ರತಿಕೂಲ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿನ ಸತತ ಹಾಗೂ ಅವಿರತ ಅಪಾಯವು ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಸೈನಿಕನಾಗುವ ಆಸೆಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು, ಅವನ ತಂದೆಯ ಎದುರು ಸಮರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗಿನ ಕಠಿಣ ಚಲನೆಯು ಅವನ ಒಳಗಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಸಿತ್ತು. ಅವನ ದೈಹಿಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು ಕನಿಷ್ಠವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತ್ತು. ಅತಿ ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷಣಿಕ ವಿಚಲಿತೆಯಿಂದಾಗಿ ಎರಡು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಇಡೀ ತಂಡವನ್ನೇ ಸಾವಿನ ಅಂಚಿನ ಅಪಾಯಕ್ಕೆ ಒಡ್ಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿಯುವ ಬಗೆಗಿನ ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಈ ರೀತಿಯ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದ್ದು ತಪ್ಪಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನ ತಂದೆಗೆ ತೋರಿಸಿ ಕೊಡಲು ದೃಢನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಈ ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ, ಅವನ ತಂಡದ ನಾಯಕನ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಬಂದೂಕನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿ ಮತ್ತೆ ಜೋಡಿಸುವುದನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಂಡನು. ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸದ್ದು ಮಾಡದೆ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಜೊತೆಯವರೊಂದಿಗೆ ಸಂಜ್ಞೆಗಳ ಸೂಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಹಕ್ಕಿಗಳ ದನಿಯಂತೆ ಮೆಲುಸೀಟಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸುವುದು ಹೇಗೆಂದು ಅವನು ಕಲಿತುಕೊಂಡನು. ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು, ಮೊದಮೊದಲು, ತಂಡದ ಉಳಿದವರು ತಳ್ಳಿಹಾಕಿ ಅವರಂತೆ ಅವನಾಗಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದರೂ ಕಾಲ ಕ್ರಮೇಣ ಅವನ ನಿರ್ಣಯದಲ್ಲಿ ಅವನಷ್ಟು ಗಂಭೀರನೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ಅವರ ರಕ್ಷಣಾವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಅವನೊಂದು ದುರ್ಬಲ ಕೊಂಡಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಮೇಲೆ, ಅವರು ಅವರ ಅರಣ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕಲಿತ ಅನುಭವವನ್ನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಒಬ್ಬರ ನಂತರ ಒಬ್ಬರು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಎರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಕಲಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ, ಇಲ್ಲಿಯು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನೆಂದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಅವನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದಾಗ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾಗ ಕರ್ಕಶವಾದ ಬೈಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಪಾಠಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅನವಶ್ಯಕವಾಗಿ ಹೇರಲಾಗಿದ್ದ ಸೋಮಾರಿತನವನ್ನು ದೂರ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲರೂ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಸತತವಾದ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಮುಖಿತ ದೊರೆತಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ

ಹೋಯಿಟೋನು ಪ್ರಕಟಿಸಿದಾಗ, ಇಮ್ಮಿಯು ನಗುತ್ತಲೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅವನು ಹೊಸದಾಗಿ ಕಲಿತ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಲು ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶವೆಂದು ಬಗೆದನು.

ಆದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರು, ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಿನಗಳ ಸತತ ನಡಿಗೆಯಿಂದ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ದಾರಿಯಲ್ಲಿನ ಗಸ್ತುಗಳ ಕಣ್ಣು ತಪ್ಪಿಸಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯನ್ನು ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಸಫಲರಾದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೇ ಇದ್ದರು ಎನ್ನುವ ವಾಸ್ತವಾಂಶವು ಅವರಿಗೆ ಸಹಾಯವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಶಬ್ದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪರಸ್ಪರ ನಿಗಾ ಇಡುತ್ತಾ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜಾಡು ಹಿಡಿದು, ಕೊರಕಲುಗಳು ಮತ್ತು ತೊರೆಗಳ ಪಕ್ಕಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆದು, ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಯುವ ಹಾದಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಡುವ ಸೈನಿಕರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಅವರು ತಲುಪಿದ್ದರು. ಹೊಸ ಆಣತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅವರು ಏತಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತೆಂದು ಕಮ್ಯಾಂಡರ್‌ಗಳಿಗೆ ವಿವರಣೆ ಕೊಟ್ಟಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಅಪನಂಬುಗೆ ಮತ್ತು ಕೋಪವಿತ್ತು. ಯಾರು ಈ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿದರೆಂದು, ಅವರು ಕೇಳಬಯಸಿದರು? ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಹೋಯಿಟೊ ಏಕೆ ಬರಹದಲ್ಲಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸಿಲ್ಲ? ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೇವಲ ಪದ ಸೈನಿಕರಾದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅವರು ಯಾವ ಉತ್ತರವನ್ನೂ ಕೊಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಮ್ಮ ನಾಯಕನ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹೈಕಮಾಂಡಿನ ಒಂದು ತುರ್ತು ಸಭೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲಾಗಿ, ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಒಂದು ಬರಹದಲ್ಲಿನ ಸಂದೇಶದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರು ವಾಪಸ್ ಹೊರಡಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಆ ಮುಚ್ಚಿದ ಲಕೋಟೆಯಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅವಸರದ ಊಟವಾದ ನಂತರ, ಅಡುಗೆಯವನು ಕೆಲವು ದಿನಗಳನ್ನು ಅವರ ಚೀಲಕ್ಕೆ ತುರುಕಿದ ನಂತರ ಅವರು ಹಿಂದಿರುಗುವ ಅಪಾಯಕರ ಪ್ರಯಾಣದ ಮೇಲೆ, ಅವರ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಹೋಯಿಟೊಗೆ ಸಂದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿಸಲು ಹೊರಟರು.

ಇತ್ತ ಗುಹೆಯಲ್ಲಿ, ಅವನ ಹಿತಚಿಂತಕರು ಇಮ್ಮಿಗೆ ಕಡೆ ಘಳಿಗೆಯ ಸಲಹೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬೀಳ್ಕೊಂಡರು. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ಗುಹೆಯಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತ ಅವರುಗಳು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಮೊದಲ ನಿಲುಗಡೆಯತ್ತ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯೆಂದು ಅವನು ನಂಬಿದ್ದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಗುಹೆಯ ಕತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೋಯಿಟೊನ ಆಣತಿಯಂತೆ ಬೇಗನೆ ಹೊರಟು ಒಂದು ಆಳವಾದ ಕೊರಕಲಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಆಗಮನಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಮ್ಮಿಯು ಬಹಳ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ

ಅವನ ನಡಿಗೆಯು ಸ್ವಲ್ಪ ನಿಧಾನವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಅವನು ಪೊದೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದೋ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನೆಂದು ಅನಿಸಿದಂತಾಗಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ಹುಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಕವಚಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಶಬ್ದದ ಮೂಲಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದನು. ಆದರೆ ಭೂಮಿಯೊಳಗಿನಿಂದ ಹೊರಬರುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಳಗಿನ ಮಂಜಿನಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮುಂದುವರಿದನು. ಶತ್ರುವಿನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬೀಳುವ ಭಯದಿಂದ, ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಚತುಷ್ಪಾದಿಯಾಗಿ ಚಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದಿದ್ದು ಏನೆಂದರೆ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿರುವವರು ಅವನ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರೇ ಆಗಿದ್ದು, ಹೋಯಿಟೊನ ಆದೇಶದಂತೆ ಅವನನ್ನು ಸಂಧಿಸಿ ಅವನ ಆಣತಿಯನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದು ಅವರ ಗುರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ಘಂಟೆಯ ಶ್ರಮದ ನಡಿಗೆಯ ನಂತರ, ಒಂದೆರಡು ನಿಮಿಷಗಳ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ಅವನು ಮರದ ಪೊಟರೆಯೊಳಗೆ ಕುಳಿತನು. ಆಗ, ತನ್ನನ್ನು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶಬ್ದಗಳು ಅವನ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದವು. ಮೊದಲಿಗೆ, ಆ ಆಗಂತುಕರು ಇನ್ನೊಂದು ಸೈನ್ಯದವರಿದ್ದು, ಅವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು ಅಥವಾ ಸೆರೆ ಹಿಡಿಯಬಹುದೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಅವನ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಭಯ ಮತ್ತು ಆತಂಕದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ನಿರಾಳ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಅದು ಕ್ಷಣಕಾಲ ಮಾತ್ರ. ಅವನು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಯಾವ ಪ್ರತಿರೋಧವೂ ಇಲ್ಲದೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಸಿದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಅವನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ತುರುಕಿದನು. ಅವನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಲು ಬೇಕಾದ ದಾರವನ್ನು ತಂದಿದ್ದರು. ಗೂಟಗಳನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬಡಿದು, ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಮಾಡಿ, ಕೈಗಳನ್ನು ಹೊರ ಚಾಚಿ, ಹಾರುವ ಹದ್ದಿನ ತರಹ, ಅವನನ್ನು ಗೂಟಗಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದರು. ಅದಷ್ಟು ಕಾಲವೂ ಅವರು ಅವನ ಕಣ್ಣಿನ ಜೊತೆಯ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಇಮ್ಮಿಯು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಘೋರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ನೆಲಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರುಗಳು ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೊಂಬೆ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿತಂದು ಅವನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದರು. ಅವನನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಶಿಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಕೇಳಲು ಇಮ್ಮಿಯು ತೀವ್ರ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೆಲ್ಲ ಅವನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದಾಗಿ ಕೇವಲ ಕ್ಷೀಣ ಮುಲುಕುಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿದವು. ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಆಡದೆ, ಅವರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಮರೆಮಾಡುವುದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಸುಳಿವುಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕಿ ಅರಣ್ಯದ ದಟ್ಟ ನೆರಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕಣ್ಮರೆಯಾದರು.

ಮರುಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೋವಿಶೆಯರು ಅವರು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಕಳೆದ ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಿಲುಗಡೆಯಿಲ್ಲದ ಪ್ರಯಾಣದಿಂದಾಗಿ ಅವರು ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಕನಿಷ್ಠ ದಿನಸಿಗಳು ಮುಗಿದಿದ್ದವು. ಅವರ ನೀರಿನ ಬಾಟಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೆಲವೇ ಹನಿಗಳು ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಮೂರು ದಿನಗಳ ನಡಿಗೆಯ ನಂತರ, ಆ ರಾತ್ರಿಯ ವಿಶ್ರಾಂತಿಗಾಗಿ ರೋಕೋ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊರಟು ಅವರು ಅವರ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಸೇರಬಹುದಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕತ್ತಲಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಒಂದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ಥಳಕ್ಕಾಗಿ ಅವರು ಹುಡುಕಾಡಿದರು.

ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಮರವೊಂದರ ವಿಶಾಲವಾದ ಬೇರುಗಳತ್ತ ಮೊದಲು ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಿದವನು ಲೋವಿಶೆ. ಅವರತ್ತ ನಡೆಯೋಣವೆಂದು ರೋಕೋಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅವರು ಆ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬಂದಾಗಲೇ ಕತ್ತಲು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಅದು ಸುರಕ್ಷಿತ ಜಾಗವೆಂದು ಸಮಾಧಾನವಾಗುತ್ತಲೇ, ಅವರಿಗೆ ಕಣ್ತುಂಬ ನಿರ್ದೇಶನ ಆವರಿಸಿತು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವರು ಕಣ್ಣು ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವರ ಹೊಳೆಗಳ ಮೇಲೆ ಸಮೀಪದಿಂದ ಕೊಳೆತು ನಾರುವ ವಾಸನೆಯೊಂದು ರಫೆಂದು ಬಡಿಯಿತು. ನಿನ್ನೆ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಲುಬೇಗನೆ ನಿರ್ದೇಶನ ಜಾರಿದ್ದರಿಂದ ಆ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಅವರು ಗಮನಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಈಗ, ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣದ ಬಿಸಿಯಲ್ಲಿ ಆ ವಾಸನೆಯು ತೀವ್ರವಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ತಕ್ಷಣ ಜಾಗರೂಕರಾದರು. ಅವರಿದ್ದ ಜಾಗದಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಿ ಆ ವಾಸನೆಯ ಮೂಲವನ್ನು ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚುವಂತೆ ಅವರು ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅನುಭವಸ್ಥ ಅರಣ್ಯದ ಹೋರಾಟಗಾರರಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ವಾಸನೆಯ ಮೂಲ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಾಂಸವೆಂದು ಗೊತ್ತಾಯಿತು. ಅವರ ತಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಂದರೆ : ಅದು ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯನೋ?

ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸುತ್ತು ಹೊಡೆದು ಅವರು ಗುಯ್‌ಗುಡುತ್ತಿದ್ದ ರೆಕ್ಕೆ ಹುಳುಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದಾಗ ಅವರ ಹೆಜ್ಜೆಗಳು, ಇಮ್ಮಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ, ಬಾಯಿಗೆ ತುರುಕಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಗೂಟ ಹೊಡೆದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದವು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಎದುರಿಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರ ಹೊಟ್ಟೆ ತೊಳೆಸಿದಂತಾಯಿತು. ತುಂಬಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾವು ಸಮೀಪಿಸಿರಬಹುದು. ಅವನ ಅಸಹಾಯಕ ದೇಹದೊಳಗಿಂದ ಜೀವವು ಹರಿದು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಅಸಹನೀಯ ನೋವನ್ನುನುಭವಿಸಿರಬೇಕು. ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಕಾಡಿನ ನೈರ್ಮಲ್ಯಕಾರರು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು. ಈಗ ಉಳಿದಿರುವುದು ಕೇವಲ ಅವನ ಅಸ್ಥಿಪಂಜರವಷ್ಟೇ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಹುಳುಗಳು ತಮ್ಮ ನೀಲ ಬೂದು ರೆಕ್ಕೆಗಳ ಮತ್ತೇರಿಸುವ

ರುದ್ರನರ್ತನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರ ಜೊತೆಗಿನ ಶಬ್ದದ ಶಕ್ತಿಯು ಮಾನವನ ಕಿವಿಯ ಮಿತಿಗಿಂತ ಅನೇಕ ಪಟ್ಟು ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಅವನ ಬಟ್ಟೆಗಳೂ ಕಿತ್ತು ಬಂದಿದ್ದವು. ರಕ್ತಮಯವಾದ ತುಂಡು ಮಾಂಸಗಳು ಅಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿದ್ದವು. ಅದು ಇಮ್ಮಿಯೆಂದು ಅವನ ಕೈಗಡಿಯಾರದ ಮೂಲಕ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅದು ಹೇಗೋ ಅವನ ಮಾಂಸವಿರದ ಮುಂಗೈನಲ್ಲಿ ಹಾಗೆಯೇ ಕುಳಿತಿತ್ತು. ಮಾಂಸಾಹಾರಿ ಭಕ್ಷಕರುಗಳಿಂದ ಅಳಿದುಳಿದಿದ್ದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಕೀಟಗಳು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಮೂಳೆಗಳ ಸಂದುಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣುಗಳಿಲ್ಲದ ಪೊಟರೆಗಳೊಳಗಿನಿಂದಲೂ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಬಾಯಿ ಕಟ್ಟು ಸಹ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದು ಹರಿದು ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ನಾಲಗೆಯಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ರಂಧ್ರವಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿ ಕೀಟಗಳು ನಿರ್ಬಂಧವಿಲ್ಲದೆ ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಹರಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮಾತಿಲ್ಲದ ಆಘಾತ ಮತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೋವಿಶೆಯರು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಸುಮ್ಮನೆ ನೋಡಿಕೊಂಡರು. ಅವರು ಸಾವಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ ಕ್ರೂರ ಸಾವಿಗೆ ಹೊಸಬರೇನಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇದರಂಥ ಘೋರ ದೃಶ್ಯವನ್ನೆಂದೂ ಕಂಡವರಲ್ಲ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು. ರೋಕೋ ಕುಸಿದುಬಿದ್ದನು. ಅವನು ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಾಗದೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಯುವಕನತ್ತ ಲೋವಿಶೆ ಸಮೀಪಿಸಿ ಅಳಲು ಈಗ ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ಅತ್ಯಂತ ಜರೂರಿಯಾಗಿ ಅವರು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕೆಲಸವು ಅವರಿಗಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೂ ಇಮ್ಮಿಗೆ ಒಂದು ಗೌರವಯುತ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ ಇಮ್ಮಿಯನ್ನು ಅವನ ಗಂಟುಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದರು. ಅವನ ಅಳಿದುಳಿದ ಶರೀರದ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಬಟ್ಟೆಗಳ ಸಮೇತ ಆ ಘೋರ ಸ್ಥಳದಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದ ಮರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದರು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕ್ರಾಸ್‌ನ್ನು ಇಡಲು ರೋಕೋ ಬಯಸಿದನು. ಆದರೆ ಅದು ಜಾಣ ಕೆಲಸವಲ್ಲವೆಂದು ಲೋವಿಶೆ ಅವನನ್ನು ತಡೆದನು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ವಿರೋಧಗಳ ನಡುವೆಯೂ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರನ್ನು ಸೇರಿದ್ದ ಆ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದ ಕಾಲೇಜು ಹುಡುಗನು, ಬೇರೊಂದು ನೆಲದಲ್ಲಿನ ಅರಣ್ಯದ ನೀಳ ನೆರಳುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಗುರುತು ಮಾಡಲಾಗದ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಂತಿಮ ವಿಶ್ರಾಂತಿಧಾಮವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಅವನ ಸಹವರ್ತಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚುವ ಮುಂಚೆ, ರೋಕೋ ಲೋವಿಶೆಗೆ ಇಮ್ಮಿಯ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ತಾನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ಅವರು ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನಾಗಾ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ, ಮನೆಯವರೊಬ್ಬರ ಸಾವಿನ ನಂತರ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ತೊರೆಗಾಗಿ ಹುಡುಕುವುದೆಂದು ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೋವಿಶೆ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಅವರ ಗತಿಸಿದ

ಸಹವರ್ತಿಗಾಗಿ ನಿಗದಿತ ದಿನಗಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಶೋಕಾಚರಣೆ ಮಾಡಲಾಗದಿದ್ದರೂ ಅವರು ತಿಳಿದ ಹಾಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯು, ನಾಗಾನೋಬ್ಬನ ಪಾರ್ಥಿವ ಶರೀರವನ್ನು ಈಗಷ್ಟೇ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಮರಳಿಸಿದ ಕುರುಹೆಂದು ಬಗೆದರು.

ಇದಾದ ಮೇಲೆ, ಅವರೆದುರು ಸಮಸ್ಯೆಯೊಂದು ಉದ್ಭವಿಸಿತು. ಇಷ್ಟಿಯ ಸಾವಿನ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿಭಾಯಿಸುವುದು? ಅವನ ಉಳಿಕೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದವೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ? ಹೊಯಿಟೋನನ್ನು ಇಷ್ಟಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳುವುದೇ? ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಪಾಯ ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಅರಣ್ಯದ ಕದನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಅನುಭವಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವರ ತಂಡದೊಳಗಿನ ವೈರತ್ವಗಳನ್ನೂ, ಒಳಹರಿವುಗಳನ್ನೂ, ಒಳದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಸಹಸದಸ್ಯನೊಬ್ಬನ ಘೋರ ಸಾವಿಗೆ ಹೋಯಿಟೋ ಕಾರಣಕರ್ತನೆಂದು ಅವನ ಮೇಲೆ ದೂಷಣೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದರೆ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ತಾವೇ ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ, ಅವರತ್ತ ಸಂದೇಹದಿಂದ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಕೂಲತೆಯಿಂದ ನೋಡುವುದು ಖಚಿತವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಯಿಟೋನಿಗೆ ಬೆದರಿಕೆಯುಂಟಾದಾಗ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ಇಷ್ಟಿಯ ಬಗೆಗೆ ಅವನು ಅದೆಷ್ಟು ವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಅವರು ಗಮನಿಸಿದ್ದರು. ಸಾಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘ ಚರ್ಚೆಯ ನಂತರ ಅವರು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅವರು ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದ್ದರ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು. ಅವರ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಲು ವಿಳಂಬವಾದುದು ಕೇವಲ ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ಮಾತ್ರ ಎಂದು ಹೇಳುವುದು. ಇಷ್ಟಿಯ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರಲ್ಲಿಯೂ ಮಾತನಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ಅವರುಗಳಿಗೆ ರಜೆ ಸಿಕ್ಕಿ ಅವರ ಹೆಂಡತಿಯರ ಬಳಿಗೆ ಮರಳಿದಾಗಲೂ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದಿರಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಯ ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಅವನ ತಂದೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಕೊಡುವುದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಮಾತನಾಡದಿರಲು ಲೇವಿಶೆಗೆ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡಲಾಯಿತು.

ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ವಾಪಸ್ಸಾಗಿ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯ ಆ ಲಕೋಟಿಯನ್ನು ತಲುಪಿಸಿದಾಗ ಏನೂ ನಡೆದಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಹೋಯಿಟೋ ವರ್ತಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಂದ ಪತ್ರವನ್ನು ಓದುವಾಗ ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಹುಬ್ಬುಗಂಟಿಕ್ಕಿದನು, ಅಷ್ಟೇ. ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ಸಂಜೆ ಕಳೆಯಿತು. ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೇವಿಶೆಯರು, ಬಹಳ ದಿನಗಳ ಶ್ರಮಯುತ ನಡಿಗೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟೊಂದು ಧಿಡೀರೆಯಿಂದ, ಊಹಿಸಲಾರದ

ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಯ ದಾರುಣ ಉಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತ ಅನುಭವದ ಛಾಯೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋದರು. ಅವರು ಶಿಕ್ಷಿತ ಯೋಧರುಗಳಾಗಿದ್ದು, ಅವರುಗಳ ಸುರಕ್ಷೆಗಂದೂ ಧಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ, ಶಿಬಿರವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ, ಬರೀ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿಯ ಅಲ್ಪಾಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಎಲ್ಲರೂ ಮುನ್ನಡೆಯಲು ಸಿದ್ಧರಿರಬೇಕೆಂದು ಸೂಚನೆ ನೀಡಲಾಯಿತು. ಗುಹೆಯೊಳಗಿನ ಅವರಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಕುರುಹುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಳಿಸಿ ಹಾಕುವವರೆಗೂ ಹೋಯಿಟೋ ಕಾಯ್ದಿದ್ದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಡಲು ಸನ್ನದ್ಧರಾಗಿ ಒಂದೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಮಾತನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು, “ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯಿಂದ ವಾಪಸ್ಸಾಗುವ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೇವಿಶೆಯರಿಗಾಗಿ ಕಾಯ್ದು ಅವರನ್ನು ಈ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದು ತರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಕಾರ್ಯದ ಮೇಲೆ ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳಿಸಿದ್ದು ನಿಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಈ ಇಬ್ಬರೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಪತ್ತೆ ಹಚ್ಚಿ ಸೇರಿಕೊಂಡರೂ ಅವನನ್ನೂ ಹಿಂದಿರುಗಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅನಿಸುವುದೇನೆಂದರೆ ಇಷ್ಟಿಯು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿರಬಹುದು ಮತ್ತು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ನಾವುಗಳು ಮತ್ತೆ ಕಾಣಲಾರೆವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈಗ ಅವನಿಗೆ ಏನಾಗಬಹುದೆಂಬುದು ಯಾರ ತಪ್ಪೂ ಅಲ್ಲದೆ ಅವನದು ಮಾತ್ರವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿಯೇ ಯಾರನ್ನೂ ದೂಷಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಇದೀಗ ನಾನು ನಿಮಗೆ ಹೇಳಬೇಕಾದುದೇನೆಂದರೆ ನಾವು ಈ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಸಹಾಯಕರುಗಳ ಸಂಪೂರ್ಣ ಸಹಕಾರ ಸಿಗುವವರೆಗೂ ನಾವುಗಳು ನಮ್ಮ ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸಾಗುವ ಹಾದಿಯನ್ನು ಹಿಡಿಯಬೇಕಿದೆ. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ನಮ್ಮಲ್ಲಿನ ಯಾರನ್ನಾದರೂ ಸೆರೆಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ನಾವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಕದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಿರಿ. ಈಗ ಮುಂದೆ ಹೋಗೋಣ. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ.”

ಬಳಲಿದ ಸೈನಿಕರ ತುಕಡಿಯು ಚಲಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದು ಅವರ ಮುಂಚೂಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿ ಬೇಹುಗಾರ ರೋಕೋ ಇದ್ದನು. ಎಲ್ಲರ ಹಿಂದೆ ಹೋಯಿಟೋ ಸ್ವತಃ ಇದ್ದನು. ಆ ಚಲನೆಯು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮಾತ್ರ ಆಹಾರ ಉಳಿದಿತ್ತು. ಸಮವಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬೂಟುಗಳು ಹರಿದಿದ್ದವು. ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾವಲುಪಡೆಯವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಲವಾರು ಬಾರಿ ಒದ್ದೆಯಿದ್ದ ಹಳ್ಳಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರ ಮಾನಸಿಕ ಸ್ಥೈರ್ಯ ತುಂಬಾ ಕುಸಿದಿತ್ತು. ಅವರ ಯೋಜನೆಯು ಅನೇಕ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿಫಲವಾಗಿತ್ತು. ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈಗ

ಗೊತ್ತುಗುರಿಯಿಲ್ಲದ ಭವಿಷ್ಯದತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೋಕೋಗೆ ಇಮ್ಮಿಯ ಅರೆಕೊಳೆತ ಶರೀರದ ಘೋರ ದೃಶ್ಯವು ಬೆಂಬಿಡದೆ ಕಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಈ ರೀತಿಯ ಅವಾನವೀಯ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯುಂಟಾಗಿ, ಒಂದೆರಡು ಬಾರಿ ಜೋರಾಗಿ ಅಳಬೇಕೆನಿಸಿದರೂ ಅದನ್ನು ತಡೆಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಅವನೊಳಗಿನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ತುಮುಲ ಹಾಗೂ ಕೋಪಗಳನ್ನು ನುಂಗಿಕೊಂಡು, ಪ್ರಸಕ್ತದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮತ್ತು ಅವನ ತಂಡದ ಸುರಕ್ಷೆಯ ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಮನಗಂಡು, ಪ್ರಧಾನ ಕಚೇರಿಯತ್ತ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿ ತಲುಪಲು ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಾ ಸಾಗಿದನು. ಮೂರು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಸತತವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದರು. ಅವರು ಶಿಬಿರದೊಳಕ್ಕೆ ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರು, ಅದು ಸಹ ಈ ರೀತಿ ಎಂದಿನಂತೆ ಸೈನಿಕರು ಮರಳಿ ಬರುವಂತೆ. ಎರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಅವರಿಗೆ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದ ನಿರ್ದೇಶನವು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಅಡುಗೆಯವನು ಮಾಡಿ ಹಾಕುವಷ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತು.

ಮೂರನೆಯ ದಿನದಂದು ಅವರನ್ನು ಕಮ್ಯಾಂಡರ್‌ನ ಕೋಣೆಗೆ ಹೊಸ ಆಣತಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕರೆಯಲಾಯಿತು. ಅವನು ಗುಂಪನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಅವರಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಬದಲಾವಣೆ ಕಂಡುಬಂದು ಅವನಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆಡೆಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಮಗನಾದ ಇಮ್ಮಿಯ ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೋಯಿಟೊನನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ, ಅವನು ಅವರ ತಂಡದ ಮರುಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೇ ಇವನಿಗೂ ಹೇಳಿದನು. ಮೌನವಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಕಮ್ಯಾಂಡರ್ ಅವನ ಮುಂದೆ ಒಂದು ಕಾಗದವನ್ನು ಇಟ್ಟು ಈ ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಗಳುಳ್ಳ ವರದಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿದ್ದ ಸೈನಿಕರನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ, ಈ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದೂಡುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿ, ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊಸ ಆದೇಶವನ್ನು ಕೊಡುವತನಕ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಶಿಬಿರದ ಅವರ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒತ್ತಡ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಳಾವರಣದಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದರು. ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಓದುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ, ಹೆಚ್ಚಿನದು ಬೈಬಲ್ ಮತ್ತು ಸಂದೇಶಗಳು, ಓದಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಕೆಲವರು ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹೊರಗಡೆ ಸುತ್ತಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆ ಮಾತ್ರ ತಮ್ಮಷ್ಟಕ್ಕೆ ತಾವೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡರು. ಅವರು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಧೈರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲೂ ಏನೂ ಮಾತುಕತೆಯಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋಯಿಟೊ ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೌನದಿಂದಿದ್ದ. ಮಧ್ಯೆ ಮಧ್ಯೆ ಸಣ್ಣದಾಗಿ, ಹಾಡಿನ ಗುನುಗಿನಲ್ಲಿ ಆ

ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆಯಲು ಶ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಎರಡನೆಯ ದಿನದಂದು ಅವನ ವರದಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದನು. ಎಲ್ಲವೂ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಸಂಜೆಯ ಊಟದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೋಯಿಟೊ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಎಂದಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಅವನ ಗುಡಾರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆ ಮಾತ್ರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮೂಲಕ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಯಾವುದೇ ಘಟನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ರಾತ್ರಿಯು ಘಟಿಸಿತು. ಬೆಳಗಿನ ಹಾಜರಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಗೈರುಹಾಜರಿಯು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಯಾರಾದರೂ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೀರಾ ಎಂದು ಗುಂಪಿನ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೇಳಲಾಗಿ, ಯಾರೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿಯಿತು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವೇಳೆಗೆ ಅವನು ಶಿಬಿರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿರುವುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಎರಡನೇ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನ ಗುಡಾರದೊಳಕ್ಕೆ ಕಮ್ಯಾಂಡರ್ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಅವರು ವಾಪಸ್ಸಾಗಿರುವುದು ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ಆಗ ತಿಳಿಯಿತು.

ರೋಕೋಗೆ ಈಗ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆ ಎದುರಾಯಿತು. ಇಮ್ಮಿಯ ಸಾವಿನ ಸುದ್ದಿಯ ಜೊತೆ ಹೇಗೆ ಹೇಗಿರುವುದು. ನಿಜವಾಗಲೂ ನಡೆದಿತ್ತೋ ಏನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನು ನಿಖರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾಗದಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರು ಏನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೋ ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಅದು ಹೇಗಾಗಿರಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಊಹಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಅದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರೇ ಅವರ ನತದೃಷ್ಟ ಸ್ನೇಹಿತನ ದುಃಖಮಯ ಅಂತ್ಯವನ್ನೂ ಅವನ ಉಳಿಕೆಯನ್ನೂ ಮಣ್ಣುಮಾಡಿದ್ದರು. ಆ ಶರೀರದಿಂದ ಕಿತ್ತುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನ ಗಡಿಯಾರವೂ ಅವನ ಬಳಿ ಇತ್ತು. ಅದನ್ನು ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಅವನ ತಂದೆಗೆ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆಗಷ್ಟೇ ಹೋಯಿಟೊನ ವರದಿಗೆ ಸವಾಲು ಹಾಕಿ 'ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ' ಎನ್ನುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಕಪಟ ತಂತ್ರದಿಂದ ಸಾವು ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಿತ್ತು. ರೋಕೋನ ದ್ವಂದ್ವದ ವ್ಯಾಕುಲತೆಗೆ ಸರಿಸಮಾನವಾಗಿ ಕಮ್ಯಾಂಡರ್‌ನ ತುಮುಲವೂ ಗಹನವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ತಂಡವನ್ನು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಬಜೆಟ್‌ನಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಅವರಿಗಿಂತ, ಜನಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾಗಿದ್ದ ಬಲಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸೇನಾಸೇವೆಕೆತ್ತು. ಈಗ, ಈ 'ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡ' ಸೈನಿಕ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಕಟ್ಟುಪಟ್ಟ ನಾಯಕನೊಬ್ಬನ ಕಣ್ಮರೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಕುಸಿಯತೊಡಗಿದನು. ಯಾವುದೇ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೂ ಬರುವುದಕ್ಕೆ ಹಲವು ದಿನಗಳು ಬೇಕಾದವು.

ಮೊದಲಿಗೆ, ಹೋಯಿಟೊನನ್ನು ಒಬ್ಬ ಪಲಾಯನವಾದಿಯೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ, ಅವನನ್ನೇನಾದರೂ ಜೀವಂತ ಹಿಡಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಂದೂಕುಧಾರಿಗಳ

ತಂಡವೊಂದು ಅವನನ್ನು ಗುಂಡು ಹಾಕಿ ಸಾಯಿಸುವುದೆಂದು ಘೋಷಿಸಿದನು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಇಷ್ಟಿಯು ಕಣ್ಮರೆಯಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಂದು ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿದನು. ಸಮಿತಿಯ ಕೆಲಸವು ತಕ್ಷಣ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ, ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಂಡದ ಉಳಿದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೋಯಿಟೊ ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಹೇಳಿದರು : ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರು ಅವರ ಕಾರ್ಯಪೂರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಅವರನ್ನು ಇಷ್ಟಿಯು ಸಂಧಿಸಿ ತಂಡದವರು ಉಳಿದಿದ್ದ ಗುಹೆಗೆ ಕರೆತರುವಂತೆ ಆಣತಿ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರನ್ನು ಕರೆ ಕಳಿಸಿದಾಗ, ಪ್ರಶೋತ್ತರಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ರೀತಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದೆಂದು ಅವಸರವಸರವಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ತಾವು ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಕಂಡಂತೆ ಅಂದರೆ ಹೇಗೆ ಇಷ್ಟಿಯು ಶರೀರದ ಉಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಣ್ಣು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಹೇಳುವುದೆಂದು ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದರು. ಅದು ಹೇಗಾಯಿತೆಂದರೆ, ರೋಕೋನನ್ನೇ ಕೊನೆಗೆ ಕರೆದರು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವನು ವಿಚಾರಣಾ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನು ಹೊರಗಡೆಗೆ ಬಂದಾಗ ಅವನೊಬ್ಬ ಬದಲಾದ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಖರವಾಗಿ ಏನು ನಡೆಯಿತೆಂದು ಅವನು ಯಾರಿಗೂ, ಲೊವಿಶೆಗೂ ಸಹ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ಗಡಿಯಾರವನ್ನು ಇಷ್ಟಿಯು ತಂದೆಯು ನೋಡಿದಾಗ, ಅವನು ಮಗುವಿನಂತೆ ಬಿಕ್ಕಿ ಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತನು.”

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇಬ್ಬರು ಸ್ನೇಹಿತರಿಗೂ ಒಂದು ಅಚ್ಚರಿ ಕಾದಿತ್ತು : ವಿಚಾರಣಾ ಸಮಿತಿಯ ವರದಿಯು ಚಿಕ್ಕದಾಗಿದ್ದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಹೋಯಿಟೊನು ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಯನ್ನೇ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯಲಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿ ಎಂಬ ಸೈನಿಕನು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಂದು ಇತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಹಿಂಸೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ, ಕೊಲೆಯ ಬಗ್ಗೆಯಾಗಲಿ, ಯಾರೊಬ್ಬರ ಪಾತ್ರವಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಇದಾದ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಶಿಬಿರವನ್ನು ಜಾಗರೂಕತೆಯ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಜಾಗಕ್ಕೆ ಬದಲಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು, ಶಿಬಿರದ ಎಲ್ಲಾ ಸೈನಿಕರ ಮರುವಿಂಗಡಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾಯಿತು. ರೋಕೋ ಮತ್ತು ಲೊವಿಶೆಯರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿಬಿರಗಳಿಗೆ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅವರು, ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಸಂಪರ್ಕದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ, ಭಾರತ ಸರಕಾರದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಅನುಕಂಪದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೂಗತ ಜೀವನದಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದು, ಅವರುಗಳ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ವಾಪಸ್ಸಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಳ್ಳಿಗರಂತೆ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದ ಹಲವಾರು ತಂಡಗಳು ಚೈನಾ

ದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಬಂದವು. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಾವಲು ಪಡೆಯವರೊಂದಿಗಿನ ಸಂಘರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಜೊತೆಗೆ ಪ್ರವಾಹದಿಂದ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಅಥವಾ ಕೊರಕಲುಗಳಲ್ಲಿ ಜಾರಿ ಬಿದ್ದು ಅಥವಾ ಇನ್ನಿತರ ಅಪಘಾತಗಳಲ್ಲಿ ಸಹ ಕೆಲವರು ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು. ಆದರೆ ನತದೃಷ್ಟ ಇಷ್ಟಿಗೆ ಒದಗಿಬಂದಂತಹ ಘೋರ ಬಿಭತ್ಸ ಸಾವು ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಯಾವುದೋ ಅಜ್ಞಾತಮೂಲದಿಂದ ಮಾತು ಹೊರಬಂದು, ಹೋಯಿಟೋನ ದುರುದ್ದೇಶದಿಂದಾಗಿ ಹೇಗೆ ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ತನ್ನದೇ ತಂಡದ ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಕೊಲ್ಲಲಾಯಿತೆಂದು ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವನ ಭಯಂಕರ ಸಾವಿನ ಮನ ಕಲಕುವ ವಿವರಗಳು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಭೂಗತ ಸೇನೆಯ ಬಗೆಗಿನ ದಂತಕಥೆಗಳಾಗಿ, ಅವು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ನಡುವೆ ಪರಸ್ಪರ ಅಪನಂಬುಗೆಗೆ ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು ಹಲವಾರು ಒಳಗುಂಪು ಗಳೊಳಗಿನ ಘರ್ಷಣೆಗೂ ಕಾರಣವಾಗಿತ್ತು. ರೋಕೋ, ತನ್ನ ಇಳಿವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಭೂಗತ ಜೀವನದೊಳಗಿನ ಈ ಒಂದು ಘಟನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೆನೆಸಿ ಕೊಂಡು, ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳ ಕೈಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಕೊಲೆಗೈಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಮಿತ್ರನಿಗಾಗಿ ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣದಂತೆ ಕಣ್ಣೀರಿನ ಹನಿಗಳನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾನೆ. ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವನ ಹಳ್ಳಿಯ ಯುವಕರಿಗೆ ಅವನು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕೇಳಬಹುದಿತ್ತು. ಏನೆಂದರೆ ಯಾವುದೇ ಸೈನ್ಯವನ್ನೂ ಸೇರಬೇಡಿರಿ ಎಂದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅವನೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, “ನಿನ್ನ ಕೈನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬಂದೂಕು ಇದ್ದರೆ, ನೀನು ಸಾಮಾನ್ಯ ಮನುಷ್ಯನಂತೆ ಯೋಚಿಸಲಾರೆ.”

ಲೊವಿಶೆ, ಆ ರೀತಿಯ ಅಥವಾ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಚಿಂತಕನೂ ಅಲ್ಲ. ಕೇವಲ ವ್ಯವಸಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರಳವಾಗಿ ಬದುಕಿದ್ದನು. ಅವನು ಬೇರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗಿಯೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂಬಂತೆ. ಅವನು ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಕುಖ್ಯಾತ ನಾಯಕ ಹೋಯಿಟೋನ ತಂಡದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ್ದನೆಂದೂ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಊರಿನ ಯುವಕರಾರಿಗೂ ತಿಳಿದೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಹೋಯಿಟೊ ಏನಾದನು? ಅವನು ಶಿಬಿರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಹೊರಟಾದ ಮೇಲೆ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನೆಂದು ಯಾರಿಗೂ ಗೊತ್ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಹಳ್ಳಿಗೂ ವಾಪಸ್ ಹೋಗಲಿಲ್ಲ. ಆ ವಿಶಾಲ ಕಾಡೇ ಅವನನ್ನು ನುಂಗಿ ಹಾಕಿದಂತಿತ್ತು. ಕಮ್ಯಾಂಡರ್ ಆಗಬೇಕೆಂಬ ಗುಪ್ತಕನಸನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಾಳಗದಲ್ಲಿ ವಿಜೃಂಭಿಸಬೇಕೆಂಬ ಮಹದಾಸೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಸೈನ್ಯದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ, ಅವನು ಎಂದೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಲಾಯಿತು.

ತದನಂತರದಲ್ಲಿ, ಚೈನಾಗೆ ಕಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅದೇ ರೀತಿಯ ತಂಡಗಳ ಸದಸ್ಯರು

ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹುಚ್ಚನೊಬ್ಬನ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ಥಳೀಕರು ಮಾತನಾಡಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ವರದಿ ಮಾಡಿದರು. ಅವನು ಆಗಾಗ್ಗೆ, “ಇಮಿ, ಇಮಿ” ಎಂದು ಯಾರನ್ನೋ ಅಥವಾ ಏನನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಿರುವಂತೆ, ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ನಾಗಾ ಇರಬಹುದೋ ಅಥವಾ ಕಚಿನ್ ಅಥವಾ ಬರ್ಮಾ ನಾಡಿನವನೋ ಹೇಳಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಕೂದಲು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಬೆಳೆದು ಆಗಲೇ ಬಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು, ಹೆಣೆದುಕೊಂಡಿತ್ತು. ಅವನ ಉದ್ದವಾದ ಗಡ್ಡವು ಹೆಚ್ಚೂ ಕಡಿಮೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಡಿನ ಬೆರಿಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗೆಡ್ಡೆ ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಲ್ಲುಗಳು ಕಪ್ಪಾಗಿದ್ದವು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಓಡಾಡುವ ದಾರಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದನು. ಯಾರಾದರೂ ಕಾಣಿಸಿದರೆ ತಕ್ಷಣ ಮರೆಯಾಗಿ ಕಾಣದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವನು. ಆದರೆ ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಯಾರೂ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ, ಅವರೇ ಹೇಳಿದಂತೆ, ಅವನಿಂದ ಯಾರಿಗೂ, ಯಾವುದೇ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಲಿ ಅಥವಾ ಅಪಾಯವಾಗಲಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಆ ಒಬ್ಬಂಟಿಗ ಅಲೆಮಾರಿಯನ್ನು ಅವನ ಪಾಡಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವನು ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೆ, ಭಕ್ಷಕರಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು, ಆ ಕಾಡಿನ ನೆರಳುಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿಯಬೇಕಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲು ಏನು ಸಿಗುತ್ತದೋ ಅದರಿಂದ ಬದುಕುಳಿಯಬೇಕಿತ್ತು.

ಒಂದು ದಿನ, ಈ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿದ್ದವನು ದೂರದಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹುಲ್ಲನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹೊಗೆಯ ಸುರುಳಿ ಮೇಲೇರುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು, ಬೆಂಕಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿ ಖಂಡಿತ ಆಹಾರ ಸಿಗಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡನು. ಕಳೆದ ಎರಡು ದಿನಗಳಿಂದ ಹಸಿವಿನಿಂದಿದ್ದನು. ಕೇವಲ ಚಿಗುರೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದು ನದಿಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದನು. ನಿಶ್ಚಿತನಾಗತೊಡಗಿ ತಲೆ ತಿರುಗಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಭಯಭೀತಿಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಆ ಹೊಗೆಯ ಸುರುಳಿಯತ್ತ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹತ್ತಿರ ಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಸುಡುವ ಮಾಂಸದ ಹಿತಕರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ಅವನು ಆಹ್ಲಾದಿಸತೊಡಗಿದನು. ಧ್ವನಿಗಳು ಕೇಳಿ ಬಂದಾಗ, ಚತುಷ್ಪಾದಿಯಾಗಿ, ನೆಲಕ್ಕೆ ಕವಚಿ ಕುಳಿತು, ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಲಿಸಿದನು. ಆದರೆ, ಅವನ ದುರಾದೃಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಬ್ಬನೇ ಕಾವಲುಗಾರ ಅವನನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದು, ಅವನ ಮೇಲೆರಗಿ, ಅವನನ್ನು ಬೆಂಕಿಯ ಸುತ್ತಾ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಮತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಜನಗಳ ಬಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದನು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗಡಿಯ ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿನ ಮುಗ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಭಯಭೀತರನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದ ಕಾಡುಗಳೆರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಲೂಟಿ ಹೊಡೆಯುವುದು, ಹಣ ಕೀಳುವುದು ಹಾಗೂ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಾಗಲೆಲ್ಲ ದೊಂಬಿಯೇಳಿಸುವುದು ಇಂಥ ದುಷ್ಟತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದವರು. ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ತಂಡಗಳಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದ

ವಿಶ್ವಾಸಘಾತುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕುಳಿಯುವ ತಂತ್ರ ಅವರಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಬೇಕಾದಾಗ ಮುಗ್ಧ ಹಳ್ಳಿಗರಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಇತರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಸೆಳೆದು ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಹುದಾದ ಬಂಡುಕೋರರನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸದಾ ದಾಳಿ ಮಾಡುವ ಕಾವಲು ಸೇನಾಪಡೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರು ಈ ದಿನ ಹೆಂಡ ಮತ್ತು ಮಾಂಸ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದರಿಂದ ದೊಡ್ಡ ಸಮಾರಂಭವನ್ನೇ ನಡೆಸಿದ್ದರು. ಬಿರುಸು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಸುಟ್ಟಿದ್ದ ಹಂದಿಯ ಮಾಂಸದ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ, ಕುಡಿಯುತ್ತಾ, ಮಸ್ತ್ ಮಜಾ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ತಲೆ ಕೆಟ್ಟವನನ್ನು ಅವರ ಬಳಿಗೆ ತರುವಷ್ಟರಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕುಡಿತದ ಅಮಲಿನಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವನನ್ನು ಕಂಡತಕ್ಷಣವೇ ಕೆಲವರು ಅವನ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು, ಅವನ ಕೂದಲು ಗಡ್ಡವನ್ನು ಕೀಳತೊಡಗಿದರು. ಕೆಲವರು ಅವನನ್ನು ನಗ್ನನ್ನಾಗಿಸತೊಡಗಿದರು. ಅವನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಯಾರಿರಬಹುದೆಂದು ಅಂದಾಜು ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಅವನು ಉದ್ದನೆಯ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಗಡ್ಡವಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಈ ಸೂಚನೆಯನ್ನರಿತ ಕೆಲವರು ಅದರಂತೆ, ತಕ್ಷಣ ಕತ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಅವನ ಕೂದಲು ಮತ್ತು ಗಡ್ಡಗಳನ್ನು ಹೆರೆಯತೊಡಗಿದರು. ಉಳಿದವರು ಅವನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟರು. ಅವರ ಹಿಡಿತದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದ ಆ ಅಸಹಾಯಕನ ತಲೆ ಕೈಗಳ ಮೇಲೆ ಅನೇಕ ಗಾಯಗಳಾದವು. ಅವನ ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಮರೆಮಾಚುವ ಕೂದಲನ್ನು ತೆಗೆದಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಚಹರೆಗಳು ಈಗ ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವಂತಾದವು. ಬದಲಾದ ಆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲಾ ಎವೆಯಿಕ್ಕದೆ ಇವನು ಯಾರಿರಬಹುದೆಂದು ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಆ ಘಾತುಕರುಗಳೆಲ್ಲಾಬ್ಬ ಚಂಗನೆ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಅರಚತೊಡಗಿದನು. “ಓಹೋ, ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯ, ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಹೋಯಿಟೋ. ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾವು ಹಾಗೆಯೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದಿದ್ದು, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ? ನಿನ್ನನ್ನು ಈಗ ನೋಡಿಕೊ. ನಿನ್ನ ಸೀಟಿ ಎಲ್ಲಿ? ನಿನ್ನ ಚಾವಟಿ ಎಲ್ಲಿ? ಅದರಿಂದ ಹೊಸಬರನ್ನ ಭಯಪಡಿಸ್ತಾ ಇದ್ದೆಯಲ್ಲವೇ?” ಆ ರೀತಿ ಮಾತನಾಡಿದವನು ನಾಗಾ ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದವನು. ಹೋಯಿಟೋನ ಕೈನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ಕಠಿಣ ಶಿಕ್ಷೆಗೊಳಗಾಗಿ ನರಳಿದವನು. ಇದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಅವನು ನಾಗಾ ಭೂಗತ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಈ ಅಲೆಮಾರಿಗಳ ತಂಡವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಾಗ ಅವನು ಬಹಳ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ‘ಹುಡುಗ’ ನೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ನಗ್ನ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ನೂಕಿ, ಅಗ್ರ, ಉಗ್ರ ಕೋಪದಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಅವನನ್ನು ಒಡೆಯತೊಡಗಿದನು. ಅವನತ್ತ ಉಗುಳುತ್ತಾ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬಂದ ಎಲ್ಲ

ರಿತಿಯ ಕೆಟ್ಟ ಬೈಗುಳಗಳಿಂದ ಜರಿಯತೊಡಗಿದನು. ಅವನು ಈಗಾಗಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಕುಡಿದವನಾಗಿದ್ದು, ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮೇಲೆ ಸ್ತಿಮಿತ ಕಳೆದವನಂತೆ ಉನ್ನಾದಯುಕ್ತ ಅತಿ ಕೋಪದಿಂದ ಸಿಡಿದು ಬೀಳುತ್ತಾ ಬಡಬಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಘಟನಾವಳಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಈ ಹಿಂದಿನ ಸಂಬಂಧದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಉಳಿದವರಿಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಾಂತಿಯಾದಂತಾಯಿತು. ಆ ಅರೆಹುಚ್ಚನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತಮಾಷೆ ಮಾಡೋಣವೆಂದು ಮೊದಲಿಗೆ ಶುರುವಾಗಿದ್ದು, ಆ ಹುಡುಗನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ನಂತರ ದೃಶ್ಯವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಬದಲಾಗಿ, ಅವನ ಗುರುತು ಹಿಡಿದನಂತರ ಇನ್ನಷ್ಟು ಉಗ್ರವಾಯಿತು. ಅವನು ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಓಲಾಡುತ್ತಾ, ಕೂಗಾಡುತ್ತಾ, ಬೈಯುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ಒದೆಯುವುದು ಮುಂದುವರಿದಂತೆಲ್ಲಾ ಅವರೆಲ್ಲಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಿಂದಿನ ವೃತ್ತಾಕಾರಕ್ಕೆ ಮರಳಿದರು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಒದತ ಹೇಗೆ ಆರಂಭವಾಯಿತೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಿಂತುಹೋಯಿತು. ಕಸಿವಿಸಿಗೊಂಡ ಆ ಗುಂಪಿನವರು ನೋಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ಹುಡುಗನು ಅವನ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಶಿಬಿರದೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಹಗ್ಗದ ಸುರುಳಿಯೊಂದನ್ನು ತಂದನು. ಅದನ್ನು ಕಂಡು, ಮುಂದಾಗಬಹುದಾದನ್ನು ಊಹಿಸಿ ಕೆಲವರು ಅತ್ತಿತ್ತ ಚಲಿಸುತ್ತ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಆತಂಕದೊಂದಿಗೆ ಗೋಣಗುತ್ತಾ, ಆ ಹುಡುಗನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದಿರುವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಡವೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಅವನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಳ್ಳಿಹಾಕಿದನು. ಅವರ ತಡೆ ಹಿಡಿಯುವ ಕೈಗಳನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಳ್ಳುತ್ತಾ ಅರಚಿದನು, “ನನ್ನ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಜಜ್ಜಿದ ಈ ಮನುಷ್ಯ, ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಹಣ್ಣೆಂದು ಜರೆದ ಈ ಮನುಷ್ಯ ನನ್ನ ಕೈನಲ್ಲಿ ಸಾಯಲು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಅವನನ್ನು ಹತ್ತಿರದ ಮರವೊಂದರ ಬಳಿಗೆ ಇಬ್ಬರು ಅರೆಮನಸ್ಸಿನ ಸಹಾಯಕರು ಗಳ ಜೊತೆಗೂಡಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು; ಅವನ ಕೈಗಳನ್ನು ಬೆನ್ನ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಹಾಕಿ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಕೊಂಬೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ತೂಗು ಹಾಕಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆದರು. ಅವನ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ನೇತು ಬಿಡಲಾಗಿತ್ತು. ಹುಡುಗನು ಹೇಳಿದಂತೆ, ಅವನು ಸಾಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಹೋಯಿಟೋಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಿದ್ದು ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡಲು ಅವಕಾಶವಿತ್ತು. ಈ ತಂಡದ ಉಳಿದವರಿಗೆ ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಕ್ರೌರ್ಯ ಹೊಸತೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅಂಥವರಿಗೂ ಈ ರೀತಿಯ ಅತಿ ಭಯಾನಕ ಅಮಾನುಷ ಕಾರ್ಯ ಹೆಚ್ಚಿನಿಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಾಗಿ ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಉಳಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅರಣ್ಯದತ್ತ

ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕತೊಡಗಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಿದಾಗ, ಹುಡುಗನು ಆ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶರೀರದ ಸುತ್ತ ಅಮಲಿನ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಅವನನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ಬಾಟಲಿನಿಂದ ಗುಟುಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಗ್ಗದ ಮೇಲಿಂದ ಓಲಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನುಷ್ಯನು ನೆರಳುವುದು ಕೇಳಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಹುಡುಗನು ಅರಣ್ಯದೊಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲವು ತುರುಚುವ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಂದು, ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಆ ನಜ್ಜುಗುಜ್ಜಾದ ಶರೀರದಲ್ಲಿನ ಬಾಯಿಯೊಳಕ್ಕೆ ತುರುಕಿದನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಆ ಚಲನರಹಿತ, ಚೈತನ್ಯರಹಿತ, ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಗಳೆರಡರ ಮಧ್ಯದ ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶರೀರದ ಸುತ್ತ ಉನ್ನಾದಯುಕ್ತ ನೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಒಂದೆರಡು ಸುತ್ತು ನರ್ತಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರು ಹೊರಟುಹೋಗಿರುವುದು ಮನವರಿಕೆಯಾದನಂತರ ಹುಡುಗನು ಸಾಯುತ್ತಿರುವವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಕಿವಿಯಲ್ಲುಸುರಿದನು, “ನಿನಗೆ ಬೇಕಾದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೋರಿಕೊ, ದೊಡ್ಡವ, ಶಕ್ತಿಶಾಲಿ ಹೋಯಿಟೋ, ನೀನು ಬೇಗ ಸಾಯಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸು.” ಅವನತ್ತ ನೋಡುತ್ತಿರದ ಹೋಯಿಟೋನತ್ತ ಕಡೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಅಶ್ಲೀಲ ಭಂಗಿಯೊಂದನ್ನಿತ್ತು ನೇತಾಡುತ್ತಿರುವ ಶರೀರದಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಾ, ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಖಾಲಿಯಾದ ಶೀಷೆಯನ್ನು ದೂರಕ್ಕೆ ಎಸೆದು ಖಾಲಿಯಾದ ತನ್ನ ಒಳಮನಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ಅರಣ್ಯದ ದಟ್ಟ ನೀಳ ನೆರಳುಗಳೊಳಕ್ಕೆ ತಡವರಿಸುತ್ತಾ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದನು.

* * * *

ವೃದ್ಧನೊಬ್ಬನ ನೆನಪು

ಮಂದ ಉರಿಯ ಕುಂಡದ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಬಲಗಾಲಿಗೆ ಶಾಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಮುದುಕನೊಬ್ಬನು ಕುಳಿತಿದ್ದನು. ಅದು ಈ ದಿನ ಬಹಳ ನೋವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿತ್ತು. ನೋವು ಕಿತ್ತು ತಿನ್ನುತ್ತಿತ್ತು. ಬೆಳಗಿನಿಂದ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಸುರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಳೆಯಿಂದಾಗಿ ಆ ಚಳಿಗಾಲದ ದಿನದ ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದು, ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಯ ಕಡಿದಾದ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸಾಹಸ ಮಾಡುವುದರ ಬದಲಾಗಿ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಇರುವುದೇ ಮೇಲೆಂದು ಅವನು ಭಾವಿಸಿದಂತೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನು ಬೇರೇನು ಮಾಡಲು ತಾನೇ ಸಾಧ್ಯ?

ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವನು ಬಂದು, ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಾದ ಇಮ್ಮಿಕೋಬಾನು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾವನ್ನಪ್ಪಿದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದೆಂದೂ ಹೇಳಿ ಹೋಗಿದ್ದನು. ಸೂರ್ಯನ ಮೊದಲ ಕಿರಣ ಮೂಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ವೃದ್ಧನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರನಡೆದು ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಅಂತಿಮ ಮುಖದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಯತ್ತ ಧಾವಿಸಿದನು. ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮುಖವು ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ವಂತ ಮುಖದಷ್ಟೇ ಪರಿಚಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ಅಷ್ಟೊಂದು ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದರು : ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಆಟವಾಡಿದ್ದರು, ಹಳ್ಳಿಯ ಶಾಲೆಗೆ ಜೊತೆಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಜರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಯುವಜನರಿಗಾಗಿ ಇರುವ ಮೋರಂಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಯುವತಿಯರ ಒಂದೇ ವಸತಿಗೃಹದಲ್ಲಿನ ಹುಡುಗಿಯರನ್ನೇ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ವಾರದ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದರು! ಆ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಅವನ ದೇಹದ ಪ್ರಮುಖ ಭಾಗವೊಂದನ್ನು ಭೇದಿಸಿದಂತೆ ಭಾಸವಾಯಿತು. ಕಾಲು ಸರಿಯದೆಯೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಈ ದಿನವಂತೂ ಅವನು ದೂರ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಹೇಗೋ ಮನೆ ತಲುಪುವಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾದನು. ಅದಾಗಲೇ ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ಬಂಧುಗಳು ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಭರದ ಸಿದ್ಧತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಅಗತ ಮಾಡುವವರ ತಂಡವು ಅದಾಗಲೇ ಶೃಶಾನದಲ್ಲಿ ಜಾಗವೊಂದನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಗುಂಡಿಯನ್ನು ತಯಾರು ಮಾಡಲು ತೆರಳಿತ್ತು. ವೃದ್ಧ

ಸಾಶಿಯು (ಅವನ ಹೆಸರು ಇಮ್ಮಿಸಾಶೀ ಎಂದು) ಅಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ದೊಡ್ಡ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬರು ಬಂದಾಗ ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ಮೌನ ಆವರಿಸಿತು. ಅವನ ಮತ್ತು ಗತಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ನಡುವಿನ ನಿಕಟ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಅವರು ತಿಳಿದಿದ್ದರು. ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಇನ್ನೊಂದು ಸಹಚರ್ಯೆಯ ಬಗೆಗೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಭೂಗತ ಚಳವಳಿಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದುದು ಬಹಳಷ್ಟು ಮಂದಿಗೆ ತಿಳಿದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಊರಿನ ಯುವಕರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದುದೇನೆಂದರೆ ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಹಳೆಯ ವಿಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಆಪ್ತ ಸ್ನೇಹಿತರೆಂದೂ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಜೋರಾಗಿ ಜಗಳವಾಡಿ, ಬೈದಾಡಿ, ಅನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಮಾತನಾಡದೇ ಇರುವವರೆಂದು. ಆದರೆ, ಬಲುಬೇಗನೆ, ಅವರ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಗ್ರಾಮದ ಚೌಕಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆಪ್ತ ಬಾಲಕರಂತೆ ಅಂಟಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಯಾವುದೋ ಖಾಸಗಿ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನಗೆ ಚಟಾಕಿಯನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತ ಹೊಟ್ಟೆ ಹುಣ್ಣಾಗುವಂತೆ ಬಿದ್ದು ಬಿದ್ದು ನಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಿತ್ತು. ಸಾಶಿಯು ಒಳಬರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಜನರು ದಾರಿಮಾಡಿಕೊಟ್ಟು, ಶವಪಟ್ಟಿಗೆಯ ಬಳಿ ಕೂರಲು ಜಾಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿದರು. ಆ ಶವಪಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಇಮ್ಮಿಕೋಬಾನು ತನ್ನ ಹೊಲದಿಂದ ತಾನೇ ತಂದಿದ್ದ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು.

ವೃದ್ಧಸಾಶಿಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕುಳಿತನು. ಕುಳಿತ ಕ್ಷಣದಿಂದಲೇ ಅವನ ಕಾಲುನೋವು ಬಾಧಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಆ ಮನೆಯ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿ ಬರುವಾಗ ಮತ್ತು ಚಳಿಗೆ ಮೈಬಡ್ಡಿದ್ದರ ಪರಿಣಾಮವು ಅವನ ಮಂಡಿಯೊಳಗಿನ ನೋವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತ್ತು. ಆ ನೋವು ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲೆಲ್ಲ ಸಂಚರಿಸಿ ಹೃದಯದೊಳಗೆ ಮಡುಗಟ್ಟಿದಂತಾಗಿ, ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನೋವಿನಿಂದಾಗಿ ಜೋರಾಗಿ ನರಳಿದ್ದನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಉಸಿರು ಬಿಗಿಯುವಂತಾಗಿತ್ತು. ಆದರೂ, ಸಾಧ್ಯವಾದಷ್ಟು ಸಮಯ ಆದಷ್ಟು ನಿಶ್ಯದ್ಧವಾಗಿ ಆ ನೋವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಶವಪಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಸಮಾಧಿ ಮಾಡಲು ಹೊರತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದಿರಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನನ್ನು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೋವು ಅವನ ನಿರ್ಧಾರವನ್ನು ಬದಲಿಸುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯಿಸಿತ್ತು. ಆ ನೋವು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದಾಗ ಅವನನ್ನು ಸಹ ಅವನ ಮನೆ ಸೇರಿಸಲು ಎತ್ತಿಹೊರಬೇಕಾಗಬಹುದಾದ್ದರಿಂದ, ಅದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಡಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಅಂತಹ ದೃಶ್ಯವು ಅವನ ಆಪ್ತಸ್ನೇಹಿತನ ಈ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ಅಂತಿಮ ಕ್ಷಣಗಳ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು ಕಲಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಅವನಿಗಿಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಗಿದ್ದ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು, 'ಇಮ್ಮಿ, ನನ್ನ ಬಿಟ್ಟು ಮುಂದೆ

ಹೋಗಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆಯೆ, ಹ್ಲಾ! ನಾವು ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದಾಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಾ ಇದ್ದೆ. ಆದರೆ ಈ ದಿನ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ್ದೀಯೆ. ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹ ಸಮಯವು ನಮ್ಮ ಆಯ್ಕೆಯದಲ್ಲ. ಸ್ನೇಹಿತನೇ, ಶಾಂತಿಯಿಂದ ಹೋಗು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡಬೇಡ. ನಾನು ಕೂಡ ಬಲುಬೇಗನೆ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಬಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಬೈ ಬೈ!” ಅವನು ಮಾತನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಧ್ವನಿಯು ಯುವಕರ ದನಿಯಂತೆ ಕೇಳಿ ಬಂದು ದೃಢವಾಗಿತ್ತು. ಅವನ ಸಾಮಾನ್ಯ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ನಡುಕು ಹೊರಟುಹೋಗಿತ್ತು. ಬಿದ್ದು ಹೋಗಿದ್ದ ಹಲ್ಲುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನುಸುಳುವ ಉಸ್ ಶಬ್ದವೂ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕಾಲು ನೋವಿದ್ದರೂ (ಅದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು) ಅವನು ನೆಟ್ಟಗೆ ನಿಂತದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮಾತು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ, ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನ ಮನೆಯಿಂದ ಕೊನೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಹೊರನಡೆದನು. ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಬರುವ ಹಾದಿಯು ಚಿಕ್ಕದಾದರೂ, ಅದರ ಉದ್ದಕ್ಕೂ ನೋವೇ ತುಂಬಿತ್ತು. ಖಡ್ಗದ ಅಲಗಿನಂತೆ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಯಲ್ಲಿ ಕೊರೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಕಾಳಜಿಯಿಂದ ಪಕ್ಕದ ಮನೆಯವರು ಮತ್ತು ಹಾದುಹೋಗುವವರು ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲು ಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಅವನು ಅದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿದನು. ಕೋಲಿನ ಮೇಲೆ ಭಾರವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನಿಡುತ್ತ ನೋವಿನ ತೀವ್ರತೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಅವನು ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪುವವನಿದ್ದನು. ಬೆಂಕಿಯ ಕುಂಡದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕನಲಿಸಿ, ಅದರ ಜ್ವಾಲೆಗಳ ಸುತ್ತ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕುಳಿತು ತನ್ನ ತಣ್ಣನೆಯ ಶರೀರವು ಬಿಸಿಯಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು. ಬೆಂಕಿಯು ಜೋರಾಗಿ ಉರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಬಿಸಿಯಾದ ಉಪ್ಪಿನನೀರಿನಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ ಹಳೆಯ ಬಟ್ಟೆಯಿಂದ ನೋವಿನ ಕಾಲಿಗೆ ಶಾಖವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ, ಅದಕ್ಕೆ ಶಾಪವನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಾ, “ನೀನು ಯಾತಕ್ಕೆ ಸಾಯ್ತಾ ಇಲ್ಲ, ಹಾಂ, ತೋಷಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಇದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕಬಹುದು? ಅವನು ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ನಡೀಬೇಕು. ಹೌದು ಆದರೆ ಏನಾಯಿತು? ಆದರೆ, ಈಗ ನೀನು ಕೊಡ್ತಾ ಇರೋ ನೋವಿನಂಥಹ ನೋವಿನಿಂದ ಅವನು ನರಳಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಆ ಧರಹ ನೋವಿದೆಯಾ?” ಶಾಖಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ಮತ್ತು ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಬಿಸಿಯಿಂದಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಆರಾಮವಾಯಿತು. ಸ್ವಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾದ ಬಳಿಕ ಬೆಂಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮರದ ಮಂಚದವರೆಗೂ ತೆವಳಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಆಳ ನಿದ್ರೆಗಳಾದನು. ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯಿಂದ ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕನಸು ಕಂಡನು. ಅವನನ್ನು ಉಳಿಸುವಂತೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಮ್ಮಿಯನ್ನು ಕೂಗಿ ಕರೆದನು. ಆದರೆ ಆ ಇಮ್ಮಿಯು ಅದನ್ನು

ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡನು. ಬೆಂಕಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಡಿಮೆ ಆರಿಹೋಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಅವನು ಸುತ್ತಿದ್ದ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ನಸುಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಮನೆಯು ಮಬ್ಬಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಜೋರುಮಾಡಿ, ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯೂಟಕ್ಕೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡ ಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ, ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಆ ಚಿಳಿಗಾಲದ ಸಂಜೆಯ ಮಬ್ಬಿನಲ್ಲಿ ಅವನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿಯೇ ಇದ್ದನು. ಇನ್ನೇನು ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಲಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಹೆಸರು ಹಿಡಿದು ಯಾರೋ ಕರೆದಂತಾಯಿತು. ತಕ್ಷಣವೇ ಎದ್ದು ಕುಳಿತನು. ಅದು ಇಮ್ಮಿಯ ಧ್ವನಿಯಂತೆ ಕೇಳಿಸಿತು. “ಇಲ್ಲ, ಇಲ್ಲ, ಅದಾಗಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.” ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಅಂದುಕೊಂಡನು. “ಇಮ್ಮಿ ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಭೂಮಿಗಳಿದ್ದಾನೆ.” ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಎದ್ದು ಕುಳಿತು ವಿರೋಧಾಭಾಸದ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದನು. ಮೊದಲಿಗೆ, ಅವನ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲನ್ನು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ಅಲುಗಾಡುತ್ತ, ನೋವಿನಿಂದ ನರಳುತ್ತ, ಬೆಂಕಿಕುಂಡದತ್ತ ಸಾಗಿದನು. ಕುಂದುತ್ತಲಿದ್ದ ಕೆಂಡಗಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತೆ ಅರಳಿಸಿ ಬೆಂಕಿ ಉರಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಆದರೆ ಅಡ್ಡ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದ್ದ ಕಂದೀಲನ್ನು ತಲುಪುವುದು ಅವನಿಂದಾಗದೆಂದು ಅನಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮೊಂಡು ಮಂಡಿಯನ್ನು ಬಳಸಿ ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತನು. ಆಗ, ಮೆಲ್ಲಗೆ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕರೆದ ಇನ್ನೊಂದು ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. “ತಾತ ಎಲ್ಲಿದ್ದೀರಾ?” ಎಂದು ಆ ಬಾಲಕನು ಕೂಗಿದನು. ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. “ಒಳಗೆ ಬಾ ಮಗು, ಹುಷಾರಾಗಿ ಒಳಗೆ ಬಾ, ಇಲ್ಲಿ ಒಳಗೆ ಬಹಳ ಕತ್ತಲೆಯಿದೆ.” ಆ ವಾರದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗುವ ಪಾಳಿ ಅವನದಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ಒಳಗಡೆಗೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆದು ಬಂದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅವನಿಗೆ ಬಂದು ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಾದ್ದರಿಂದ ಸಲೀಸಾಗಿತ್ತು. ಅವನು ತಾತನಿಗಾಗಿ ಬಿಸಿಯೂಟವನ್ನು ತಂದಿದ್ದನು. ಊಟದ ತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಬೆಂಚಿನ ಮೇಲೆ ಜೋಡಿಸಿ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆ ದೀಪವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ, ಅವನ ತಾತನು ಊಟ ಮಾಡುವುದನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಕುಳಿತನು. ಅವನ ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ತಟ್ಟೆ ಲೋಟಗಳನ್ನು ತೊಳೆದಿಟ್ಟು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಬೆಂಕಿಗೆ ಗಾಳಿ ಹಾಕಿದನು. ಅವನ ವಯಸ್ಸಾದ ಕಾಲುಗಳಿಗೆ ಬಲ ಬಂದಂತಾಗಿ ಆ ಹಿರಿಯ ಸಾಶಿಯು ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಅವನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಓದುತ್ತಿದ್ದಾನೆ, ಅವನ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಸ್ನೇಹಿತನಾರು, ಅವನ ಕವಣೆ ಬಿಲ್ಲಿಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಗೋಲಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಆ ಬಾಲಕನು ನಿರುತ್ತಾಹದಿಂದ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ

ಅವನ ತಾತನಿಗೆ, ಅವನಿಗೇನಾದರೂ ಕಷ್ಟ ಕಾಡುತ್ತಿದೆಯೇ? ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಮರುಕದ ದ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು, “ನಿನ್ನನ್ನು ಏನು ಕಾಡುತ್ತಿದೆ, ಪುಟ್ಟ?” ಮೊದಲಿಗೆ ಅ ಬಾಲಕನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ ಹಿರಿಯನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ, ಅವನು ಹಿಂಜರಿಯುತ್ತ ತಾತನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು, “ತಾತ, ನೀನು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿತಾತ ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅನೇಕರನ್ನು ಸಾಯಿಸಿದಿರಂತೆ, ಹೌದೇ?”

ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಿಂದ ಸಾಶಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಾಕ್ಯಾದನು. ಅವನ ಅರಣ್ಯದ ದಿನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅವನು ಎಂದೂ ಮಾತನಾಡಿದವನಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಅವನ ಹೃದಯದ ಯಾವುದೋ ಕತ್ತಲಿನ ಮೂಲೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿದ್ದನು. ಅವನ ಕಾಲ ಬಂದಾಗ ಅದು ಸಹ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹುಗಿಯಲ್ಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಈ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಗಲಿಬಿಲಿಗೊಂಡ ಬಾಲಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಹಿಂದಿನ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಕದಡಿ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವನನ್ನು ಮೂಕನನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಘಾಸಿಗೊಂಡ ಭಾಗವನ್ನು ಅವನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದರ ಅರಿವಾಗಿ ಆ ಬಾಲಕನು ತಕ್ಷಣ ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಿ ಚಿಂತಿತನಾದನು. ಅವನ ಜಾಗದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಹೇಳಿದನು, “ತಾತ, ಹೊತ್ತಾಗ್ತ ಇದೆ, ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಕೆಲವು ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಬಂದು ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಜೊತೆ ಇರ್ದೇನೆ.” ಅವನತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ಆ ಹಿರಿಯನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು “ಹಾಗೇ ಆಗಲಿ ಮಗು, ಬೇಗ ಬಾ.”

ಇಷ್ಟು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ದೂರವಿರಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ ಎಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಅವನ ಯಾತನಾ ಮಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಸಾಶಿಯ ಮೊಮ್ಮಗನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಮತ್ತೆ ಕೆದಕಿದಂತಾಯಿತು. ಹಳೆಯ ಮುರಿದ ಬಾಗಿಲೊಂದು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಜೋಡಣೆಯನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು ಕಿತ್ತುಬಂದು ಅದರ ಹಿಂದೆ ಅಡಗಿದ್ದ ಜೀವನ ಪರ್ಯಂತದ ಕೊಳಕೆಲ್ಲ ಒಮ್ಮೆಲೇ ನುಗ್ಗಿ ಬಂದಂತಾಗಿ ಅವನನ್ನೇ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುವಂತೆ ತೋರಿತು. ಎಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತೋಚಲಿಲ್ಲ. ಯುವ ಜನಾಂಗದವರಿಗೆ ಜನರ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಕ್ಕು ಇದೆಯೆಂದು ಇಷ್ಟಿಯು ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಿರಿಯ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಕಂಡೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದ ದೌರ್ಜನ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳದೆ ಅವರು ಬೆಳೆಯಬಾರದೆಂದು ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಪ್ರತಿ ಬಾರಿಯೂ ಸಾಶಿಯು, “ಅವರಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಏನು ಪ್ರಯೋಜನ?” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ ಮಾತನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಷ್ಟಿಯು ಸರಿಯೆಂದು ಇದೀಗ ಅವನಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಲು ಶುರುವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ ಚರಿತ್ರೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗುಲಿನಿಂದ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನು ಈಗ ಅವನತ್ತ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಲಾರಂಭಿಸಿದ್ದನು.

ಅವನ ಗಲಿಬಿಲಿ ಆಲೋಚನೆಗಳ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಕ್ಷಣಕಾಲ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಷ್ಟಿಯು ನೆನಪಿಗೆ ಮೆಚ್ಚುಗೆ ಸೂಸಿ ಹೇಳಿಕೊಂಡನು, “ಇಷ್ಟಿಯು ವಿವೇಕವಂತ, ನೀನದೆಷ್ಟು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಕೆಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಮಾತನಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವು ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದು ಅದೆಷ್ಟು ತಪ್ಪು.” ಸಾಶಿ, ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವರ ಇಡೀ ತಲೆಮಾರಿನ ಬಂಧುಮಿತ್ರರಿಗೆಲ್ಲ ಅವರ ಯೌವ್ವನದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಹೊಡೆದಾಟಗಳು, ಮಾನಭಂಗಗಳು, ಧಾನ್ಯದ ಕಣಜಗಳು ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳ ದಹನಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದಂತಾಗಿತ್ತು. ಬಲವಂತದ ಶ್ರಮದ ಕೆಲಸಗಳು, ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಗುಂಪುಗೂಡಿಸುವುದು, ಹುಡುಕುತ್ತ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಸೈನಿಕರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದರಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಡಗುತಾಣಕ್ಕೆ ಓಡುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಹುಡುಗರುಗಳೆಲ್ಲ ಪುರುಷರಾಗಿ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿದ್ದರು. ಅವರುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸೈನಿಕರೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡುತ್ತಾ ಅಸು ನೀಗಿದ್ದರು. ಕೆಲವರು ಸೇನಾಸಾಧುತ್ವ ನಿರ್ದಯಿಗಳಾದ ಕಟುಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅಸುನೀಗಿದ ಅವರ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಬದುಕುಳಿದ ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಅವನು ಸಲ್ಲಿಸುವ ನಮನವೆಂದರೆ ಐವತ್ತರ ದಶಕದಲ್ಲಿನ ಗಲಭೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಒಳಪ್ರದೇಶದ ಬೆಟ್ಟಗಳೆಂಬ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಹದಿಹರೆಯದವರ ಕಠಿಣಜೀವನದ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ತಿಳಿಸಿ ಹೇಳುವುದು. ಅವನ ತಂದೆ ತಾಯಂದಿರು ಮತ್ತು ಅಜ್ಜ ಅಜ್ಜಿಯರು, ಈಗ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಭೂಮಿಯ ಈ ಭಾಗಕ್ಕಾಗಿ ತೆತ್ತಬೆಲೆಯನ್ನು ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನಂಥ ಯುವಕರಿಗೆ ಹೇಳದೇ ಮುಚ್ಚಿಡುವ ಹಕ್ಕು ಅವನಿಗಿದೆಯೇ? ಆದರೆ, ಈಗ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಂದ ಆರಂಭಿಸಬಹುದು? ಈ ರೀತಿ ಹೇಳುತ್ತ ಆರಂಭಿಸಬಹುದೇ, “ನಾನು ನಿನ್ನಂತೆ ಚಿಕ್ಕವನಿದ್ದಾಗ?” ಆದರೆ, ಅವನಂತೆ ಚಿಕ್ಕವನಾಗಿರಲು ಅವನಿಗೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿತ್ತೆ?

ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ಅವನ ಊನಗೊಂಡ ಕಾಲು ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟುದಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಆಗ, ಸೇನೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶರಣಾಗತನಾಗಲು ಅವನ ಮೇಲಿನವರು ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಅವನು ಭೂಗತ ‘ಪ್ರತಿಗಾಮಿ’ ಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಒಂದು ಜೈಲುವಾಸದ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಲೇ ಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಲಾಗಿಲ್ಲ. ಅದ್ದೇಗೋ, ಅವನ ಸೆರೆವಾಸದ ಅವಧಿಯನ್ನು ಆರೋಗ್ಯದ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು. ಅದಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳು ಶುರುವಾದವು. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಹಳ್ಳಿಗನಂತೆ ಬದುಕಲು ಸರ್ವಸಾಹಸದ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವನೊಳಗಿನ ತುಡಿತಗಳನ್ನು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯಿಂದ ಬಚ್ಚಿಡಲು ಅವನಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅವನ

ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವನು ಮುಲುಗುವುದು, ಗೋಣಗುವುದು, ಕಿರುಚುವುದು ಮತ್ತು ಗೋಳಾಡುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಅವನನ್ನು ತಟ್ಟಿ ಏಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವನ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸುಗಳಿಂದಾಗಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಸಲ ಅವನು ಗೋಳಿಡುತ್ತಾ ಏಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಅವನನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು, “ಸಾಶಿ, ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ ಮಾತಾಡು. ಈ ರೀತಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಕಾಡುತ್ತಿರುವುದಾದರೂ ಏನು? ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಗುರ ಮಾಡಿಕೋ. ನಿನ್ನ ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುತ್ತವೆ.” ಆದರೆ, ಅವನು ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರ ಕೊಟ್ಟು ಅವಳ ಮಾತನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು, “ಹೆಂಗಸೇ, ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಲಿಕ್ಕೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ.” ಅವನ ಒರಟು ಉತ್ತರಕ್ಕೆ ಅವಳು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ವದನೆಯಿಂದರೆ ಬರಿಯ ಕೊನೆಯಿರದ ಕನಿಕರ ಮತ್ತು ವೇದನೆ. ಈಗ ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಅವನ ಕೆಟ್ಟ ಕಾಲಿನ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ, ಅವಳೊಡನೆ ಅಷ್ಟೊಂದು ಮೊಟಕುಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದಿತ್ತೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನಿಸಿ, ಈ ದಿನ ಅವನ ಜೊತೆ ಅವಳಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತೆಂದೆನಿಸಿತು. ಕಳೆದುಹೋದ ಹನ್ನೊಂದು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಅವಳಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಈಗಲೂ ಅವನೆದುರು ಅದೇ ಸಂಕಷ್ಟವು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿದೆ. ಇದೀಗ, ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನೆಂದಿರುವುದು ಒಂದು ಬೇಡಿಕೆಯಲ್ಲ. ಅದೊಂದು ಸವಾಲಾಗಿದೆ.

ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನು, ಅವನ ಹೆಸರು ಮೋಲೆಂಬ, ಮನೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಬಂದಾಗ, ಬೆಂಕಿಗೆ ಗಾಳಿಹಾಕಿ, ಕಂದೀಲಿನ ಬತ್ತಿ ತಗ್ಗಿಸಿ, ಮಲಗೆಂದು ಸಾಶಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. “ನೀನೇನು ಮಾಡಿಯೋ” ಎಂದು ಆ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನು ಕೇಳಿದನು. ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿದ್ರೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಈಗ ನಿದ್ರೆ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಮತ್ತು ನೋವಿರುವ ಕಾಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಯಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಸಾಶಿಯು ಹೇಳಿದನು. ಅವನ ತಾತನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ಬೇಗನೆ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಿದನು. ಮುಗ್ಧತೆಯ ಪ್ರತಿರೋಧದಿಂದಿದ್ದ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನು ನಿದ್ರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ತಾತನು ಬೆಂಕಿಯ ಉರಿಗಳನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ನಂತರ ಮಲಗಿದ್ದ ಹುಡುಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಲು ತಿರುಗಿ, ತನ್ನನ್ನು ಆ ಬಾಲ್ಯದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವನ ಆಲೋಚನೆಗಳು ಅವನನ್ನು ಆ ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಿಗೆ ಕರೆದೊಯ್ದು, ಅವನು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿಯು ತುಂಟಾಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರು ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಹಳ್ಳಿಯ ಬಳಿಯ ನದಿಗಳಿಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿದವು. ಅವರ ಕವಣಬಿಲ್ಲಿಗಾಗಿ ದುಂಡು ಬಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು ಬೇಕಾದ ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯ ಜೇಡಿಮಣ್ಣನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಅಲೆದಾಡಿದ್ದನ್ನೂ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅವರ ಸಣ್ಣ ಗುದ್ದಲಿಯಿಂದ

ಅಂಟುವ ಮಣ್ಣನ್ನು ಅಗೆದು, ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರನ್ನು ಬೆರೆಸಿ, ಮಿದ್ದು ಮೃದು ಮಾಡಿ, ಉಂಡೆ ಮಾಡಿ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗೋಲಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಗಟ್ಟಿ ಬರುವವರೆಗೂ ಒಣಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಕೆಲವು ಸಲ ಜಾಸ್ತಿ ಹೊತ್ತು ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಳಿಲುಗಳತ್ತ ಗುರಿಯಿಟ್ಟಾಗ ಒಡೆದುಹೋಗಿದ್ದವು. ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟಿಯು ನಿಪುಣನಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಸಾಶಿಯು ಪರಿಣಿತ ಗುರಿಕಾರನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿ ಜೊತೆಗಾರರಾಗಿದ್ದರೇ.

ಆದರೆ, ಅವರ ಅತ್ಯಂತ ಅದ್ಭುತವಾದ, ಮರೆಯಲಾಗದ ಸಾಹಸವೆಂದರೆ ಹೆಂಗಸರು ಗುಂಪೊಂದರಿಂದ ಅವರು ಮರೆಯಾಗಿ ಅವಿತು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡದ್ದು. ಆ ದಿನ, ಹೊಲದ ಕೆಲಸದಿಂದ ದಣಿದು ವಾಪಸ್ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗಸರ ಗುಂಪೊಂದು ಅವರಿದ್ದ ಜಾಗದ ಸಮೀಪದಿಂದ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು. ಅವತ್ತು ಸಹ ಅವರು ಶಾಲೆಗೆ ಚಕ್ಕರೆ ಹಾಕಿದ್ದರು. ದಾರಿಪಕ್ಕದ ಹುತ್ತವೊಂದನ್ನು ಅಗೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಹೆಂಗಸರೇನಾದರೂ ಅವರನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದರೆ ದೊಡ್ಡ ರಾಧ್ಯಾಂತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಶ್ಯದ್ದವಾಗಿ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಹಳ್ಳವೊಂದರಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರೂ ಇಷ್ಟಿಯು ಸಾಶಿಯ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಉಸುರಿದನು, “ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರೋಳನ್ನ ಸ್ವಲ್ಪನೋಡು.” ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಸೊಪ್ಪುತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಗೆಡ್ಡೆಗಣಸುಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಹೆಂಗಸರ ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೆಂಗಸಿನ ಮೇಲೆ ಅವನ ನೋಟವನ್ನು ಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದವಳು ಬರಿಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿದ್ದು, ಅವಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅವಳ ಮೊಲೆಗಳು ಚಿಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವಳ ಸೊಂಟದ ಸ್ವಲ್ಪ ಕೆಳ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕಪ್ಪು ಆವರಿಸಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಹಿಂದೆ ತಾನೆ ಒಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಅವಳ ಲಂಗವು ತಲೆಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಬುಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆಯ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಒಣಗುತ್ತಿತ್ತು. ಎರಡೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ಆಕಸ್ಮಿಕವಾಗಿ ಹಾದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವರ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳು ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆ ಬೆತ್ತಲೆ ಹೆಂಗಸಿನ ನೋಟವು ಆ ಯುವ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳನ್ನು ಚಕಿತರನ್ನಾಗಿಸಿ ದಿಬ್ಬೂಡರನ್ನಾಗಿಸಿದ್ದವು. ಆ ಹೆಂಗಸರು ಹಾದು ಹೋದನಂತರವೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದು ಅದಾಗ ತಾನೆ ಅವರು ನೋಡಿದ್ದನ್ನು ಎಂದಿಗೂ ಯಾರಿಗೂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕೂಡ, ಹೇಳದಿರಲು ಸದ್ವಿಲ್ಲದ ಬಡಂಬಡಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಆ ನೋಟದಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗಾದ ಆಘಾತದ ಅನುಭವವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡಾಗ, ಅವಳು ನಗುತ್ತಾ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ, “ಅದರಲ್ಲೇನು ವಿಚಿತ್ರವಿದೆ? ನಾವು ಹೆಂಗಸರು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾಗೆಯೇ

ಮಾಡುವುದು. ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಕೊಳೆಯಾದ ಲಂಗವನ್ನು ಒಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೇ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಹಳ್ಳಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಆಭಾಸವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ದಿನದಂದು ಯಾರು ಒಗೆಯುತ್ತಾಳೆಯೋ ಅವಳು ಸಾಲಿನ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಸಿಕ್ಕುತ್ತಾಗುತ್ತದೆ.” ಅವಳು ಹೇಳಿದ್ದನ್ನು ಅವನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡನಾದರೂ, ಅದರಿಂದಾದ ಆಘಾತ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳೆರಡೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಎಂದಿಗೂ ಉಳಿದಿದ್ದವು. ಈಗ, ಮಲಗಿದ್ದ ಅವನ ಮುದ್ದು ಮೊಮ್ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ, ಆ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಕೇಳಿದ್ದ ಪ್ರಶ್ನೆಯತ್ತ ಅವನ ಯೋಚನಾ ಲಹರಿಯು ಹರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಘಟನೆಗಳು ತಾವೇ ತಾವಾಗಿ ‘ಘಟಿಸಿದವೆಂದು’ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅವನ ಬಾಲ್ಯವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಸ್ಥಗಿತವಾದದ್ದು ಹೇಗೆಂದು ವಿವರಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಬೆಳಕೊಯಿಲಿನ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ನಡುವೆಯೂ ಆ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಚಳಿಗಾಲದ ದಿನಗಳಲ್ಲೂ ಅವನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯಂಥ ತರುಣರು ಪ್ರಾಣವುಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅರಣ್ಯದೊಳ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದೇ ತಕ್ಕೇ? ಅದು ಹಬ್ಬಗಳ ಸಾಲು ಸಾಲಿನ ದಿನಗಳು. ಆದರೂ ಅವರು ತಂಗು ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ದಿನಗಳವರೆಗೆ, ಚಳಿಯ ಮಧ್ಯೆ, ಹಗಲೂ ರಾತ್ರಿ ಹಸಿವಿನಿಂದಿರಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಖಣಜಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿ ದಾಳಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭಾರತೀಯ ಸೇನೆಯಿಂದ ಭಯಭೀತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಅಡಗುತಾಣಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಲಗಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗನತ್ತ ನೋಡಿ ಅವನು ಕೂಡ ಆ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೇ ಮುಗ್ಧ ಹಾಗೂ ನಂಬಲರ್ಹನಾಗಿದ್ದನೆ ಎಂದು ಬೆರಗಾದನು. ಆ ಏರುಪೇರಿನ ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೂ ವಯಸ್ಸಾಯಿತೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಭಾಸವಾಗತೊಡಗಿತು. ಅದರಲ್ಲೂ ಅವನ ಇಬ್ಬರು ಆಪ್ತಸ್ನೇಹಿತರು - ಅವನ ಹೆಂಡತಿ - ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯು ತೀರಿಹೋದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಜೀವನದಿಂದಲೂ ಕಾಲವು ತೀರಿಹೋಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಅವನಿಗನ್ನಿಸಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಾದಂತೆ ಭಾಸವಾಗತೊಡಗಿತು. ಬೆಂಕಿಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಂದಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅವನು ಭಾರವಾದ ಹೃದಯವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಉರುಳಿದನು. ಅವನ ತಲೆಮಾರಿನವರು ಹೇಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಕಟ್ಟುವ ಕನಸಿಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಯೌವನವನ್ನು ಬಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆಂಬುದನ್ನು ಮುಂದೊಂದು ದಿನ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದನು. ಅಸಂಖ್ಯ ಮುಗ್ಧ ಯುವಕರ ರಕ್ತ ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದಲೂ ಅವನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯಂಥವರು ಹೇಗೆ ಅರಣ್ಯಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಮಾರ್ಪಾಡಿನಿಂದಾಗಿ ಆ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು.

ಅವನು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಿಂತ ಬಲುಬೇಗನೇ ಆ ದಿನ ಬಂದೇಬಿಟ್ಟಿತು. ಇಮ್ಮಿಯ ಅಂತ್ಯಕ್ರಿಯೆಯ ದಿನದಂದು ಅವನು ಥಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಾಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಜ್ವರ ಬಂದು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಅನೇಕ ಚಡ್ಡಿ ಸ್ನೇಹಿತರು ಬಂದು ಅವನನ್ನು ಹುರಿದುಂಬಿಸಿದ್ದರು. ಆ ಮುದುಕರುಗಳನೇ ಕರಿಗೆ, ಅವರು ಭೂಗತರಾಗಿದ್ದರು ಸಹ, ಅವನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಅನೇಕ ಗುಪ್ತಭಾಯೆಗಳು ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಉಳಿದವರು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದಾಗಲೋ ಅಥವಾ ಅವರನ್ನು ಹಿಡಿದು ಹಿಂಸಿಸಿದಾಗಲೋ ಆಗಲೇ, ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದರು. ಬಂದಿದ್ದವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಮಾತನಾಡಿಸಿ ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಒಂಟಿಯಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅವನು ಭಯದಿಂದ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಪುಟ್ಟ ಮೋವಾ ಒಂದು ರೀತಿ ಕುತೂಹಲಕಾರಿಯವನಾಗಿ ಅವನಿಂದ, ಅವನು ಸಾಯುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊರಗೆಡವಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಸಾಶಿಗೆ ಅನಿಸಿತು. ಅವನು ನಿರ್ದಿ ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಥವಾ ಅವನನ್ನು ಯಾವುದಾದರೂ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಬಾರದ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರ ತದ್ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನು ತನ್ನ ತಾತನನ್ನು ಬಹಳ ಸೌಹಾರ್ದದಿಂದ ನೋಡಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿನ ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಳುತ್ತ ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಗಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ, ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಆಹಾರವಾಗಲೀ, ಆರೈಕೆಯಾಗಲೀ, ಸ್ನೇಹಿತರ ಅಥವಾ ಬಂಧುಗಳ ಭೇಟಿಯಾಗಲೀ, ಆ ಹಿರಿಯನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮ ಬೀರಿದಂತೆ ಕಂಡುಬರಲಿಲ್ಲ. ಬಿರುಗಾಳಿಗೆ ಮುನ್ನ ಆಶ್ರಯ ಬಯಸಿ ಒಳಬರುವ ಪ್ರಾಣಿಯಂತೆ ಅಥವಾ ಹಂತಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮೇಲೆರಗಿ ಬರುವ ಮುನ್ನ ಹಿನ್ನಡೆಯುವಂತೆ ಅವನು ತನ್ನೊಳಕ್ಕೆ ತಾನೇ ನುಸುಳುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅವನು ಕಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದ ಐದನೆಯ ರಾತ್ರಿ ಅವನಿಗೊಂದು ವಿಚಿತ್ರ ಕನಸು ಬಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಅವನ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಮ್ಮಿಯು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡು ಹೊಲದಿಂದ ಬರುವಾಗ ಎದುರಾಗಿ ಭೇಟಿಯಾದನು. ಅವನು ಮುಂದೆ ಬಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಯಸಿದಾಗ ಇಮ್ಮಿಯು ಮುಖವನ್ನು ಅತ್ತ ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡನು. ಮಧ್ಯರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ಸಾಶಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಅವನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ನೋಡದೇ ಹೊರಟುಹೋದನು. ಅವನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಣ್ಣುಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಾಗ ಇಮ್ಮಿಯ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ತಿರಸ್ಕಾರದ ಭಾವವನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡು ಜೋರಾಗಿ ಬಿಕ್ಕಿಬಿಕ್ಕಿ ಅತ್ತನು. ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ, ಪ್ರತಿ ಸಲ ಬಿಕ್ಕಿದಾಗಲೂ ಕಂಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಹಾಸಿಗೆಯ ಹತ್ತಿರ ಮಲಗಿದ್ದ ಆ ಹುಡುಗನು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡನು. ತಕ್ಷಣವೇ ಮೋವಾನು ತನ್ನ ತಾತನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಸವೆದುಹೋದ ಭುಜಗಳನ್ನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಕೈಗಳಿಂದ ಬಳಸಿದನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಸಾಶಿಯ ದುಃಖವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನ ತೋಳೆಕ್ಕೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಬಿಕ್ಕಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಅಳು ಮುಗಿದಾದ ಮೇಲೆ, ಮೊಮ್ಮಗನತ್ತ ತಿರುಗಿ, ಕ್ಷೀಣಿಸಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ, ಬೆಂಕಿಗೆ ಗಾಳಿ ಹಾಕಲು ಮತ್ತು ಚಹಾ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀರು ಬಿಸಿ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಮಾಡಲು ಮೋವಾನು ಹೊರಟಾಗ, ದೂರದಲ್ಲೊಂದು ಹುಂಜವು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವರು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಸಲ ಮಾತ್ರ ಕೂಗಿ ಮತ್ತೆ ನಿದ್ರೆಗೆ ಶರಣಾಗುವ ಆ ಹುಂಜವು ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯ ನಂತರ ಒಂದು ಘಂಟೆಯಾಗಿದೆಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿತ್ತು. ಅವನ ಗಟ್ಟಿ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಐದು ದಿನಗಳಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಸಾಶಿಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನೋವಿದ್ದ ಕಾಲನ್ನು ಮೊದಲು ಕೆಳಗಿಟ್ಟು, ನಂತರ ಉಳಿದ ಕಾಲನ್ನೂ ಬೆಂಕಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೃತಜ್ಞತಾಭಾವದಿಂದ ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನು ಕೊಟ್ಟ ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಕಪ್ಪು ಚಹಾದ ಕಪ್ಪನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ಆಗ ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನು ಮಾತನಾಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಧ್ವನಿಯು ಕೇಳಿಸದಷ್ಟು ಕ್ಷೀಣವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ಪುಟ್ಟಬಾಲಕನು ತನ್ನ ತಾತನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಸರಿದು ಕುಳಿತು ಅವನು ಹೇಳುವುದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸತೊಡಗಿದನು. ಬಿಸಿಬಿಸಿ ಚಹಾವು ಅವನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಸಾಶಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೇರಿದ ದನಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು. ತನ್ನ ತಲೆಯೊಳಗೆ ಅದುಮಿಡಲಾಗದ ನೆನಪುಗಳ ಧಾರೆಯನ್ನು ಸಾಶಿಯು ಹೇಳತೊಡಗಿದಾಗ ಮೋವಾನು ಅವನೆದುರು ಕುಳಿತು ಕೇಳಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅದು ಧುಮ್ಮಿಕ್ಕಿ ಹರಿಯುವ ಜಲಪಾತದಂತೆ ರಭಸವಾಗಿ ಹರಿದುಬಂದು ಕೇಳುವವನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹೇಳುವವನ್ನೂ ಸಹ ಮುಳುಗಿಸುವಂತಿತ್ತು.

‘ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೋ, ಮರಿ’, ಅಜ್ಜನು ಹೇಳಿದನು ‘ಏಕೆಂದರೆ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾನು ಮಾತನಾಡುವುದು ಇದೇ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ಇದೇ ಕೊನೆ. ಕಳೆದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಇದು ಬೇರೇನನ್ನೂ ಕೊಡದೆ ಕೇವಲ ನೋವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದೆ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅದು ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬಾರದೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾಗಬಾರದು. ಆದರೆ, ನಿನ್ನ ತಾತ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತ ಇಷ್ಟಿ, ಹೇಳಿದ್ದು ಸರಿಯೆನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ, ನಮ್ಮ ಆತ್ಮಗಳನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿದ್ದಾದರೂ ಏನೆಂದು ನಿನ್ನಂಥ ಯುವಕರುಗಳಿಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನಾವು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಹಾಗೇ ಚಿಕ್ಕವರಾಗಿದ್ದೆವು ಮತ್ತು ನಿನ್ನಷ್ಟೇ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನವರಾಗಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ

ನಮ್ಮ ಯೌವನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಪುಸ್ತಕಗಳಿರುವುದರ ಬದಲು ವಿದ್ಯಂಸಕ ಬಂದೂಕುಗಳು ಮತ್ತು ಆಯುಧಗಳಿದ್ದವು. ವನ್ಯಮೃಗಗಳಂತೆ ನಾವು ಅರಣ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಇಷ್ಟಿಗೆ ಹೇಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಬದಲಾಯಿತೆಂದು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ. ಕ್ರಿಸ್‌ಮಸ್ ರಜಾಗೆ ಮುಂಚಿನ, ಶಾಲೆಯ ಕಡೆಯ ದಿನವಾಗಿತ್ತು ಅಂದು, ಡಿಸೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಬಹಳ ಉತ್ಸುಕರಾಗಿದ್ದೆವು. ಮೇಷ್ಟ್ರು ಏನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಗಮನವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಜಾದಿನಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಾವೆಲ್ಲ ಜೋರಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಕವಣಿಬಿಲ್ಲುಗಳಿಗೆ ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾನೂ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಸಾಕಷ್ಟು ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದ ನಮ್ಮ ತೋಟದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ನಾವು ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಎದುರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಸುಗ್ಗಿಯಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಹಿಂಡನ್ನು ಹೊಡೆದುರುಳಿಸಲು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೆವು. ಅಂಥ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಹಕ್ಕಿಗಳ ರುಚಿಯು ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೃದುಮಾಂಸವನ್ನು ನೆನಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀರೂರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಆಗಬಾರದಿತ್ತೇನೋ. ಶಾಲೆಯ ಗಂಟೆಯ ಕಡೆಯ ಧಣ ಧಣ ಶಬ್ದವು ಮರೆಯಾಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಹೆಂಗಸರ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಅರಚಾಟದ ಮತ್ತು ಅಳುವ ಶಬ್ದವನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಬೆಂಕಿಯ ಉಂಡೆಯಿಂದ ದೂರ ಓಡಲು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳೂ ಹೊರಗಡೆಗೆ ಓಡಿಬಂದೆವು. ನಮ್ಮ ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಘೋರ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡೆವು. ದಿನದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದಿದ್ದವರು ಮಕ್ಕಳು, ಹಾಲೂಡಿಸುವ ಅಮ್ಮಂದಿರು, ಹೊಲದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಾರದ ಅಜ್ಜಂದಿರು ಮತ್ತು ಕಾವಲಿನವರು. ಇಂಥ ನಿಸ್ಸಹಾಯಕರನ್ನು, ಕಾಡಿಚ್ಚಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿಹೋಗುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಹಿಡಿದು ಕೊಲ್ಲುವಂತೆ, ಬಂದೂಕು ಹಿಡಿದು ಸೈನಿಕರು ಸುಲಭವಾಗಿ ಹಿಡಿದು ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದರು. ಒಬ್ಬ ಕಾವಲಿನವನು ಶಾಲೆಯತ್ತ ಧಾವಿಸಿ ಬಂದು ‘ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ, ಕಾಡಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋಗಿ’ ಎಂದು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮೀರಿ ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾವು ಭಯ ಮತ್ತು ಆಘಾತದಿಂದಾಗಿ ಜಂಘಾಬಲ ಉಡುಗಿದಂತಾಗಿ ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತು ಬಿಟ್ಟೆವು. ಆದರೆ ಅವನು ಇನ್ನೂ ಓಡುತ್ತಲೇ ಕೂಗುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು. ಕಿರುಚುವಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ಹೊಗೆಯನ್ನು ಉಸಿರಾಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಧ್ವನಿಯು ಕರ್ಕಶವಾಗಿತ್ತು. ಕೊನೆಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಷ್ಟ್ರು ಕೂಗಾಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಕಾಡಿನತ್ತ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಓಡಿಹೋಗಲು ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಾಗುವ ಮುನ್ನ ಆದಷ್ಟೂ

ದೂರವನ್ನು ಕ್ರಮಿಸಲು ಹೇಳಿದರು. ಜೊತೆಗೆ, 'ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಿ. ಶಬ್ದ ಮಾಡಬೇಡಿ. ನೀವು ಎಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಬೆಂಕಿ ಹಾಕಬೇಡಿ. ನಾಳೆ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ನಾವು ಬರೀವಿ. ಈಗ ಓಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದರು. ನಾನು ತಕ್ಷಣವೇ ಇಮ್ಮಿಯ ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಶಾಲೆಯ ಆವರಣದಿಂದಾಚೆಗೆ, ದೂರ ಓಡಲು ಮೊದಲು ಮಾಡಿದೆನು. ಆದರೆ, ನಾನು ಹಿಡಿದ ಹಾದಿಯನ್ನು ಅವನು ಹಿಡಿಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಬದಲು ಅವನು ಮುಲುಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಹಳ್ಳಿಯತ್ತ ತೋರಿಸಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಭಾರವಾದ ಬೂಟುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಹೆಲ್ಮೆಟ್‌ಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದ ಸೈನಿಕರು ಕಾವಲಿನವನನ್ನು ಹಿಗ್ಗಾಮುಗ್ಗಾ ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾನು ಅವನತ್ತ ಕೂಗಿದೆನು. 'ಬೇಗ ಬಾ ಇಮ್ಮಿ. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆ ಸೈನಿಕರು ನಮ್ಮನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಸಾಯಿಸಿಬಿಡ್ತಾರೆ.' ಆದರೂ ಅವನು ಚಲಿಸಲಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ, ಆ ಕೆಳಗೆ ಬಿದ್ದ ಕಾವಲಿನವನತ್ತ ಹೋಗಬಯಸಿದ್ದನು. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಭದ್ರವಾಗಿ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟು ಹೋಗಲು ಬಿಡದೆ, ನೆಲದ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದವನನ್ನು ನೋಡಲು ಕತ್ತನ್ನು ಚಾಚಿದೆನು. ಅವನ ಮುಖವು ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ಗುರುತು ಹಿಡಿಯುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ಸ್ವಲ್ಪ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಧರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನಾನು ಗುರುತಿಸಿದೆನು. ಅದೇ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಇಮ್ಮಿಯು ಆ ರೀತಿ ಚಡಪಡಿಸುತ್ತಿರುವುದೆಂದು ಆಗ ತಾನೆ ನನಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯು ಅವನ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಆ ದಿನದ ಹಗಲಿನ ಕಾವಲಿನಲ್ಲಿದ್ದನು. ಶಾಲೆಯತ್ತ ಓಡಿಬಂದು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಿ ಓಡಿಹೋಗಲು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾನು ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಖಾತ್ರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವನು ಘಾಸಿಗೊಂಡ ಮೃಗದಂತೆ ಕಂಪಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಆ ಜಾಗದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕಾಡಿನತ್ತ ಸೆಳೆದೊಯ್ಯಲು ನನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಒಗ್ಗೂಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಆ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳೂ, ಹಿರಿಯ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯರು ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದರು. ಆ ದೊಡ್ಡ ಗುಂಪಿನಿಂದ ನಾವು ಬೇರೆಯಾಗಿದ್ದೆವು.

ಊರಿನೊಳಗಿನ ನರಮೇಧದಿಂದ ದೂರಾಗಿ ಕಾಡಿನಂಚೆಗೆ ನಾವು ತಲುಪಿದಾಗ ಅದಾಗಲೇ ಕತ್ತಲಾಗಿತ್ತು. ನಮಗೆ ಹಸಿವಾಗಿತ್ತು. ಶೀತವಾಗಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಭಯಭೀತರಾಗಿದ್ದೆವು. ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇವೆನ್ನುವುದು ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ದಿಕ್ಕಿಲ್ಲದೇ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಕಾಡಿನೊಳಗಿನ ಗುಂಯ್‌ಗುಡುವ ಶಬ್ದವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಅದು ನಮ್ಮ ಭಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಬಹಳ ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ತಡಕಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮರದ ಬುಡವನ್ನು ತಲುಪಿ, ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಭದ್ರವಾಗಿ ಆತುಗೊಂಡು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ವಿರಮಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ದೊರಕುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಇಮ್ಮಿಯು ಭಯಂಕರವಾಗಿ

ನಡುಗಲಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನಾಳದಿಂದ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಗುಟುರುಗಳು ಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ವಿನಾಶಗೊಂಡ ಹಳ್ಳಿಯ ನೆಲದ ದೂಳಿನಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅಸಹಾಯಕನಾಗಿ ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಶಿಥಿಲ ಶರೀರದ ಚಿತ್ರವೇ ಅವನ ಕಣ್ಮಂದೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿಯುವುದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಲು ನನ್ನೆಲ್ಲ ಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ದೃಢತೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ನನ್ನ ಭದ್ರವಾದ ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಅವನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದಂತೆ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್, ಅವನಿಗಾಗಿದ್ದ ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆಘಾತದಿಂದಾಗಿ ಬಳಲಿ ಆಳನಿದ್ದೆಗಿಳಿದನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಸಹ ತೂಕಡಿಸಲಾರಂಭಿಸಿ ಆಳನಿದ್ದೆಗಿಳಿದೆನು.

ಆದರೆ, ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಮಗಾಗಿ ಇನ್ನೂ ದೊಡ್ಡದಾದ ಆಘಾತವು ಕಾದಿತ್ತು. ನಮ್ಮನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದಿದ್ದ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಚಲಿಪಿಲಿ ಶಬ್ದದಿಂದಾಗಿ ನಾವು, ಇನ್ನೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ತಬ್ಬಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗಲೇ, ಕಣ್ಣು ಬಿಚ್ಚಾಗಿ ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದು ನರಕ ಸದೃಶವಾಗಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ತಲೆಗಳತ್ತ ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿಯರಿಸಿ ಆರು ಮಂದಿ ಕೊಳಕು, ಗಡ್ಡಧಾರಿ, ಉದ್ದನೆಯ ಕೂಲಿದನವರು ನಿಂತಿದ್ದರು. ನಾವು ಆಗಲೇ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಕಿರುಚಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಬಿಟ್ಟ ಬಾಯಿ ಬಿಟ್ಟಂತೆ ಇತ್ತೇ ವಿನಾಹ ಯಾವ ಶಬ್ದವೂ ಹೊರಬರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ದೇಹಗಳು ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಸಿದಿದ್ದವು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದು ಕಾಡಿನೊಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಬಯಸಿದರೂ ಅದು ನಮ್ಮಿಂದಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಎಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಇದ್ದೆವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾಪಕವಿರುವುದೇನೆಂದರೆ, ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಹಳಷ್ಟು ಕಾಲ ಅಡವಿಯೊಳಕ್ಕೆ ನಡೆದುಹೋದದ್ದು ಮಾತ್ರ. ಮಾರ್ಗ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ನೀಡಿದ ಅಳಿದುಳಿದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು, ಎತ್ತರದ ಪೈನ್ ಮರಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದ ಹರಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದ ಸಣ್ಣ ಜಲಪಾತದ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದೆವು. ಕೊನೆಗೆ, ಬತ್ತಿ ಹೋಗಿದ್ದ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ಇನ್ನೊಂದು ಕಾಡನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ಕಾಡನ್ನು ತೆರವು ಮಾಡಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಗುಡಿಸಲುಗಳನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಉರಿಯುವ ಸೌದೆಯ ವಾಸನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಮಿಶ್ರವಾಗಿದ್ದ ಕುದಿಯುವ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಮಾಂಸದ ವಾಸನೆಯೂ ನಮಗೆ ತಲುಪಿತ್ತು. ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ, ಆ ತಂಡದ ನಾಯಕನಂತೆ ಕಂಡು ಬಂದವನೊಬ್ಬನು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೇ ಇದ್ದನು. ಇಮ್ಮಿ ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಆಡದೆ ಅವನಿಗೆ ಆಸರೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಆ ಬಯಲುಪ್ರದೇಶವನ್ನು ನಾವು ಇನ್ನೇನು ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿದ್ದಾಗ, ಅವನು ನಮ್ಮನ್ನು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ಎಳೆದು, ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅದ್ಭುತಗಳೆಲ್ಲ ಅದ್ಭುತವೆಂಬಂತೆ ನಮ್ಮ ಉಪಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಅವನು ಮಾತನಾಡಿದನು. ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದುದೆಲ್ಲ

ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಾವು ಸ್ತಂಭೀಭೂತರಾಗಿ ಮೂಕರಾಗಿದ್ದೆವು. ನಾವು ಅಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇಮವಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಅವನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಮೊನ್ನೆ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆದದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಅಲ್ಲಿರುವ ಶಿಬಿರದ ಯಾರಿಗೂ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನೂ ಹೇಳಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅವನು 'ಶಿಬಿರ' ಎಂದೊಡನೆ ನಾವು ಭೂಗತ ಸೈನಿಕರ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದೇವೆಂದು ಮನವರಿಕೆಯಾಯಿತು.

ಆ ಶಿಬಿರದ ಏಕಾಂತದ ಭಾಗದೊಳಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಬಿಡಲಾಯಿತು. ಕರೆಯದೇ ಯಾರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕದಲಬಾರದೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದರು. ನಮಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಆಹಾರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನಮ್ಮ ಗುಡಿಸಿಲಿನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಲು ಹೇಳಿದರು. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಆ ಅಪರಿಚಿತರಿದ್ದ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ಬಂದೆವು. ನಿಗಾ ಇಡುವ ತಂಡದ ನಾಯಕನ ಊರಿನವರೆಂದು ನಾವು ಯಾರಲ್ಲೂ ಬಾಯಿಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಮಲಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ, ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಅನಿಶ್ಚಿತತೆಯಿಂದಾಗಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರರ ಸುರಕ್ಷತೆಯ ಕಾತರದಿಂದಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಾವು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಬೆಳಕು ಮೂಡುವ ಹೊತ್ತಿಗೆ ನಾವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿದ್ರೆ ಹೋಗಿರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಗೂ ಎಚ್ಚರಿಸಿದಾಗ ಆ ಶಿಬಿರವನ್ನಾಗಲೇ ಕಳಚಿದ್ದರು. ಯಾವುದೋ ಅಜ್ಞಾತ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಚಲಿಸಲು ತಂಡದವರು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದರು. ಖಾಲಿ ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಅವರನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದೆವು. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಏನಾದರೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವರ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ಹೇಗಿರುತ್ತದೆಯೋ ಎಂಬ ಭೀತಿಯಿತ್ತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವಿರಾಮವು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನದಾಗಿದ್ದು, ಅವರು ಕೊಟ್ಟ ಆಹಾರವು ಹಸಿವನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚಿಸಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯ ಇನ್ನೇನು ಮುಳುಗುವವನಿರುವವರೆಗೂ ತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆವು. ತಂಡವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಕೆಲವರನ್ನು ಅತ್ತಿತ್ತ ಕಳಿಸಿ, ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ತಂಗುವ ಸುರಕ್ಷಿತ ಜಾಗವನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾಯಕನು ಆದೇಶಿಸಿದನು. ಅರಣ್ಯದ ಒಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಜಾಗವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನಿವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಿಡಲಾಯಿತು. ಇನ್ನೊಂದು ಕರಾಳ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ಕಾಡಿನ ಭೀಕರ ಶಬ್ದಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಸೊಳ್ಳೆಗಳ ಕಡಿತದ ನಡುವೆ ರಾತ್ರಿ ಕಳೆಯಿತು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆಯು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಅನ್ನದ ಜೊತೆಗೆ ಉಪ್ಪನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಿಂದು ಮುನ್ನಡೆದೆವು. ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ನೆಲದ ಏರಿಳಿತವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಏರಿನತ್ತ ಸಾಗಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜಾಡನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಮ್ಮ ಗುರಿಯತ್ತ ಸಾಗಿದೆವು. ಬೆಟ್ಟದ ತುದಿಯನ್ನು ತಲುಪಲು ನಮಗೆ ಎರಡು ಗಂಟೆಗಳು ಬೇಕಾದವು. ನಮ್ಮ ಅಂತಿಮ ನೆಲೆಯು ಅಲ್ಲಿಂದಾಚೆಗಿತ್ತು. ಸಂಜೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿದೆವು. ಅದೊಂದು ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯಕರವಾಗಿತ್ತು.

ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ನಾವು ಹತ್ತಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದ ಆ ಕಡೆಯ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿ ಆ ಶಿಬಿರವಿತ್ತು. ಉಳಿದ ಮೂರು ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಎತ್ತರದ ಬೆಟ್ಟಗಳಿದ್ದವು. ನಾಲ್ಕೂ ಕಡೆಗಳಿಂದ ನೈಸರ್ಗಿಕ ರಕ್ಷಣೆಯಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಬಿರವು ಒಂದು ರೀತಿ ಅಭೇದ್ಯ ಕೋಟೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಜೀವನ ಪ್ರಾರಂಭವಾದದ್ದು ಇಲ್ಲಿಯೇ. ನಾಗಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸೇನೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಭರ್ತಿಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ತರಬೇತಿಯನ್ನು ಈ ಶಿಬಿರದಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗುವುದೆಂದೂ ನಮಗೆ ತಿಳಿಸಲಾಯಿತು. ನಿಷ್ಠರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸಲು ಒಂದು ಶಪಥವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತು. ಯಾವುದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ನಾವು ಓಡಿಹೋಗಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಅಥವಾ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ನಂಬಿಕೆದ್ರೋಹವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಮಗೆ ಗುಂಡಿಟ್ಟು ಕೊಲ್ಲಲಾಗುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ನಾವು ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಉಳಿದಿದ್ದೆವು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ, ಸ್ನೇಹಿತರು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲವನ್ನು ಮರೆಯಲು ಕಲಿತೆವು. ನಮ್ಮನ್ನು ಸೈನಿಕರಾಗಿ ರೂಪಿಸಲಾಯಿತು ಮತ್ತು ಕೊನೆಯವರೆಗೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಲು ನಿರ್ದರಿಸಿದೆವು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದ ಇನ್ನಿತರರ ಮುಂದೆ ನಾನು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿಯು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿರುವ ವಂಚನಾಶಕ್ತಿಯೊಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳೆದಿತ್ತು. ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲೂ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಗಮನಿಸುತ್ತಿರಬೇಕೆಂದೂ ಮತ್ತು ಒಳ್ಳೆಯ ಅವಕಾಶ ಸಿಕ್ಕಿ ಓಡಿಹೋಗುವ ಸಮಯ ಬರುವವರೆಗೂ ಕಾಲ ಸವೆಸಬೇಕೆಂದೂ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಗುಪ್ತವಾದ ಒಡಂಬಡಿಕೆಯೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಅದು ನಮ್ಮ ಕನಸಾಗಿತ್ತು. ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿತ್ತು. ಆ ಕನಸೇ ನಮ್ಮನ್ನು ಜೀವಂತವಾಗಿಟ್ಟಿತ್ತು.

ಅದು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಚೂರು ಚೂರಾಗುವುದಿತ್ತು. ಮುಂಜಾವಿನ ದಾಳಿ ಯೊಂದರಲ್ಲಿ ಸೈನ್ಯವು ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿತು. ನಾವಿದ್ದ ಶಿಬಿರದ ಜಾಗವು ಅತ್ಯಂತ ಸುರಕ್ಷಿತವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ ತಂಡದನಾಯಕನು ಕಾವಲನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿ ಕೇವಲ ಇಬ್ಬರನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೇಲೆ ನೇಮಿಸಿದ್ದನು. ಅವರು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಜಾಗರೂಕರಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಾವು ನಮ್ಮ ಜೀವಗಳ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಇನ್ನೇನು ತೆರಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತ್ತು. ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡು ಮೌನದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡೆವು. ನಾವು ಇದರಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದೇ? ನಮಗರಿವಿಲ್ಲದೆ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ತಲೆಯಾಡಿಸಿ ಸಮ್ಮತಿಸಿದ್ದೆವು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಷ್ಟೇ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು

ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳ ಭಂಡಾರದತ್ತ ಮೆಲ್ಲಗೆ ಹೆಜ್ಜೆಹಾಕಿದೆವು. ಶಿಬಿರದ ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲವೇರ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಎಲ್ಲರೂ ಗುಂಡುಗಳಿಗಾಗಿ ಪರದಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಸಹ ನಮ್ಮ ಪಾಲಿಗಾಗಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತೆವು. 'ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಗುಂಡನ್ನೂ ಸದುಪಯೋಗಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಿ' ಎಂದು ದಂಡನಾಯಕನು ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾವು ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವವರಂತೆ ಶಿಬಿರದಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದೆವು. ಆದರೆ, ಹೊರವಲಯದಾಚೆ ಬಂದಾಕ್ಷಣ ಹೋರಾಟದಿಂದ ವಿಮುಖರಾಗಿ ದಟ್ಟ ಅರಣ್ಯದತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಿದೆವು. ರಾತ್ರಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ನಡೆಯುತ್ತಲೇ ಇದ್ದೆವು. ಬೆಟ್ಟವೊಂದರ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಘೋರರಾತ್ರಿಯೊಂದನ್ನು ಕಳೆದವು.

ಕತ್ತಲ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಚಳಿಯಿದ್ದು, ಹಸಿವಾಗಿತ್ತು. ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಹಿಂದೆ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮರಳಲು ನಾವು ತವಕದಿಂದಿದ್ದೆವು. ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಇಳಿದುಬರುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಚಿಲುಮೆಯೊಂದು ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅದರ ಸ್ಪಟಿಕ ಸ್ಪಷ್ಟ ಸ್ವಚ್ಛ ನೀರನ್ನು ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಕುಡಿದು ನಡಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದೆವು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದ ವೇಳೆಗೆ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೊರಗಡಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದೆವು. ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ನಾವು ಸ್ಥಗಿತಗೊಂಡೆವು. ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಭಸ್ಮ ಮಾಡಲಾಗಿತ್ತು. ಇದೆಲ್ಲದರ ನಡುವೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ನಿರುಪಾಯದ ಕುಂಟುವ ಹಂದಿಮರಿಯೊಂದು ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅದು ಹೇಗೋ ನರಮೇಧದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ನಿರ್ಜನ ಹಳ್ಳಿಯ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೋ ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅದು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಕಟ್ಟಡವು ನಿಂತಿದ್ದ ಜಾಗದಲ್ಲಿ, ತೆರೆದ ಆಗಸದಡಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯು ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದವು.

ಬೆಳಗಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿತವಾಗಿಯೇ ನಾವು ಕಣಜಗಳಿದ್ದ ಜಾಗದತ್ತ ನಡೆದವು. ಇಲ್ಲಿ ಸಹ ಅಂಥದೇ ದೃಶ್ಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿತು. ನಾವು ಅತೀವ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಕಣಜಗಳ ಪಾಳುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಏನಾದರೂ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ತಡಕಾಡಿದೆವು. ಸಾಲಿನ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗಶಃ ಭಸ್ಮವಾಗಿದ್ದ ಕಣಜವು ಕಾಣಿಸಿತು. ಬೆಂಕಿಯು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾರದ್ದನ್ನು ಪಂಚಭೂತಗಳು ಮುಗಿಸಲು ಹವಣಿಸಿದ್ದಂತೆ ತೋರಿತ್ತು. ಆ ಕಟ್ಟಡವು ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಕುಸಿದಿತ್ತು. ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಆಧಾರಕೋಲುಗಳು ಮತ್ತು ಗೋಡೆಗಳು ಬೂದಿಯ ಗುಪ್ತೆಯೊಂದಿಗೆ ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಬೇರೆ ಕಪ್ಪು ರಾಶಿಗಳ ನಡುವೆ ಅಸಂಬದ್ಧದಂತೆ ತೋರಿಬಂದವು. ಬೂದಿರಾಶಿಯ ಮಧ್ಯೆ ಇನ್ನೂ ಏನಾದರೂ ಸಿಗಬಹುದೆಂದು ಊಹಿಸಿ ಆ ಗುಪ್ತೆಯನ್ನು ಕೆದಕಿದೆವು. ಅತ್ಯಾಶ್ಚರ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಒಂದು ಮಣ್ಣಿನ

ಗಡಿಗೆಯು ನಮಗೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಭತ್ತವನ್ನು ಶೇಖರಿಸಿ ಇಡುವ ಗಡಿಗೆ ಅದು. ಅದರ ಬಾಯಿಯು ಒಡೆದು ಹೋಗಿ ಕೆಳಭಾಗ ಮಾತ್ರ ಸರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದರೊಳಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕಿ ನೋಡಿದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಅಕ್ಕಿಯಿದ್ದುದು ಕಂಡುಬಂದಿತು. ಆದರೆ, ಅದು ಈಗ ಪುಡಿಯಾಗಿದ್ದಂತೆ ನಮ್ಮ ಸ್ಪರ್ಶಕ್ಕೆ ತೋರಿತು. ಆದರೂ ಪರವಾಗಿಲ್ಲ. ಆ ಅಮೂಲ್ಯ ನಿಧಿಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಬಾಯಿ ತುಂಬಾ ತುಂಬಿಕೊಂಡೆವು. ನಮಗೆ ಅದೆಷ್ಟು ಹಸಿವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿದ್ದ ಬೂದಿಯನ್ನಾದರೂ ತಿಂದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಎಲೆಗಳ ಪೊಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಅಕ್ಕಿಪುಡಿಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಹಳ್ಳಿಗರನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕಿಂದು ಹೊರಟೆವು. ಅವರು ಖಚಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಹತ್ತಿರದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿನ ಅಡಗುತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಚಲನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮರೆಮಾಚುವುದನ್ನು ನಾವು ಕಲಿತಿದ್ದೆವು. ಆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೆಲ್ಲ ಕೂಲಂಕಷವಾಗಿ ಜಾಲಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಂದು ದಿನ ಬೇಕಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಹಳೆಯ ಹಳ್ಳಿಯಿದ್ದ ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ದೂರದಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಹೊಗೆಯೊಂದು ಆಗಸಕ್ಕೆ ಏಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಕಂಡೆವು. ಅದು ದಚ್ಚಾರಣ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ಭೂತಖಶಾಚಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವೆಂದು ನಮ್ಮ ಹಿರಿಯರು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಈ ಸ್ಥಳವನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯವರು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಅಡಗುತಾಣವನ್ನು ಕಂಡುಹಿಡಿದರೂ ಈ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯಿಂದಾಗಿ ಯಾವ ಸುದ್ದಿಗಾರನೂ ಪಹರೆ ತಂಡದವರನ್ನು ಕರೆತರುವ ಧೈರ್ಯಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

ನಮ್ಮ ಇರುವಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಸುಳಿವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ನೀಡಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯು ಚರ್ಚಿಸಿದೆವು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲೇ, ಅವರ ಮುಂದೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವರ ವಿರೋಧಿಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನಮಗೆ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವರ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ರಾತ್ರಿಯಾಗುವವರೆಗೂ ಕಾಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ಕತ್ತಲಾದ ಮೇಲೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕಳಿಸೋಣವೆಂದು ಇಮ್ಮಿಯು ಅದ್ಭುತವಾದ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟನು. ದೂರದ ಭತ್ತದ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದವರಿಗೆ ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಲು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ವರಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವುದನ್ನು ನಾವು ಮಕ್ಕಳಾಗಿದ್ದಾಗ ಕಲಿತಿದ್ದೆವು. ಆ ದುರಂತದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಾದರೂ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರಿರಬಹುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ, ಇಮ್ಮಿಯು ಒಂದು ಮೆಲುದನಿಯ ಪುಟ್ಟ ಕೂಗೊಂದನ್ನು ಗೂಬೆಯಂತೆ, ತೇಲಿಬಿಟ್ಟನು. ಅದರ ಹಿಂದೆ ಕಿಲಕಿಲ ಶಬ್ದ ಮಾಡಿದನು. ಯಾವ ಸ್ವಂದನವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಮತ್ತೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆದರೂ ಯಾವ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕಿಲಕಿಲವಾಗಲೀ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಸಾಕೆಂದು ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆವು. ನಾವು ಆ ಗುಂಪನ್ನು ಸೇರಬಯಸದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಲಿಲ್ಲ.

ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನೋವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರಿಂದ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕಾಯಿತು. 'ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಕಡೆಯ ಸಲ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ' ಎಂದ ಇಮ್ಮಿಯು ದೀರ್ಘ ಉಸಿರನ್ನೆಳೆದುಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಂದು ಕೂಗನ್ನು ತೇಲಿಬಿಟ್ಟನು. ಆ ಶಬ್ದದ ಬಲ ಮತ್ತು ದನಿಯು ಎಷ್ಟು ಆಳವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಅವನು ಇನ್ನೇನು ಪ್ರಜ್ಞೆ ತಪ್ಪುವುದರಲ್ಲಿದ್ದನು. ಅವನ ಪುಪ್ಪುಸಗಳು ಒಡೆದು ಹೋದವೇನೋ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸಿತು. ಅವನು ಸರಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆಯೇ ಎಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಸರಿದು ನೋಡಿದೆನು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದೆನು. ಅವನನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಆ ಬದಿಯಿಂದ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಕೂಗೊಂದು ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ ದೀರ್ಘವಾದ ಕಿಲಕಿಲ ಪ್ರತಿಧ್ವನಿಯೂ ಕೇಳಿಬಂದಿತು. ಮತ್ತಷ್ಟು ಕಾಯಲಾಗದೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ತಡೆಯಲಾಗದೇ ಜೋರಾಗಿ ಕಿರುಚಿದೆನು. 'ನಾನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿ ಇಲ್ಲಿದ್ದೇವೆ.' ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಕಾದೆವು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತು ಕಾದ ಮೇಲೆ ನಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಕೊಳ್ಳಿಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತಿರುವವರನ್ನು ಕಂಡೆವು. ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ತಂಡವೆಂದು ಕಂಡಿತು. ಯಾವ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯಕ್ಕೂ ಒಳಗಾಗದಿರಬಯಸಿದ್ದರು ಆ ಹಳ್ಳಿಯವರು. ಅವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದರು. ಇಮ್ಮಿಯು ಇನ್ನೂ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಕುಸಿದಿರುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಬಲಹೀನ ಅಸಹಾಯಕ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನಗಂಡ ಅವರು ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಕೈಮಂಚವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಇಮ್ಮಿಯನ್ನು ಮಲಗಿಸಿ ಊರಿನ ಆಶ್ರಯದಾಣದತ್ತ ಕರೆದೊಯ್ದರು. ನಾನು ಅವರ ಹಿಂದೆ ಬೀಳುತೇಳುತ್ತ ನಡೆದೆನು. ನಮ್ಮನ್ನು ಸೀದಾ ಗ್ರಾಮ ಪ್ರಧಾನನ ಮನೆಗೆ ಒಯ್ದರು. ನಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬೇರೆಯಾಗಿಟ್ಟರು. ಅವನು ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ನಮಗೆ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಸಿ, ಬೇರೆ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು, ಊಟ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಕಾವಲಿನವರ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸಿದರೂ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಂಕಷ್ಟಗಳಿಂದಾಗಿ ತೀರಾ ಬಳಲಿದ್ದುದರಿಂದ ಚಾಪೆಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಕೊಂಡು ಗತಿಸಿದವರಂತೆ ನಿದ್ರಿಸಿದೆವು.

ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ನಾವು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಾಗ ನಮ್ಮ ಅನೇಕ ಬಂಧುಗಳು ನಮ್ಮನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಾದ ತಾಯಿಯು, ಸಹೋದರರು ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಳೇ ಸಹೋದರಿಯೂ ಇದ್ದರು. ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ಅವನು ಕಾಣಲಾರೆನೆಂದು ಇಮ್ಮಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವನನ್ನು ಕಡೆಯ ಬಾರಿಗೆ ಸ್ಮೂಲಿನ ಬಳಿಯ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ತಸಿಕ್ತವಾಗಿ ಕಂಡಿದ್ದೆವಾದರೂ, ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ

ಮುದುಕನೊಬ್ಬನು ಹಾದುಹೋದಾಗ ಇಮ್ಮಿಯು ಚಾಪೆಯಿಂದ ಚಂಗನೆ ಜಿಗಿದು ಅವನತ್ತ ಓಡಿದನು. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವನು ಇಮ್ಮಿಯ ತಂದೆಯಾಗಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅದಂಥ ಘೋರ ದೃಶ್ಯ. ಗುರುತು ಹಿಡಿಯಲಾರದಷ್ಟು ವಿಕೃತವಾಗಿತ್ತು ಅವನ ಮುಖ. ಒಂದು ಕಣ್ಣು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿತ್ತು. ಕುಂಟುತ್ತಿದ್ದನು. ಗರಬಡಿದವನಂತೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು ಇಮ್ಮಿ. ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಕೂಗುತ್ತಾ ಆಶ್ಚರ್ಯಚಕಿತನಾಗಿ ಅವನತ್ತ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನ ತಂದೆಯೇ ಧಾವಿಸಿದನು. ಅವರು ಯಾವ ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ. ಇಮ್ಮಿಯು ಅವನ ತಂದೆಯ ಕೈಕುಲುಕಿದಾಗ ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ಘೋರ, ಅದ್ಭುತ, ಆಶ್ಚರ್ಯ ಭಾವವನ್ನು ನಾನು ಇಂದಿಗೂ ಮರೆತಿಲ್ಲ. ಆ ನೋವಿನ ಸೇರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದರು ಇಮ್ಮಿಯ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ತಂಗಿ. ನಮ್ಮ ಸಂಸಾರಗಳನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡ ಆ ಸಂತೋಷವು ಬಹಳ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಉಳಿಯಲಿಲ್ಲ. ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡ ಹಳ್ಳಿಗರು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಜಾಗದತ್ತ ದೊಡ್ಡ ತುಕಡಿಯೊಂದು ಬರುತ್ತಿರುವುದೆಂಬ ಆತಂಕಕಾರಿಯಾಗಿಸುವ ಸುದ್ದಿಯು ಕೆಲ ದಿನಗಳ ನಂತರ ಬೇಹುಗಾರಿಕೆಯವರಿಂದ ಬಂದು ತಲುಪಿತು. ನಾವು ಅವರ ಶಿಕಾರಿಯಿರಬಹುದೆಂದು ಅವರು ತಿಳಿಸಿದರು. ಅರಣ್ಯದ ಮತ್ತಷ್ಟು ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ಸರಿಯಲು ನಾವು ಸಿದ್ಧತೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡೆವು. ಆ ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಗೆ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಮುಕ್ತಾಯಗೊಳಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಚಲಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ ಇಮ್ಮಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಚಲಿಸುವುದಾಗಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ನಮಗೆ ವಾಪಸ್ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಅಗತ್ಯ ಬಿದ್ದಾಗ ಬಳಸುವುದಾಗಿ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದೆವು. ಬಂದೂಕುಗಳಿದ್ದ ಕೆಲವರಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಹ ಇದ್ದುದರಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಗುಂಪಿನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸಲು ಬಿಡಬೇಕೆಂದೂ, ಅದರಿಂದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಿದ್ದಾಗ ಹೋರಾಡಬಹುದೆಂದು ಹಿರಿಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದೆವು. ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಬೆಳದಿಂಗಳ ಮಂದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಆಘಾತಗೊಂಡ ಹಳ್ಳಿಗರು ಸುರಕ್ಷಿತ ತಾಣವೊಂದನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಗುಳೆ ಹೊರಟರು. ರಾತ್ರಿಯೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಪೂರ್ವದಂಚಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿಗಾಗಿ ವಿರಾಮವನ್ನು ಘೋಷಿಸಲಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಚೊತೆ ತಂದಿದ್ದ ಅಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪ ಆಹಾರವನ್ನು ನಾವು ಸೇವಿಸಬಹುದಿತ್ತು.

ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನನಗೊಂದು ಉಪಾಯ ಹೊಳೆಯಿತು. ತಮ್ಮ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಬಿಟ್ಟು ರಸ್ತೆಯ ಮೇಲೆ ಪಹರೆಗಾಗಿ ನಡೆಯುವ ಸೇನೆಯವರನ್ನು ಹಳ್ಳಕ್ಕೆ ಬೀಳಿಸಲು ನಾನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೆ ಹೇಗೆ? ಇದನ್ನು ಇಮ್ಮಿಗೆ ಹೇಳಿದಾಗ, ನಿನಗೇನು ಹುಚ್ಚು ಹಿಡಿದಿದೆಯಾ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು. ಅವನು ಗಾಬರಿಯಾದನು. "ಇಲ್ಲ, ಇದು ಕೆಲಸ ಮಾಡಿದರೂ

ಮಾಡಬಹುದು”, ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳಿದೆನು. ನನ್ನ ಯೋಜನೆಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ನೀಡಲು ಅವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು. ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಹಿರಿಯರಿಗೆಲ್ಲ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಿದೆನು. ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ, ಈ ಹುಚ್ಚುಧೈರ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೂ ಭೀತಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಇದರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಂಥ ಪರಿಣಾಮದ ಬಗ್ಗೆ ಹಿರಿಯರೊಬ್ಬರು ವಿವರಿಸಿದರು. ಆದರೆ, ನನ್ನ ಸಲಹೆಗೆ ನಾನು ಅಂಟಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೆನು. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ನಾವಿಬ್ಬರು ಇರುವುದನ್ನು ಕಂಡರೆ, ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟದಾಗಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ನಾವು ಭೂಗತ ಸೇನೆಯಲ್ಲಿ ನೇಮಕವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವರ ಶತ್ರುಗಳಾಗಿರುವೆವು. ನಾವು ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗಾಗಬಹುದಾದ ಕೆಟ್ಟದಾದ ಪರಿಣಾಮವೆಂದರೆ ಕೆಲವು ಪೆಟ್ಟುಗಳು ಮತ್ತು ತದನಂತರದ 'ಗುಂಪುಗೂಡುವಿಕೆ'ಯ ಸೆರೆವಾಸ. ಆದರೆ, ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಯಾರಿಗೆ ಗೊತ್ತು, ಇಡೀ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೇ ನಾಶಮಾಡಬಹುದು. ಇದನ್ನೆಲ್ಲ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಈ ರೀತಿ ವಿಚಾರ ಮಂಡಿಸುವುದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಕಲಿತೆನೆಂದು ನನಗೇ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗತೊಡಗಿತು. ಏನೇ ಆಗಲಿ, ಅದು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅವರೊಳಗೇ ಅವಸರದ ಮಾತುಕತೆಯಾದನಂತರ ಅವರು ಒಪ್ಪಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದೆವು. ಇನ್ನೊಂದು ಸುರಕ್ಷಿತ ತಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಆಡವಿಯ ಒಳಭಾಗಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಗುಂಪಿನ ಹಿಂಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದ ನಾವು ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ನಿಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಬೇರಾದೆವು. ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅರಣ್ಯದ ಬೇರೊಂದು ಭಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಮ್ಮ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತುತಂದು, ಅವುಗಳನ್ನು ಹೆಣೆದು ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಹಗ್ಗವನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು. ಬಿದಿರಿನ ಗಳಗಳನ್ನು ಕಡಿದು ತಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸೀಳಿ, ತುದಿಯನ್ನು ಚೂಪಾಗಿ ಈಟಿಯಂತೆ ಮಾಡಿ, ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಜೋಡಿಸಿ ಬೇಲಿಯಂಥ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಆಹಾರವಿಲ್ಲದಿರುವುದೇ ನಮ್ಮ ದೊಡ್ಡ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ದಿನಪೂರ್ತಿ ಬೇಟೆಯಾಡುತ್ತ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅಲೆದಾಡಿದೆವು. ಯಾರೂ ವಾಸವಿರದ ತೋಟದ ಮನೆಯೊಂದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದದ್ದು ನಮ್ಮ ಅದೃಷ್ಟವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಅದರೊಳಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಅಕ್ಕಿ ಸಿಕ್ಕಿತು. ತೆರೆದ ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದಿರಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಬೇಯಿಸಿದೆವು. ಹತ್ತಿರದ ತೊರೆಯಲ್ಲಿ ಮೀನು ಹಿಡಿಯಲು ಇಷ್ಟಿಯು ಹೋದನು. ಅವನು ಹಿಡಿದು ತಂದ ಸೀಗಡಿಗಳನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿದೆವು. ನಮ್ಮ ದೀರ್ಘನಡೆಯಿಂದ ದಣಿದಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರಿಂದ ಆ ತೋಟದ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆಯಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದೆವು. ನಾವು ಇನ್ನೇನು ಮಲಗಲಿದ್ದಾಗ, ಹೊರಗಡೆ

ಶಬ್ದವೊಂದನ್ನು ಕೇಳಿದೆವು. ತಡವಾಗಿ ಉದಯವಾದ ಚಂದ್ರನ ಮಂದ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಚಲನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹೊರ ಇಣುಕಿದಾಗ ಕಂಡೆವು. ತೆರೆದ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ತೋಟದ ಮನೆಯತ್ತ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕಪ್ಪು ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆವು. ಗಾಬರಿಯಾಗಲು ಅಥವಾ ಓಡಿಹೋಗಲು ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಏನಾದರೂ ಮಾಡಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ನಮ್ಮ ಹತ್ತಿರ ಚೂಪಾದ ಬಿದಿರಿನ ಕೋಲುಗಳಿದ್ದವು. ತಕ್ಷಣವೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಳಸಿ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟುವಂತಹ ಆಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸತೊಡಗಿದೆವು. ಯಾರೇ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬಂದರೂ ಅವು ಅವರನ್ನು ಚುಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳು ಒಳಬರುವವರಿಗೆ ಅಡೆತಡೆಗಳಾಗಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಅವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಗಂಭೀರ ಹಾನಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸೇರಿಸಿ ಬೆಂಕಿಯ ಎರಡೂ ಕಡೆ ಎರಡು ಗುಡ್ಡೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದೆವು. ಅವು ಮಲಗಿರುವವರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದವು. ತೋಟದ ಮನೆಯ ಎರಡು ವಿರುದ್ಧ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಡಗಿ ನಿಂತೆವು. ನಕಲಿ ಆಕೃತಿಗಳು ಅವರನ್ನು ಮೋಸಗೊಳಿಸಿ, ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಅವರತ್ತ ನಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಬಳಸಲು ನಮಗೆ ಅವಕಾಶ ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ನಾವು ಕಡೆಯ ಬಾರಿ ಹೊರ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದ್ದಾಗ, ನಾವು ಬಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಜಾಗದತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಅಥವಾ ಐದು ಮಂದಿ ದೇಕುತ್ತಾ ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕಂಡಿತ್ತು. ಆದಷ್ಟೂ ಕಡಿಮೆ ಶಬ್ದವನ್ನು ಮಾಡಲು ಅವರು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಚಲನೆಯು ತುಂಬಾ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನನಗನ್ನಿಸಿದ ಹಾಗೆ, ಮನೆಯೊಳಗೆ ಯಾವ ಅಪಾಯವು ಕಾದಿದೆಯೋ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಅವರಿಗೂ ಭಯವಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಕಂಡಿತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವರು ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಇದ್ದರು. ಅವರ ದಾಳಿಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ತೋಟದ ಮನೆಯತ್ತ ಬರಲು ಅವರು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಎಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇದ್ದಾರೆಂದು ಆ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ನೋಡಲು ಕಣ್ಣು ಪಿಳುಕಿಸಿ ನೋಡಿದೆವು. ಐದು ಜನರಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಅವರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ಮುಂದಾಳುಗಳು. ಇವರಿಬ್ಬರು ತುಂಬಾ ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ತೋಟದ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕಾಲಿಟ್ಟರು. ನಾವು ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೇ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು.

ಸುತ್ತಲೂ ಕಣ್ಣಾಡಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಉಳಿದವರನ್ನು ಒಳಬರಲು ಸಂಜ್ಞೆ ಮಾಡಿದರು. ನಾವು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಈಗ ವಿಶಾಲವಾಗಿ ತೆರೆದಿದ್ದ ಬಾಗಿಲೊಳಗೆ ಅವರು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಲಾಗಿ ಒಳಬಂದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ

ಅವರ ಮದ್ದುಗುಂಡಿನ ಬಲದಿಂದ ಇಡೀ ಕಟ್ಟಡವನ್ನು ಆವರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಮುಂದೇನಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೆನೆಸಿಕೊಂಡರೆ ಈಗಲೂ ನನಗೆ ದುಃಸ್ವಪ್ನದಂತಿದೆ. ಆ ಸೈನಿಕರು ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಧಾವಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಚೂಪುಕೋಲುಗಳು ಅವರ ಕಾಲುಗಳು ಮತ್ತು ದೇಹಗಳೊಳಕ್ಕೆ ಚುಚ್ಚಿದಾಗ ಅವರುಗಳು ಕರುಳು ಕಿತ್ತು ಬರುವಂತೆ ಕಿರುಚಿಕೊಂಡು ಅವರ ಅಮ್ಮಂದಿರ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಉಳಿದವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೂಗಿದರು. ಒಂದಿಬ್ಬರು ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಗುರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಹಾರಿಸಿದರು. ಗುಂಡುಗಳು ನಮ್ಮ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋದವು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ನಾವು ಭಯದಿಂದ ತಣ್ಣಗಾದೆವು. ನಾವು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖರಾಗಲು ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಗುಂಡುಗಳು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದವು. ನಾವು ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಮೊದಲೇ ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ, ಎರಡೂ ಕೋನಗಳಲ್ಲಿ ಆ ಸ್ಪಷ್ಟ ದೇಹಾಕೃತಿಗಳತ್ತ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾರಿಸಿದೆವು. ನಾವು ಅವರ ಪ್ರಮುಖ ಅಂಗಗಳನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೂ, ನಮ್ಮ ತರ್ಕವೇನೆಂದರೆ ಅವರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ನಿಶ್ಚಲಗೊಳಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮೊದಲ ಸುತ್ತಿನ ಚಕಮಕಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಗುಂಡುಗಳನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ಮಾತ್ರ ನಾವು ಕಾದೆವು. ಯಾವುದಾದರೂ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಕಾದೆವು. ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿನ ಬಿದಿರಿನ ಗೋಡೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿರುಕೊಂದರಿಂದ ಹೊರಬಿದ್ದು ಓಡಿದೆವು. ಬೆಟ್ಟದ ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಉಸಿರು ನಿಲ್ಲುವವರೆಗೂ, ಹೃದಯವು ಇನ್ನೂ ಬಡಿಯಲಾರನೆನುವವರೆಗೂ ಓಡಿದೆವು. ಕ್ಷಣಕಾಲ ವಿಶ್ರಮಿಸಿ, ಹೊಳೆಯೊಂದನ್ನು ತಡಕಾಡುತ್ತ ದಾಟಿ ಆ ಬದಿಗೆ ತಲುಪಿ ಬೆಳಗಿನವರೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಾದೆವು. ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತು ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿ ಅನಾಹುತವಾಗಿದೆಯೆಂದು ನೋಡಬೇಕೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡೆವು.

ಪೂರ್ವದ ದಿಗಂತ ಬೆಳ್ಳಂಬೆಳಗಾದಾಗ ಇಷ್ಟಿಯೇ ನಮ್ಮ ಯೋಚನೆಗಳಿಗೆ ದನಿ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವನು ನೆಲದ ಮೇಲೆದ್ದು ಹೇಳಿದನು. 'ಹೋಗೋಣ ನಡಿ.' ನಾನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದೆ ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹೊರಟೆನು. ಈ ಬಾರಿ ಆ ತೋಟದ ಮನೆಯನ್ನು ಕಾಡಿನ ದಿಕ್ಕಿನಿಂದ ತಲುಪಲು ಆರಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗಕ್ಕೆ ತಲುಪಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಹೆಜ್ಜೆಯಿಡುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಬೇರೆಯವರ ಪಹರೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಚಲನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಥವಾ ಮನೆಯೊಳಗಿನ ಶಬ್ದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನಿಂತು, ಗಮನಿಸಿ ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅಷ್ಟೊತ್ತಿಗೆ ಹಗಲಾಗಿತ್ತು. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಗತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆವು. ಆ ನಿಶ್ಯಬ್ದವಾಗಿದ್ದ ಹಾಳುಬಿದ್ದ

ತೋಟದ ಮನೆಯತ್ತ ಚತುಷ್ಟಾದಿಯಾಗಿ ಚಲಿಸಿದೆವು. ಸಾಕಷ್ಟು ಕಾದೆವು. ಜೀವವಿರುವ ಯಾವ ಸಂಕೇತವೂ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ಎಚ್ಚರದಿಂದ ನಿಂತುಕೊಂಡೆವು. ಬಿದಿರಿನ ಗೋಡೆಯೊಳಗಿನ ಸಂದುಗಳಿಂದ ಒಳ ಇಣುಕಿ ನೋಡಿದೆವು. ಐದು ದೇಹಗಳು ಆ ಮಣ್ಣಿನ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಅವರ ರಕ್ತದಿಂದ ತೊಯ್ದ ನೆಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ಆಘಾತ ಮತ್ತು ಅಪನಂಬಿಕೆ ತುಂಬಿದ ನೋಟದಿಂದ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ನೋಡಿಕೊಂಡೆವು. ಆ ಹಾಳು ಮನೆಯ ಹೊಸ್ತಿಲ ಬಳಿ ಭೀಕರವಾಗಿ ತಿರುಚಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ದೇಹಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದವು. ಆ ಘೋರ ದೃಶ್ಯವು ನಮ್ಮನ್ನು ಭೀತರನ್ನಾಗಿಸಿತು. ಅದನ್ನು ನಾವೇ ಮಾಡಿದ್ದೆಂಬ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ನಾವು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಮೊದಲಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿ ನಾವು ಪಾರಾಗಿದ್ದ ಬಿರುಕಿನೊಳಗಿಂದ ನುಸುಳಿ ಒಳಹೋದೆವು. ಹತ್ತಿರ ಹೋದಾಗ, ಅವರ ಶರೀರದೊಳಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ತಿವಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಚೂಪು ಕೋಲುಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವರು ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡೆವು. ನಮ್ಮ ಗುಂಡುಗಳು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದವಷ್ಟೇ. ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದುದರ ಅಗಾಧತೆಯು ನಿಧಾನವಾಗಿ ನಮ್ಮೊಳಗೆ ನೆಲೆಸಿತು. ನನಗೆ ತಲೆಸುತ್ತಿದಂತಾಯಿತು.

ಆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಆಕೃತಿಯು ಸ್ವಲ್ಪ ಚಲಿಸಿ ನರಳಿತು. ಅದು ಬೇರೆ ದೇಹಗಳಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಚೂಪು ಕೋಲು ಅವನ ಭುಜದೊಳಕ್ಕೆ ಚುಚ್ಚಿತ್ತು. ನಮ್ಮ ಬಂದೂಕಿನ ಗುರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ನೇರವಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಗಾಯಗಳು ಅವನನ್ನು ತತ್ಕ್ಷಣ ಸಾಯಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ರಕ್ತಹಾನಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಲು ಬೇಗನೆ ಸಾಯುವವನಿದ್ದನು. ಮತ್ತೊಂದು ಘಳಿಗೆಯನ್ನೂ ವ್ಯರ್ಥ ಮಾಡದೇ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ನನ್ನ ಬಂದೂಕನ್ನೆತ್ತಿ ಅವನ ತಲೆಗೆ ಗುರಿಯಿಟ್ಟು ಹಾರಿಸಿದೆನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಸತ್ತಿದ್ದಾರೆಂದು ಖಾತ್ರಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮೇಲೆ ಅವರ ಆಯುಧಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡೆವು. ಹಾಗೆ ಮಾಡುವಾಗ, ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಬಂದೂಕಿನ ಮೇಲೆ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವನ ಶರೀರವನ್ನು ತಿರುವಿದೆನು. ಅವನ ಮುಖವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನು ನನ್ನ ವಯಸ್ಸಿನವನಂತೆ ಕಂಡನು. ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲಿದ್ದ ನೋವಿನ, ಭೀಕರತೆಯ ನೋಟವು ಎಷ್ಟೊಂದು ಸಹಜವಾಗಿತ್ತೆಂದರೆ, ನಾನು ತಕ್ಷಣವೇ ಹೊರಬಂದು ವಾಂತಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆನು. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗದಾದೆನು. ಇಷ್ಟಿಯು ಒಳಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನ ಬಂದೂಕನ್ನು ಸೆಳೆದು ತಂದನು. ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಲ್ಲವೂ ಪೂರ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಕೆಡವಿ ಅದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿದೆವು. ನಮ್ಮ ಲೂಟಿಯು ತುಂಬಾ ಭಾರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾವು ಆ ಜಾಗವನ್ನು ಬೇಗನೆ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ

ಆದಷ್ಟು ವೇಗವಾಗಿ ನಾವು ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆವು. ಅದು ನಮ್ಮ ಸುರಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದ ಆ ಘೋರಹತ್ಯೆಯ ದೃಶ್ಯದಿಂದ ನಾವು ಆದಷ್ಟು ದೂರ ಸಾಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ ? ಆ ರೀತಿಯ ನಿರ್ದಯಿ ಕಟುಕ ಕೊಲೆಗಾರರಾದಾಗ ನಮಗಿನ್ನೂ ಹದಿನಾರು ವರ್ಷಗಳಾಗಿತ್ತು.’

ಆ ಮುದುಕನು ಈಗ ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವರಿಸಿದರಂತೆ ಕಂಡಿತು. ಮೊಮ್ಮಗನು ಮುಂದೆ ಬಾಗಿ ಸನಿಹಕ್ಕೆ ಬಂದು ನೋಡಿದಾಗ ಅವನು ಸದ್ದಿಲ್ಲದೆ ಅಳುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಹಾಗಾಗಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಪ್‌ಗೆ ಚಹಾವನ್ನು ಸುರಿದು ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ತಾತನ ಕೈಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಅವನು ಯಾತಕ್ಕಾಗಿ ಅಳಬೇಕಾಗಿದೆಯೆಂದು ಆ ಬಾಲಕನಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಎಷ್ಟೇ ಆದರೂ ಅವರು ಶತ್ರುವಿನ ಸೈನಿಕರಾಗಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲವೇ ? ಆದರೆ ಅವನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದಾದ. ಮುದುಕನು ತನ್ನ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾದನು.

‘ಅದೃಷ್ಟದಿಂದಲೋ ಅಥವಾ ದುರದೃಷ್ಟದಿಂದಲೋ’, ಮುದುಕನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಆರಂಭಿಸಿದನು, ‘ಸೇನೆಯ ತುಕಡಿಯೊಂದರ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣ ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ ಭೂಗತ ಸೇನೆಯ ಕಾವಲು ಪಡೆಯವರು ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದರು. ಸೈನ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ತುಕಡಿಯು ಬರುವುದರಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅಲ್ಲೊಂದು ಸೇತುವೆಯನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಇಡೀ ತುಕಡಿಯು ಬಯಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅದರ ನೆಲೆಗೆ ವಾಪಸ್ ಹೋಗಿತ್ತು. ನಾವು ಲೂಟಿ ಹೊಡೆದಿದ್ದ ಆಯುಧಗಳು ಮತ್ತು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮಿಂದ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಅವರಿಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷವಾಯಿತು. ಅಡವಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯಲಾಯಿತು. ಆ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಗಳಿಸಿದೆವೆಂದು ಶಿಬಿರದ ದಂಡನಾಯಕನು ತಿಳಿಯಬಯಸಿದನು. ನಾವು ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಅವರಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದಾಗ, ಮೊದಲಿಗೆ ಅವನು ನಕ್ಕುಬಿಟ್ಟನು. ನಮ್ಮತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ನಾವು ಸುಳ್ಳು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ, ಆ ಬಂದೂಕುಗಳು ಸೇನೆಯಿಂದ ವಿತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆಂದು ಗುರುತುಹಿಡಿದರು. ಜೊತೆಗೆ, ಆ ಪುಟ್ಟ, ಹಿಂಬದಿಯ, ಪಹರೆ ತಂಡವು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದು ನಾವು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿದರು. ತೋಟದ ಮನೆಯೊಂದು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ತಾವು ಕಂಡುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ, ಅರೆಮನಸ್ಕರಾಗಿ, ನಾವು ಹೇಳಿದ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಅರೆಸತ್ಯವಿರಬಹುದೆಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ ಸೈನಿಕರೇನಾದರೂ ಸತ್ತಿದ್ದರೆ, ಆ ಸಾವಿಗೆ ಕಾರಣರಾದವರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ಸೇನೆಯು ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಾಗಿ ಅವನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು. ಹಾಗಾಗಿ, ನಾನು ಮತ್ತು ಇಮ್ಮಿಯು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅರಣ್ಯದೊಳಕ್ಕೆ ನಡೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದೆವು.

ಆದರೆ, ಈ ಸಲ ಒಂದು ಸಂದೇಹಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರಲ್ಲದ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ.

ಈ ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಒಂದು ವರ್ಷದಷ್ಟು ಕಾಲ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಹಲವು ಬಾರಿ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ದಾಳಿಯನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಕೆಲವು ಸಲ ಅಸಹಕಾರಿ ಹಳ್ಳಿಯವರನ್ನು ಹೆದರಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಹಳ್ಳಿಯ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಗುಂಡನ್ನು ಹಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭೀತಿಯನ್ನು ತುಂಬಿ, ನಮಗೆ ಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಾದ ಅಕ್ಕಿಚೀಲಗಳು, ಪ್ಲಾಂಟಿಗಳು, ಸಾಬೂನು ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದೆವು. ಒಂದು ಸಲ, ನನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜ್ಞಾಪಕವಿದೆ, ನಾವು ನಾಲ್ಕೈದು ಜೀವುಗಳ ತಂಡದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡಿ ಭಾರಿ ಸಾವು ನೋವುಗಳನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಎದುರು ಬದುರಾಗಿದ್ದ ಎರಡು ಬೆಟ್ಟಗಳ ಮೇಲೆ ನಾವು ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದೆವು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ರಸ್ತೆಯು ಹಾದುಹೋಗಿತ್ತು. ಈ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ವಾಹನಗಳು ಬಂದ ಕೂಡಲೇ ಎರಡೂ ಕಡೆಯಿಂದ ಗುಂಡುಗಳ ಮಳೆಗರೆದವು. ಅಂಗರಕ್ಷಕರು ತಮ್ಮ ಬಂದೂಕುಗಳನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳುವ ಮುನ್ನವೇ ನಾವು ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ್ದೆವು. ಎಷ್ಟು ಸೈನಿಕರು ಸತ್ತರೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ದಾಳಿಯಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಬದುಕಿ ಉಳಿದರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅದೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯ ವಿವರಗಳು ನಮ್ಮ ಆಲೋಚನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಮ್ಮ ಕಡೆಯವರೇನಾದರೂ ಸತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಗಾಯಗೊಂಡಿದ್ದಲ್ಲಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಕಾಳಜಿಗೆ ಒಳಪಡುತ್ತಿತ್ತು. ಇಷ್ಟು ಮತ್ತು ನಾನು ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲೇ ಕಠಿಣತಮ ಪ್ರತಿಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತಗೊಂಡಿದ್ದೆವು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ನಾವು ಎಂದೂ ಅಂದುಕೊಳ್ಳದಿದ್ದರೂ ಸಹ ಬದಲಾಗಿದ್ದೆವು.

ನಮ್ಮ ಗುಂಪು ಒಂದೇ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಉಳಿಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಶಿಬಿರಗಳನ್ನು ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದೆವು. ನಮ್ಮ ಕೊನೆಯ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ನಾನು ಎಂದಿಗೂ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳೇನಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲೇ ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಊನವಾಗಿದ್ದು, ಅದೊಂದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಅದರಲ್ಲಿ, ಅಡುಗೆಯವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದ್ದರು. ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಒಂದು ಶಾಶ್ವತ ಸಂಧಾನವನ್ನು ತಲುಪಲು ಮಾತುಕತೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಲವು ನಾಗಾ ನಾಯಕರು ಇದ್ದ ಒಂದು ತುಕಡಿಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿ ಮಾಡುವುದಿತ್ತು. ನಾಗಾ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ಇದು ವಿರುದ್ಧವೆಂದೂ ಮತ್ತು ನಂಬಿಕೆದೋಹವೆಂದೂ ಭೂಗತ ನಾಯಕರುಗಳು ಬಗೆದಿದ್ದರು. ತುಕಡಿಯು ಹಾದುಹೋಗುವ ಹಾದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಮುತ್ತಿಗೆಯಂಥ ಆಕ್ರಮಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವರ ಮೇಲೆ ‘ಕಮ’ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತಂಡಗಳು ದಾಳಿಯನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿದ್ದು ನಾವು ಮುಂದಿನ ತಂಡದಲ್ಲಿದ್ದೆವು. ನಾವು

ವಿಫಲರಾದರೆ ಹಾದಿಯ ಇತರ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಇತರರು ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥದೊಂದು ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯನ್ನು ಊಹಿಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾದಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಪಹರೆ ರಕ್ಷಣಾತಂಡಗಳನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿ ಆ ತುಕಡಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿದ್ದರು. ಅನುಕೂಲಕರ ಜಾಗವನ್ನು ತಲುಪುವ ಮುನ್ನವೇ ನಾವು ಅಂಥ ಒಂದು ರಕ್ಷಣಾ ತಂಡವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಬಂದೂಕಿನ ಕಾಳಗವು ಶುರುವಾಯಿತು. ನಮ್ಮ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಗಮನೀಯವಾಗಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಕಾಡಿನೊಳಕ್ಕೆ ಓಡಿಹೋಗಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಇಷ್ಟು ಮತ್ತು ನಾನು ಸಹ ಓಡಲು ಆರಂಭಿಸಿದೆವು. ಆದರೆ, ಮರಗಳ ಆಶ್ರಯ ಸಿಗುವ ಮುನ್ನವೇ ಹಿಂದಿನಿಂದ ಒಂದು ಒಂಟಿಗುಂಡು ನನ್ನ ಕಾಲಿಗೆ ಬಡಿದು ಗುಪ್ತೆಯೊಂದರ ಬಳಿ ನಾನು ಕುಸಿದೆನು. ನಾನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇಷ್ಟು ಕೂಗಿಹೇಳಿ, ನನ್ನನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಅವನ ಸುರಕ್ಷತೆಗಾಗಿ ಓಡಲು ಹೇಳಿದನು. ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ, ನನ್ನ ಬೆನ್ನುಚೀಲದ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಒಂದು ಇಳಿಜಾರಿನಲ್ಲಿ ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಲ್ಲಿಯೇ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದೆವು. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ, ನಮ್ಮ ಜೊತೆಯವರನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಅವನು ಹೋದನು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದರು. ಉಳಿದವರು ಗಾಯಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಅಡಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ನಿರಾಶೆಯಿಂದಾಗಿ ಹತ್ತಿರದ ತೋಟವೊಂದರ ಬಳಿ ಹೋಗಿ, ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯವನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ನಮ್ಮ ಗುಪ್ತಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಲುಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆನು. ದಿನವೆಲ್ಲಾ ಸಾಗಿದ ಮೇಲೆ, ಕೊನೆಗೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿದೆವು. ಅಲ್ಲಿನ ಹೊರ ಪರಿಧಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ. ಇದರ ಬಗ್ಗೆಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಬಾಯಿಬಿಟ್ಟರೆ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಕಳಿಸಿದೆವು.

ನನ್ನ ಕಾಲಿನ ಗಾಯವು ಪೀಡಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಸಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾದ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಗ್ಯಾಂಗ್ರೀನ್ ಶುರುವಾಗಿ ಕೊನೆಗೆ ಸಾಯಬಹುದು. ಮೋಕೋಕ್‌ಚುಂಗ್‌ಗೆ ಹೋಗಿ ನಾವು ಶರಣಾಗತರಾಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವುದಾಗಿ ಇಷ್ಟಿಯು ಮಾತನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಗಾಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಮೊದಲಿಗೆ ನಮ್ಮ ದಂಡನಾಯಕನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಪಾದ್ರಿಯ ಮೂಲಕ ಮಾತುಕತೆ ನಡೆಸುವುದಾಗಿ ಇಷ್ಟಿಯು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಅವನ ಮಧ್ಯಸ್ಥಿಕೆಯಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಬಹುದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದಾಗ, ಇದೊಂದು ಸಕಾರಣವಾದ ಯೋಜನೆಯೆಂದು ಮನಗಂಡನು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ ಯೋಚಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಬಿಟ್ಟನು. ನಮ್ಮ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸಿ, ನಮ್ಮ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ

ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ವಾಗ್ದಾನ ಮಾಡಿ, ನಮ್ಮ ಅರಣ್ಯಜೀವನವನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ತೊರೆದುಬಂದೆವು.

ದಾರಿಯುದ್ದಕ್ಕೂ ಕೆಲವು ಹಳ್ಳಿಗರು ಆಹಾರ ಮತ್ತು ನೋವಿನ ಶಮನದ ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ನನ್ನ ಊದಿದ ಕಾಲನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಪಾದ್ರಿಯ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಲು ನಮಗೆ ಮೂರು ದಿನಗಳು ಬೇಕಾದವು. ನಾನು ಮತ್ತೆ ಸರಿಹೋಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಗಾಯವು ವಾಸನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ನನ್ನ ದೇಹವು ಉಬ್ಬಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಜ್ಞಾಹೀನನಾಗಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದ ತಕ್ಷಣವೇ ಪಾದ್ರಿಯು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನೊಬ್ಬನ ಜೀಪನ್ನು ಎರವಲು ತಂದು ಅಲ್ಲಿನ ಸಿವಿಲ್ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ನನಗೆ ತಗುಲಿದ ಗುಂಡು ಪಾರಾಗಿ ಹೊರಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ನರಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಮಾಂಸಖಂಡಗಳನ್ನು ಹರಿದು ಹಾಕಿತ್ತು. ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕಿತ್ತು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಮುಂದೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಕುಂಟಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಮತ್ತು ಆಗಾಗ್ಗೆ ನೋವಿನ ಬಾಧೆಯಿರುವುದೆಂದೂ ಡಾಕ್ಟರ್ ಹೇಳಿದರು. ನಾನು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಬದುಕುತ್ತೇನೆಂದು ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು. ಎರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೂ ಮತ್ತುಬರಿಸುವ ಔಷಧಿಯಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿರದಿದ್ದಾಗ, ಇಷ್ಟಿಯು ತನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಆಗ ಮಾತ್ರ ನಿಜವಾದ ಭಯವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ, ನಾನು ಹುಷಾರಾದ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿಯು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಬಂದೂಕನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಕೆಲವು ಕಾಲ ಸೆರೆವಾಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ಅದರ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತೆರಬೇಕಾಯಿತು.

ಹೌದು ಮಗುವೆ, ನಾವು ಆ ಬೆಲೆಯನ್ನು ತೆತ್ತೆವು. ಆದರೆ ಆ ಜೈಲುವಾಸವು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯದ್ದಾಗಿತ್ತು. ನಾವು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗೆ ವಾಪಸ್ ಬಂದೆವು. ಅದನ್ನು ಅದರ ಹಳೆಯ ಜಾಗದಲ್ಲೇ ಕಟ್ಟಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ವಯಸ್ಸಿನ ಅನೇಕರು ಸತ್ತು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಇಷ್ಟಿಯು ತಂದೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಂತೆ ಅನೇಕರು ಅಂಗವಿಕಲರಾಗಿದ್ದರು. ತೋಶಿ ಮತ್ತು ಇತರರು ಸಮಾಜದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಜೀವಿಸಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಹೋರಾಟಗಾರರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅವರುಗಳು ಅನುಭವಿಸಿದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಮರೆಯಲಾಗದೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲಾರದಾಗಿದ್ದರು. ನಾನೇನಾದರೂ ಈವತ್ತು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಸಾಮಾನ್ಯನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ಇಷ್ಟಿಯ ಪ್ರೀತಿ, ವಿಶ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ಮಾತ್ರ. ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನ ಅಜ್ಜಿಯು ನನ್ನ ಒಳಗಿನ ನೋವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಅವಳ ಪ್ರಶ್ನಾಶೀತವಾದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಮತ್ತು ಅವಳ ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ಇದ್ದೇನೆ. ಅಂದಿನ ವಿಪ್ಲವವು ನಮ್ಮ ಯೌವನವನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡು ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನನ್ನಂತಹ ಬಾಲಕರನ್ನು ಕೊಲೆಗಾರರನ್ನಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸಿತು. ಹೌದು, ನಾವು ಅನೇಕರನ್ನು ಕೊಂದೆವು. ಅದರ ಬಗ್ಗೆ, ಇಂದಿಗೂ ಸಹ, ನಿಜವಾಗಲೂ ಏನನ್ನಿಸುತ್ತದೆಯೆಂದು ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆನು. ನಾನೇನಾದರೂ ರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಏನೇ ಆದರೂ, ಇದೀಗ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ ವೃತ್ತಾಂತವು ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾನು ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಅನೇಕ ಗುಪ್ತವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಅತ್ಯಂತ ನೋವಿನ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಕಳೆದುಹೋದ ಯೌವನವನ್ನು ಅದು ಸದಾ ಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನಾನು, ಹಂಚಿಕೊಂಡ ಇನ್ನೊಂದು ಗುಪ್ತವಿಚಾರವಿದೆ. ಹಾಗಂತ ಅವನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವನೇ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಾಗಲೆಲ್ಲ ಭಯ ಮತ್ತು ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳು ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಮುಗ್ಧ ಬಾಲ್ಯಕ್ಕೆ ಎಳೆದೊಯ್ಯುತ್ತಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಕೂಡ, ದಿನದ ಶುಭ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಸೆಳೆದು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಯುವತಿಯ ಪುಟಿದೇಳುವ ಮೊಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಳಗಿನ ಕಪ್ಪುಪ್ರದೇಶವು ಅವನ ಕಣ್ಮಂಡೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಅದಾಗ ತಾನೆ ಅವನಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ವಿಚಾರವು ಹೊಳೆಯಿತು. ಅವನು ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಿಯು ಅವಳ ದೇಹಾಕೃತಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ಮುಖವನ್ನು ಒಮ್ಮೆಯೂ ನೋಡಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಅವಳ ಗುರುತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಜ್ಞಾತರಾಗಿ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಹೇಳಿದ ವಿವರಣೆಯು ಸಹಜವೆನಿಸಿತ್ತು. ಮಾನವ ದೇಹವು ಊಹಾಪೋಹಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಅಮೂರ್ತತೆಗೆ ನಿಲುಕುವ ವಿಷಯವಲ್ಲ. ಹೆಂಗಸಿನ ಬಟ್ಟೆಗಳು ಒಣಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿ ನಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವ ವಿಶೇಷತೆಯೂ ಅವಳಿಗೆ ಕಂಡು ಬರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಗುಪ್ತ ವಿಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅದರೊಳಗಿನ 'ಪುರುಷ ಮಾತುಕತೆ'ಯಿಂದಾಗಿ ಬರುವ ನಗೆ ಚಿಟಿಕೆಯನ್ನು ಅವನ ಮೊಮ್ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡರೂ, ಅದೊಂದು ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿದ್ದ 'ಕಪ್ಪು ಪ್ರದೇಶವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಲೆಂದು' ಮತ್ತು ಆದಷ್ಟೂ ಅದನ್ನು ಮರೆತುಬಿಡಲು ಸಾಶಿಯು ಬಯಸಿದ್ದನು.

ಅವನ ಮೆಲುಕುಗಳು ಮುಗಿದಾದ ಮೇಲೆ, ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಿದನು, ಅವನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದ, 'ಸಾಶಿ, ಇದನ್ನು ನಾವು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕು. ನೀನು ಒಳ್ಳೆಯ ಕಥೆಗಾರನಾದ್ದರಿಂದ ನೀನೇ ಹೇಳಿಬಿಡು', ನಮಗೆ ಏನಾಯಿತೆಂದು ಇಂದಿನ ನವಯುವಕರಿಗೆ ಹೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯಿದೆಯೆಂದು

ನನಗನ್ನಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಒಪ್ಪಲಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನವರು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತವರಲ್ಲ ಮತ್ತು ವಾಹನವಿಲ್ಲದೆ ಪಕ್ಕದ ಹಳ್ಳಿಗೂ ಹೋದವರಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಾನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ ಅಂತ ಅನ್ನಿಸುತ್ತೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಈಗ ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಕಳೆದುಹೋದ ಯೌವನದ ಒಳಗುಟ್ಟಾದ್ದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಹೇಳಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ದಿನ ಸತ್ಯದ ಜೊತೆ ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ನನಗೆ ಮನವರಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ತನ್ನದೇ ಆದ ಸತ್ಯ, ಆತ್ಮದ ಸತ್ಯ, ನೆಲದ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಚರಿತ್ರೆಯ ಬಗೆಗಿನ ಸತ್ಯ. ನೀನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದು ಉತ್ತರಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಇಲ್ಲವೋ ನನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ಅಥವಾ ಅದರ ಬಗೆಗೆ ನೀನು ಕೇಳಿದ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ನೀನೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನದೇನನ್ನೂ ನಾನು ಹೇಳಲಾರೆ. ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಷ್ಟು ಗ್ರಹಿಸಬಹುದೋ ಅಷ್ಟನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು.'

ಅಷ್ಟನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಮನೆಯ ಹಿಂದಿದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟೆಯತ್ತ ಅವನು ಹೊರನಡೆದನು. ಬೆಂಕಿಯ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಪುಟ್ಟಸ್ಥೂಲಿನ ಮೇಲೆ ಮೋವಾನು ಕುಳಿತೇ ಇದ್ದನು. ಅವನ ತಾತನು ಗಂಟಲನ್ನು ಸರಿಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮೂಗನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿ ಜಲ ಬಾಧೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಬ್ದದೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಯದ್ಧ. ಕಟ್ಟೆಯತ್ತ ಅವನ ತಲೆಯನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿದನು. ನಿರ್ಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇರುಳಿನ ಕತ್ತಲು ಇನ್ನೂ ಸುಳಿದಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ನೋಟದಿಂದ ಮರೆ ಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ತಾತನು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬಹುದೆಂದು ನೋಡಲು ಎದ್ದು ಹೊರಹೋದನು. ಕಟ್ಟೆಯಂಚಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು ದೀರ್ಘಾಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದ್ದ ಅವನು ಕೆಳಗಿದ್ದ ಕಣಿವೆಯಲ್ಲಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಕವಿದಿದ್ದ ಬಿಳಿಮೋಡಗಳ ಅಂಚನ್ನು ದಿಟ್ಟಿಸಿ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಮೋವಾನು ಅವನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ನಿಂತನು. ದೂರದಲ್ಲಿ ಕೋಳಿಗಳು ಕೂಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೆಲವು ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಂದ ದೀಪಗಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡರು. ಹಳ್ಳಿಯೊಳಗೆ ಬದುಕು ಅರಳುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಧಕಾರ ಕರಗಿ ತಿಳಿಬೆಳಗು ಮೂಡುವಲ್ಲಿನ ಮಂಜಿನ ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರ ಆಕೃತಿಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೊಮ್ಮಗನು ಬಳಿ ಇರುವುದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿದ ಸಾಶಿಯು ಆ ಪುಟ್ಟ ಬಾಲಕನ ಭುಜದ ಸುತ್ತ ತನ್ನ ತೋಳುಗಳಿಂದ ಬಳಸಿ, ಹೊಸ ಬೆಳಗಿನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಅದಾಗ ತಾನೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪೂರ್ವದಿಗಂತದತ್ತ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು ಹೊರಳಿಸಿದನು. ಭೂಮಿ ಸಾಗುತ್ತಲೇ ಇತ್ತು.

ಪರ್ಯಾಣ

ಅವರುಗಳು ಮಲಗಿದ್ದ ಮುಖ್ಯ ಕೋಣೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಕೀರಾಡುತ್ತ ಒಳನುಗ್ಗಿದ ಹಂದಿಮರಿಯಿಂದಾಗಿ ಆ ಹುಡುಗಿಯು ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಳು. ಆಗಿನೂ ಕತ್ತಲಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಎಚ್ಚರದಿಂದಲೇ ಇದ್ದಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ದಿನವೇ ಅವಳು ತನ್ನ ವಸತಿ ಶಾಲೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ತಿಂಗಳ ಸುದೀರ್ಘ ಚಳಿಗಾಲದ ರಜೆಯು ಬಲುಬೇಗನೆ ಕಳೆದುಹೋದಂತಿತ್ತು. ಮತ್ತೊಂದು ವಾತಾವರಣದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ಅಳುಕು ಅವಳನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ಅಲುಗಿಸಿದಂತಿತ್ತು. ಅಸ್ಸಾಮಿನ ಆ ಬಯಲುಸೀಮೆಯಿಂದ ನಾಗಾ ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿನ ಅವಳ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ್ದ ಅವಳ ಪ್ರಯಾಣದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಘಳಿಗೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ಅವಳು ಇನ್ನೂ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಶಾಲೆಯಿಂದ ಬೆಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾರಿಯಾನಿ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯಾಣ ಮುಗಿದಾದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲಿನ ಒಬ್ಬ ದಯಾಮಯನಾದ ಅಂಗಡಿಯವನ ಮನೆಯ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದಳು. ಬೆಳಗಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಗುಂಪಿನ ಹೆಂಗಸರು ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಪಲ್ಯಗಳ ಎರಡು ಊಟಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಳು. ಒಂದು, ಅವರ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಮತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು, ಅವರ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿನ್ನಲು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭೋಜನ ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಬಳಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯು ಆ ಗುಂಪಿನ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕಲೆ ಹಾಕಿದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯುವುದು ಆ ಹಳ್ಳಿಯವರ ಸಂಪ್ರದಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಗುಂಪಿಗೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಅಡುಗೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾಗುವ ಒಂದು ಮಡಕೆಯನ್ನು ಒಬ್ಬನು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಪ್ರತಿ ಸಲ ಅಡುಗೆ ಮಾಡಿದಾಗಲೂ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ತಾವು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಧನಸದಿಂದ ಒಂದು ಲೋಟ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಅದಕ್ಕೆ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ದೇಶನದ ಆ ಚಳಿರಾತ್ರಿಯ ನಂತರ ಆ ಹುಡುಗಿಗೆ ತುಂಬಾ ಹಸಿವಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಹೊಟ್ಟೆ ತುಂಬಾ ಊಟಮಾಡಿದಳು. ಅವಳ ಸಹೋದರ ಸಹ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ತಂದಿದ್ದನೋ ಅಥವಾ ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಅವರ ದೂರದ ಮಲಸಹೋದರನ ಜೊತೆಗೆ ಹಂಚಿಕೊಂಡಿದ್ದನೋ ಎಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಡುಗೆ ಮಾಡಲು ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಸೌದೆಯನ್ನು ಪ್ರಯಾಣ

ಶುರುವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ತಪ್ಪಲು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಬೆಳಗಿನ ಊಟವಾದ ಬಳಿಕ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ಒಂದೇ ತಂಡವಾಗಿ ಅವರು ಹೊರಟಿದ್ದರು. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಉಪ್ಪು, ಒಣಮೀನು, ಸಾಬೂನು, ತಲೆಗೆ ಹಚ್ಚುವ ಎಣ್ಣೆಯ ಶೀಷಗಳು ಮತ್ತು ದೀಪಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಸಹ ಒಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಿತ್ತಳೆ, ಶುಂಠಿ, ಗೆಣಸು ಮತ್ತು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಅಂಟು ಕ್ಷಿಯನ್ನು ಮಾರಿ ಬಂದ ಹಣದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಆ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯಾಣಗಳು ಚಳಿಗಾಲದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯವಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ಆ ಬೆಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿತೊರೆಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಹಳ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಮಾತ್ರ ಮೊಣಕಾಲಿನವರೆಗಿನ ಆಳವಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಗುಂಪುಗಳಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಗರು ಒಬ್ಬರ ಕೈ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ದಾಟುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ತೀವ್ರ ಬಿರುಸಿನ ಒಳಹರಿವುಗಳಿಂದ ಅವರು ತೇಲಿಹೋಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಅವಳನ್ನು ಅವಳ ಶಾಲೆಯಿಂದ ವಾಪಸ್ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದ ಅವಳ ಸಹೋದರನು ಅಂಥ ಒಂದು ಗುಂಪಿನೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಬಹಳ ಬೇಗನೆ ಅವರು ಹೊರಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಸಂಜೆಗೊಪ್ಪಿಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಅವರು ಮನೆ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಹಿಂದೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳ ಸಹೋದರನು “ಬೇಗ, ಬೇಗ, ಸಂಜೆಯಾದ ಮೇಲೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಹುಲಿಗಳು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಬೇಗ ನಡೆಯಲು ಪುಸಲಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ಅವಳು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದರ ಭಯವಿದ್ದರೂ ಬೇರೆಯವರ ಜೊತೆ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳು ಸಮನಾಗಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕದೆ ತಡವಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭೋಜನದ ವೇಳೆಗೆ ಪ್ರಯಾಣದ ಮಧ್ಯಭಾಗವಾದ ದಿಸೋಯಿ ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಉಳಿದವರು ಇವರಿಗಾಗಿ ಕೋಪದಿಂದ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರಂತೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಎಲೆ ಪೊಟ್ಟಣಗಳನ್ನು ಬಿಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ಬಂದಾದ ತಕ್ಷಣ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಪಲ್ಯವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದರು. ಆ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವರು ಹೆಂಗಸರು ಇವಳ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಅವಳ ಎಲೆಯ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳ ಎಲೆಯ ಮೇಲೆ ಅನ್ನದ ದೊಡ್ಡ ರಾಶಿಯಿದ್ದು, ಅನೇಕ ಮಾಂಸದ ತುಂಡುಗಳು ಸಹ ಇದ್ದವು. ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವಳು ಮುಗಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಅವಳು ಇನ್ನೇನು ಎಸೆಯಲಿದ್ದಾಗ ಅವಳ ಸಹೋದರನು ಅವಳಿಗೆ ಬೈದು ಹೇಳಿದನು “ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಡ. ಅದನ್ನೆಲ್ಲ ಕಟ್ಟಿ ನಿನ್ನ ಚೀಲದಲ್ಲಿ ಒಯ್ಯಿ.” ಊಟವಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ನದಿಗಳೆದರು. ದೊಡ್ಡವರ ಮೊಣಕಾಲವರೆಗೆ ನೀರಿದ್ದು, ಅದು ಅವಳ ಹುಬ್ಬಿನವರೆಗೆ ಬರುತ್ತಿತ್ತು!

ಅವಳ ಅಣ್ಣ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸೇರಿ ಅವಳ ಕಂಕುಳನ್ನು ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರೂ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅವಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿಕೊಂಡು ನದಿಯ ಆ ಬದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದರು.

ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ, ರಸ್ತೆಯು ಕಡಿದಾಯಿತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಿ ನಂತರ ತೀರಾ ಕಡಿದಾಯಿತು. ಅದು ಅವಳಿಂದಾಗದ ಕೆಲಸವಾದ್ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಒಂದು ಕಲ್ಲಿನ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಅಳತೊಡಗಿದಳು. ಉಳಿದವರು ಆಗಲೇ ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂದೆ ಹೋಗಿದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವಳ ಅಣ್ಣನಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಅವಳ ಬಳಿ ಕುಳಿತು ಸಮಾಧಾನ ಮಾಡಿದನು. ಪಶ್ಚಿಮಕ್ಕೆ ವಾಲುತ್ತಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆಗೆ ಬೆರಳು ತೋರಿಸಿ ಆ ಕಾಡಿನೊಳಗಿನ, ಕತ್ತಲಿನೊಳಗಿನ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅವಳನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸಲಿಕ್ಕೆ ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವಳ ಪ್ರತಿ ಹೆಜ್ಜೆಗೂ ಅವಳು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟಿದ್ದಳೆಂಬುದನ್ನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೇನು ಸೂರ್ಯ ಕಣ್ಮರೆಯಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆ ಅವರು ಹಳ್ಳಿಯನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವಳು ಕಣ್ಣು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದಾಗ ಅವಳ ಪಾದಗಳು ಊದಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಒಂದು ವಾರದವರೆಗೂ ಅವಳು ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆಯಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಈ ದಿನದ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಅವಳು ಮತ್ತದೇ ರೀತಿಯ ಪ್ರಯಾಣ ಬೆಳೆಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನ ತುಂಬಾ ತಪ್ಪು ಗ್ರಹಿಕೆಗಳಿದ್ದವು. ಅದೇ ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ, ಮುಂದಕ್ಕೆ ಬಸ್ಸಿನಲ್ಲೋ ಅಥವಾ ಟ್ರೈನಿನಲ್ಲೋ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿ ಅವಳ ಶಾಲೆಯಿರುವ ಊರನ್ನು ತಲುಪಬೇಕಿತ್ತು. ಆ ಹಂದಿಮರಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಗಲಿಬಿಲಿಯು ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನನ್ನೂ ಏಳಿಸಿತ್ತು. ನೆಲದ ಮೇಲಿನ ಚಾಪೆಗಳ ಮೇಲೆ ಒತ್ತೊತ್ತಾಗಿ ಹರಿದ ಕಂಬಳಗಳನ್ನು ಹೊದೆದು ಮಲಗಿದ್ದ ದೇಹಾಕೃತಿಗಳನ್ನು ತಿವಿದು ಏಳಿಸಲು ಅವಳು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಮೊದಲಿಗೆ ಅವಳು ಎದ್ದು, ಅವಳ ಟೆನ್ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದು ನೋಡಿ, ತನಗೆ ಬಲು ಇಷ್ಟವಾದ ಉಡಿಗೆಯು ಅದರಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಚಳಿಗಾಲದುದ್ದಕ್ಕೂ ಅವಳ ಮಲಸಹೋದರಿಯು ಕಣ್ಣುಹಾಕಿದ್ದಳು. ಸಾಧಾರಣ ಊಟವೊಂದನ್ನು ಬಲುಬೇಗನೆ ಅವಳ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನು ತಯಾರುಮಾಡಿದಳು. ಅದನ್ನು ತಿಂದು, ಅವಳ ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಮರುಪ್ರಯಾಣವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದಳು. ಆಗಿನ್ನೂ ಮಬ್ಬಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವಳ ಶಾಲೆಯ ಊರನ್ನು ತಲುಪುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಬಸ್ಸನ್ನೋ ಟ್ರೈನನ್ನೋ ಹಿಡಿಯಲು ಅವರು ಇಷ್ಟು ಬೇಗ ಹೊರಡಲೇಬೇಕಿತ್ತು.

ಮೇಲೇರಿ ಬರುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವಾಗಿತ್ತೋ ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಕಡಿದಾದ ಇಳಿಜಾರಿನ ಮೇಲೆ ಕಡೆದಿದ್ದ ನೇರ ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳನ್ನು ಇಳಿಯುವುದೂ ಅಷ್ಟೇ

ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಷ್ಟೇನೂ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ವಸತಿ ನಿಲಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳ ಹಿರಿಯಳೊಬ್ಬಳು ಉಪಯೋಗಿಸಿ ಬೇಜಾರಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಶೂಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಅವಳ ತಂದೆತಾಯಿಗಳು ಸತ್ತ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಹಾಕಿಕೊಂಡ ಒಳ್ಳೆಯ ಶೂ ಜೊತೆಗಳಾಗಿದ್ದವು ಅವು. ಅಲ್ಲಿನ ಮಿಶನರಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬೀಗುತ್ತ ಊರನ್ನು ಬಿಡಲು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ್ನು ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸುವ ಹಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಕಾಲಿನದಕ್ಕಿಂತ ಒಂದು ಪಟ್ಟು ದೊಡ್ಡದಾಗಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಧರಿಸಿ ಜೋರಾಗಿ ನಡೆಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಕಷ್ಟವೆಂಬುದು ಅವಳಿಗೆ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ದಾರ ಕಟ್ಟಿ, ಕತ್ತಿನ ಸುತ್ತ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಹಾಕಿಕೊಂಡಳು. ಅವು ಈಗ ಒಂದು ರೀತಿ ವಿಚಿತ್ರವಾಗಿ ನೇತಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ತ್ರಾಸವಾಯಿತು. ಅವಳ ಕಷ್ಟವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹೆಂಗಸೊಬ್ಬಳು ಆ ಶೂಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಬುಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ತಿನುಲಾಳಿಗೆ ಆರಾಮವೆನಿಸಿತು. ಯುಗಗಳಷ್ಟು ಸುದೀರ್ಘವೆಂದು ಕಂಡುಬಂದ ನಡಿಗೆಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬಯಲನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಅಲ್ಲಿಂದ ಪ್ರಯಾಣವು ಸ್ವಲ್ಪ ಸುಗಮವೆನಿಸಿತು. ಇಷ್ಟೊತ್ತಿಗಾಗಲೇ ಸೂರ್ಯನು ಮೇಲೇರಿದ್ದನು. ಅವನ ಕಿರಣಗಳು ದಟ್ಟಾರಣ್ಯದ ಹಸಿರನ್ನು ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅದೊಂದು ನಂಬಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಸುಂದರ ನಯನ ಮನೋಹರ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ದೃಶ್ಯವಳಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮರದಿಂದ ಮರಕ್ಕೆ ಹಾರುತ್ತಾ ಪರಸ್ಪರ ಮಾತುಕತೆಯಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಬಗೆಬಗೆಯ ಉಲಿಗಳನ್ನು ಅವಳು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಸಾವಧಾನದಿಂದ ನಿಂತು ಅದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಪ್ರಯಾಣಿಕರಲ್ಲಿ ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿನುಲಾ ಮತ್ತು ಅವಳಣ್ಣ ತೆಮ್‌ಜೆಂಬ ಒಂದೇ ಸಮನೆ ನಡೆಯಲೇಬೇಕಿತ್ತು, ಏಕೆಂದರೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ನಾಲ್ಕರ ವೇಳೆಗೆ ಅವರು ಮಾರಿಯಾನಿ ತಲುಪಬೇಕಿತ್ತು.

ನೀರಿನ ಮಡುವೊಂದರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಮರದ ತುಂಡಿನ ಮೇಲೆ ನಡೆದು, ಮಡುವನ್ನು ದಾಟಿ ಮುನ್ನಡೆದ ಮೇಲೆ ಅಲ್ಲೊಂದು ಕಡೆ ವಿಚಿತ್ರ ಆಕಾರದ ಗುಣಿಯೊಂದು ಅವರ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಅದರ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಆಗ ತಾನೇ ಹಾಕಿದ ಲದ್ದಿಯು ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ನೇರವಾಗಿ ತಾಕುತ್ತಿದ್ದವು. ತಿನುಲಾಳ ಅಣ್ಣನು ಹಿರಿಯ ಹೆಂಗಸಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದನು, “ಆಂಟಿ, ಇಲ್ಲೆಲ್ಲೋ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಆನೆಗಳಿರಬೇಕು. ಆನೆಗಳು ಈ ಜಾಗವನ್ನು ಹಾದು ಹೋಗುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾವು ಕಾಯಬಾರದು.” ಆ ಹೆಂಗಸು ಹೇಳಿದಳು, “ಚಿಂತಿಸಬೇಡ ಮಗನೇ, ಅವುಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ನಮ್ಮ ಹಾದಿಯನ್ನು ದಾಟಿ

ಹೋಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ಎಡಗಡೆ ಇರೋ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿನ ತೆರೆದ ಜಾಗವನ್ನು ನೋಡು. ನಮ್ಮ ಹಾದಿಯಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಕಾಡಿನ ಆ ಬದಿಗೆ ಅವು ಈಗಾಗಲೇ ಹೊರಟು ಹೋಗಿವೆ.” ಈ ವಿಷಯ ಆ ಮುದುಕಿಗೆ ಹೇಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಏಕೆಂದರೆ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಇರುವ ಕಾಡು ಒಂದೇ ತೆರನಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

ಇದಕ್ಕೆ ಮುಂಚಿನ ಅವಳ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗಿನ ಪ್ರಯಾಣದಂತೆ, ಈ ಬಳಗದಲ್ಲಿದ್ದವರು ನದಿಯ ದಡದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ಅವಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸೇರಿ ನದಿ ದಾಟಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದರು. ಸಮತಟ್ಟಾದ ನೆಲಪ್ರದೇಶವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ, ಆ ಹುಡುಗಿಯ ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ನೇರ ಕಿರಣಗಳು ಚುರುಗುಟ್ಟುವಂತೆ ಮಾಡಿದವು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ತುರಿಕೆಯಾಗಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯೂ ಆಯಿತು. ಆದರೆ, ವೇಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ್ದ ಉಳಿದವರ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳು ಹೆಚ್ಚೆ ಹಾಕಬೇಕಿತ್ತು. ಕಾಡಿನೊಳಗಿನಿಂದ ಯಾವುದಾದರೂ ವನ್ಯಪ್ರಾಣಿ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು ಅವಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಾಕಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಅವರನ್ನು ಸೇರಿಕೊಂಡು ನಡೆಯಲು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಓಡಿ ಬಿರುಸಿನಿಂದ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು.

ತಿಳಿಸಲಾ ಮತ್ತು ಅವಳ ಅಣ್ಣನು ರೈಲು ನಿಲ್ದಾಣವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ ಚಳಿಗಾಲದ ಆ ಸೂರ್ಯನು ಇನ್ನೇನು ಮುಳುಗಲಿದ್ದನು. ಟಿಕೆಟ್‌ಕೊಳ್ಳಲು ಸಮಯವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಹಿಂದೆಮುಂದೆ ನೋಡದೆ ಟ್ರೈನಿನೊಳಕ್ಕೆ ನೆಗೆದು ಒಳಹೊಕ್ಕರು. ತಕ್ಷಣವೇ ಟ್ರೈನು ಚಲಿಸಲಾರಂಭಿಸಿತು. ಎಲ್ಲ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಲ್ಲೂ ನಿಂತು ನಿಂತು ಹೋಗುವ ಉಪನಗರದ ಟ್ರೈನುಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೊಂದು ಸಲ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಯಾಣಿಕನಿಗಾಗಿಯೇ ಅದು ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಕೆಲವು ಸಲ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತಿತ್ತು. ಬೀಳದಿರಲೆಂದು ಕಿಟಕಿಯ ಸರಳುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದೇ ಅಷ್ಟು ಹೊತ್ತೂ ಅವರು ನಿಂತೇ ಇದ್ದರು. ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಲಾಗಿ ಅವಳ ಭುಜವನ್ನು ಯಾರೋ ತಟ್ಟಿದಂತಾಯಿತು. ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗದತ್ತ ಅವನು ತೋರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಜಾಗ ಬಹಳ ಇಕ್ಕಟ್ಟಾಗಿದ್ದರಿಂದ ಆ ಜಾಗದ ಗಟ್ಟಿ ಮರದ ಹಲಗೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಡಿಯನ್ನೂರಲು ಅವಳು ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತಳು. ಹೇಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಆ ತುದಿಯಂಚಿನ ಆಸರೆಗಾಗಿ ಅವಳು ಅವನಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞಳಾದಳು. ಹಿಂದಿದ್ದ ಗೋಡೆಯ ಮೇಲೆ ತಲೆಯಾನಿಸಿ ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಿದಳು.

ಹಿಂದಿನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿಗಿಂತ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ನಿಂತ ಆ ಚಿಕ್ಕ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ತೆರವುಬನು ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಹೊರಹೋಗಿ ಎರಡು ಸಮೋಸಗಳನ್ನು ಮತ್ತು

ಎರಡು ಕಪ್ ಸಿಂಗಲ್ ಬಿಸಿಯಾರಿದ ಚಹಾವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು. ಚಹಾದಂಗಡಿಯ ಭಾಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಿಂಗಲ್ ಅಂದರೆ ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಅರ್ಥ ಕಪ್ ಮಾತ್ರ. ಆದರೆ ಮಣ್ಣಿನ ಟೀ ಕಪ್ 'ಕುಲ್ಡ್'ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅದು ಪೂರ್ತಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಸಮೋಸ ಕೂಡ ತಣ್ಣಗಿತ್ತು. ಚಹಾ ಕೂಡ ಚಹಾ ಥರದ ರುಚಿಯೆನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದೂ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಆಹಾರವಾದ್ದರಿಂದ ತಿಳಿಸಲಾಳು ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೃತಜ್ಞಳಾಗಿದ್ದಳು. ಟ್ರೈನಿನ ವಾಲಾಟ ಮತ್ತು ಕುಲುಕಾಟಗಳಿಗೆ ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಕೊನೆಗೂ ಫರ್ಕಾತಿಂಗ್ ಎಂಬ ನಿಲ್ದಾಣದಲ್ಲಿ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ವಸತಿಶಾಲೆಗೆ ಅದು ಬಹಳ ಹತ್ತಿರವಾದ ನಿಲ್ದಾಣವಾಗಿತ್ತು. ಶಾಲೆಯನ್ನು ತಲುಪಲು ಇನ್ನೂ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅದಾಗಲೇ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಾಗಿತ್ತು. ನಿಲ್ದಾಣದ ಸುತ್ತಮುತ್ತ ಯಾರೂ ಕಾಣಬರಲಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಪುಟ್ಟ ಕೋಣೆಯ ಕಚೇರಿಗೆ ಸ್ಟೇಷನ್‌ಮಾಸ್ಟರ್ ಬೀಗ ಹಾಕುವುದರಲ್ಲಿದ್ದರು. ಪುಟ್ಟ ಕಂದೀಲೊಂದನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಅತ್ತಿಂದಿತ್ತ ನೋಡುತ್ತಾ ಎಲ್ಲವೂ ಸರಿಯಾಗಿದೆಯೇ ಎಂದು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು-ನಾಲ್ಕು ಮೈಲಿಗಳಾಚೆಯಿರುವ ಶಾಲೆಗೆ ನಡೆದು ಹೋಗುವುದು ಹೇಗೆಂದು ತೆರವುಬನಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಯಿತು? ಮುಂದೇನು ಮಾಡುವುದೆಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು. ಆಗ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕತ್ತಲೊಳಗಿನಿಂದ ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು, ಅವರು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ತೆರವುಬನು ಸ್ಕೂಲಿನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದಾಗ, ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು, “ಅಲ್ಲಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರಕ್ಕೆ ನಾನು ಹೋಗಬೇಕಿದೆ, ಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಶಾಲೆಯ ಗೇಟಿನಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.” ಅದು ಮೇಲಿನಿಂದ ಬಂದ ವರದಂತೆ ಅವನಿಗೆ ಕಂಡಿತು. ತಿಳಿಸಲಾಳು ಕೈಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಹಿಂದೆ ನಡೆದು, ಹೊರಗೆ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಾರನ್ನು ತಲುಪಿದರು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ಪ್ರಯಾಣಿಕರೊಂದಿಗೆ ಅವಳು ಅಣ್ಣನೊಟ್ಟಿಗೆ ಒತ್ತಿಕೊಂಡು ಕುಳಿತು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ್ದ ಆ ದೊಡ್ಡ ಕಾರು “ಅಂಬಾಸಿಡರ್” ಎಂದು ನಂತರದ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲಾಳಿಗೆ ಅರಿವಾಯಿತು.

ಶಾಲೆಯ ಮುಂದೆ, ಮೊದಲಿಗೆ ಟೆನ್‌ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಗೇಟಿನಿಂದ ಒಳಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದನು. ನಂತರ ತಿಳಿಸಲಾಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಒಳಬಿಟ್ಟನು. ಕೊನೆಗೆ ಅವನು ಸಹ ನೆಗೆದು ಒಳಸೇರಿದನು. ನಂತರ ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್‌ರ ಬಂಗಲೆಯತ್ತ ನಡೆದನು. ಸಾಕಷ್ಟು ಸಲ ಬಾಗಿಲು ಬಡಿದಾದನಂತರ ಆ ಮಹಿಳೆಯೇ ಕಚೇರಿಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ತೆರೆದಳು. ಈ ಸರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಮೊದಲಿಗೆ ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡರೂ

ನಂತರದಲ್ಲಿ ಒಳ ಹೋಗಿ ಟಾರ್ಚ್‌ನ್ನು ತಂದು ಅದರ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಚಳಿಯಲ್ಲಿ ನಡುಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ತೆರ್ಮಾಜೆಂಬನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. “ನೀನಿನ್ನು ಹೋಗಬಹುದು.” ಅವನು ಅವನ ತಂಗಿಯತ್ತ ಕತ್ತು ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ ಮಾತಿಲ್ಲದೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ಗೇಟಿನತ್ತ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನನುಸರಿಸಿ ಕತ್ತಲರಾತ್ರಿ ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

ರಜಾ ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ತಡವಾಗಿ ಬರುವವರನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಏರ್ಪಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಶಾಲೆಯ ದವಾಖಾನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟ್ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದಳು. ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಡಿಯಾದ ಹಾಸಿಗೆ ಖಾಲಿ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ ಅದಾಗಲೇ ಮಲಗಿದ್ದ ಅವಳ ಸ್ನೇಹಿತೆ ವಿನ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಿಡಲಾಯಿತು. ಅವಳ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೈಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಯೊಳಕ್ಕೆ ಅವಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಳು. ವಿನ್ನಿಯು ಗೋಣಗುತ್ತ ಸ್ವಲ್ಪ ಜಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಳು. ಅವಳ ತಣ್ಣನೆಯ ದೀರ್ಘ ಪ್ರಯಾಣದ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಆ ಹಾಸಿಗೆಯ ಬಿಸಿಯಲ್ಲದೇ ಅದರ ಮೃದು ಹಾಸಿನ ಹಿತವೂ ಅವಳಿಗೆ ತಕ್ಷಣವೇ ಇಷ್ಟವಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕಳೆದ ಹಳ್ಳಿಯ ಮನೆಯ ಚಿತ್ರವು ಅವಳಿಗೆ ಜ್ಞಾಪಕಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು. ಹರಿದ ಕಂಬಳಿಗಾಗಿ ಅವಳ ಮಲಸೋದರರೊಂದಿಗೆ ಅವಳು ಕಿತ್ತಾಡಿದ್ದು ಮತ್ತು ಬೆಳಗಿನಜಾವವೇ ಹಂದಿ ಮರಿಯ ರಂಪದಿಂದಾಗಿ ಎಚ್ಚರಗೊಂಡಿದ್ದು ಮರುಕಳಿಸಿತು. ಆ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಈ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಆದ ಬದಲಾವಣೆಯು ತತ್ಕ್ಷಣವೆನಿಸಿ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಇದ್ದ ವೈರುಧ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಅವಳಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವಳೇ ಮರುಗಿದಳು. ಇದು ವಿನ್ನಿಗೆ ಕಿರಿಕಿರಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ “ಬಾಯಿಮುಚ್ಚು” ಎಂದು ಜೋರುದನಿಯಲ್ಲಿ ಅರಚಿದಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ನಿಲಯದ ಅಮ್ಮನು ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನು ಗದರಿ, ತೆಪ್ಪಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದಳು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಮ್ಮನಿದ್ದರು. ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಸಿ ದೇಹದ ಶಾಖ ಮತ್ತು ಮೃದು ಕಂಬಳಿಯೊಳಗಿನ ಮುದದಲ್ಲಿ ತಿನುಲಾಳು ಇನ್ನೇನು ನಿದ್ರೆಗೆ ಜಾರಲಿದ್ದಾಗ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ವಿನ್ನಿಯು ಓಸುಗುಟ್ಟಿದಳು. “ನಿನ್ನ ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಇದಾನಲ್ಲ ಹ್ಯುಬರ್ಟ್, ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಾ ಅವನು ಈಗ ಬೇರೆಯವಳ ಜೊತೆ ಸ್ನೇಹ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.” ಈ ಸುದ್ದಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಹೊಂದಿ ಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಾಗಿ ತಿನುಲಾಳಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವೆನಿಸಿತು. ಅವಳಿಗೇಗ ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳಷ್ಟೆ ಹ್ಯುಬರ್ಟ್‌ನನ್ನು ಬಾಯ್‌ಫ್ರೆಂಡ್ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದು ಮೋಜಿನಿಸಿತು. ಕೆಲವು ಸಲ ಚರ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಪರಸ್ಪರ ‘ನೋಟ’ಗಳನ್ನು ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದರಷ್ಟೇ. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಮುಕ್ತ ಮನಸ್ಸಿನವಳಾದ ಅವಳು ಒಂದೆರಡು ಸಾರಿ ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಳು ಮತ್ತು ಅವನೊಬ್ಬ ಒಳ್ಳೆಯ ಹುಡುಗನೆಂದು

ಹೇಳಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಹೃದಯದ ಒಳದನಿಯು, ಇದರಿಂದಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಫಲಿತವೂ ಇರದೆಂದು ನುಡಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ, ಅವನು ಸಹ ಅವಳನ್ನು ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅನಿರೀಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಬಂದ ವಿನ್ನಿಯ ಆ ಚುಚ್ಚುವ ದನಿಯು ತಿನುಲಾಳನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಅವಳ ನಿಜವಾದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕುವ ಪ್ರಯತ್ನದಲ್ಲಿ ಅವಳು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮುಲುಗಲು ಆರಂಭಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಕಣ್ಣಲ್ಲಿ ಅಶ್ರು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆ ಮುಲುಗನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವ ಬಿಕ್ಕುವಿಕೆಯಂತೆ ಕೇಳಬಂದಿತು. ವಿನ್ನಿಯು ತಟಸ್ಥಳಾಗಿ ಆ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿ ಮಲಗಿದ್ದಳು. ಈ ಮಗ್ಗಲಲ್ಲಿದ್ದ ಹುಡುಗಿಯ ಏರಿಳಿತಗಳು ಸಾಗಿದ್ದವು. ಅವಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಳುತ್ತಿರುವಳೋ ಅಥವಾ ನಗುತ್ತಿರುವಳೋ ಅವಳಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲಿಲ್ಲ. ನಿಜಕ್ಕೂ ಅವಳು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ತಲೆಕೆಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವಾಗ ಅವಳು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಳುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಅಥವಾ ನಗುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಅಂತ ನೀವೇನಾದರೂ ಈಗ ತಿನುಲಾಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಅವಳು ಖಚಿತವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಾರಳು. ಆದರೆ ಅದು ಮುಂದಿನ ಮಹತ್ವದ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಪರ್ವಕಾಲವೆಂದು ಮಾತ್ರ ಖಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು. ಅವಳ ಹಳ್ಳಿಯಿಂದ ಶಾಲೆಯವರೆಗಿನ ಪ್ರಯಾಣವು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಠಿಣತಮವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ, ವಿನ್ನಿಯು ಚೂಪಾದ ಮಾತುಗಳು ಮುಸುಕಿನೊಳಗಿನ ವಿರುದ್ಧ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿದ್ದು, ಜೀವನದ ಕಾರ್ಥಿಗಳು, ಅಡೆತಡೆಗಳು ಕೇವಲ ದೈಹಿಕವಾಗಿ ಅಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದವು. ಅವಳು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನು ಇನ್ನೊಬ್ಬಳನ್ನು ‘ಸ್ನೇಹಿತೆ’ಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದಾನೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಿರಾಶೆಯಾಯಿತೋ ಅಥವಾ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮಾತ್ಸರ್ಯವುಂಟಾಯಿತೋ, ಅದನ್ನು ಈಗ ಅವಳು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಈಗ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುವುದೆಂದರೆ, ಆ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳಿದ ಮಾತಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಮರ್ಮಾಘಾತದ ದನಿ. ವಿನ್ನಿಯನ್ನು ಅವಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತೆಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದಳು. ರಜಾದಿನಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವಳನ್ನು ಸಂಧಿಸಲು ಸಂತೋಷಪಟ್ಟಿದ್ದಳು. ಆದರೆ, ಈಗ ಒಂದು ಬಗೆಯ ವಿಚಿತ್ರ ಭಾವನೆಯೊಂದು ಅವಳ ಮನದಲ್ಲಿ ಸ್ಫುಟಿಸಿ, ಅವಳ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಬಿಸಿದೇಹದ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಸಿಗೆಯಾಗಿ ಬೇರೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅದಾಗಲೇ ತುಂಬಾ ತಡವಾಗಿತ್ತು. ಸೂಪರಿಂಟೆಂಡೆಂಟರು ಆಗಲೇ ತಮ್ಮ ವಸತಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದರು. ಜೊತೆಗೆ, ಬೇರೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗಬೇಕೆನ್ನುವ ಅವಳ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಯಾವ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೊಡುವುದು? ಹಾಗಾಗಿ ಅವಳು ಸುಮ್ಮನೆ ಬೆನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಮಲಗಿರುವಂತೆ ನಟಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಅವಳ ದೇಹವು ಕಂಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಅವಳು ಮುಖಾಮುಖಿಯಾಗಿ ಎಂದೂ ಸಂಧಿಸದಿದ್ದ ಹ್ಯುಬರ್ಟ್ ಎನ್ನುವ ಹುಡುಗನು ಮುಂದೇನಾದನು ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ಮೆಲುಕು ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ವಿನ್ನಿ ಎನ್ನುವ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಯಾವಾಗಲೂ ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಜೊತೆಗೆ ಆ ಮರೆಯಲಾಗದ ಚಳಿಗಾಲದ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಸಹ. ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷದ ಹದಿಹರೆಯದ ಬಾಲಕಿಯನ್ನು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯ ಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಒತ್ತು ಹಾಕಿದ ಆ ಹುಡುಗಿಯನ್ನು ಎಂದೆಂದೂ ನೆನೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

* * * *

ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯ

ಅವಳ ಹೃದಯವನ್ನು ಛಿದ್ರಗೊಳಿಸಿ ಹಾದುಹೋಗಿದ್ದ ಕ್ರೂರ ಬಿರುಗಾಳಿಯ ನಂತರದ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಲಾವಧಿಯ ನಂತರದಲ್ಲಿ ನೆಲವು ಸ್ಥಿರಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತ್ತು. ಯಥಾಪ್ರಕಾರದ ಜೀವನದತ್ತ ಹಳ್ಳಿಯು ಮರಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗೊಂದಲಗಳ ಮುನ್ನಿನ ದಿನಗಳಂತೆ ಹೊಲಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತುಬಿತ್ತುವ ಕೆಲಸದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಣಜಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ಕಟ್ಟುವ ಬಗ್ಗೆ ಹೃದಯಗಳೊಳಗೆ ಹೊಸ ಭರವಸೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಅವರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಶಾಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ದುರಸ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದು, ಬಲು ಬೇಗನೆ ತರಗತಿಗಳು ಆರಂಭವಾಗುವ ಸಂಭವವಿದ್ದುದರಿಂದ ಮಕ್ಕಳು ಯಾವುದಾದರೂ ಪುಸ್ತಕಗಳು ಸಿಗಬಹುದೇ ಎಂದು ತಮ್ಮ ಹಾಳಾದ ಮನೆಗಳ ತುಣುಕುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಕೆದಕಿ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದರು. ಕಾಡಿನೊಳಗೆ ಅಡಗು ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಡಲಾಗಿದ್ದ ನೇಯ್ಗೆಯ ಸಲಕರಣೆಗಳನ್ನು ಹೆಂಗಸರು ಹುಡುಕಿ ತರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಮನೆಯವರಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ನೇಯಬಹುದಿತ್ತು. ಗಂಡಸರು ತಮ್ಮ ಕುಯ್ಯು ಕತ್ತರಿಸುವ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಕಣಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಉಜ್ಜಿ ಚೂಪುಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮುಂದಿನ ಜೂನ್ ಬೇಸಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಆಗತಾನೆ ಬೆಳದಿದ್ದ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ಪೊದೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಲು ತಯಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಂತೆ ಆ ಕೆಲಸವು ಅಷ್ಟೇನೂ ಕಷ್ಟಕರವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು ಏಕೆಂದರೆ ಸುಟ್ಟುಹೋದ ನೆಲವು ಮತ್ತೆ ಚಿಗುರಿ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಸಮಯವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಎಳೆಯ ಗಿಡಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಅಷ್ಟೇನೂ ಶ್ರಮವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಾದರೆ ಅಂಥ ಜಾಗಗಳನ್ನು ಬೇಸಾಯದ ಚಕ್ರ ಶುರುವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಮುನ್ನ ಒಂಬತ್ತರಿಂದ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಬೀಳುಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಕಳೆದ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ/ಬದುಕಿನ ಸಾರವೇ ಬದಲಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಅವರಿಗೆ ಬೇರೆ ಯತ್ನವಿರದೆ, ಭೂತಾಯಿಯ ಘಾಸಿಯಾದ ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ, ಅವಳನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ನೋಯಿಸಿ, ಅವಳ ಬತ್ತಿದ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ನೀಡಬಲ್ಲೆವೋ ಅಷ್ಟನ್ನೂ ಹೀರಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವರು ಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅದು ಅವರತ್ತರ ಮಧ್ಯಕಾಲದ ವರ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ರೀತಿಯ ಉಸಿರುಕಟ್ಟಿಸುವ ವಾತಾವರಣವಿತ್ತು. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಜನರ ಶಾಂತಿಯುತ ಬದುಕನ್ನು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ತಿರುವು ಮೇಲು ಮಾಡಿದ್ದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳ ಬಗೆಗೆ ಅವರು ಪರಾಮರ್ಶಿಸತೊಡಗಿದ್ದರು. ಆ ನೆಲದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಂಡು ಹೆಣ್ಣಿನ ಜೀವನವನ್ನು ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಬದಲಾಯಿಸಿದ್ದವು ಆ ಘಟನೆಗಳು. ನಾಗಾ ಜನರು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಮತ್ತು ನೋವು ತುಂಬಿದ ಮನದಿಂದ ತಾವೇ ಕಲ್ಪಿಸಿದ ಮಸೂರಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಇನ್ನಾರೋ ಅವರ ಮೇಲೆ ಹೇರಿದ ಹೊಸ ಮಸೂರಗಳೊಳಗಿಂದ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದರು. ಬದುಕುಳಿದವರು ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ಜೀವನಶೈಲಿಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಕಲಿತರು. ಹೊಸ ನಾಯಕರುಗಳು ಉದಯಿಸಿದ ಮೇಲೆ ಹಳೆಯ ನಿಷ್ಠೆಗಳನ್ನು ಸಂದೇಹಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನೋಡತೊಡಗಿದರು. ಪರಿಚಯವಿರದ ರಾಜಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಾದವು. ಆದರೆ ಹೋರಾಟದ ವಿಭಜನಾ ರೇಖೆಯು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಸೇನಾಬಲದವರು ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಬದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೊಸ ಬಲಾಬಲದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ನೀತಿಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು. ಭೂಗತ ಬಲಗಳು ಕಾಡಿನೊಳಗಿನ ಅಡಗು ತಾಣಗಳಿಗೆ ವಾಪಸ್ ಹೋದಂತೆಲ್ಲ, ಆಕ್ರಮಿತ ಸೈನ್ಯವು ಹಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿನ ಪ್ರಧಾನ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾದ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಮತ್ತಷ್ಟು ಸುಭದ್ರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡರು. ಈ ಆವರಣಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನವು ಸಾಮಾನ್ಯ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಆಗೊಮ್ಮೆ ಈಗೊಮ್ಮೆ ರಾತ್ರಿಯ ಕಫೂರ್ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಮುಖ್ಯ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಆಧುನಿಕ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತರಲಾಗುವುದೆಂಬ ವದಂತಿಯು ಹರಡುತ್ತಿತ್ತು. ಏನೇ ಆದರೂ, ಆರಂಭದ ಭಯ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹಗಳಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ 'ಸಾಮಾನ್ಯ' ದೈನಂದಿನ ಬದುಕಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮರಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಸವಾಜದ ವೇಲ್ಡ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಹರಡುತ್ತಿದ್ದ ವದಂತಿಗಳೆಂದರೆ, ಕ್ಲಬ್‌ನಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮನರಂಜನಾ ಅನುಕೂಲ=ಸಾಧನಸೌಲಭ್ಯಗಳಾದ ಹೊಸ ಬಿಲಿಯರ್ಡ್ಸ್ ಟೇಬಲ್ ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಮನುಷ್ಯರು ಮತ್ತು ಸೇನಾ ಪ್ರಧಾನ ಕಛೇರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಗಾಲ್ಫ್ ಮೈದಾನವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವರೆಂಬುದು. ಆ ಆಕರ್ಷಣೀಯ ವಲಯವನ್ನು ಸೇರಿಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಹೊಸಬರಿಗೆ ಅದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ತುಂಬುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ, ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಇಂಥ ವದಂತಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಏನೂ ಬರದಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಯಥಾಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದರು.

ಆದರೆ, ಆ 'ಗಲಭೆ' ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಜೀವಕ್ಕೆ ಅಪಾಯವಿರುವ ಸೇನಾ

ಬಲದವರನ್ನು ನಿಯುಕ್ತಿ ಮಾಡಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ (ಆ ಶಿಕ್ಷಾ ನಿಯುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಸಿಗುವ ಸವಲತ್ತುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ) ವಿರೋಧಿ ಗುಂಪುಗಳೊಡನೆ ಆಗಾಗ್ಗೆ "ಆಕ್ರಮಣ"ಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಇವು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ 'ಅಸಲಿ' ಘಟನೆಗಳಾಗಿದ್ದವು. ಉಳಿದಂತೆ 'ಸತ್ಯ'ಕ್ಕೆ ದೂರವಾಗಿದ್ದವು. ಹಳ್ಳಿಗಳ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸ್ಫೋಟಗಳಿಂದಾಗಿ ಮಾರ್ದನಿಯು ಕೇಳಿ ಬಂದು, ಅದರ ಹಿಂದೆಯೇ 'ಹೆಚ್ಚಿಸಿದ' ಸಾವಿನ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ವರದಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗಾಮಿ ಗುಂಪಿನ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದ ಅಥವಾ ಅವರ ಶಿಬಿರಗಳಿಂದ ಆಯುಧಗಳು ಮತ್ತು ಮದ್ದುಗುಂಡುಗಳನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದವು. ಸತ್ಯವೇನೇ ಇರಲಿ, ಸೇನಾ ಬಲದವರು ಇಲ್ಲಿ ನೆಲೆಯೂರಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಆವರಣ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಇಂಥ 'ಸೇನಾ' ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ 'ಸರಬರಾಜ್'ನ್ನು ಮಾಡಲು ಒಂದು ಹೊಸ ವರ್ಗವೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅವರನ್ನು ಸೇನಾ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರೆಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಪರಸ್ಪರ ವಿರೋಧಿಸುವ ಎರಡು ಗುಂಪುಗಳ ನಡುವಿನ ಜಾಗವನ್ನು ಅವರು ತುಂಬಿದರು. ಯುದ್ಧದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮಗಳಿಂದ ಅವರು ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆಯಲಿದ್ದರು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು 'ಭೂಗತ' ಮತ್ತು 'ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ' ಆಯಕಟ್ಟಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ 'ಉಬ್ಬರ' ದೊಂದಿಗೆ ಮೇಲೆದ್ದ ನಾಗಾ ಸಮಾಜದೊಳಗಿನ ಶ್ರೇಣೀಕೃತ ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೊಸ ಅಂಶವಾಗಿದ್ದರು. ಈ ಜನರಿಗೆ ಸೇನೆಯ ಮುಖಂಡರೊಂದಿಗೆ ಸುಲಭವಾದ ಪ್ರವೇಶವಿತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಿಗದಿದ್ದ ಅನೇಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಅವರು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ಬ್ರಿಗೇಡ್ ಕ್ಯಾಂಟೀನ್‌ನಿಂದ ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯ ಮದ್ಯವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅವರು ಖರೀದಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಅವರಿಗೆ ಸೇನೆಯ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಹ್ವಾನವು ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನೆಯ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಸಮಾಜಿ ಸೇವೆಯು ದೊರಕುತ್ತಿತ್ತು. ನಿಜವಾಗಿ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಈ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಪರಸ್ಪರ ಹೋರಾಟದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಎರಡೂ ಬಲಗಳ ಸಮೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ನಾಗಾ ಜನರ ಮೂರನೆಯ ವರ್ಗವಾಗಿ ಬೆಳೆದರು. ಅವರವರ ರಣನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇವರ ಉಪಯುಕ್ತತೆಯನ್ನು ಎರಡೂ ಬಲಗಳು ಮನಗಂಡು ವಿವೇಚನಾರಹಿತವಾಗಿ ಇವರನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಲ್ಲಿ ಸಹ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವಂತರು ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿದರು. ಉಳಿದವರು ಹೊರವಲಯದ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಪಡಬೇಕಾಯಿತು. ಅವರುಗಳು 'ನಿಗದಿತ'ಗೊಳಿಸಿದ ಸರಬರಾಜುಗಳನ್ನು

ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವಾರದ ನಿಗದಿತ ದಿನಗಳಂದು ಸೇನೆಯ ಹೊರವಲಯದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಬಯಲುಸೀಮೆಯಿಂದ ಬರಬೇಕಾದ ಸರಬರಾಜು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಬರದಿದ್ದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅವರು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಧಾವಿಸಿ ತರಕಾರಿ, ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಶೇಖರಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ನಿಬಂಧನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಈ ಗುತ್ತಿಗೆ ದಾರರಲ್ಲಿ ಬೆಂದನ್‌ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಎಂಬಾತನೂ ಇದ್ದನು. ಅವನು ತನ್ನ ಕಾಲೇಜು ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ, ಆದ್ದರಿಂದ ಸರ್ಕಾರಿ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರಕೂನನಾಗಲು ಇಷ್ಟಪಡದೆ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದನು. ಅವನು ಉತ್ತಮ ಕುಟುಂಬದಿಂದ ಬಂದವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರು ಸರ್ಕಾರದ ಉನ್ನತ ಹುದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದರು. ಅವರಂತೆ ಅವನು 'ಸಾಹೇಬ'ನಾಗದಿದ್ದರೂ, ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ 'ಹಣಗಳಿಸುವ'ವನಾಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದನು.

ಆದರೆ ಆರ್ಥಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿನ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಮಾಡುವ ಅವನ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅವನ ಹಿಂದೆ 'ಹಣ ಮಾಡುವ' ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾತ್ಯಕ್ಷಿಕೆ ಅನುಭವವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅರಿವಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ತಂದೆಯಿಂದ ಎರವಲು ಪಡೆದ ಬಂಡವಾಳದಿಂದ ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ತನ್ನದೇ ಆದ ಜೀವನ ಹಿಂದೆ ತಗುಲಿಸಿದ ಟ್ರೈಲರ್‌ನಲ್ಲಿ ಸರಬರಾಜನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಹೊರವಲಯದ ಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ತರಕಾರಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡು ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಸೇನಾಕೇಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಒಂದು ವ್ಯಾಪಾರದ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದೂರದ ಸಂಬಂಧಿಯೊಂದಿಗೆ ಮರುಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಗಳಿಸಿದನು. ಅವಳದೇ ಆದ ಒಂದು ತರಕಾರಿ ತೋಟವಿತ್ತು. ಎರಡು ಮಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾದ ಅವಳು ವಿಧವೆಯಾಗಿದ್ದಳು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಗಂಡಸಿಲ್ಲದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಭತ್ತವನ್ನು ಬೆಳೆಯಲು ಆಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದರಲ್ಲೂ ಸಾಕಷ್ಟು ಪರಿಶ್ರಮವಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಈ ತರಕಾರಿ ತೋಟವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದಳು. ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಅದೊಂದೇ ಅವಳ ಆದಾಯದ ಮಾರ್ಗವಾಗಿತ್ತು. ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷ ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮೇಲೆ ಹಂದಿಗಳನ್ನೂ ಸಾಕಲು ಶುರುಮಾಡಿದಳು. ಈ ನಿರ್ಧಾರಕ್ಕೆ ಒಂದು ನೈಜ ಕಾರಣವೂ ಇತ್ತು. ಪ್ರತಿ ಸಲ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಮಾರಿದಾಗಲೂ, ಸಾಕಷ್ಟು ಮಾರಲು ಸೂಕ್ತವಲ್ಲದ ತರಕಾರಿಗಳು ಉಳಿದುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಎಸೆದುಬಿಡಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಪಕ್ಕದವರು ಅವರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಲು ಈ ಎಸೆದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ತನ್ನದೇ ಆದ ಹಂದಿ ಸಾಕಣಿಕೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು

ಯೋಚಿಸಿದಳು. ಅವಳ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯು ಸುಧಾರಿಸಲು ಒಂದೆರಡು ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಕಾಯಬೇಕಾಯಿತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಆದ ಹಂದಿಗೂಡನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಅವಳ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋರಬಹುದಿತ್ತು. ಹತ್ತಿರದ ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಂದಿಮರಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಅವರ ಸಹಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಿತ್ತು. ಅದೊಂದು ಪ್ರಯಾಸದ ಕೆಲಸವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಎರಡೇ ವರ್ಷಗಳ ಒಳಗಾಗಿ ಅದರ ಲಾಭ ಅವಳಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿತು. ಎರಡೂ ವ್ಯವಹಾರಗಳು ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಪೂರಕವಾಗಿದ್ದವು. ಮಾರಾಟವಾಗದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಹಂದಿಗಳು ಬೆಳೆದವು. ಹಂದಿಗಳ ಗೊಬ್ಬರದ ಬಲದಿಂದ ತರಕಾರಿಗಳು ಸೊಂಪಾಗಿ ಬೆಳೆದವು. ಜೀವನವು, ಅವಳು ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಮೇಲೇರಿದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿತು.

ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು, ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಕರೆಯುವುದು, ಸರಬರಾಜನ್ನು ಹುಡುಕಿಕೊಂಡು ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದಾಗ, ಮೆರೆನ್‌ಲಾಳ ತರಕಾರಿ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಹೊಸದೊಂದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ತೆರೆದಂತಾಯಿತು. ತರಕಾರಿ ಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಸಹ ಕೊಂಡು ನಗದು ಹಣವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಬೇಕಾದ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಅವರುಗಳು ಮನಗಂಡರು. ಯಾವ ರೀತಿಯ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂದು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡಿದನು. ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಹೊಸ ತಳಿಯ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಾಗ, ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು ಅವಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಅಂದುಕೊಂಡಂತೆ ಕೆಲಸಗಳು ಅಷ್ಟು ಸುಲಭವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಸರಬರಾಜುದಾರರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಲೆಗಳ ಸಮವಾಗಿಯೇ ಅವನ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಬೆಲೆಗಳು ಇದ್ದುದನ್ನು ಅವನು ಮನಗಂಡನು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಿದ್ದವು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಒಪ್ಪಂದಕ್ಕೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕಾಗಿತ್ತು ಮತ್ತು ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ತಲುಪಿಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಜೊತೆಗೆ ಒಪ್ಪಂದದ ನಿಬಂಧನೆ ಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ವಸ್ತುಗಳ ಗುಣಮಟ್ಟವು ಇರಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಮೊದಲ ಆರು ತಿಂಗಳುಗಳಾದ ಮೇಲೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಬರುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಅರ್ಥವಾಯಿತು. ಒಂದು ರೀತಿಯ ಸಂದಿಗ್ಧಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದಂತಾಯಿತು. ದುಡ್ಡು ಮಾಡುವ ಅವನ ಕನಸುಗಳು ಅವನ ಕಣ್ಮುಂದೆಯೇ ಆವಿಯಾಗತೊಡಗಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡನು. ಸಾಕಷ್ಟು ನಷ್ಟದಲ್ಲಿಯೇ ಆ 'ಗೊರಸಿನ ಮೇಲಿನ ಮಾಂಸ'ವನ್ನು, ಅದು ಸೇನೆಯ ಭಾಷೆ, ಅಂದರೆ ಜೀವಂತ ಮೇಕೆ ಮತ್ತು ಹಂದಿಗಳನ್ನು ವಿತರಿಸಿದ್ದನು. ಬಯಲಿನಿಂದ ಬಂದ ಮೀನು ವಿತರಣೆಗೆ ಮುಂಚೆಯೇ ಕೊಳೆತು ಹೋದದ್ದರಿಂದಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು. ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿಲ್ಲದ ಹಣ್ಣಿನ ಬುಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಒಂದಾದ

ಮೇಲೊಂದರಂತೆ ಎಸೆಯಬೇಕಾದ ಸಮಯವೂ ಇದ್ದಿತು. ಇದೇ ರೀತಿ ಮುಂದುವರಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಪೂರೈಸುವುದರೊಳಗಾಗಿ ಅವನ ವ್ಯವಹಾರವು ಅಳಿಸಿಹೋಗಬಹುದಿತ್ತು. ಅವನೊಳಗೆ ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದ, ಪ್ರಧಾನ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅವನ ಕನಸುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಉಳಿಯಲಿದ್ದವು. ಚಿಕ್ಕಮಟ್ಟ ಬೆಳೆಗಾರರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿದ್ದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಸಾಲದ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡಲು ಅವನು ಈಗ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ಎರವಲು ತರಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಪಡೆಯಲು ಅವರನ್ನು ಓಲೈಸಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮುಂದಿನ ವರ್ಷದ ಗುತ್ತಿಗೆಗೆ ಅವನು ಸ್ಪರ್ಧಿಸಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದ ಅವನು ಹೇಗಾದರೂ ಹೊರಬರಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೊಂದು ದಾರಿಯಿದೆಯೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಇದೇ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿರುವ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳು ಲಾಭವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಮೊದಲ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನು ಅದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಳುಗಿಹೋಗುವ ಸಂಭವವಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡನು. ಅವನ ಸ್ವಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಬದಿಗಿಟ್ಟು ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನನ್ನು ಅವನ ಯಶಸ್ಸಿನ ಗುಟ್ಟೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದನು.

ಈ ರೀತಿ ಕೇಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಹೆಸರು ಭಂಡಾರಿ ಎಂದು. ಯಶಸ್ಸಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಕಥೆಯಾಗಿತ್ತು ಅವನದು. ಮಹಾಯುದ್ಧಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಿಟೀಶರಿಗೆ ಸಹಾಯ ನೀಡಿದ್ದರ ಬದಲಾಗಿ ಅವನ ಮನೆತನದವರಿಗೆ ಆ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಜಮೀನನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ರೀತಿ ಆತನ ತಾತನನ್ನು ಗೌರವಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅದೇ ರೀತಿ ಅನೇಕರು ಬೇರೊಂದು ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಮಾರಿನ ನಂತರ ತಲೆಮಾರನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ, ಆ ನಾಡನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಮನೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಈ ಮನುಷ್ಯನು ಸಾಹುಕಾರನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಕನಾಗಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಜೀವನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದನು. ಚಾಲನೆಯನ್ನು ಕಲಿತು ಬಲು ಬೇಗನೆ ಅವನ ಚಾಲಕನಾದನು. ಕೆಲವೇ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹಳೆಯ ಜೀಪೊಂದನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು, ಅವನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಬಯಲುಸೀಮೆಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ತಂದು ಆ ಪಟ್ಟಣದ ಅಂಗಡಿಯವರಿಗೆ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದನು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದ ನಂತರ ಟೀ ತೋಟದ ಮಾಲೀಕನೊಬ್ಬನಿಂದ ಲ್ಯಾಂಡ್ ರೋವರ್ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕೊಂಡು ತಂದು, ಅದಕ್ಕೊಬ್ಬ ಚಾಲಕನನ್ನು ನೇಮಿಸಿಕೊಂಡು ಆ ಸುತ್ತಲೆಲ್ಲ ಹೋಗಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವಾಹನವು ಅವನ ಅಚ್ಚುಮೆಚ್ಚಿನ ವಾಹನವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ಯಾರಿಗೂ ಬಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಎಂದಿನ ಮುಚ್ಚುಮರೆಯಿಲ್ಲದ ಸ್ವಭಾವದಂತೆ ಜೋಕು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದೇನೆಂದರೆ, ಒಂದು ರಾತ್ರಿಗಾಗಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕಿಂತ ಕೆಲವೇ ಘಂಟೆಗಳವರೆಗೆ ಆ ರೋವರ್ ಗಾಡಿಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ

ಅಪರಾಧವಾಗಿತ್ತೆಂದು! ಸೇನೆಯ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಸದವಕಾಶ ಪ್ರಾರಂಭವಾದಾಗ, ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಗಳಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಅವನೂ ಒಬ್ಬನಾಗಿದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ತುಂಬಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಳಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆಯೂ ಕಂಡುಬಂದನು. ಬಹಳ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಅವನು ಕುಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಡುವ ಸ್ನೇಹಿತರಾಗಿದ್ದರು. ಅಂಥವನ ಜೊತೆ ಸಲಹೆಗಾಗಿ ಈ ಅಸಹಾಯಕ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನು ಕೇಳಿದನು. ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ಸಫಲವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ಒಳಗುಟ್ಟನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

ಮಾರನೆಯ ಸಂಜೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಭಂಡಾರಿಯು ಈ ಹೊಸ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ಐದಾರು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಮಾತ್ರ ತೊಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಆದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮಕ್ಕಳು ಶಿಲ್ಲಾಂಗನಲ್ಲಿನ ವಸತಿಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಹಳೆಯ ಮನೆಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಈಗ ಹೊಸ ಸಿಮೆಂಟ್ ಮನೆಯೊಂದನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದನು. ಆರಂಭದ ಅದೂ ಇದೂ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ ಮೇಲೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್ ತನ್ನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಂದಿದ್ದ ಸ್ಕಾಚ್ ಶೀಷೆಯನ್ನು ಹೊರ ತೆಗೆದನು. ಇನ್ನುಳಿದ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ 'ಪೂಲ್' ಆಟವಾಡಲು ಕುಳಿತರು. ಸಂಜೆ ಪೂರ್ತಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಆಟದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿಡದೆ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಗಲಿಬಿಲಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಭಂಡಾರಿಯು ಗಮನಿಸಿದನು. ಮದ್ಯವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಸವಿಯದೆ ಇಸ್ಪೀಟ್ ಆಟದಲ್ಲೂ ತೊಡಗದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವನು ಯಾವುದೋ ಮುಖ್ಯ ವಿಷಯವನ್ನು ಆ ಸ್ನೇಹಿತನೊಡನೆ ಚರ್ಚಿಸಲಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಉಳಿದ ಗೆಳೆಯರನ್ನು ವಾಪಸ್ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ತೊಂದರೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಅವನು ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು. ಅವರಲ್ಲ ಹೊರಟಮೇಲೆ, ಯಾವ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆಂದು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಅವನ ಕಷ್ಟಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಭಂಡಾರಿಯು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ನಕ್ಕು ಹೇಳಿದನು, "ನಿಮ್ಮಂಥ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಜನರೆಲ್ಲ ಶತದಡ್ಡರು." ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದನು, "ನೀವೆಲ್ಲ ಬಹಳ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತನವನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೀರಿ ಅಲ್ಲವೇ, ಗುತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರೋ ತರಹ ಕೊಡ್ತೀರಲ್ಲವೇ?". ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಮೂಕವಿಸ್ಮಿತನಾದನು. "ನೀನು ಹೇಳುವುದರ ಅರ್ಥವೇನು?" ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಪಟ್ಟನು. ಅವನತ್ತ ಒಂದು ಅನುಕಂಪದ ನೋಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಪೆನ್ ಮತ್ತು ಕಾಗದವನ್ನು ಹೊರತಂದನು. ಎರಡು ಅಂಕಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬರೆಯಲು ಶುರು ಮಾಡಿದನು. ಅಂಗೀಕೃತ ಸಾಮಾನುಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಬದಲಿ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ : ಗೊರಸಿನ ಮೇಲಿನ ಮಾಂಸದ ಬದಲಾಗಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ, ಸೋರೆಕಾಯಿ ಮತ್ತು ಸ್ಕಾಚ್ ಎಂದು ಬರೆದನು. ತಾಜಾಮೀನಿನ ಬದಲಾಗಿ ಒಣಗಿದ ಮೀನನ್ನು ಬರೆದನು.

ಸೇಬು ಮತ್ತು ಮಾವಿನ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಪಿಯರ್ ಮತ್ತು ಪ್ಲೆಮ್, ಅವುಗಳು ಆ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ದಂಡಿಯಾಗಿ ಸಿಗುತ್ತಿದ್ದವು, ಎಂದೂ ಬರೆದನು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ತುಂಬಾ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾಯಿತು. ಕರ್ತವ್ಯದ ಮೇಲಿದ್ದ NCO (Non commissioned officer) ಈ ಬದಲಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಅವನು ಹೇಳಿದನು. ಭಂಡಾರಿಯು ನಾಲಗೆಯನ್ನು ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹಿಂದಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿದನು, (ಅವನು ಆರನೇ ತರಗತಿಯವರೆಗೆ ಮಾತ್ರ ಓದಿದ್ದನು : ಅಷ್ಟೇನೂ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ) “ಅರೆ, ದಡ್ಡ, ನೀನೇನಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ? ಈ ಟೆಂಡರ್ ವಸ್ತುಗಳು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ, ಉಳಿದವುಗಳು ಸೈನಿಕರುಗಳಿಗೆ. ಈ ನನ್ನ ಮನೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದೀನಲ್ಲ, ಗೊರಸಿನ ಮೇಲಿನ ಮಾಂಸದಿಂದಲ್ಲ. ಅದು ಕುಂಬಳ, ಸೋರೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿದ್ದು.” ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನುಮಾನವಿತ್ತು. ನಿಜವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಬದಲಾಗಿ ಬದಲಿಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಸುಬೇದಾರ್ ಮೇಜರ್‌ನ್ನು ಕೇಳುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ಮುಗ್ಧತೆ ಮತ್ತು ಅಸಹಾಯಕತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಭಂಡಾರಿಯು ಮುಂದಿನ ಸಲದ ಹೊರಕೇಂದ್ರದ ಸರಬರಾಜು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

ನಿಗದಿತವಾದ ದಿನದಂದು ಈ ಇಬ್ಬರು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಸ್ಕಾಚ್ ಬಾಟಲ್‌ನ್ನು ಮತ್ತು ಹುರಿದ ಕೋಳಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಒಯ್ದಿದ್ದರು. ಸರಬರಾಜಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸುವ ಮೊದಲು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಂಡ ಭಂಡಾರಿಯು ಆ ಎನ್‌ಸಿಓನನ್ನು ಕುಡಿತಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾತುಕತೆಗಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಆತನು ಭಂಡಾರಿಯ ಜಾತಿಯವನೇ ಆಗಿದ್ದುದರಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ ಒಂದು ಮೈತ್ರಿ ಏರ್ಪಟ್ಟಿತು. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಆತನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದರೂ ತದನಂತರದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನಾದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿತು. ಒಂದು ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು. ನಿಗದಿತ ಮೊಬಲಗಿಗೆ, ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ಬದಲಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿ ಅವನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಈ ಮೋಸವು ಮುಂದೆಂದಾದರೂ ಬೆಳಕಿಗೆ ಬಂದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೇನೂ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ವಾದಿಸುವುದಾಗಿಯೂ ಹೇಳಿದನು. ಅನಧಿಕೃತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಲವಂತವಾಗಿ ಒಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡಲಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುವೆನೆಂದನು. ಉದ್ದೇಶವು ಈಡೇರಿದಂತಾಗಿ, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೆಳಗಿಳಿಸಿ, ಬಿಲ್ಲುಗಳನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸಿ ಸಹಿ ಹಾಕಲಾಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪ ಮತ್ತೇರಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಯ ಕೈಗಳನ್ನು ಕುಲುಕಿ ಆ ಇಬ್ಬರೂ ಸ್ನೇಹಿತರು ಆ ಕೇಂದ್ರ ಶಿಬಿರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟರು.

ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಸಬನಾಗಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಬೇರೊಂದು ಬಗೆಯ ಹೊಸ

ವ್ಯವಹಾರವು ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಆರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೇ ಹಣ್ಣು ಮತ್ತು ತರಕಾರಿ ಮಾರಾಟಗಾರರು ತಂದುಕೊಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವನ ಜೊತೆಗಿನ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕಾಗಿ ಪೈಪೋಟಿ ಮಾಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಆರ್ಥಿಕ ವರ್ಷದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಸಮ ವಾಗಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅದ್ದೇಗೋ ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟಿದ್ದನು. ಹೊಸ ವರ್ಷದ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಯಿತು. ಬದಲಿವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಒಣಮೀನು ಸೇರಿತ್ತು. ಹಾಗಾಗಿ, ಅಬ್ಬಲ್ ಸತ್ತರ್ ಎನ್ನುವ ಸಗಟು ವ್ಯಾಪಾರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಕುದುರಿಸಿದನು. ಅವನ ಅಂಗಡಿಯು ನಗರಸಭೆಯವರು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಸಿದ್ದ ಹೊಸ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿತ್ತು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಮೊದಲಿಗೆ ಎರಡು ಸಾವಿರ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಠೇವಣಿಯನ್ನು ಇಡುವುದೆಂದೂ, ಅದರ ಬದಲಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಇನ್ನಿತರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದೆಂದೂ, ತಿಂಗಳ ಪಾವತಿ ದೊರಕುವವರೆಗೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೆಂದೂ ಒಪ್ಪಂದವಾಯಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ತಾಜಾಮೀನಿನ ಬದಲಿಗೆ ಹೊರ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಸೈನಿಕರು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಲ ವಾಸನೆ ಬಡಿಯುವ ಒಣಮೀನನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂದ ಹಾಗೆ, ಅದೇ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತಿಂಗಳಿಗೂ ತಾಜಾಮಾಂಸ ಮತ್ತು ಮೀನನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳ ನಂತರ ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಅವನು ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟಾಗ ಅವನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಮೆರೆನ್ಲಾಳ ಹಂದಿಗಳು ಸಾಕಷ್ಟು ದಪ್ಪವಾಗಿದ್ದುದನ್ನು. ಆದ್ದರಿಂದ ಎರಡು ಹಂದಿಗಳನ್ನು ಅವನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು. ಅವುಗಳನ್ನು ಆ ದುರ್ಗಾಪೂಜಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಹಬ್ಬದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸದ ಸವಿಯಿಲ್ಲವೆಂದು ದೂರಲು ಸೈನಿಕರಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲದಂತಾಗುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಪ್ರಾಪಂಚಿಕ ರೀತಿನೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು “ನುರಿತ”ವನಾಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ರೀತಿಯ ಮೋಸದ ಬದಲೀಕರಣದ ಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲದಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಸಾಕಷ್ಟು ಲಾಭವನ್ನು ಗಳಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಇದರ ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಲ್ಲೂ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸಲಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಸರಬರಾಜಿನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಅವನ ಸರಬರಾಜುದಾರರಿಗೆ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಪಾವತಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈಗ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದ್ದನು. ಅವರು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಮನೆಗೆ ಬರುವುದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಿಕ್ಕಾಟವಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಕೆಲವು ಸಲ ಅವನು ಕೊಡಬೇಕಾದುದರಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒತ್ತಾಯಮಾಡದಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರಸ್ಥರಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರ

ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಒಣಮೀನಿನ ವ್ಯಾಪಾರಿ ಅಬ್ದುಲ್‌ಸತ್ತಾರ್‌ಗೂ ಇದೇ ರೀತಿ ಬೆದರಿಕೆ ಹಾಕಿದನು ಏಕೆಂದರೆ ಒಂದು ಸಲ ಅವನು ಭಾಗಶಃ ಪಾವತಿಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿರಲಿಲ್ಲವಾಗಿ 'ಸಾಹೇಬ'ನು ಪೂರ್ತಿ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ನಗರ ಸಭೆಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಿಗೆ ದೂರು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದನು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಕೋಪ ಬಂದು, ಅವನನ್ನು ಬೈದು ಅವನ ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಗಟ್ಟಿದ್ದನು. ಮಾರನೆಯ ದಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸತ್ತಾರ್‌ನ ಅಂಗಡಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿದ್ದ ಕರೀಂ ಎನ್ನುವವನೊಡನೆ ಮಾತುಕತೆಯಾಡಿದ್ದನು. ಅವನ ಚತುರ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಅಡೆಯುಂಟು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ತಾನೇನು ಮಾಡಬಲ್ಲೆನೆಂಬುದನ್ನು ತೋರಿಸಬಹುದಾದ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೂ ಒಂದಾಗಿತ್ತು. ಮಾವು ಮತ್ತು ಬಾಳೆಯನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಿದ ಹಣ್ಣಿನಂಗಡಿಯವನಿಗೆ, ಅದನ್ನು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ತಿಂಗಳುಗಟ್ಟಲೆ ಏನನ್ನೂ ಪಾವತಿ ಮಾಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಎರಡು ಸಲ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನನ್ನು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ವಿಫಲನಾಗಿದ್ದನು. ತ್ತಾರ್‌ಗೆ ಏನಾಯಿತೆಂಬುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಇನ್ನಿತರರು ಈಗ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನನ್ನು ಪಾವತಿಸೆಂದು ಕೇಳುವ ಧೈರ್ಯ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ನಗರದ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ ಸದಸ್ಯನಾದ ಈತನು, ಹೊಸದರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು ಸ್ನೇಹಮಯಿ ಮತ್ತು ಸಭ್ಯನಾಗಿದ್ದವನು, ತಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಈಗ ಒರಟಾಗಿ, ಜಿಗುಟಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಬಾಕಿ ಉಳಿದಿದ್ದ ಹಣವನ್ನು ಪಾವತಿ ಮಾಡದಿರುವುದು ಒಂದು ಕಡೆಯಾದರೆ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಲದ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಘೋರ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಸುಕಿನ ಬೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ಆ ಪುಟ್ಟ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಹೇಗೋ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು. ಏಕೆಂದರೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಭಾವನು ಜಿಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಕಚೇರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ದರ್ಜೆಯ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆಗಿದ್ದನು. ಯಾವುದಾದರೂ ನೆಪದ ಮೇಲೆ ಅವರ ಒಳ ಪ್ರದೇಶ ಪ್ರವೇಶ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡಬಹುದಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರನ್ನು ನಗರದಿಂದ ಹೊರಹಾಕಬಹುದಿತ್ತು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಸಫಲತೆಗೆ ನಿಜಕಾರಣ ಇದಾಗಿದ್ದರೂ, ಅಡವಿಯೊಳಗಿನ ಅಡಗಿದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಅವನು ಬೇರೆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರೊಡನೆ ಬಂದು ಹೋಗುವುದನ್ನು ನಿಕಟವಾಗಿ ಗಮನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಭಾರತೀಯ ಸೇನಾಪಡೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಡಲು ಬೇಕಾಗುವ ಹೊಸ ಆಯುಧಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ಹಣವು ಬಹಳವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಮಾನ್ಯಜನರಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಹಣವು ಗುರಿಯಿಂದ ಬಲುದೂರವಿತ್ತು. ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದ ಈ ರೀತಿಯ ಹೊಸ ಉದ್ದಿಮೆದಾರರು

ಅವರಿಗೆ ಆಕರ್ಷಣೆಯಾಗಿ ಕಂಡುಬಂದು, ಹೊಸ ಆದಾಯದ ಮೂಲಗಳಾದರು. ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕಿತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರ ವಾಸನೆಯನ್ನು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಅದ್ದೇಗೋ ಗ್ರಹಿಸಿದ್ದನು. ಅದರ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಒಂದು ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದನು. ಅವನು ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೇಶದ ಕಮ್ಯಾಂಡರ್‌ನು ಅವನ ಪ್ರೌಢಶಾಲೆಯ ಸಹಪಾಠಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದು ಅವನ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು, ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಾಗಿ ಗುಪ್ತಜಾಲದ ಮೂಲಕ ಹೇಳಿಕಳಿಸಿದನು. ನಿಗದಿತ ದಿನದಂದು, ಆ ದಿನ ಸರಬರಾಜಿನ ದಿನವಾಗಿತ್ತು, ಮಾಮೂಲಿಗಿಂತ ಬೇಗನೆ ಹೊರಕೇಂದ್ರದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ವಾಪಸ್ಸಾಗುವಾಗ ಅವನ ಜೀಪನ್ನು ಹಳೆಯ ರಸ್ತೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಳಿಸಿ, ಸಾವಧಾನವಾಗಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದನು. ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಎಚ್ಚರವಾದನು. ಈ ಜನರನ್ನು ಹಾದಿ ತಪ್ಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆಯೇ ಎಂದು ಕಳವಳಗೊಂಡು ಸಂಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿದ್ದೇನೆಯೇ ಎಂದು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ, ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ, ಅದ್ದಿಲ್ಲದಲೋ ಆರು ಮಂದಿ ಬಂದೂಕುದಾರಿಗಳು ಅವನ ಜೀಪನ್ನು ಸುತ್ತುವರಿದು ಹೊರಬರಲು ಅವನಿಗೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಆ ಮುಸ್ಸಂಜೆಯ ಮಬ್ಬುಗತ್ತಲಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಮುಖಚರ್ಯೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗದಿದ್ದರೂ ಆ ಸೈನಿಕರು ಯುವಕರೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿಯಿತು. ಸ್ವಲ್ಪಹೊತ್ತಾದ ಮೇಲೆ ಅವನ ಹಳೆಯ ಸಹಪಾಠಿ ವಾತಿಯು ನೆರಳಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಆತ್ಮೀಯತೆಯಿಂದ ಅವನ ಕೈಕುಲುಕಿದನು. ಅದಾದಮೇಲೆ ಅಂಗರಕ್ಷಕರನ್ನು ದೂರ ಹೋಗಲು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಆವರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕತ್ತಲಿನೊಳಗೆ ಅವರು ಕರಗಿಹೋದರು. ಆದರೆ, ಅವರು ಪೂರ್ವನಿಗದಿತ ಜಾಗಗಳಿಂದ ತೀವ್ರ ನಿಗಾ ಇಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆಂದು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವರಿಬ್ಬರೇ ಉಳಿದ ಮೇಲೆ ಆ ಇಬ್ಬರು ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತರು ಹೆಚ್ಚು ನಿರಾಳವಾದರು. ಒಂದು ಸ್ಯಾಚ್ ಬಾಟಲನ್ನು ಎರಡು ಲೋಟಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಹೊರತಂದು 'ವ್ಯವಹಾರ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಕುಳಿತರು. ಅವನ ವ್ಯವಹಾರವು ನಗರದ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ರೀತಿ ಅಷ್ಟೇನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅವರ ಹಾಗೆ ಅಷ್ಟೇ ಹಣವನ್ನು ಭೂಗತ ಗುಂಪಿನವರಿಗೆ ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಅವನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗುವನೆಂದೂ ಆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ ಮನವರಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಆ ಸಹಪಾಠಿಯು ಯಾವುದಾದರೂ ದಾರಿಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಬಲ್ಲನೇ? ಮೊದಲಿಗೆ, ಆ ಹುಷಾರಿನ ಕಾಡಿನ ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ವಿಷಯದ ಬಗ್ಗೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಗೋಗರೆಯತೊಡಗಿದನು. ಮದ್ಯವು ಅರೆಮತ್ತಿನ ಮಟ್ಟವನ್ನು ತಲುಪಿದಾಗ, ಆ ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನ ಸಹೋದರ ಸಹೋದರಿಯರ

ಬಗ್ಗೆ ವಿಚಾರಿಸಿದನು. ಆ ಪ್ರಶ್ನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಕೊಳ್ಳೆಯನ್ನು ನುಂಗ್‌ಸನ್ ತಕ್ಷಣವೇ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಏಕೆಂದರೆ ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅದರಲ್ಲೂ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವವರ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದರು ಆ ಭೂಗತ ಗುಂಪಿನವರು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ ಆತನ ಯೋಜಿತ ರೀತಿಯಂತೆಯೇ ಅವನಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ಅಂದರೆ ಅವನ ಒಡಹುಟ್ಟಿದವರು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿವರಿಸಿದನು. ಆ ಅರಣ್ಯವಾಸಿಯು ಮೊದಲಿಗೆ ತನ್ನ ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಕೊಡಬೇಕಾದ 'ಬಾಕಿ'ಯ ಬಗ್ಗೆ ತಾನೇನೂ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂಬ ಪೀಠಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮಾತನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ, ಆದರೆ ಅವನ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಮುಖ್ಯವಾದ ಕೆಲಸವೊಂದನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ, ಒಂದು ಇತ್ಯರ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುವ ಮಾರ್ಗವೇನಾದರೂ ಇದೆಯೇ ಎಂದು ಮರುಪರಿಶೀಲನೆ ಮಾಡಬಹುದೆಂದನು. ಆತನ 'ಬಾಸ'ನ ಮೊದಲ ಮಗನು ಕಾಲೇಜು ಬಿಟ್ಟವನೆಂದೂ, ನಗರದಲ್ಲಿರುವ ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ತಲೆನೋವಾಗಿದ್ದಾನೆಂದೂ ವಿವರಿಸಿದನು. ಸರಕಾರದ ಯಾವುದಾದರೂ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಗುಮಾಸ್ತನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ್ದಾದರೆ ಅವನ ಅಧಿಕಾರಿಯು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಆಗ, ಭೂಗತ ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹಕಾರರು ಅವನನ್ನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಪೀಡಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಖಾತ್ರಿಯಿದೆ ಯೆಂದನು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉಸ್ತುವಾರಿಯವರಾಗಿ ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇರುವವರೆಗೂ ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೆ ಅವನಿಗೆ ತೊಂದರೆಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಭೂಗತ ದಳದವರ ಸಮಾನಾಂತರ ಸರಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ 'ಅಧಿಕಾರಿ'ಗಳ ವರ್ಗಾಂತರವು ನಿಯಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಯಾಯಿತು. ಈ ರೀತಿಯ ಸಂಧಾನವು ಅವನಿಗೆ ಹೊಳೆದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಚುರುಕಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು. ನಾಗಾಲಾಂಡಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಭೂಗತ ದೊರೆಗಳೆಲ್ಲರ ಪರಿಚಯವಿರುವುದರಿಂದ, ಅವನ ಬಾಸನ ಮಗನಿಗೆ ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟಕರವಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ಅವನು ಹೇಳಿದ್ದೆಂದರೆ, ತಂದೆಯ ಹೆಸರನ್ನು ಮತ್ತು ಬೇಕಿದ್ದಲ್ಲಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಹೆಸರನ್ನು ಸಹ ಬದಲಾಯಿಸಬಹುದೆಂದು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಕೊನೆಗೊಂದು ಸಲಹೆಯನ್ನು ಮುಂದಿಡುವವರೆಗೂ ಚರ್ಚೆಯು ಹೀಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಅಣ್ಣನೊಬ್ಬ ಅಸ್ಸಾಮ್‌ನ ಗಡಿ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಪೋಲೀಸ್ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಅಸ್ಸಾಮಿಗೆ ಏಕೆ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಕಳಿಸಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲಸ ಕೊಡಿಸುವರೆಂದನು. ಅಡವಿಯ ಮನುಷ್ಯನು

ಈ ಸಲಹೆಯನ್ನು ಅವನ ಬಾಸನ ಮುಂದಿಡುವುದಾಗಿ, ಸ್ವಲ್ಪ ಆಲೋಚಿಸಿ ಹೇಳಿದನು. ಹೊರಡುವ ಮುನ್ನ, ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಒಂದು ಸ್ವಾಚ್ಚ ಬಾಟಲನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದು, ಅದರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಗರೇಟ್‌ಗಳ ದೊಡ್ಡ ಪೊಟ್ಟಣವನ್ನು ಮತ್ತು ಬೀಡಿಗಳ ಕೆಲವು ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಧನ್ಯವಾದದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಯನ್ನಾಡಿಸಿ, ಒಂದು ವಾರದೊಳಗೆ ಮರುಸುದ್ದಿಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಾಗಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ದೂರ ನಡೆದನು.

ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ವ್ಯಾಪಾರವು ಎಂದಿನಂತೆ ಸಾಗಿತ್ತು. ಇದುವರೆಗೂ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಈ ಉಪಾಯದಂತೆ ತಿಂಗಳಿಗೆರಡು ಬಾರಿ ಗೊರಸಿನ ಮೇಲಿನ ಮಾಂಸದ ಬದಲಾಗಿ ಕೆಳಮಟ್ಟದ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನು ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಂದು ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಸಲ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಾಗ ಸುಬೇದಾರ್ ಮೇಜರನು ಒಪ್ಪದಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ಉಪಾಯಕಾರ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನು ಅವನ ದಾರಿಗೆ ಬರಬೇಕಾಯಿತು. ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದ 'ಸಭೆ'ಯು ಆಗಿ ಈಗಾಗಲೇ ಎರಡು ವಾರಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಯಿಂದ ಯಾವುದೇ ಸುದ್ದಿಯು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಮಧ್ಯೆ, ಪಟ್ಟಣದವರಿಂದ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಳ್ಳಿಯವರಿಂದಲೂ ಬಲವಂತವಾಗಿ ಹಣ ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ 'ತೆರಿಗೆ ಸಂಗ್ರಹ'ದ ಬಗ್ಗೆ ಕಥೆಗಳು ಆಗಾಗ್ಗೆ ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದವು. ಅವನ ಮುಂದಿನ ಭೇಟಿಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮೆರೆನ್ನಾಳು ಬೇಸರದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಕಂಡನು. ಒಂದು ದಿನ ಆಯುಧ ಹಿಡಿದ ಗುಂಪೊಂದು ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಬಂದು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಕಿ ಮತ್ತಿತರ ಆಹಾರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಊರಿನ ಹಲವಾರು ಮನೆಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಿದ್ದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡದೆಂದರೆ ಅವಳ ಅತಿ ಮುದ್ದಿನ ಹಂದಿಯಾಗಿತ್ತು. ಮನೆಯ ಹಿಂದಿದ್ದ ಬಿದಿರಿನ ಮೆಳೆಯ ಮೇಲೆದ ಬೆಳದಿದ್ದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕಿದ್ದ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬನು, ಹೋಗುವ ಮುನ್ನ ಕೆಲವನ್ನು ಬಂದೂಕಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ಹಾಕಿ, "ಆಂಟಿ, ನಿನಗೆ ಇದೇ ಮಾಂಸವಾಗಲಿ. ನಮ್ಮ ಮಾಂಸಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿವೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ಅವಳನ್ನು ಸಮಾಧಾನಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಉಳಿದ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳನ್ನು ನಗದು ಕೊಟ್ಟು ಕೊಂಡುಕೊಂಡನು. ಅವಳ ಮನೆಯಿಂದ ದೂರ ಸರಿಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿದನೆಲ್ಲ ಎಂದು ಸಮಾಧಾನವಾಯಿತು. ನಗರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗುವ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿನ ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿದನು. ಈಗ ಇಡೀ ಶಿಬಿರವೇ ಕೊಳೆತ ಕುಂಬಳಗಳಿಂದ ವಾಸನೆ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ದೂರದ ಸುಬೇದಾರ್ ಮೇಜರ್‌ನ ಮಾತನ್ನು ಕಿವಿಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅವನ ದಾರಿಹಿಡಿದನು. ಅವನು ಯಾವುದೋ ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿ

ಮುಳುಗಿ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಚಾಲನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ರಸ್ತೆ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ ಪಡೆ ಹುಡುಗರು ಅವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಲು ಆದೇಶಿಸಿದರು. ಅವನಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು. ಅವರು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವರು ನಿಂತ ಭಂಗಿ ಮತ್ತು ನೋಡಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ಸಂಗತಿಯಿತ್ತು. ರಸ್ತೆಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿ ಜೀಪನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಕೆಳಗಿಳಿದು, ಆದಷ್ಟು ಶಾಂತಚಿತ್ತದಿಂದ, ವಿಷಯವೇನೆಂದು ಕೇಳಿದನು. ಕಾಡಿನ ಹಾದಿಯತ್ತ ತೋರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದರು. ಒಬ್ಬನು ಮುಂದೆ ಹೋಗುತ್ತ ಉಳಿದವರು ಇವನ ಹಿಂದೆ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಹದಿನೈದು ನಿಮಿಷಗಳಾದ ನಂತರ, ಪೂದೆಗಳಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಏಕಾಂತ ಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ತಲುಪಿದಾಗ ಅಲ್ಲಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ತನ್ನ ಸಹಪಾಠಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಜೊತೆಯವರನ್ನು ದೂರ ಕಳಿಸಿದ್ದಾದ ಮೇಲೆ, ಅವನು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ, ಅವನ ಬಾಸ್ ಇವನ ಸಲಹೆಗೆ ಒಪ್ಪಿದ್ದಾನೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆದರೆ ಅವನ ಮಗನು ಯಾವುದೇ ರಕ್ಷಣಾ ದಳವನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಪೋಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಸೇರುವುದು ಅವನಿಗೆಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಕೆಲವು ತಿಂಗಳುಗಳು ಬೇಕಾಗಬಹುದೆಂದೂ ನುಂಗ್‌ಸನ್ ವಿವರಿಸಿದನು. ಆ ಹುಡುಗನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅವನಲ್ಲಿ ವರದಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವನನ್ನು ಕೆಲಸದ ನಿಯುಕ್ತಿಗಾಗಿ ಶಿಲ್ಟಾಂಗ್‌ಗೆ ಕಳುಹಿಸಬಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಈ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನನ್ನು “ತೆರಿಗೆ”ಗಾಗಿ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಭರವಸೆ ನೀಡಿ, ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಗಾಗಿ ಅವನು ಒಂದು ಉಡುಗೊರೆಯನ್ನು ಹೊರತೆಗೆದನು. ಬಿದರಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬೇಯಿಸಿದ, ಆವೋ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಿಗುವ ವಿಶೇಷ ರೀತಿಯ ಮೀನಾಗಿತ್ತು ಅದು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಬಹಳ ಖುಶಿಯಾಯಿತು. ಅವನನ್ನು ಮನಸಾರೆ ವಂದಿಸಿದನು. ಬೇರೆಲ್ಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಾಂಬ್ ಹಾಕಿ ಅಥವಾ ಬ್ಲೀಚಿಂಗ್ ಪುಡಿ ಹಾಕಿದ್ದರಿಂದ, ಈ ಮೀನು ಈಗ ಅಪರೂಪದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದರ ವಿಶೇಷ ರುಚಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ ವಿವರಿಸಿದ್ದನಾದರೂ ಅದರ ರುಚಿಯನ್ನು ನೋಡುವವರೆಗೂ ಅವಳು ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾನು ಅದರ ಬಗ್ಗೆ ಉತ್ತೇಜ್ಜೆ ಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ನಿರೂಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಅವಕಾಶವಾಗಿತ್ತು.

ವಾರಗಟ್ಟಳೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಸಂದೇಶವೂ ಬರದಿದ್ದಾಗ ಇಂಥ ಒಂದು ಭೇಟಿಯನ್ನು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಂಥ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕಾಗಿ ತಯಾರಿರುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಜೀಪಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಪಾರ್ಸಲ್‌ನ್ನು ಇಟ್ಟಿದ್ದನು. ಅದರಲ್ಲಿ ಎರಡು ಜೊತೆ ಕಾಡಿನ ಬೂಟುಗಳು, ಉಣ್ಣೆಯ ಜಾಕೆಟ್‌ಗಳು, ಕಾಲುಚೀಲಗಳಲ್ಲದೆ, ಸೊಳ್ಳೆ ನಿರೋಧಕ, ಮದ್ಯ ಮತ್ತು ಸಿಗರೇಟುಗಳಿದ್ದವು.

ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ವಿದಾಯ ಹೇಳಿ ಜೊತೆಯವರನ್ನು ಜೀಪಿನವರೆಗೂ ಹಿಂಬಾಲಿಸಲು ಹೇಳಿ, ಆ ಪಾರ್ಸಲ್‌ನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಗಾಗಿ ಕಳುಹಿಸಿದನು. ಬಿದರಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಬೇಯಿಸಿದ ಮೀನಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಜೀಪನ್ನು ಚಾಲನೆ ಮಾಡಿ ನಗರದ ತನ್ನ ಮನೆಯತ್ತ ಸಾಗಿದನು.

ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆ ನಾಯಕರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾದ ‘ತೆರಿಗೆ’ಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಕೊಂಡರೂ, ತನ್ನ ಪಾಲಿನ ವಾಗ್ದಾನವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವನು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಬಲವಾದ ಬಾಂಧವ್ಯವನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲಿಗೆ ಹೇಗಾದರೂ ಅವನ ತಂದೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಬೇಕಿತ್ತು. ಅಂಥ ವಹಿವಾಟಿಗಾಗಿ ಅವನ ತಂದೆಯ ಮಾತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಅವನ ಅಣ್ಣನು ಬೆಲೆ ಕೊಡುವನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರು ಅವನಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೊತ್ತಿದ್ದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಂದಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗಾಗಿ ಒಪ್ಪುವರೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರು. ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಅವನಿಗಾಗಿ ಮರುಕಪಟ್ಟಿದ್ದರು. ಅವನು ಅಂದುಕೊಂಡ ಹಾಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಅವನ ತಂದೆಯು ಸಿಡಿಮಿಡಿಗೊಂಡರು. ಭೂಗತಜನರೊಂದಿಗೆ ಅಂಥ ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾದರೂ ಏಕೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದರು? ಅವನ ಅಣ್ಣನು ಏನನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು? ಅವರೆಲ್ಲ ಸರಕಾರಿ ಸೇವಕರೆಂದು ಅವನು ಮರೆತು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆಯೇ? ಈ ಪ್ರಸ್ತಾಪದ ಬಗ್ಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದಿರಲು ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರು. ಒಂದು ವಾರ ಪೂರ್ತಿ ಮಗನೊಂದಿಗೆ ಏನೂ ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅವನ ತಾಯಿಯ ಭಾವನೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವನು ಮುಂದುವರಿದನು. ಆ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಸರಕಾರದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸ ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯ ಬೇಕಾಗಬಹುದೆಂದು ಅವನು ಮತ್ತು ಅವನ ಸಹಪಾಠಿಯು ಒಪ್ಪಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದಾಗಿ ತತ್ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಪಾಯವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಗೊತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅವನು ಬೇರೆ ರೀತಿ ನಾಟಕವಾಡಿ, ತನ್ನ ಎಂದಿನ ವ್ಯವಹಾರದ ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಭಯವಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಉಳಿದನು.

ಅವನ ತಾಯಿಗೆ ಅದರಿಂದ ದಿಗಿಲುಂಟಾಗುವುದೆಂದು ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಏಕೆಂದರೆ ದಳದವರ ಬೇಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದವರನ್ನು ಕೊಂದುಹಾಕಿದ ಅನೇಕ ಪ್ರಸಂಗಗಳಿದ್ದವು. ಅಂಥ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯ ಭಯದ ಮನಃಸ್ಥಿತಿಗೆ ಯಾರೂ ಹೊರತಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಈ ಅಂಶವು ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಗನ ಜೀವಕ್ಕಿರುವ ಅಪಾಯದ ಬಗೆಗಿನ ತಾಯಿಯ ಸತತ ಭ್ರಮಾಧೀನ ಭಯವು ಕೊನೆಗೂ ಗರ್ವಪಡುವ ಸರ್ಕಾರಿ ಪಿಂಚಣಿದಾರನ ವಿರೋಧವನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತು. ತಪ್ಪಿತಸ್ಥನ ಒಳ

ಅಂಜಿಕೆಯಿದ್ದರೂ, ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ತಂದೆಯು ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಮಗನ ಬಳಿಗೆ ಕಳಿಸಲು ಒಪ್ಪಿದನು. ಜೊತೆಗೆ ಒಂದು ಪತ್ರವನ್ನು ಬರೆದು ಅದರಲ್ಲಿ ಈ ಹುಡುಗನಿಗೆ ಕೆಲಸವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಅವನ ಚಿಕ್ಕ ತಮ್ಮನು ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮಗಳನ್ನು ಎದುರಿಸಬೇಕಾಗುವುದೆಂದು ವಿವರಿಸಿದನು. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಆ ದೊಡ್ಡಣ್ಣ ಸಹ ಈ ಸಂಚಿಗೆ ಎಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟನು. ಅವನ ಜೊತೆಯ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಎರಡು ತಿಂಗಳು ಕಾದನಂತರ ಬೇರೊಂದು ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಆ ಹುಡುಗನನ್ನು ಗುಮಾಸ್ತನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಆದರೆ, ಈ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವನ ತಂದೆಯು ಯಾವ ರೀತಿಯ ರಾಜಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅವನ ಅಣ್ಣನು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ಗಳಿಸುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಏನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂತೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಕ್ಷಣ ಮಾತ್ರವೂ ಚಿಂತಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನ ಚಿಂತೆ ಮಾತ್ರ ದೂರವಾಯಿತು ಸದ್ಯಕ್ಕೆ. ಕೆಲವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಕೇಳಿ ಬಂದದ್ದೇನೆಂದರೆ ಆ ಗುಮಾಸ್ತನು ಈಗ ಪ್ರಧಾನ ಸಹಾಯಕ, ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಸಹಪಾಠಿಯ ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾದನೆಂದು. ಆಗ ಅವನಿಗೆ ಅನಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಉಪಾಯಗಾರನಲ್ಲವೆಂಬುದು.

ವ್ಯವಹಾರವು ಈಗ 'ಉತ್ತಮ'ವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಉಪಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಪರಿಣತನಾಗುತ್ತಿದ್ದು, ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳೂ ಬರೇ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ನಾಗಿದ್ದುದು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಮೇಲೆ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಬೀರಲಾರಂಭಿಸಿತ್ತು. ಭಂಡಾರಿಯಂತಹವರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಹೇಳಿ ಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಿಂದ ಬಂದಿರದಿದ್ದ ಅವನಂತವರಿಗಿಂತನಾನು ಮೇಲೆಂಬ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು. ಉತ್ತಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಬಗೆಗೆ ಕನಸು ಕಾಣತೊಡಗಿದನು. ಒಣಮೀನು ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣಿನ ಅಂಗಡಿಯವರು ಮತ್ತು ಕೊಳಕಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ 'ಮಹಲ್'ಗಳಿಗೆ ತಿಂಗಳಿಗೆರಡು ಬಾರಿ ಭೇಟಿಕೊಟ್ಟು 'ಗೊರಸಿನ ಮೇಲಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು' ಕೊಳ್ಳುವುದು ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದನು. ಭಂಡಾರಿ ಮತ್ತು ಅವನ ತರಹದವರು ಈ ರೀತಿಯ ಗುತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಬಹುದು. ಇದು ಅವನ ಅಂತಸ್ತಗಿಂತ ಕೆಳಮಟ್ಟದ್ದೆಂದೂ, ಅರ್ಥಹೀನವೆಂದೂ, ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಮಾಡಬಹುದೆಂದೂ ಅವನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತು ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ ಮಗನಾಗಿದ್ದನು. ಆ ರೀತಿ ಅವನಿಗೆ ಏಕೆ ಅನ್ನಿಸತೊಡಗಿತೆಂದರೆ, ಅವನು ಈ ಲೋಕದ ಅಬ್ದುಲ್ ಸತ್ತಾರ್ ಮತ್ತು ಕರೀಂಗಳಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅವನು ಬೇರೇನನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿತ್ತು.

ಆಂತರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಈ ಅತ್ಯಪ್ತಿಯು ಅವನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹಾದಿತಪ್ಪಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದನು. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಿರಿಕಿರಿ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು. ಹಣಪಾವತಿಗಾಗಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಒತ್ತಾಯ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಠಮಾರಿ ಸಾಲಗಾರರೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡತೊಡಗಿದನು. ಅವನ ಮನೆಯ ಆವರಣದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬೈದು ಹೊರಹಾಕಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಆ ಬೈಗುಳವು ಅವರ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ರಿಂಗಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನ ವ್ಯಾಪಾರದೊಂದಿಗೆ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಅವನ ಅಸಮಾಧಾನದ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಒಂದು ಸಮಾಧಾನಕರ ಸಂಗತಿಯೆಂದರೆ ಅವನ ತಂದೆಯು ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಜಮೀನಿನ ಮೇಲೆ ಅವನ ಕುಟುಂಬದವರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಒಳ್ಳೆಯ ಮನೆಯನ್ನು ಅವನು ಕಟ್ಟಿದ್ದು. ಬಹಿರ್ಮುಖವಾಗಿ, ಹೌದು, ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಪಾರ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದೇ ಹಳೆಯ ಮೋಜಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಹೆಚ್ಚು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದನು. ತನ್ನ ಕುಟುಂಬದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಜಂಬ ಕೊಚ್ಚುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏರ್ಪಡಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಪಾನಕೂಟಗಳು ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಅಬ್ಬರದವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅವನು ಅತಿರೇಕದ ಪರಮಾವಧಿಗೆ ತಲುಪಿ ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅತಿ ಸುಂದರಿಯೆಂದೂ, ಅದೊಂದು 'ಅರ್ಹತೆ' ಎಂಬಂತೆ, ಅವನು ಮದುವೆಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಯುವತಿಯ ಗರ್ವಭಂಗವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನೊಳಗಿನ ತುಮುಲವು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು.

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ, ರಾಜ್ಯದೊಳಗಿನ ರಾಜಕೀಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗಳು ಆದರ್ಶವಾದಿಗಳಿಂದ ದೂರಸರಿಯತೊಡಗಿದ್ದವು. ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ಭಾರತದ ಒಂದು ರಾಜ್ಯವಾಗಿತ್ತು. ಮೊದಲ ಶಾಸಕಾಂಗ ಸಭೆಯು ರೂಪುಗೊಂಡಿತ್ತು. ದೇಶದ ರಾಜಕೀಯ ಮುಖ್ಯಧಾರೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗುವುದರತ್ತ ನಾಗಾಲ್ಯಾಂಡ್ ಕ್ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಚುನಾವಣೆಗಳಾದ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಂ.ಎಲ್.ಎ ಒಬ್ಬನು ಸತ್ತುಹೋದನು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಖಾಲಿಸ್ಥಾನವುಂಟಾಗಿ ಉಪಚುನಾವಣೆಯನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದಿತು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಇಂತಹುದೇ ಒಂದು ಸದವಕಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಭಂಡಾರಿಯ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿಷಯವನ್ನೆತ್ತಿದನು. ಮೊದಲಿಗೆ, ಭಂಡಾರಿಗೆ ಇದು ತಮಾಷೆಯೆನಿಸಿತು. ನಂತರ ನುಂಗ್‌ಸನ್ ರಾಜಕೀಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವುದನ್ನು ತಳ್ಳಿ ಹಾಕಿದನು. "ನಿನಗೆ ಏನು ರಾಜಕೀಯ ಗೊತ್ತು?" ಎಂದನು. ಹಿಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮರಳಿ ಮುಂದುವರಿಸಿದನು, "ನಿನಗೆ ಯಾರು ಓಟು ಹಾಕಾರೆ? ನಿನ್ನ ಪಾರ್ಟಿ ಯಾವುದು? ಏನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ? ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರು ಈಗಾಗಲೇ ಯಾರನ್ನೋ ಆರಿಸಿದ್ದಾರೆ." ಹೌದು, ಮೆರೆನ್‌ನುಂಗ್‌ಬಾನನ್ನು ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಪಕ್ಷದವರು ಈಗಾಗಲೇ ನಾಮಕರಣ ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಮೊನ್ನೆ ತಾನೆ ಅವನ ಪ್ರಚಾರವು

ಅದ್ಭುತಿಯಾಗಿ ಶುರುವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ದೃಢವಾಗಿದ್ದನು. ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಮೂಡಿಸುವವರ ಹೊಸ ಗುಂಪಿನವರಾಗಿ, ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಶಾಸನಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ, ಅವರು ಹೆಚ್ಚು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಂದೂ, ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದ ಹೊಸ ಆರ್ಥಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೊಂದು ಹಿಡಿತವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಸಹಾಯವಾಗುವುದೆಂದೂ ಭಂಡಾರಿಯ ಮನವೊಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಭಂಡಾರಿಗೆ ಇದು ಮನದಟ್ಟಾಯಿತು. ಆದರೂ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿತನದ ಬಗ್ಗೆ ಅವನಿಗೆ ಸಂದೇಹವಿತ್ತು. ರಾತ್ರಿಯ ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ ಚರ್ಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನ ವಾದಗಳಲ್ಲಿದ್ದ ತೀವ್ರತೆ ಮತ್ತು ಹತಾಶೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವನ ಹಳೆಯ ಸ್ನೇಹಿತನು ಎಲ್ಲಾ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಸಭೆಯನ್ನು ಮಾರನೆಯ ದಿನವೇ ಕರೆದು ಅವರ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸಹಾಯವನ್ನು ಕೋಡೀಕರಿಸುವುದಾಗಿ ಭರವಸೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.

ಭಂಡಾರಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆ ಸಭೆಯು ತಡಸಂಜೆಯವರಿಗೂ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ಕೆಲವರು ಮೊದಲಿಗೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಪ್ರಸ್ತಾವವನ್ನು ಗೇಲಿ ಮಾಡಿದರೂ, ಇನ್ನುಳಿದವರು ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಒಳ್ಳೆಯ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಿದರು. ನಿನ್ನೆ ರಾತ್ರಿ ನಡೆದಿದ್ದ ಚರ್ಚೆಯಲ್ಲಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಭಂಡಾರಿಯು ತನ್ನದೇ ಆದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮಾತುಗಳಂತೆ ಹೇಳಿದನು. ಇದರಿಂದ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಆಶ್ಚರ್ಯವಾದರೂ, ಅವನ ಉಪಾಯಗಾರ ಸ್ನೇಹಿತನು ಹೇಳಿದ್ದರಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಒಳಿತಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಮುಂದುವರಿಯಲು ಬಿಟ್ಟನು. ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕಾರ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೊಬ್ಬನನ್ನು ಕಳಿಸುವ ಈ ಸುವರ್ಣಾವಕಾಶವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಭಂಡಾರಿಯು ಅವನ ಸಹವರ್ತಕರ ಮನವೊಲಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದನು. ಜೊತೆಗೆ, ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಕುಟುಂಬದ ಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗಿಂತ ಮೇಲಾದ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಘೋಷಿಸಿದನು. ಮತ್ತಷ್ಟು ವಾದವಿವಾದಗಳಾದ ನಂತರ ರಾತ್ರಿ ಹತ್ತರ ವೇಳೆಗೆ ಆ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ನಿರ್ಣಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರು: ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಅವರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುವುದೆಂದೂ, ಅವನು ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವುದೆಂದೂ ಮತ್ತು ಗೆದ್ದು ಬಂದಲ್ಲಿ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವುದೆಂದೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು. ಹಣಕಾಸನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವುದೇ ಈಗ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಶ್ನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವರು ವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಆ ನಗರದ ವರ್ತಕ ಸಮುದಾಯವನ್ನು ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಆದಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಕೋಡೀಕರಿಸಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಉಳಿದದ್ದು, ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ವರ್ತಕರ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಪುಟ್ಟ ವರ್ತಕರಾದ ಅಬ್ದುಲ್‌ಸತ್ತಾರ್ ಮತ್ತು ಕರೀಂನ

ಹೆಸರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿದ್ದರು. ವಿಪರ್ಯಾಸ ವೆಂದರೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನೇ ಇವರಿಗೆಲ್ಲ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಿತ್ತು. ಆದರೀಗ ಅವನ ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ ಒತ್ತಾಯದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರು! ಬೇರೇನೂ ಮಾಡಲು ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೆ ಕೊಡಲೇಬೇಕಾಗಿತ್ತು. ಅಂಥ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಅಧ್ಯಾಯವೊಂದು ಶುರುವಾಯಿತು.

ಭಂಡಾರಿಯ ತರಹ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಕುಟುಂಬದವರೂ ಸಹ ಅವನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮೊದಲಿಗೆ ಅನುಮಾನಾಸ್ಪದವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರು. ಅದಾಗಲೇ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದವರ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಪರವಾಗಿರುವ ಶಾಸನಸಭಾಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ಹುಚ್ಚುಸಾಹಸದ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಯಾವ ಸಂಬಂಧವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಮೊಂಡಾಗಿಯೇ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಇತಿಮಿತಿಗಳನ್ನರಿತಿದ್ದ ಅವರು ಹಣಕಾಸನ್ನು ಹೇಗಾದರೂ ಹೊಂದಿಸಿದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬೆಂಬಲ ನೀಡಲು ಸಾಕಷ್ಟು ಮಂದಿ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ, ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿನ ಕೆಲ ಅತ್ಯಪ್ತರು ಇವನಿಗೆ ತೆರೆಮರೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಂಡು ಅವರು ಸಹ ಮರು ಆಲೋಚನೆಯಲ್ಲಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಸಹೋದರನು ಎಂಎಲ್‌ಎ ಆಗುವುದನ್ನು ಅವರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದು ಬರಿಯ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರನಾಗುವುದರ ಬದಲು ಹೆಚ್ಚಿನ ಗೌರವಯುತವಾದುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ, ಅವನ ತಂದೆಯು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ನಿಧಾನವಾಗಿ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಬೆಂಬಲವು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದದ್ದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ಅವರೆಲ್ಲ ಕುಟುಂಬ ಸಹ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಗೆಲ್ಲುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯು ಬಹಳವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಉಳಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೂ ಹೇಳಿ, ಅದಾಗುವುದಾದರೆ ಕುಲದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯು ಮತ್ತಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಜೊತೆಗೆ, ಈ ಸಾಹಸದಲ್ಲಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ತೊಡಗಿರುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರದವರ ಬೆಂಬಲ ಬೇಕಿದ್ದರಿಂದ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಚಾರದ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು, ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬರ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿಯೋ, ಸಂದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿಯೋ ಅಥವಾ ಮದುವೆಗಾಗಿಯೋ ಕೊಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಈ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ, ಘನತೆಯೇ ಅತಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆಯಾಗಿತ್ತು. ಈ ಗೆಲುವನ್ನು ತಂದುಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವ ಬೆಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಲ್ಲವೆಂದು ಅವರು ಯೋಚಿಸಿದರು. ಈಗ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರೂ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ದೊಡ್ಡ ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪ್ರಚಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಂದೆಯೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದ್ದರು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಕುಟುಂಬದ ಒಂದು ಭಾಗ ಶಾಸನಸಭೆಯ ಕುರ್ಚಿಯೊಂದರ ಮೇಲಿರಬಹುದಾಗಿತ್ತು.

ಹಾಗಾಗಿ ಆಡಳಿತ ಪಕ್ಷದ ಭಾರೀ ಅಭ್ಯರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಸ್ವತಂತ್ರ ಗುಬ್ಬಿಯ

ನಡುವೆ ದೊಡ್ಡ ಕಾಳಗಕ್ಕಾಗಿ ವೇದಿಕೆ ಸಿದ್ಧವಾಯಿತು. ನುಂಗ್‌ಸಂನ್‌ನು ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಹೊಸ ಮನೆಯು ರಾತ್ರೋರಾತ್ರಿ ಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಕೇಂದ್ರ ಸ್ಥಳವಾಯಿತು. ಹಗಲು ರಾತ್ರಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಯಗಳಲ್ಲೂ ಜನರು ಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಹೊರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಹವ್ಯಾಸಿ ಸಂಗೀತ ತಂಡವೊಂದು ಒಂದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗೆ ನಿರಂತರ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿ, ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತದಿಂದ ಇಡೀ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಚೈತನ್ಯಶೀಲವನ್ನಾಗಿಸುವೆವೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಮುಂದಿನ ವರಾಂಡಾದ ಮೇಲಿನ ಖಾಲಿ ಜಾಗವನ್ನು ಆಕ್ರಮಿಸಿಕೊಂಡು, ತಮ್ಮ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಗೀತೆಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಅವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಒಂದು ಡ್ರಮ್‌ಸೆಟ್ ಅನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡರು. ಆಗಿಂದಾಗ್ಗೆ ತಲೆದೋರುತ್ತಿದ್ದ ಪವರ್‌ಕಟ್‌ನ್ನು ಮರೆಮಾಡುವುದಕ್ಕಿಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಗ್ಯಾರೇಜ್ ಮಾಲೀಕನೊಬ್ಬನು ತನ್ನ ಹಳೆಯ ಲಾರಿಬ್ಯಾಟರಿಯನ್ನು ಅವರ ಧ್ವನಿವರ್ಧಕಕ್ಕಾಗಿ ತಂದುಕೊಟ್ಟನು. ಆರಂಭವಾದ ಮೇಲೆ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ದನಿಯಲ್ಲಿ, ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳದಿರುವ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಹರಿಬಿಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವರ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಸಂಗೀತವೆಂಬ ಶಬ್ದವು ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಮುಳುಗಿಸಿತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸಂಗೀತ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಸಹಿಸಿಕೊಂಡರು. ದಿನೇ ದಿನೇ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಡೆಯಿಲ್ಲದ ಭೋಜನ ಸವಿಯುವವರಿಗಾಗಿ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಲಾರನೆಂದು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಹೇಳಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಮನೆಯ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ಅಡುಗೆಮನೆಯು ಮೇಲೆದ್ದಿತು. ಈ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಡುಗೆಮನೆಯ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ನುಂಗ್‌ಸಂನ್‌ನ ದೂರದ ಮಲಸಹೋದರನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡನು. ಇಬ್ಬರು ಭಾರೀ ತೂಕದ ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಅವನ ಸಹಾಯಕರಾದರು. ಎರಡೂ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಶಿಬಿರಗಳಲ್ಲಿ ದೊರಕುವ ಉಚಿತ ಧಾರಾಳ ಮದ್ಯವನ್ನು ಸವಿದ ಅನೇಕ ರೌಡಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಇಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಹುದಾದ ದಾಂಧಲೆಗಳಿಗೆ ಈ ತೂಕದ ಮನುಷ್ಯರು ಭಯಭೀತರಂತಿದ್ದರು. ಈ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಾಕಶಾಲೆಯು ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ತೆರೆದೇ ಇರುತ್ತಿತ್ತು. ಆಗ ಸ್ವಲ್ಪ ತಲೆ 'ತಿರುಗಿದ' ಸಹೋದರನು ಬಕೆಟ್‌ಗಳಿಟ್ಟು ನೀರನ್ನು ಸುರಿದು ಒಲೆಯನ್ನು ಆರಿಸುವಂತೆ ತನ್ನ ಬಲಭೀಮರಿಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದನು. ನಂದಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೆಂಡಗಳ ದೊಡ್ಡ ಬುಸುಗುಡುವ ಶಬ್ದವು ಅಡುಗೆಭಟ್ಟರು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ ಹೊರಡುತ್ತಿರುವ ಸೂಚನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಆ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ದೃಶ್ಯಾವಳಿಯು ಅಂಕಿಯಿಲ್ಲದ ಜಾತ್ರೆಯಂತೆ ಕಾಣಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ಯಾವುದೇ ಅಹಿತಕರ ಘಟನೆಗಳೂ ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಭಂಡಾರಿ ಮತ್ತು ಆತನ ಜೊತೆಯ ಐದು ಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯವು ಬಯಸಿದ್ದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಅನೇಕ ಯುವಕರು

ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರಲ್ಲಿನ ತಟಸ್ಥರನ್ನು ನುಂಗ್‌ಸಂನ್ ಕಡೆಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ನಡೆದ ಪ್ರಚಾರವು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆಯಿತು. ಆದರೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಗಳೂ ನಡೆಯದಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅನಿರೀಕ್ಷಿತ ಘಟನೆಯೊಂದು ಅದರ ಮೇಲೆ ತಣ್ಣೀರೆರಚಿತು. ಪ್ರಚಾರಕಾರ್ಯ ಮುಗಿಯುವ ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳ ಮುನ್ನ ಎದುರಾಳಿ ಶಿಬಿರದವರು ನಗರದೊಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ತೆಗೆದರು. ಕೂಗುತ್ತ, ಡ್ರಂ ಬಾರಿಸುತ್ತ, ಬಾಟಲಿಯಿಂದ ಗುಟ್ಟುಕರಿಸುತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದರು. ನೂರಾರು ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ಹೊತ್ತುಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ವಾಹನಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಇಡೀ ನಗರವೇ ಹೊರಬಂದಿತ್ತು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ನುಂಗ್‌ಸಂನ್ ಶಿಬಿರದವರಿಗೆ ಯಾವ ಸುಳಿವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಿರುವ ಎದ್ದು ಕಾಣುವ ಬೆಂಬಲದ ಪ್ರದರ್ಶನವು ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಜನರ ದೊಡ್ಡ ದನಿಯು ನುಂಗ್‌ಸಂನ್ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನು ನಿರಾಶೆಗೊಳಿಸಿತು. ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಚಾರದ ಬಗ್ಗೆ ಯಾವ ಹಿಂದಿನ ಅನುಭವವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಮತ್ತು ಹೊಸ ವಿಚಾರಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ನುಂಗ್‌ಸಂನ್‌ನ ಪ್ರಧಾನ ಏಜೆಂಟರುಗಳು ಕೇವಲ ಜನರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ ಸಂಧಿಸಿ ನುಂಗ್‌ಸಂನ್‌ಗಾಗಿ ಮತ ಯಾಚಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನರಾಗಿದ್ದರು. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ತೆರೆದ ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ ಬಂದ ನಿಷ್ಠಾವಂತ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರುಗಳಿಗೆ ಎಡಬಿಡದೆ ದಾಸೋಹಕಾರ್ಯ ನಡೆದೇ ಇತ್ತು. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಮಂಕು ಬಡಿದ ವಾತಾವರಣದ ಮಧ್ಯೆಯೂ ಮುಖ್ಯ ಸಂಘಟಕನಾದ ಭಂಡಾರಿಯು ಶಾಂತಮುದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ತಮ್ಮದೇ ಕಾರ್ಯಕರ್ತರ ಮೇಲೆ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜನಿಕರ ಮೇಲೆ ಆ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿವಾರಿಸುವುದೆಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವರು ಸಹ ಒಂದು ದೊಡ್ಡ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಹೊರಡಿಸುವುದೆಂದು ಅವನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರತನಾದನು: ನಗರದಲ್ಲಿನ ಅವರ ಸಹವರ್ತಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ದೂರವಾಣಿಯ ಮೂಲಕ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ ಮಾರನೆಯ ದಿನದಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾದ ಮೆರವಣಿಗೆಗಾಗಿ ಅವರ ಲಾರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು. ಜೀಪ್ ಮಾಲೀಕರನ್ನು ಸಹ ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

ಯುವ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರಲ್ಲಿ ಇಮ್ರಾಂಗ್ ಎನ್ನುವ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನಿದ್ದನು. ಅವನು ಯೋಚಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಬೀರಿದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಮರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಅವರ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಭಂಡಾರಿಯು ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಅದನ್ನು ವಿವರಿಸಿದನು. ಅವನು ಆಸಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿ ತಕ್ಷಣವೇ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಕೆಲವೇ ಘಂಟೆಗಳೊಳಗೆ ಇಮ್ರಾಂಗ್‌ನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಲು ಏನು ಕ್ರಮತೆಗೆದು

ಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದನು? ಅವನಿಗೆ ಕೆಲವು ವಸ್ತುಗಳು ಬೇಕೆಂದು ಇಮ್ರಾಂಗ್ ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆ, ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ಹಾಕುವ ಬಣ್ಣದ ಹಲವಾರು ಡಜನ್ ಪೊಟ್ಟಣಗಳು, ಸೆಣಬಿನ ಹಗ್ಗಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣದ ಮತ್ತು ಉದ್ದದ ಬಿದಿರಿನ ಗಳಗಳು. ಈ ಗುಂಪಿನೊಳಕ್ಕೆ ಅವನ ಕೆಲವು ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನು ಸೇರಿಸಿಕೊಂಡು ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿದರು. ಆದರೆ ಸಂಜೆ ಆರರ ವೇಳೆಗೆ ಸಂಗೀತದ ತಂಡವನ್ನು ಕಳುಹಿಸಿಬಿಡಬೇಕಿತ್ತು. ಸ್ವಘೋಷಿತ ಸಂಗೀತಗಾರರಿಗೆ ಇದು ಇಷ್ಟವಾಗ ದಿದ್ದರೂ ಪ್ರಚಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಏಜೆಂಟನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಒಪ್ಪಲೇಬೇಕಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ಮನಸ್ಸಿನೊಳಗೆ ಕಿಟ್ಟದಾಗಿ ಬೈದುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಅರೆಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದರು.

ಬಿಳಿಯ ಬಟ್ಟೆಯ ಮೇಲೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಗುರುತು ಮತ್ತು ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸುವುದೆಂಬುದು ಇಮ್ರಾಂಗ್‌ನ ಯೋಜನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳಿಂದ ಟ್ರಕ್‌ಗಳನ್ನು ಸಿಂಗರಿಸಬಹುದಿತ್ತು. ಚಿಕ್ಕ ತುಂಡುಗಳನ್ನು ಧ್ವಜಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಚುನಾವಣಾ ಚಿಹ್ನೆಯಾದ ಕೊಕ್ಕರೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು. ಅವರ ಬಳಿಯಿದ್ದ ಕೆಲವೇ ಘಂಟೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಅಸಂಭವವಾಗಿ ಕಂಡಿತು. ಆದರೆ ಇಮ್ರಾಂಗ್‌ನ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತೆಯನ್ನು ಅವರು ಗುರುತಿಸಿದ್ದರು. ಅವನೊಬ್ಬ ಯಶಸ್ವಿ, ಸುಶಿಕ್ಷಿತ ಕಲಾಕಾರನಾಗಿ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಚಿತ್ರಣಗಳು ಮತ್ತು ಫಲಕಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನೊಂದಿಗಿದ್ದ ಹುಡುಗರೆಲ್ಲ ಆರಂಭಿಕ ಹಂತದವರಾಗಿದ್ದರು. ಇಮ್ರಾಂಗ್‌ನ ಸೂಚನೆಗಳಂತೆ ಆ ನಿಷ್ಣಾವಂತ ಚಿತ್ರಕಾರರ ತಂಡವು ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿತು. ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಹೆಂಡತಿಯು ಸೂಪ್, ಟೀ, ಕಾಫೀ ಮತ್ತಿತರ ರುಚಿಕರ ತಿಂಡಿತಿನಿಸುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಇಬ್ಬರು ಸಹಾಯಕರುಗಳು, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಾಕಶಾಲೆಯಿಂದ ವಿಶೇಷ ಭೋಜನವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟರು. ಆ ಹುಡುಗರುಗಳು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದ ಸೌಂದರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಅವರು ಆ ಕೋಣೆಯೊಳಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟಾಕ್ಷಣ ಊಟದ ಟ್ರೇಗಳನ್ನು ಇನ್ನೇನು ಬೀಳಿಸಲಿದ್ದರು. ಅವರ ಕಣ್ಣುಗಳ ಮುಂದಿದ್ದ ಆ ಸೌಂದರ್ಯವು ಅಷ್ಟೊಂದು ಮನಸೂರೆಗೊಳ್ಳುವಂತಿತ್ತು. ಧ್ವಜಗಳ ಮೇಲೆ ಭಿತ್ತಿ ಚಿತ್ರಗಳ ಮೇಲಿದ್ದ ಅವುಗಳನ್ನು ಮುದ್ದಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟಿನೋಡಿ “ಅದು ಹೀಗೆಯೇ ಕಾಣುವುದು” ಎಂದು ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು. ಬೆಳಗಿನ ಜಾವದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಆ ಮನೆಯ ತುಂಬ ಬ್ಯಾನರ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳನ್ನು ಒಣಗಲು ಜಾಗ ಸಿಕ್ಕಕಡೆಯೆಲ್ಲ ನೇತುಹಾಕಿದ್ದರು. ವಿರೋಧಿಗಳು ನಡೆಸಿದ್ದ ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಿರಾಶರಾಗಿದ್ದ, ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದ ಪ್ರಚಾರಕರನ್ನು ಪುನಶ್ಚೇತನಗೊಳಿಸಬಹುದಾದ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯ ಹರಿಕಾರನಾಗಿತ್ತು. ಆ ಜೀವ ತುಂಬಿದ ಸುಂದರ ಕೊಕ್ಕರೆ ಆ ಕೋಣೆಯನ್ನು

ಹೊಕ್ಕ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಹಾಗೆನಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

ಬೆಳಗಿನ ವೇಳೆಗೆ ಅವನ ಸಹಪ್ರಚಾರಕರ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಭಂಡಾರಿಯು ಬಂದನು. ರಾತ್ರಿಯೊಳಗಾಗಿ ಇಮ್ರಾಂಗ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತರೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ಮಾಡಿದ್ದ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನೂ ಚಕಿತನಾದನು. ಪ್ರಸ್ತಾವಿಸಿದ್ದ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಫಲಿತಾಂಶವನ್ನು ಇತ್ಯರ್ಥಗೊಳಿಸುವುದಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವನಿಗೆ ನಿಶ್ಚಿತವಾಯಿತು. ಅದನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಂಡು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಮತದಾರರಿಗೆ ಬಹುದೊಡ್ಡ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಕೊಡಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡನು. ಹಿಂದಿನ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಲಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿದು ರೌಡಿಗಳಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕರನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು. ಅದರ ಬದಲಾಗಿ ಅವರ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿ, ಸೌಮ್ಯವಾಗಿ ಜರುಗಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡನು. ಅವನ ಎಲ್ಲಾ ಬೆಂಬಲಿಗರನ್ನೂ ಕರೆದು, ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯುವಕರ ಮತ್ತು ಹಿರಿಯರ ಮಿಶ್ರಗುಂಪುಗಳು ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಮೆರವಣಿಗೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಮಲಿನ, ಅಸಭ್ಯ, ಅಶಿಸ್ತಿನ ವರ್ತನೆಯನ್ನೂ ಸಹಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಕಟುವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೆರುಗನ್ನು ಸೇರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರ ಮನವೊಲಿಸಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ವೇಷವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲಿನ ವಸ್ತ್ರದ ಜೊತೆಗೆ ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು. ಪ್ರತಿ ವಾಹನದಲ್ಲಿಯೂ ಅಂಥ ಒಬ್ಬ ವಿಶೇಷ ವಸ್ತ್ರಧಾರಿಯನ್ನು ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ಕೇಂದ್ರ ಬಿಂದುವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಅವನ ಸುತ್ತ ಯುವಕರನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು. ವಾಹನದ ತುಂಬ ಜನರಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಅವನು ಮತ್ತಿತರ ಪ್ರಚಾರ ಸಂಘಟಕರು ಜೀಪುಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಲಾರಿಗಳ ಹಿಂದೆ ಹೋಗುವುದೆಂದು ಆಯೋಜಿಸಲಾಯಿತು. ಡ್ರಂ ಬಾರಿಸುವುದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯದ್ವಾ ತದ್ವಾ ಕಿರುಚುವುದಾಗಲೀ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಮುಖ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ “ಓಟು ಹಾಕಿ” ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಕೂಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಒಬ್ಬರಾದ ಮೇಲೆ ಒಬ್ಬರಂತೆ ಮೊದಲ ಲಾರಿಯಿಂದ ಕೊನೆಯ ಲಾರಿಯವರೆಗೆ ಹತ್ತು ನಿಮಿಷಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಕೂಗುವುದೆಂದು ಸೂಚಿಸಿದನು.

ಬಿಸಿಲಿದ್ದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಎರಡು ಘಂಟೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ, ಆಯೋಜಿಸಿದಂತೆ, ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಆವರಣದಿಂದ ಆರಂಭವಾಯಿತು. ಪ್ರಚಾರದ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಲವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಘಂಟೆಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಲಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಸ್ತುಬದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಹಿರಿಯರ ಮತ್ತು ಕಿರಿಯರ ಗುಂಪುಗಳಿದ್ದವು. ಸುಂದರವಾದ ಧ್ವಜಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾನರ್‌ಗಳಿದ್ದವು. ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತ, ಮಧುರವಾಗಿ ಕೂಗುತ್ತ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಸಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಂದಿನ ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ್ದ ನಗರವಾಸಿಗಳು ಇದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲಿಗೆ

ವಿಸ್ತೃತರಾದರು. ನಗರದ ಮುಖ್ಯ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಮುಂದೆ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಈ ಹೊಸ ನೋಟವನ್ನು ನೋಡಲು ಹೊರಬಂದು ನಿಂತಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು. ಅಂಥ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಶಿಸ್ತು ಸಂಯಮದ ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅವರೆಂದೂ ಕಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಇನ್ನೊಂದು ಮೆರವಣಿಗೆಯನ್ನೂ ಅವರು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶೀಷೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದ ಕುಡುಕರ ಆಭರಣಗಳು ಕಣ್ಮಂದೆ ಬಂದವು. ಹಿಂದಿನ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ನಗರದೊಳಗಿನಿಂದ ಎರಡು ಘಂಟೆಗಳ ಕಾಲ ಸುವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಸಾಗಿ ಬಂದ ಮೆರವಣಿಗೆಯು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗಿ ನಡೆದು ಶಿಬಿರಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿತು. ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಂತೆ ತಿಂದು ತೇಗಿದರು. ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿನ ಕ್ರಮಬದ್ಧ ಮಾನವವರ್ತನೆಯ ಜೊತೆಗೆ ನಗರವಾಸಿಗಳ ಮನಗಳಲ್ಲಿ ಹಸಿರಾಗಿ ಉಳಿದದ್ದೇನೆಂದರೆ ನಿಧಾನವಾಗಿ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಹಾರುತ್ತಿದ್ದ ಸುಂದರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಬ್ಯಾನರುಗಳು ಮತ್ತು ಧ್ವಜಗಳು. ಹಲವು ವರ್ಷಗಳಾದ ಮೇಲೂ ಸಹ ಹಿರಿಯರು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದುದೇನೆಂದರೆ ಆ ದಂತಕಥೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶ್ವೇತ ಪಕ್ಷಿಗಳ ನೋಟವು ಅವರ ವಂಶವಾಹಿಯಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಮೂಲ ಅಂಶವನ್ನು ನೆನಪಿನೊಳಗಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿ ತೆಗೆದಿದ್ದಂತಿತ್ತು. ಒಳಗಿನ ಗಾಢ ಅರಣ್ಯದೊಳಗಿನ ಎತ್ತರದ ಮರಗಳ ಮೇಲಿಂದ ಹಾರಿಬಂದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಜನರಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಪಷ್ಟ ಸಂದೇಶದೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಮೆರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಲು ಬಂದಂತಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಾಚೀನ ವಂಶಪಾರಂಪರಿಕ ಚಿಹ್ನೆಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಚುನಾವಣಾ ಕಛೇರಿಯು ಈ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿದ್ದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅದೃಷ್ಟದ ಕಾಕತಾಳೀಯವೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಹಲವಾರು ಮತದಾರರಿಗೆ ಅವನ ಪರವಾಗಿ ಒಲಿದಿದ್ದ ನಿರ್ಧಾರಿತ ಅಂಶವಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಬೇರೆ ಯಾವ ಅವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗದಿದ್ದ ರಾಜಕೀಯ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದು ಮಿಗಿಲಾಗಿತ್ತು.

ಚುನಾವಣೆಯ ದಿನ ಬಂದಿತು. ಜಾಗರೂಕತೆಯ ಕ್ರಮವಾಗಿ, ಲಾರಿಗಟ್ಟಲೆ ದಿನಗೂಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರನ್ನು ಕಟ್ಟಡ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆ ನಿರ್ಮಾಣದ ಜಾಗಗಳಿಂದ ಅತಿರಿಕ್ತ ಮತದಾರರಾಗಿ ಕರೆದು ತಂದು ಕೊಕ್ಕರೆಯ ಚಿಹ್ನೆಯ ಮುಂದೆ ಮತ ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಅವರ ಸರತಿಗಾಗಿ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದವ ನೊಬ್ಬ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು- “ಆ ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ನಾವು ಮತವನ್ನು ಏಕೆ ಹಾಕ ಬೇಕು?” ತಕ್ಷಣವೇ, ಸಾಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು, “ ಈ ರೀತಿಯ ಹಣ, ಹೆಂಡ ಮತ್ತು ಉಚಿತ ಊಟ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ ಸೂಚನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಹಾವಿನ ಚಿಹ್ನೆಯ ಮೇಲಾದರೂ ನಾನು ಮತ ಹಾಕುತ್ತೇನೆ.” ಸಾಲಿನ ಹಿಂದೆ ಮುಂದೆ

ತಾರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗುಂಪಿನ ನಾಯಕನು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಭ್ಯತೆಯಿಂದಿರಿಸಲು ಹೇಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಲು ತಾಕೀತು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬಂದನು. ಧ್ವನಿ ತಗ್ಗಿಸಿ ಅವರದೇ ಆದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು, “ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಿ, ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಮತವನ್ನು ಹಾಕಿ. ಹಕ್ಕಿಯ ಮೇಲೆ ಮಾತ್ರ ಯಾರಾದರೂ ಅವಿಧೇಯರಾದರೆ ಅದನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಕಂಡುಹಿಡಿಯಲಾಗುವುದು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ ಅಂತ ಗೊತ್ತಿದೆ ಅಲ್ಲ.” ಸದ್ದುಗದ್ದಲ ಮಾಡದೇ ಇರಲು ಎಚ್ಚರಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಕೆಳಗೆ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲು ಮತ್ತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡದಿದ್ದರೆ ಅವರಿಗೆ “ಏನಾಗುತ್ತದೆ” ಯೆಂದು ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವರವರ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಕರಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರು. ಈ ಗುಂಪಿನ ಸರದಿ ಬಂದಾಗ ಮತಗಟ್ಟೆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಎದ್ದು ನಿಂತು ಅವಸರವಾಗಿ ಮೂತ್ರಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಲ್ಲಿಂದ ಕಣ್ಮರೆಯಾದನು. ಆ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ಒಬ್ಬ ಯುವ ಗುಮಾಸ್ತನು ಗಾಬರಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಅವರು ನಿಜವಾದ ಮತದಾರರೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದನ್ನು ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಿದ್ದ, ಅವರು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕಾಗದದ ತುಣುಕುಗಳನ್ನು ಪರಿವೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವನು ಮರೆತನು. ಮತಗಟ್ಟೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಿಟ್ಟನು. ಮತಚೀಟಿಯೊಳಗಿಂದ ಅವರತ್ತಲೇ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಕ್ಷಿಯ ಮೇಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಗುದ್ದಿದ್ದರು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪಾಕಶಾಲೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಕುಡಿಸಿ, ತಿನ್ನಿಸಿ, ಐವತ್ತು ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಜೇಬಿಗಳಿಸಿ ಕಳಿಸಲಾಯಿತು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಋಷಿಗೊಂಡ ಗುಂಪನ್ನು ಅವರವರ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೆ ಬಿಡಲಾಯಿತು.

ಎಣಿಕೆಯ ದಿನವೂ ಬಂದಿತು. ಅರೆಮನಸ್ಸಿನ ಅವ್ಯವಹಾರದ ದೂರು ಪ್ರತಿ ದೂರುಗಳನ್ನು ಚುನಾವಣಾಧಿಕಾರಿಯು ಸ್ವೀಕರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕೊನೆಯ ಸುತ್ತಿನ ಎಣಿಕೆಯು ಮುಗಿದಾಗ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಸಾಕಷ್ಟು ಬಹುಮತದಿಂದ ಗೆದ್ದದ್ದು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಎರಡು ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಸಾಗಿದ ಹಬ್ಬದೊಟ, ಮೋಜಿನಾಟಗಳು ಮುಗಿದಾದ ಮೇಲೆ ಆ ಪಾಕಶಾಲೆಯನ್ನು ತೆಗೆಯಲಾಯಿತು. ಆ ದೂರದ ಸಹೋದರ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಹಾಯಕರುಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡಮೊತ್ತದ ಪಾವತಿಯಾಯಿತು. ದಣಿದ ಸಂಗೀತ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು ಆ ಸಂಗೀತಗಾರರು ತಮಗೆ ದೊರಕಿದ ಮತ್ತು ದೊರಕಬೇಕಾದ ‘ಬಹು’ಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚೌಕಾಶಿ ಮಾಡುತ್ತ, ಒಳ್ಳೆಯ ಸಂಗೀತದ ಬಗ್ಗೆ ಜನರಿಗಿಲ್ಲದಿರುವ ಅಭಿರುಚಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಅವರ ಜಿಪುಣತನದ ಬಗ್ಗೆ ಗೋಣಗುತ್ತ ಮನೆಯತ್ತ ಹೊರಟರು. ಆ ಸುಂದರ ಪಕ್ಷಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಇಮ್ರಾಂಗ್‌ನನ್ನು ಅನೇಕರು ಹೊಗಳಿದರು. ವಿರೋಧಿಗಳ ಶಿಬಿರದಿಂದಲೂ ಕೆಲವರು

'ಆ ಪಕ್ಷಿಯಿಂದಾಗಿಯೇ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ಗೆ ಮತಗಳು' ಬಂದಿದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿದರು. ಆದರೆ ಗೆದ್ದವನಿಂದ ಇಮ್ರಾಂಗ್‌ಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ದೂರದ ಅಸ್ವಪ್ನ ಪ್ರತಿಫಲದ ಭರವಸೆಗಳು ಮಾತ್ರ. ಅದನ್ನು ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಮರೆತುಬಿಡಲಾಯಿತು. ಭಂಡಾರಿ ಮತ್ತು ಅವನ ಆಯ್ದು ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳಿಗೆ ಅವರ ಪಾಲಿನ ಶ್ರಮಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರತಿಫಲವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಂತರ ಬರುವುದಿತ್ತು. ಭಂಡಾರಿಯು ಕಾಯುವುದಕ್ಕೆ ತಯಾರಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ಪಾಲಿನ 'ಮಾಂಸದ ಪಾಲಿ'ಗಾಗಿ ಸರಿಯಾದ ಸಮಯಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯ್ದು ಕೇಳಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನಿದ್ದನು. ಅವನ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಮೂಲನಿವಾಸಿಗಳೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಮಸೂದೆಯೊಂದನ್ನು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಲು ಬೇಕಾದ ಆಂದೋಲನವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಹೊಸ ಶಾಸಕನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಮಾಡಲು ಬಯಸಿದನು.

ಮಾರನೆಯ ಸಂಜೆಗೆ ಭಂಡಾರಿಯು ಆಯ್ದು ಗುಂಪು ಹೊಸ ಶಾಸಕನ ಮನೆಗೆ ಒಂದು ವಿಜಯೋತ್ಸಾಹದ ಕೂಟಕ್ಕಾಗಿ ಬಂದರು. ಆದರೆ, ಅದಾಗ ತಾನೇ ಮುಗಿದಿದ್ದ ಭರದ ಪ್ರಚಾರದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಆತಿಥೇಯರು ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರು. ಮುಂದುವರಿದ ಕೂಟಕ್ಕಾಗಿ ಯಾರೂ ತಯಾರಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದೆರಡು ಕುಡಿತಗಳಾದ ಮೇಲೆ ನುಂಗ್‌ಸನ್ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿಟ್ಟು ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಕೆಲವರು ಮಾತ್ರ ಇನ್ನೂ ತೂರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳಂತಲ್ಲದೇ, ಈವತ್ತು ಹನ್ನೊಂದರ ವೇಳೆಗಾಗಲೇ ಎಲ್ಲರೂ ಹೊರಟು ಹೋಗಿದ್ದರು. ಮನೆ ಕೂಡ ಮುಚ್ಚಿದಂತೆ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಗದ್ದಲದ ನಂತರದ ಧಿಡೀರ್ ಮೌನ ಮತ್ತು ಹಿಂದಿನ ರಾತ್ರಿಗಳ ಗಲಿಬಲಿಯಿಲ್ಲದೆ ಆ ಸುತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ರೀತಿಯ ಅಸಹಜತೆಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿತು. ಪರಸ್ಪರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದೆ ಎಂಎಲ್‌ಎ ಮತ್ತು ಅವನ ಹೆಂಡತಿಯು ಹಾಸಿಗೆಯಲ್ಲುಳಿದರು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಅವಧಿಯು ಮುಗಿಯುತ್ತಾ ಬಂದಿತ್ತು. ಅವನ ಪರವಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಮುಗಿಸಲು ಭಂಡಾರಿಗೆ 'ಪವರ್ ಆಫ್ ಅಟಾರ್ನಿ'ಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ಹಾಗಾಗಿ, ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಂದರೆ ತನ್ನದೇ ಆದ ವೈಯಕ್ತಿಕತೆಯನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಯಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿಯೊಬ್ಬನು ಹೊಸ ವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಿದ್ದನು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಅದೊಂದೇ ಅರ್ಹತೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗವುಳಿದಿದ್ದು. ಅವನ ಜೀವನದಲ್ಲಿನ ಒಂದು ಪರ್ವವು ಮುಗಿದಿತ್ತು. ಅಂಥದೇ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಈ ಹೊಸ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಕೈಹಾಕಲಾಗಿತ್ತು. ಬಿರುಸಿನ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಈ ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದು ಕೆಲವರ ಗಮನ ಸೆಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಬರುವ ಹಾದಿಬದಿಯಲ್ಲಿ ಅದಷ್ಟೊಂದು ಗಾಯಾಳುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿದ್ದನೆಂದು ಅವರಿಗೆ ಗೊತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನ

ಅಭ್ಯರ್ಥಿತನವನ್ನು ಘೋಷಿಸಿದ ಕ್ಷಣವೇ ಅವನ ಉಪಗುತ್ತಿಗೆದಾರರು ಕೆಟ್ಟದ್ದರ ಬಗ್ಗೆ ಭಯಪಡಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವನ ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಅವರಿಗೆಂದೂ ಪೂರ್ಣ ಪಾವತಿ ಸಿಕ್ಕಿರಲಿಲ್ಲ. ಈಗ ಅವನು ಗೆದ್ದಾದ ಮೇಲೆ ಬಾಕಿ ಪಾವತಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮರೆತುಬಿಡಬೇಕಿತ್ತು. ಫಲಿತಾಂಶದ ಘೋಷಣೆಯಾದ ಬಳಿಕವಂತೂ ಅವರ ಭಯಗಳು ನಿಜವಾಗಿ, ಅವರವರ ಖಾತಾಗಳಲ್ಲಿನ ಅವನ ಭಾಗಗಳನ್ನು ದುಃಖದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹಾಕಿದ್ದರು. ಅವರಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೊಟ್ಟೆ ಉರಿಸಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದು ದೇಣಿಗೆಯಲ್ಲದೆ ಚಂದಾಹಣವೆಂಬ ವಾಸ್ತವಾಂಶ. ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಭರವಸೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ತೊಂದರೆ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಚಾರದ ಖರ್ಚಿಗಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆದಾರರ ಸಂಘದ ಆಣತಿಯ ಮೇರೆಗೆ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದದ್ದು ಒಂದು ವಿಪರ್ಯಾಸವೇ ಸರಿ. ಚತುರ ವರ್ತಕರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ಈ ಹೊಸದಾಗಿ ಬೆಳೆದ ಗುಂಪಿನಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿನ ಅಧಿಕಾರದ ಕಣದಲ್ಲಿನ ಹೊಸ ಶಕ್ತಿಯೊಂದಿಗೆ ಗುರುತಿಸಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ಉಳಿವಿನ ಒಳಿತಿಗಾಗಿ ಗೋಣಗಾಡದ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗಾಗಿ ಅಬ್ದುಲ್ ಸತ್ತಾರ್‌ಗಳು, ಕರೀಂಗಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಸಣ್ಣಪುಟ್ಟ ಸರಬರಾಜುದಾರರು ತಮ್ಮ ಗಾಯಗಳಿಗೆ ತಾವೇ ಮುಲಾಯಮ್‌ನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಯಿತು. ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹೊಸದಾಗಿ ಆಯ್ಕೆಯಾದ ಶಾಸಕನು ಕೊಹಿಮಾಗೆ ಹೋಗಿ ಪ್ರಮಾಣವಚನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಶಾಸನಸಭೆಗೆ ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾಗಲು ತಯಾರಿಯನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದನು.

ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೆರೆನ್ನಾಳಿಗೆ ಬೇರೆಯದೇ ಕಥೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅವಳ ಕೈಲಿ ಎಷ್ಟು ಸಾಧ್ಯವೋ ಅಷ್ಟು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಬೆಳೆದು ಅವನಿಗೆ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡಲು ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡ ದಿನದಿಂದಲೂ ಅವಳ ಹೊಲದಲ್ಲಿನ ಬಹು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದಂತೆಲ್ಲ ಇದೇ ಬೆಳೆಯನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದಳು. ಹಳ್ಳಿಗರಿಗೆ ಇದೊಂದು ತಮಾಷೆಯೆನಿಸಿತ್ತು ಶುರುವಿನಲ್ಲಿ. ವರ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಇದನ್ನೇ ಮಾಡಿ ಅವಳ ಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಫಲವಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣವನ್ನು ಗಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೆರೆನ್ನಾ ಎಂದೇ ಜನರು ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಮೊದಲಿಗೆ ಈ ಅಡ್ಡ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅವಳಿಗೇನೂ ಅನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಹಣ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟ ಪಟ್ಟಳು. ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನೆಂದು ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಚಿಂತೆಯಾಗತೊಡಗಿತು ಏಕೆಂದರೆ ಉಳಿದ ವರ್ಷಗಳಂತಲ್ಲದೆ ಈ ಋತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅವಳ ಜಮೀನಿನ ಜೊತೆಗೆ ಪಕ್ಕದ ಜಮೀನಿನ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಹ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಮೇಲೆ, ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯನ್ನು

ಬೆಳೆದಿದ್ದಳು. ಚುನಾವಣೆಯ ಫಲಿತಾಂಶವು ಬರುವ ವೇಳೆಗೆ ಮೆರೆನ್ನಾಳ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳು ಬಲಿತು ಹಸಿರಿನಿಂದ ಹಳದಿ ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಕೊಳ್ಳುವವರು ಇದ್ದಾರೋ ಇಲ್ಲವೋ ಅವಳಂತೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಯ್ಯಲೇ ಬೇಕಿತ್ತು. ತುಂಬಾ ಪ್ರಯಾಸಪಟ್ಟು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದಳು. ಎಂದಿನಂತೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಅವಳ ಮನೆಯ ಹಿಂಭಾಗದ ಬಿದಿರಿನ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲೆ ಜೋಡಿಸಿದಳು. ಅದರ ಈ ವರ್ಷ ಅತಿರಿಕ್ತ ಬೆಳೆಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಅಟ್ಟದ ಮೇಲಿನ ಜಾಗ ಸಾಕಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳನ್ನು ಮರಗಳ ಒಟ್ಟಣೆಯ ಮೇಲೂ ಜೋಡಿಸಬೇಕಾಯಿತು. ಈ ಅಧಿಕ ಬೆಳೆಯ ಜೊತೆಗೆ ಅವಳನ್ನೂ ಪೂರ್ತಿಯಾಗಿ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನು ಕಡೆಗಣಿಸುವನೆಂದು ಅವಳು ಅಂದುಕೊಳ್ಳದೆ ಇನ್ನೂ ಆಸೆಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹೇಗಾದರೂ ಅವನು ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದೆಂದು ಎದುರುನೋಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಈಗ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತ ಭಂಡಾರಿಯು ಅವನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಬೆಳೆದ ಬೆಳೆಯಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಗೆ ಅವನು ಪ್ರಾಯಶಃ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಬಹುದೆಂದು ಆಶಿಸಿದಳು. ಯಾವ ಖರೀದಿದಾರರೂ ಬರದಿದ್ದರೆ ಅದು ಅವಳ ಮೇಲೆ “ಹೊರೆ”ಯಾಗುವುದೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಅವನ ಸ್ನೇಹಿತನಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನಿಂದಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ಸಂದೇಶವು ಬಂದಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಸಹೋದರನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿನ ಈ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಜೀವನೋಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಮುಗ್ಧ ಬಡ ಹೆಂಗಸು ಈಗ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಜಿಸಿದವಳಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಳು. ಮೋಸಹೋದವಳಂತೆ ಭಾವಿಸಿದಳು. ಹಣ ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರದಾದವು ಅವನ ದುರುದ್ದೇಶಪೂರಿತ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಇಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳು ಯಾವ ಪಾತ್ರವನ್ನು ವಹಿಸಿದ್ದವೆಂದು ಮತ್ತು ಭ್ರಷ್ಟ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತೆಂದು ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅವಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದೊಂದೇ ಅವಳಿಗೆ ಗೊತ್ತಿದ್ದುದು. ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಮಾರ್ಗ ದೊರಕಿತೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ್ದಳು. ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವಳಿಗಾಗಿ ತೆರೆದ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ತನಗಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವಳ ಹಣಪಾಡಿನ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವನಂತೆ ಇದ್ದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರ ವರ್ತನೆಯೆಂದು ಅವಳು ಬಗೆದಳು ಏಕೆಂದರೆ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪರಿವಾರದ ಸಂಬಂಧಗಳು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳೆಂಬ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ

ಅವಳು ಬೆಳೆದಿದ್ದಳು. ಜೊತೆಗೆ ಅವಳೊಂದಿಗಿನ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯು ಅವನಿಗಿದ್ದಿತು. ಏನೇ ಆದರೂ ಊರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹೋದವರು ಸಂಬಂಧಿಕರೇ ಆದರೂ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವರೆಂದು ಅವಳು ನೊಂದುಕೊಂಡು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ಅರಿಯಲಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಆದರೆ, ಅವಳ ಗ್ರಾಮದವರಾದ ಅವಳನ್ನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅವಳಷ್ಟಕ್ಕೆ ಅವಳೇ ಅಂದುಕೊಂಡಳು.

ದಿನಗಳು ಕಳೆದರೂ ಅವಳ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಯಾರೂ ಮುಂದೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಾದರೂ ಅವಳನ್ನು ಈಗ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೆರೆನ್ನಾ ಎಂದು ಕರೆದರೆ ಆ ರೀತಿ ಕರೆದವರ ಮೇಲೆ ರೇಗಿ ಕೂಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೂ ಈಗ ಸಿಡಿಮಿಡಿಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರು ಮನೆಗಿಂತ ಹೊರಗಡೆಯೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಆ ಬಡ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೇಡಾದ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮತ್ತಷ್ಟು ಪೇಚಿಗೇಡುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಪ್ರಕೃತಿ ಸಹ ಅವಳ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತಿತ್ತು. ಅವಳ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬೇಗನೆ ಮಾಗಿ ಕೊಳೆತು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಳೆತ ವಾಸನೆಯು ನೆಲೆಸಿತ್ತು. ಈ ರೀತಿಯ ನುಂಗಲಾರದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅವಳು ಹೊರಗೆ ಹೋಗಲು ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಂಚದ ಮೇಲೆಯೇ ಮಲಗಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಒಂದು ದಿನ ಅವಳ ನಾದಿನಿಯು ಬಂದು ಅವಳ ಹಂದಿಗಳಿಗಾಗಿ ಕೆಲವು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು. ನಿರುಪಾಯಳಾಗಿ “ಆಗಲಿ” ಎಂದಳು. ಭೂಗತ ಗುಂಪಿನ ಅವರುಗಳು ಅವಳ ಮೆಚ್ಚಿನ ಹೆಣ್ಣು ಹಂದಿಯನ್ನು ಕದ್ದೊಯ್ದಿದ್ದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅವಳ ಹತ್ತಿರವೂ ಕೆಲವು ಹಂದಿಗಳಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಕೆಲವಾದರೂ ಕುಂಬಳಗಳನ್ನು ಅವುಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಿಸಬಹುದಾಗಿ ತ್ತೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಳು. ಅವು ಈಗ ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನಲ್ಲದೆ ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ ಕೊಳಕು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಬಹಳ ದೀರ್ಘವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ, ಮಲಗಿದ್ದಲ್ಲೇ ಮಲಗಿ, ಅವಳ ಸಹೋದರನ ಮೇಲಿನ ಮುಗ್ಧ ಮತ್ತು ಅಂಧನಂಬಿಕೆಯೇ ಈ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿತ್ತೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡಳು. ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಅವಳ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡರೂ, ಅವಳ ಸೋಮಾರಿತನವು ಅದನ್ನು ಮೊಟಕುಗೊಳಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಶೂನ್ಯದತ್ತ ನೋಡುತ್ತ ದಿನಗಟ್ಟಲೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದಿರುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆರ್ಥಿಕ ನಷ್ಟಕ್ಕಿಂತಲೂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮರ್ಯಾದೆಯ ನಷ್ಟವು ಅವಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ನೋಯಿಸಿತ್ತು. ಅವಳ ಸಹೋದರನ ಹೃದಯಹೀನತೆಯಿಂದಾಗಿ ಈ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಒಬ್ಬ ತಾಯಿಯಾಗಿ ಅವಳು ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖಳಾಗಬೇಕಿತ್ತು. ಅವರ ಮುಖದ ಕಳಾಹೀನ ಭಾವವು ಮತ್ತು ಕೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕುಂಬಳದ ಉಸಿರು ಕಟ್ಟಿಸುವ

ವಾಸನೆಯು ಅವಳನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆಳೆದು ತಂದವು. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಮುಂದುವರಿಯುವುದು ಸಾಧುವಲ್ಲವೆಂದು ತನ್ನಷ್ಟಕ್ಕೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡಳು. ಏನೇ ಬಂದರೂ ಜೀವನ ಸಾಗಬೇಕೆಂದುಕೊಂಡಳು. ಮಾರನೆಯ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಹೊಸ ನಿರ್ಧಾರದೊಂದಿಗೆ ಮಂಚವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಎದ್ದು, ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದು ಕೊಳೆತ ಕುಂಬಳಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಒಳ್ಳೆಯ ಕುಂಬಳಗಳನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿರೆಂದು ಹೇಳಿದಳು. ಸಂಬಂಧಿಗಳಿಗೆಲ್ಲ ತಿಳಿಸಿ ಎಷ್ಟು ಬೇಕೋ ಅಷ್ಟು ಕುಂಬಳಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಹೇಳುವಂತೆ ಸೂಚಿಸಿದಳು. ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲೆ ಕೊಳೆತವುಗಳನ್ನು ಬೇರೆಯಾಗಿಟ್ಟಳು. ಹಾಗಾಗಿ ಅವಳ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಕುಂಬಳಕಾಯಿಗಳು ಆ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಅವಸರದ ಉಡುಗೊರೆಗಳಾದವು. ಪ್ರತಿ ಊಟದಲ್ಲಿಯೂ ಅವುಗಳನ್ನು ತಿಂದು ಸಾಕಾದ ಮೇಲೆ ಅದನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಹಂದಿಯ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿಸಿದರು. ಆದರೂ, ಬಹಳಷ್ಟು ಉಳಿದು ಮೆರೆನ್ನಾಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅದರ ಕೊಳೆತ ವಾಸನೆಯಿಂದ ನುಂಗಿಹಾಕುವಂತೆ ಬೆದರಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಈ ಸರಳ ಹೆಂಗಸಿನ 'ಸರಬರಾಜುದಾರ' ಳಾಗುವ ದುಸ್ಸಾಹಸವನ್ನು ಅವು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಂದು ಗಮನ ಸೆಳೆಯುವ ಕೆಲಸ ಮಾಡಿ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿನ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಸುಂದರ ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ಧರಿಸಿದಳು. ಬೆಳಗಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ಹೊಲಕ್ಕೆ ಕಳಿಸಿದಳು. ದೂರದೂರದ ಹೊಲಗಳಿಗೆಂದು ಹಳ್ಳಿಗರು ಹೊರಡುವ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಯವನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು ಅವಳ ಯೋಜನೆಯಂತೆ ಕಾರ್ಯೋನ್ಮುಖಳಾದಳು. ಅವಳು ಕಾರ್ಯನಿರತಳಾಗಿದ್ದ ಮನೆಯ ಹಿಂದಿನ ಕಟ್ಟೆಯು ಜನಗಳಿಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲನ್ನು ಅಗಲವಾಗಿ ತೆರೆದಿಟ್ಟಳು. ತಲೆಗೊಂದು ಕೆಂಪುಚೌಕವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು 'ಪೋಟು ಹಾಕಿ' ಎಂದು ಜೋರಾಗಿ ಮೆರೆನ್ನಾಳು ಕೂಗತೊಡಗಿದಳು. ಪ್ರತಿ ಕೂಗಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯನ್ನು ನೆಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿ ಎಸೆಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆರಂಭದ ಕೂಗುಗಳನ್ನು ಯಾರೂ ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲವಾದರೂ, ತುಂಡರಿಸಿದ ಕುಂಬಳಕ್ಕಾಗಿ ಗುಟುರುಗಳು ಮತ್ತು ಚೀತ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಗುದ್ದಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಳ್ಳಿಯ ಹಂದಿಗಳ ಗಲಾಟೆಯು ಹೊಲಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಜನರನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿತು. ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಅವರು ನಿಂತು ನೋಡಿದರು. ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿದ್ದಂತೆ ಯಾವುದೋ 'ಅಪವಿತ್ರ' ವಾದುದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಯಾವುದೋ ವಿಚಿತ್ರ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಈ ಗಂಭೀರ ಮಹಿಳೆಯು ಬೆಳೆಯನ್ನು ಎಸೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ, ಮಾಡುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅವಳ ಮನೆಯನ್ನು ಹೊಕ್ಕಾಗ ಕಂಡರು. ಅವರಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿವೆಯಿರದೆ ಮೆರೆನ್ನಾಳು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದಳು. ಅವರುಗಳು ಅವರಿಗರಿವಿಲ್ಲದೆಯೇ ಅವಳ

ಆ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿದಾರರಾದ್ದರಿಂದ ಅವರ ಉಪಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮೌನವಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು.

ಆ ಸಾಮಾನ್ಯ ತರಕಾರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿಟ್ಟು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆ ಬೆಳೆದ ಮಹಿಳೆಯಲ್ಲಿನ ಮಗುವಿನಂತಹ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿತ್ತು ಅದು. ಆದರೂ, ಆ ಬಿದಿರಿನ ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿನ ದೃಶ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದವರು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಅಂದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ಕುಂಬಳವನ್ನು ಎಸೆಯುವ ಆ ಸರಳ ಕೆಲಸವು ಅವಳ ಜೀವನವನ್ನು ಪುನರ್ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಗೊಳಿಸುವ ಆ ಬಡವಿಧವೆಯ ಮನದೊಳಗಿನ ನಿರ್ಣಯವಾಗಿತ್ತೆಂದು ಅವಳ ಕರುಣಾಜನಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಆ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದ ಕಾರ್ಯವು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲೂ ಶಮನಗೊಳಿಸಲಿಲ್ಲ. ಪ್ರೇಕ್ಷಕರು ಆಳವಾಗಿ ನೋಂದರು. ಆದರೆ ಅವರು ಅವಳಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಆ ಹುಚ್ಚುತನದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿದ ಸಹ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗಾಗಲೀ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಸುಮ್ಮನೆ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ ತಮ್ಮ ದಾರಿ ಹಿಡಿದು ನಡೆದೇಬಿಟ್ಟರು.

ಸುಸ್ತಾದಾಗ ಮೆರೆನ್ನಾಳು ಆ ಕೆಲಸವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿರಮಿಸಿದಳು. ಕಟ್ಟಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ ಕುಂಬಳಗಳು ಖಾಲಿಯಾಗಿದ್ದವು. ಆದರೆ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ವೇರಿಸಿದ್ದವುಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದವು. ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಸಾಕೆನಿಸಿದಾಗ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ 'ಸ್ವಚ್ಛ' ಗೊಳಿಸುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿ ಆ ಸಂಬಂಧಿಯೊಂದಿಗಿನ ಹಿಂದಿನ ಸಹವಾಸದ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಅವಳ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಮನೆಯಿಂದ ದೂರಮಾಡಲು ಸುಸ್ತಾಗಿದ್ದರೂ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದಳು. ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ದೊರಕಿದ ಆ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿಂದು ತೇಗಿದ್ದ ಆ ಹಂದಿಗಳು ಕಟ್ಟಿಯ ಕೆಳಗೆ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಹೊರಳಾಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಮೊದಲಿಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿದ್ದ ಆ ಧಡ್ ಧಡ್ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಈಗ ಉಪೇಕ್ಷಿಸಿ ಅವುಗಳ ಸುತ್ತ ಚೆಲ್ಲಾಪಿಲ್ಲಿಯಾಗಿ ಬಿದ್ದಿದ್ದ ಗುಲಾಬಿ ಬಣ್ಣದ ರಸಭರಿತ ತುಣುಕುಗಳತ್ತ ನೋಡಲೇ ಇಲ್ಲ. ಅವುಗಳ ಉದಾಸೀನತೆಯಿಂದ ಬಾಧಿತಳಾಗದೆ ಮೆರೆನ್ನಾಳು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ್ದಳು. ತಡ ಅಪರಾಹ್ನದವರೆಗೆ ಅವಳ 'ಶ್ರಮದ ಫಲ'ಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಾಶಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ್ದಳು. ಮರವನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಟ್ಟಿದ್ದ ಹೊರಕೋಣೆಯನ್ನು ಸೇರಿದಂತೆ ಇಡೀ ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಶುಭ್ರಗೊಳಿಸಿದಳು. ಅದಾದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ನೀರನ್ನು ಕಾಯಿಸಿ ಸುದೀರ್ಘ ಸ್ನಾನವನ್ನು ಆರಾಮವಾಗಿ ಮಾಡಿದಳು. ದಿನಗೂಲಿಗಾಗಿ ಅವರ ಚಿಕ್ಕಪ್ಪನ ತೋಟದಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡಲು ಹೋಗಿದ್ದ ಅವಳ ಮಕ್ಕಳು ಸಂಜೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದಾಗ ಅವರ ತಾಯಿಯು ಭಾನುವಾರದ ಉಡುಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಹಾಗೂ ಸಂತಸಪಟ್ಟರು. ಮನೆಯನ್ನು ಸಹ ಗುಡಿಸಿ ಓರಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ನೋಡಲಿಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕುಂಬಳಕಾಯಿಯೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಅವಳು ಸಂತೋಷಕರ

ಮನಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರು. ಹಿಂದಿನ ದಿನಗಳ ನಿರಾಶೆ ಮತ್ತು ಆಲಸ್ಯಗಳು ಕಣ್ಮರೆಯಾಗಿದ್ದವು. ಅವರು ಚಿಕ್ಕವರಾದರೂ ಅವರ ಒಳಬುದ್ಧಿಯಿಂದ, ಅವರ ತಾಯಿಗೆ ಮರುಜೀವನ ದೊರಕಿರುವುದನ್ನು ಮನಗಂಡರು. ಅವಳು ಅವರನ್ನು ಆಲಂಗಿಸಿ ಅವಳ ಎದೆಗೆ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಂಡರು.

ಹಳ್ಳಿಯ ಸರಳ ಜೀವಿಗಳು ಭಾಷೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನನ್ಯ ರೀತಿಯಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಮೆರೆನ್ನಾಳನ್ನು ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೆರೆನ್ನಾ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದರಲ್ಲಿ ಅವಳ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಗುರುತಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಆಯಾಮವನ್ನು ಸೇರಿಸುವ ಅವರ ಪರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಗುತ್ತಿಗೆದಾರ ನುಂಗ್‌ಸನ್‌ನೊಂದಿಗಿನ ಸಹವಾಸದ ಆ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ಆ ಅಡ್ಡನಾಮದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ನಿಂದನೆಯಾಗಲೀ ಮೂದಲಿಕೆಯಾಗಲೀ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, ಬಹಳ ಹಿಂದೆ ಆ ಊರಿನ ಲೋಂಗ್ರಿಶೋಬಾ ಎನ್ನುವವನು ಟೊಮಾಟೊದ ಬೀಜಗಳನ್ನು ತಂದು ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಲಿಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿದೆಯೇ ಎಂದು ನೋಡಿದನು. ಆ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಅವು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆದುದನ್ನು ಕಂಡು, ಎರಡನೆಯ ವರ್ಷದ ವೇಳೆಗೆ ಯಾರು ಯಾರು ಕೇಳಿದರೋ ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೀಜಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನು. ಈ ತರಕಾರಿಯು ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಯಿತು. ಸಹಜವಾಗಿ 'ಲೋಂಗ್ರಿಶೋಬಾ ಪೆಂದು' ಎಂದರೆ 'ಲೋಂಗ್ರಿಶೋಬಾನ ಟೊಮಾಟೊ' ಎಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತು, ಏಕೆಂದರೆ ಅದನ್ನು ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಆ ಹಳ್ಳಿಗೆ ಅವನೇ ಪರಿಚಯಿಸಿದ್ದನು. ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಂಬಳಕಾಯಿ ಮೆರೆನ್ನಾ ಕೂಡ. ಅವಳನ್ನು ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಅವಳ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಮನೆಯಿಂದ ಸ್ವಚ್ಛಗೊಳಿಸಿದ್ದ ದಿನದಂದು ತಟ್ಟೆಹೇಳುವ, ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಅವಳ ಗುರುತನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದ ರೀತಿಯ ಮೂಲಕವಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಹಳ್ಳಿಗರು ಗುರುತಿಸಿ ಈಗಿನ ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದಿನದ ನಂತರದಲ್ಲಿ, ಅವಳ ಕಾರ್ಯದ ಸಾಂಕೇತಿಕ ಮರುತ್ತರವಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಹಗ್ರಾಮಸ್ಥಿಗಳಿಗಾಗಿ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಅವಳ ಹೆಸರಿಗೆ ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಅಡ್ಡನಾಮವನ್ನು ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿನ ಯಾರೂ ಎಂದೆಂದೂ ಬಳಸಲಿಲ್ಲ. ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನವು ಎಂದಿನಂತೆ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿತು. ಈ ಸರಳ ಹೆಂಗಸನ್ನು ಮೊದಲಿನಂತೆ ಮೆರೆನ್ನಾ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅವಳೂ ಎಂದಿನಂತೆ ಹಳ್ಳಿಯ ಜೀವನದ ಲಯದೊಳಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಮಂತ್ರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ, ನಾಡಿನೊಳಗಿನ ದೂರದ ರಾಜಕೀಯ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರಗಳಿಂದ ಬಲು ದೂರದಲ್ಲಿ ಸೇರ್ಪಡೆಯಾದಳು.